

Föredragningslista

vid sammanträde med kommunstyrelsen

Tid: Onsdagen den 10 juni 2026, kl. 10.00

Lokal: Sammanträdesrum Nissan, kommunhuset Gislaved

Justerare:

Nr	Diarienummer	Ärendemening	Kommentarer
		Beslutande kf	
1	KS.2024.174	Genomförandebeslut IT-samverkan i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner	
2	KS.2026.118	Pensionspolicy	
3	PAKO.2026.4	Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)	
4	KS.2026.108	Uppföljning 1 - 2026 med helårsprognos 2026, hela kommunen	
		Beslutande ks	
5	KS.2026.125	Regler för inköp och upphandling	
6	KS.2026.115	SÅM - Verksamhetsbudget 2027 och investeringsplan 2027-2029	
7	KS.2026.138	Ansökan om marknadsföringsbidrag, Gislaved-Anderstorps Ridklubb	
8	KS.2026.119	Riktlinjer för pension	
9	KS.2026.36	Nödvattenplan	
10	KS.2026.127	Upplåtelse av mark för valaffischering	

11	KS.2025.146	Kompletterande investeringsbeslut rörande lokaler i Uvekull 1:32 (XL-huset) för hemtjänsten och rehab	
12	KS.2026.134	Föreningsinitiativ konstgräsplan Smålandsstenar GOIF	
13	KS.2026.29	Kommunstyrelsens åtgärdsplan för en ekonomi i balans	
14	KS.2026.122	Redovisning av hr-system	
15	KS.2026.136	Taxa för utlämnande av allmän handling	
16	KS.2026.135	Taxa för borgerlig vigsel	
17	KSMEX.2026.53	Taxa för försäljning av verksamhetstomter och arrenden	
18	KSMEX.2026.54	Taxa för försäljning av småhustomter samt flerbostadshustomter	
19	KS.2021.61	Information om ombyggnation av riksväg 26, sträckan Isberga - Gislaved Södra	
20	KS.2026.55	Information om ekonomiskt stöd till kommuner med vindkraft	
21	KS.2026.2	Information om vindkraft Långhult	
22	KS.2025.52	Information gällande uppföljning av överenskommelse om samverkan avseende utveckling av området Trasten	
23	KS.2025.168	Information om JO-ärende	
24	KS.2026.4	Anmälan av delegationsbeslut	
25	KS.2026.1	Meddelanden	

Ksau §100

Dnr: KS.2024.174

I.6.4

Genomförandebeslut IT-samverkan i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunfullmäktige besluta

- att godkänna presenterad förstudierapport
- att etablera ett gemensamt aktiebolag för it-drift för kommuner, kommunala bolag, kommunala stiftelser och kommunalförbund inom Gislaveds, Gnosjö, Värnamo och Vaggeryds kommuner
- att kommunfullmäktige i de fyra kommunerna ska kunna fatta erforderliga beslut om bolagsbildningen senast december 2026 och att bolaget startar under 2027
- att aktiebolaget ska ha sitt säte i Gislaved i Gislaveds kommun
- att bolagets organisation ska utformas med närvaro i samtliga ägarkommuner utifrån verksamhetens och ägarnas behov samt med beaktande av kompetensförsörjning och medarbetarnas geografiska förutsättningar
- att aktiebolaget ska ha en fast grundfinansiering från aktieägarna och en rörlig del baserad på nyttjande av produkter och tjänster samt utreda vidare en rättvis kostnadsfördelning inför bolagsbildning utifrån respektive kommuns nuläge.
- att de fyra kommunerna ska vara majoritetsägare i bolaget och att aktieposterna ska fördelas utifrån kommunstorlek men med lika rösträtt mellan kommunerna.
- att respektive kommun ska vara representerad i styrelsen av kommunstyrelsens ordförande och opposition i respektive kommunstyrelses presidium
- att ambitionen är att kunna effektivisera it-driftverksamheten med minst 10 % i förhållande till dagens verksamhet och prisnivå 2026
- att ge kommunstyrelsen mandat att tillsammans med övriga kommuner organisera och genomföra förändringen med ambitionen om en driftsstart 1 januari 2028 samt att återkomma till kommunfullmäktige med de beslut som behöver fattas av kommunfullmäktige i fortsatta processen
- att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med övriga kommuner säkerställa kostnaderna för etablering, uppstart, övergång och driftsättning av verksamheten i budgetprocessen
- att ge i uppdrag till kommunstyrelsens ordförande i respektive kommun att agera politisk styrgrupp för genomförandefasen
- att möjlighet till framtida anslutning ska finnas för andra kommuner, kommunala bolag, kommunala stiftelser och kommunalförbund efter att bolaget etablerats och verksamheten tagits i drift.

Ärendebeskrivning

Syftet med en gemensam IT-samverkan mellan Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner (GGVV) är att långsiktigt stärka kommunernas förmåga att möta ökande krav inom digitalisering, informationssäkerhet och verksamhetsutveckling. Genom att samordna resurser och kompetenser kan sårbarheten minska, särskilt inom områden där tillgången till specialistkompetens är begränsad.

Ksau §100 (forts.)

En gemensam struktur skapar bättre förutsättningar för kontinuitet, redundans och kunskapsdelning, vilket är avgörande för att upprätthålla en stabil och säker IT-miljö. En viktig del är att verksamheten utvecklas för att säkerställa lokal representation och tillgång till närservice, verksamhetsnära stöd, god tillgänglighet och hög kvalitet i ITleveransen.

Vidare möjliggör samverkan en mer enhetlig och systematisk hantering av ITsäkerhetsfrågor. Genom gemensamma arbetssätt, standarder och investeringar kan kommunerna höja sin samlade säkerhetsnivå och stå bättre rustade mot framtida hot och incidenter. Detta bidrar inte bara till att skydda kritisk information och samhällsviktiga funktioner, utan också till att skapa en trygg och professionell IT-miljö för både medarbetare och invånare.

Samverkan skapar även förutsättningar för en mer effektiv verksamhet genom stordriftsfördelar, gemensamma upphandlingar av tjänster och system samt bättre nyttjande av tekniska plattformar. På sikt kan detta bidra till att dämpa kostnadsutvecklingen, samtidigt som kvaliteten i leveranser och tjänster förbättras. Genom att agera tillsammans kan GGVV-kommunerna stå starkare inför framtidens utmaningar och möjligheter inom IT-området.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att godkänna presenterad förstudierapport, att etablera ett gemensamt aktiebolag för it-drift för kommuner, kommunala bolag, kommunala stiftelser och kommunalförbund inom Gislaveds, Gnosjö, Värnamo och Vaggeryds kommuner, att kommunfullmäktige i de fyra kommunerna ska kunna fatta erforderliga beslut om bolagsbildningen senast december 2026 och att bolaget startar under 2027, att aktiebolaget ska ha sitt säte i Gislaved i Gislaveds kommun, att bolagets organisation ska utformas med närvaro i samtliga ägarkommuner utifrån verksamhetens och ägarnas behov samt med beaktande av kompetensförsörjning och medarbetarnas geografiska förutsättningar, att aktiebolaget ska ha en fast grundfinansiering från aktieägarna och en rörlig del baserad på nyttjande av produkter och tjänster samt utreda vidare en rättvis kostnadsfördelning inför bolagsbildning utifrån respektive kommuns nuläge, att de fyra kommunerna ska vara majoritetsägare i bolaget och att aktieposterna ska fördelas utifrån kommunstorlek men med lika rösträtt mellan kommunerna, att respektive kommun ska vara representerad i styrelsen av kommunstyrelsens ordförande och opposition i respektive kommunstyrelses presidium, att ambitionen är att kunna effektivisera it-driftverksamheten med minst 10 % i förhållande till dagens verksamhet och prisnivå 2026, att ge kommunstyrelsen mandat att tillsammans med övriga kommuner organisera och genomföra förändringen med ambitionen om en driftsstart 1 januari 2028 samt att återkomma till kommunfullmäktige med de beslut som behöver fattas av kommunfullmäktige i fortsatta processen, att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med övriga kommuner säkerställa kostnaderna för etablering, uppstart, övergång och driftsättning av verksamheten i budgetprocessen, att ge i uppdrag till kommunstyrelsens ordförande i respektive kommun att agera politisk styrgrupp för genomförandefasen, samt att möjlighet till framtida anslutning ska finnas för andra kommuner, kommunala bolag, kommunala stiftelser och kommunalförbund efter att bolaget etablerats och verksamheten tagits i drift.

Ksau §100 (forts.)

Beslutsunderlag

Utredning it-drift, daterad den 1 oktober 2024.

Kommunstyrelsens protokoll den 15 januari 2025, §20.

Förstudie - Gemensam IT-drift i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner.

Bilaga 1, Juridiska förutsättningar - En del av förstudie för gemensam IT-drift i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner.

Bilaga 2, Rapport GGVV - IT-infrastruktur - Organisation och drift - Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Vaggeryd, daterad den 4 maj 2026

Bilaga 3, Ekonomiska förutsättningar - En del av förstudie för gemensam IT-drift i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 27 maj 2026.

Yrkanden

Evangelos Varsamis (S), Stefan Nylén (SD), Carina Johansson (C), Ruth Johannesson (MiG), Sandy Kindbladh (WeP), Ylva Samuelsson (S): bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Evangelos Varsamis (S) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Genomförandebeslut IT-samverkan i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner**Förslag till beslut**

- att godkänna presenterad förstudierapport
- att etablera ett gemensamt aktiebolag för it-drift för kommuner, kommunala bolag, kommunala stiftelser och kommunalförbund inom Gislaveds, Gnosjö, Värnamo och Vaggeryds kommuner
- att kommunfullmäktige i de fyra kommunerna ska kunna fatta erforderliga beslut om bolagsbildningen senast december 2026 och att bolaget startar under 2027
- att aktiebolaget ska ha sitt säte i Gislaved i Gislaveds kommun
- att bolagets organisation ska utformas med närvaro i samtliga ägarkommuner utifrån verksamhetens och ägarnas behov samt med beaktande av kompetensförsörjning och medarbetarnas geografiska förutsättningar
- att aktiebolaget ska ha en fast grundfinansiering från aktieägarna och en rörlig del baserad på nyttjande av produkter och tjänster samt utreda vidare en rättvis kostnadsfördelning inför bolagsbildning utifrån respektive kommuns nuläge.
- att de fyra kommunerna ska vara majoritetsägare i bolaget och att aktieposterna ska fördelas utifrån kommunstorlek men med lika rösträtt mellan kommunerna.
- att respektive kommun ska vara representerad i styrelsen av kommunstyrelsens ordförande och opposition i respektive kommunstyrelses presidium
- att ambitionen är att kunna effektivisera it-driftverksamheten med minst 10 % i förhållande till dagens verksamhet och prisnivå 2026
- att ge kommunstyrelsen mandat att tillsammans med övriga kommuner organisera och genomföra förändringen med ambitionen om en driftsstart 1 januari 2028 samt att återkomma till kommunfullmäktige med de beslut som behöver fattas av kommunfullmäktige i fortsatta processen

- att ge kommunstyrelsen i uppdrag att tillsammans med övriga kommuner säkerställa kostnaderna för etablering, uppstart, övergång och driftsättning av verksamheten i budgetprocessen
- att ge i uppdrag till kommunstyrelsens ordförande i respektive kommun att agera politisk styrgrupp för genomförandefasen
- att möjlighet till framtida anslutning ska finnas för andra kommuner, kommunala bolag, kommunala stiftelser och kommunalförbund efter att bolaget etablerats och verksamheten tagits i drift.

Ärendebeskrivning

Syftet med en gemensam IT-samverkan mellan Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner (GGVV) är att långsiktigt stärka kommunernas förmåga att möta ökande krav inom digitalisering, informationssäkerhet och verksamhetsutveckling. Genom att samordna resurser och kompetenser kan sårbarheten minska, särskilt inom områden där tillgången till specialistkompetens är begränsad. En gemensam struktur skapar bättre förutsättningar för kontinuitet, redundans och kunskapsdelning, vilket är avgörande för att upprätthålla en stabil och säker IT-miljö. En viktig del är att verksamheten utvecklas för att säkerställa lokal representation och tillgång till närservice, verksamhetsnära stöd, god tillgänglighet och hög kvalitet i IT-leveransen.

Vidare möjliggör samverkan en mer enhetlig och systematisk hantering av IT-säkerhetsfrågor. Genom gemensamma arbetssätt, standarder och investeringar kan kommunerna höja sin samlade säkerhetsnivå och stå bättre rustade mot framtida hot och incidenter. Detta bidrar inte bara till att skydda kritisk information och samhällsviktiga funktioner, utan också till att skapa en trygg och professionell IT-miljö för både medarbetare och invånare.

Samverkan skapar även förutsättningar för en mer effektiv verksamhet genom stordriftsfördelar, gemensamma upphandlingar av tjänster och system samt bättre nyttjande av tekniska plattformar. På sikt kan detta bidra till att dämpa kostnadsutvecklingen, samtidigt som kvaliteten i leveranser och tjänster förbättras. Genom att agera tillsammans kan GGVV-kommunerna stå starkare inför framtidens utmaningar och möjligheter inom IT-området.

Beredning

Risikanalys är genomförd och kommer att behandlas på CSG den 1 juni 2026.

Beslutsunderlag

Utredning it-drift, daterad den 1 oktober 2024.

Kommunstyrelsens protokoll den 15 januari 2025, §20.

Förstudie - Gemensam IT-drift i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner.

Bilaga 1, Juridiska förutsättningar - En del av förstudie för gemensam IT-drift i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner.

Bilaga 2, Rapport GGVV - IT-infrastruktur - Organisation och drift - Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Vaggeryd, daterad den 4 maj 2026

Bilaga 3, Ekonomiska förutsättningar - En del av förstudie för gemensam IT-drift i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och Värnamo kommuner.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 27 maj 2026.

Stefan Eglinger
Kommundirektör

Beslutet skickas till:

Gnosjö kommun
Vaggeryds kommun
Värnamo kommun
Kommundirektör

Förstudie

Gemensam IT-drift i Gislaveds, Gnosjö,
Vaggeryds och Värnamo kommuner

Innehållsförteckning

Inledning	3
Bakgrund till förstudien	3
Uppdrag och avgränsning	3
Förstudie	4
Styrning och ledning- organisationsstruktur	4
Slutsats	5
IT-drift, infrastruktur, vägval och förslag till organisation	5
Nulägesanalys IT-drift	5
IT-drift- system och investeringsbehov	6
Vägval datacenter	6
Faser och genomförandeplan	6
Föreslagen organisation och roller	7
Slutsats	7
Säkerhetsskydd, informationssäkerhet och IT-säkerhet	7
Ekonomisk redovisning och analys	8
Nuvarande kostnadsbild	8
Bolag eller förbund ur ett ekonomiskt perspektiv	8
Kostnadsberäkningar och fördelningsprinciper	9
Fördelningsprinciper	9
Slutsats	10
Bemanning och lokalisering	10
Decentraliserad organisation	10
Fördelar ur ett bemanningsperspektiv	10
Risker ur ett bemanningsperspektiv	11
Centraliserad organisation	11
Fördelar ur ett bemanningsperspektiv	11
Risker ur ett bemanningsperspektiv	11
Slutsats	12
Genomförande och tidplan	12

Inledning

Under januari och februari 2025 tog kommunstyrelserna i Gislaveds-, Gnosjö-, Vaggeryds- och Värnamo kommuner (GGVV) ett inriktningsbeslut om en gemensam IT-drift och beslut om att ta fram en förstudie.

Denna rapport är en sammanfattning av det arbetet som arbetsgrupperna tagit fram och beskriver även genomförandet i nästa steg.

Kommundirektörerna har varit styrgrupp för arbetet och tidigt utsågs en förstudieledning med bred representation och förankring i alla kommunledningsgrupper. Ett beslut togs att arbetet till största del skulle genomföras med egen personal och därför utsågs också arbetsgrupper inom områdena juridik, kommunikation, ekonomi, IT, säkerhet och HR med representation från alla kommunerna.

Bakgrund till förstudien

Gislaveds-, Gnosjö-, Vaggeryds- och Värnamo kommun inledde ett utökat samarbete inom IT och digitalisering under hösten 2023 då ledande politiker och tjänstepersoner tillsammans gjorde en utblick om samarbeten inom området i Sverige och i Danmark. Därefter inleddes, under ledning av kommundirektörerna, ett arbete tillsammans med tjänstepersonerna om hur samverkan skulle kunna utvecklas och fördjupas. Våren 2024 togs beslut om att ta fram en utredning för att belysa konsekvenserna kring en eventuell samverkan avseende IT-drift samt undersöka hur nära eller långt ifrån varandra kommunerna står i driftmiljöerna. Under sommar och höst 2024 togs en utredning fram och i detta skede hade också Hylte kommun visat intresse för att delta i arbetet fortsatt och den utredning som togs fram omfattade därför alla fem kommuner.

Utredningen beskrev potentiella fördelar och utmaningar med en gemensam IT-drift, för- och nackdelar med olika samverkansformer, utarbetade rekommendationer för nästa steg i processen för etablering av en gemensam IT-drift, definition av IT-drift, en bild av hur IT-driften ser ut i varje kommun, kartläggning av befintliga system och infrastruktur, identifiering av gemensamma behov och krav samt en analys av möjligheter och utmaningar med en harmonisering och sammanslagning.

Utredningen som genomfördes visade på en stor potential i samverkan och bedömningen gjordes att en samverkan kan dämpa kostnadsutvecklingen framåt, bedömningen gjordes också att säkerheten skulle öka och sårbarheten minska genom att säkra kompetens inom området.

Utredningen låg senare till grund för kommunernas inriktningsbeslut och beslut om att genomföra en förstudie.

Uppdrag och avgränsning

Uppdraget i inriktningsbeslutet var att förstudien ska innehålla en plan för hur samarbetet ska genomföras, inklusive en organisationsstruktur, resursallokering och tidplan.

Förstudien kommer inte att ge svar på alla detaljerade frågor utan flera fördjupningar och utredningar kvarstår att genomföra i genomförandeprocessen.

Förstudie

Styrning och ledning- organisationsstruktur

Utredningen som den juridiska gruppen har presenterat tog sin utgångspunkt i följande ramar.

- Den gemensamma IT-driften ska förläggas i en självständig organisation som inte har hemvist i någon av kommunerna.
- Den IT-drift respektive kommun driver idag innefattar även service till kommunernas kommunala bolag, stiftelser samt ett gemensamt kommunalförbund och det ska gälla även framöver; den gemensamma organisationen för IT-drift ska därför omfatta även de kommunala bolagen, stiftelserna och kommunalförbundet.
- Det är önskvärt att det finns möjlighet för organisationen för gemensam IT-drift att köpa in vissa stödfunktioner och/eller tjänster från kommunerna, såsom vissa administrativa tjänster.

Arbetsgruppen identifierade två möjliga organisationsformer utifrån givna ramar och det var kommunalförbund och aktiebolag. Utredningen belyser att det finns för- och nackdelar med båda formerna. Utifrån gällande upphandlingslagstiftning är det endast möjligt att samverka genom ett aktiebolag om hela kommunkoncernen inkl. kommunala bolag och stiftelser ska kunna ta del av samverkan utan upphandlingskrav.

Bildande av ett kommunalt aktiebolag kräver enligt kommunallagen att fullmäktige fastställer det kommunala ändamålet, anger detta i bolagsordningen, utser styrelseledamöter, tillser insyn för allmänheten, och utser lekmannarevisorer.

Organisationen kan sättas av ägarna genom beslut på bolagsstämman och regleras i bolagsordningen. Bolagsordningen är ett centralt styrmedel för bolaget. Bolagsstämman är det högsta beslutande organet, där aktieägarna kan utöva inflytande baserat på sin rösträtt i bolaget.

Styrelsen utses av bolagsstämman och ansvarar för bolagets organisation och ekonomiska förvaltning. Till styrelsen är kretsen av personer som kan väljas bred och inte begränsat till t.ex. förtroendevalda. Styrelsen kan utse en verkställande direktör (VD) som hanterar den dagliga driften under styrelsens riktlinjer.

Ägardirektiv och aktieägaravtal kan fungera som styrdokument för bolaget, där ägarna kan ställa krav och ge riktlinjer för verksamheten och dess förvaltning.

Revision åligger lekmannarevisorer som utses av kommunfullmäktige och som rapporterar till bolagsstämman. Det är bolagsstämman som prövar ansvarsfrihet för styrelsen.

Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över bolaget. Men rätten till insyn baseras på avtal, överenskommelser och instruktioner – den följer inte automatiskt av uppsiktsplikten.

Slutsats

Slutsatsen är att ett aktiebolag är den enda organisationsform som är lämplig givet ingångsvärdena då kravet var att kommunala bolag, kommunalförbund och kommunala stiftelser ska kunna köpa tjänster.

Om kommunerna väljer att samverka i form av ett gemensamt aktiebolag måste en tillfredställande ägarstyrning noga utformas och för en fungerande leverans till kommunerna kommer en beställarbehörighet inom respektive kommun vara nödvändig att bygga upp.

Det är möjligt för bolaget att köpa stödfunktioner från en samverkanspart inom aktiebolaget.

I bilaga I finns hela arbetsgruppens utredning att ta del av.

IT-drift, infrastruktur, vägval och förslag till organisation

För att kartlägga IT-infrastrukturen i respektive kommun upphandlades en konsult. Uppdraget var att:

- Kartlägga och inventera tillsammans med varje kommun för att kunna presentera lämplig arkitektur för datacenter, nät, plattformar och klienter, administrationsverktyg och arbetsmodeller, hallplanering och SLA-nivåer för samverkan
- Ta fram en genomförandestrategi och logik inkl. organisation och resursbehov

Nulägesanalys IT-drift

I nulägesanalysen har IT-drift i alla fyra kommuner inventerats utifrån säkerhet, plattformar, digital arbetsplats, IT-infrastruktur. Dess livscykelhantering av hårdvara och licenser samt teknisk support och servicedesk.

En genomgång av kommunernas alla serverhallar utifrån teknisk standard, drift och redundans, förvaltning och användning samt säkerhet och åtkomst. Kommunerna har idag tre serverrum var med modern och välfungerande infrastruktur för drift av lokala IT-system. Driften hanteras av respektive organisations egen IT-organisation och alla har utformat sona egna rutiner och redundanslösningar.

Antal

	Gislaved	Gnosjö	Värnamo	Vaggeryd	Totalt
Antal anställda	2 700	850	3 100	1 200	7 850
Personal IT-org	19	10	25	8	62
Antal PC (admin+skola)	2 600	1 300	5 000	2 200	11 100
Antal servrar	175	110	280	60	625
Antal nätverksenheter	1500	555	1950	750	4750

En sammanställning över nuläget är att tillsammans har kommunerna gemensamt en betydande organisationsstorlek.

IT-drift- system och investeringsbehov

Tidigare utredning och den senaste genomlysningen visar på att kommunerna har en relativt harmoniserad IT infrastruktur och använder och arbetar i flertalet likvärdiga system och har datacentermiljöer som bygger på samma logik.

Alla kommuner står inför investeringar över de kommande åren men takten ser lite olika ut i kommunerna.

Vägval datacenter

I utredningen har en genomlysning av kommunernas datacenter gjorts utifrån behov framåt och när befintliga miljöer behöver bytas ut. Ett utbyte kräver en större investering. Två möjliga vägval har ställts mot varandra, att köpa ett nytt datacenter och börja från början eller att bygga vidare på ett befintligt.

Det presenteras för- och nackdelar med båda alternativen. Att köpa ett nytt ger den nya organisationen möjlighet att designa en modern, skalbar och säker infrastruktur från grunden anpassad för de fyra kommunernas behov. Att bygga vidare på ett befintligt datacenter ger möjlighet att på ett hållbart sätt återanvända och skala upp en befintlig miljö genom att bygga vidare på denna.

Utredningen rekommenderar att återanvända ett befintligt datacenter eftersom det vid tidpunkten fanns ett ännu inte driftsatt datacenter. Ur ett tekniskt perspektiv är ett nytt datacenter det mest robusta och framtidssäkra valet och bör vara utgångspunkten för det nya bolaget att investera i och det möjliggör en enklare övergång till den nya organisationen.

Faser och genomförandeplan

Tre faser presenteras i utredningen. Etablera och hantera, Designa och Bygg, Migrera och avveckla. I utredningen görs en uppskattning av tid. Dessa faser går hand i hand med andra arbetsgruppers material.

- Steg 1. Skapa en gemensam styrning och organisation samt hantera befintliga miljöer till nästa steg är klart.
Tid: 4-6 månader, 3000 timmar.
- Steg 2. Skapa framtidens gemensamma plattform och arbetssätt.
Tid: 10-12 månader, 9000 timmar.
- Steg 3. Flytta verksamhetsdata och tjänster till den nya miljön och stäng ner det gamla.
Tid: 12-24 månader, 8 000 timmar

Föreslagen organisation och roller

Den organisation som presenteras i utredningen och som bygger på de volymer som presenterats föreslår en organisation med tre chefer, en VD och två enhetschefer. VD är närmsta chef även för roller inom strategiskt ledningsstöd. En enhetschef inom IT-drift och infrastruktur och en för servicedesk och användarstöd. I övrigt en organisation med totalt 51 medarbetare.

Slutsats

Kartläggningen och utredningen visar på att en fullständig sammanslagning ger en långsiktig stabilitet och ökad innovationskraft. En gemensam organisation stärker styrning, kompetens och säkerhet och det finns en ekonomisk vinst i en sammanslagning.

Utifrån analysen och utredningen är slutsatsen tydlig att det är en ekonomisk fördel att återanvända det som idag finns i kommunerna idag när en ny gemensam infrastruktur byggs upp men det finns också fördelar med att införskaffa ett nytt datacenter som bör beaktas av den nya organisationen.

Rekommendationen är att den nya organisationen tar över befintliga miljöer och påbörjar konsolidering och harmonisering löpande och utifrån den samlade bilden som presenteras så bör den nya organisationen totalt vara något mindre än den samlade befintliga organisationen idag.

I bilaga 2 finns hela utredningen att ta del av.

Säkerhetsskydd, informationssäkerhet och IT-säkerhet

Säkerhetsskydd handlar om att skydda information och verksamheter av betydelse för Sveriges säkerhet. Varje enskild kommun bedömer om de bedriver säkerhetskänslig verksamhet eller hanterar säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och därmed har behov av säkerhetsskydd.

Om det finns säkerhetskänslig eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter – som kommunerna i dag bedriver – som ska följa med till gemensam IT-drift måste det finnas ett anpassat säkerhetsskydd. Med det menas att skyddet ska vara anpassat utifrån skyddsvärdet på informationen eller verksamheten.

Om det inte går att garantera ett fullgott säkerhetsskydd behöver respektive kommun ha möjligheten att själva förvalta den säkerhetskänsliga verksamheten och/eller säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter.

Det behöver genomföras en gemensam säkerhetsskyddsanalys innan driftuppstart. Om analysen visar att det kommer bedrivas säkerhetsskydd behöver organisationen ha en egen säkerhetsskyddsorganisation och anmäla verksamheten till Säkerhetspolisen.

Om driften läggs i ett gemensamt bolag bär kommunledningen i respektive kommun fortfarande det yttersta ansvaret för informationssäkerhet och regelefterlevnad. Kommunerna behöver säkerställa detta. Det är viktigt att alla kommuner har klassat sina

system och har en aktuell kontinuitetshanteringsplan för att prioriteringar ska kunna göras vid eventuella driftstopp eller störningar.

Det är viktigt att säkerställa styrningen genom bindande styrdokument för bolaget, säkerställa möjlighet till insyn och säkerställande av gällande lagstiftning.

Ekonomisk redovisning och analys

Utredningen som den ekonomiska gruppen arbetat fram tog sin utgångspunkt i följande.

- Översikt över nuvarande kostnadsbild.
- Ekonomiska förutsättningar för kommunalförbund och aktiebolag.
- Kostnadsberäkningar för en ny organisation och puckerkostnader
- Fördelningsprinciper

Nuvarande kostnadsbild

Den övergripande kostnadsbilden som presenteras i utredningen visar på att IT-drift är dyrare per användare och per invånare i de mindre kommunerna jämfört med de större. Det framhålls att det är vissa svårigheter att göra jämförelser mellan de olika kommunerna då det finns olikheter i hur verksamheterna är organiserade och skillnad i hur inköp redovisas.

Bolag eller förbund ur ett ekonomiskt perspektiv

Att bedriva IT-drift i kommunalförbund eller aktiebolag har vissa skillnader som sammanfattas i rapporten gällande etableringskostnader, skatter och moms, finansiering, riskfördelning, styrning och insyn samt långsiktiga effekter.

Det är relativt små skillnader i etableringskostnader oavsett samverkansform. Det är däremot en tydligare skillnad inom skatt och moms där skatteaspekten talar till kommunalförbundets fördel. Båda samverkansformerna kommer behöva ett initialt kapitaltillskott.

När det kommer till riskfördelning innebär ett kommunalförbund ett större ekonomiskt åtagande men i praktiken bedöms riskerna vara begränsade och bör inte vara avgörande för val av organisationsform.

När det gäller styrning ger aktiebolag större flexibilitet när det gäller styrelsens sammansättning då styrelseledamöter även utanför den kommunala organisationen kan väljas och då möjliggöra extern kompetens i sakfrågor.

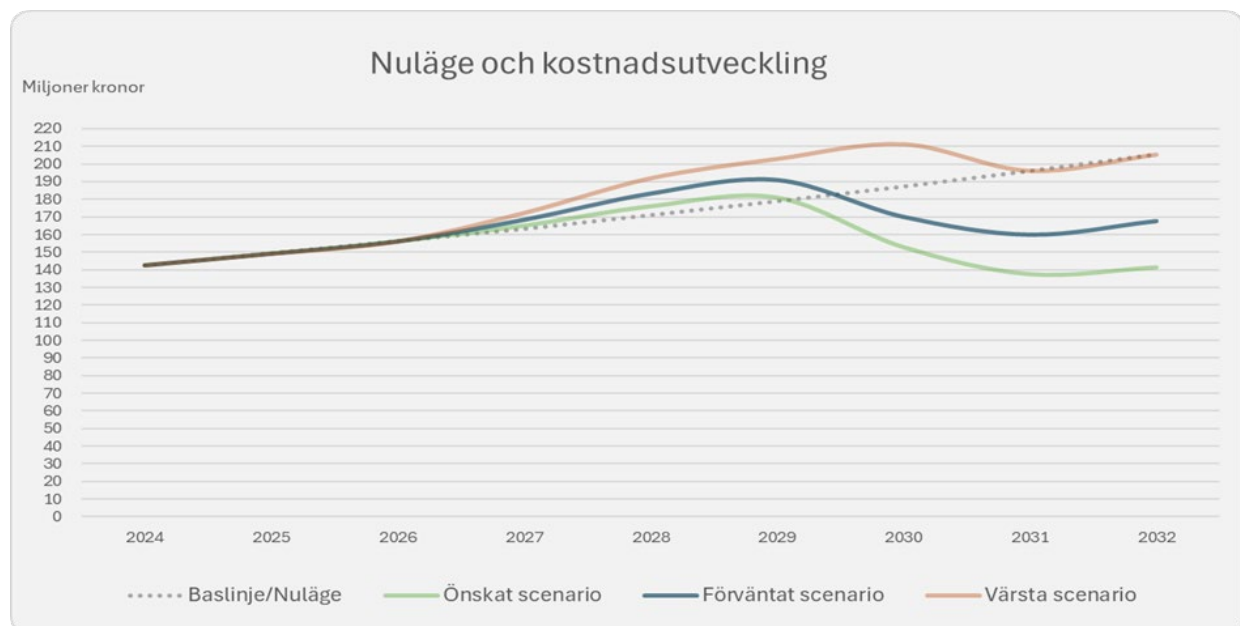
När det gäller långsiktiga frågor så som expansion, avveckling eller avhopp bedöms aktiebolagsformen något mer flexibel men bedöms inte heller denna vara avgörande för val av samverkansform då båda formerna kan hantera dessa situationer i praktiken.

Kostnadsberäkningar och fördelningsprinciper

Att genomföra en kostnadsberäkning för en sammanslagning av IT-driften är förenat med betydande osäkerhetsfaktorer. Beräkningen utgår från nuläget samt ett antal fastställda parametrar, tillsammans med en prognos och framskrivning.

Kostnader för IT-drift visar på en tydlig och långsiktigt stigande trend som beror dels på licenskostnader, begränsad tillgång till hårdvara, personalkostnader samt skärpta och nya regler på säkerhetsområdet. Kostnadsökningen för IT-drift bedöms uppgå till omkring fem procent årligen.

Etablering av gemensam IT-drift antas inledas under 2027 och pågå till 2029. Kostnader för arbetstid för projektorganisation, interna resurser och externa konsulter utgår från uppskattning från konsultens utredning. Vid införandet kommer det uppstå en puckelkostnad för uppbyggnad av en ny IT-miljö. Under perioden behöver dels arbete utföras samtidigt som det kommer finnas ett behov av parallella lösningar, system och licenser. Över tid förväntas dock en gemensam IT-organisation ge lägre kostnader än fyra separata IT-organisationer.

Fördelningsprinciper

För att finansiera en gemensam IT-drift presenteras tre olika modeller. Full finansiering genom kommunbidrag, finansiering genom faktisk användning och en kombinerad modell. Den modell som bedöms mest ändamålsenlig är en kombinerad finansieringsmodell som bedöms skapa en balans mellan stabilitet och kostnadsmedvetenhet och minska risken för överkonsumtion av IT-tjänster.

Vidare behöver beslut fattas kring hur kostnader ska fördelas samt hur nuvarande lösningar ska värderas, både framåt och i relation till hantering och eventuell kompensation för befintlig teknisk skuld.

Beslut behöver även tas gällande hur in- och utträde i organisationen ska hanteras ekonomiskt. För att säkerställa långsiktighet behöver även en framtida ambitionsnivå beslutas om för att säkerställa en långsiktigt hållbar IT-driftorganisation.

Slutsats

Kostnaderna för IT-drift förväntas öka för alla kommuner framöver och även om en gemensam organisation innebär betydande initiala omställningskostnader och flera vägval så bedöms kostnadsutvecklingen minska över tid med cirka 10–30 procent. Bedömningen är också att tydlig styrning och avtal är viktigare än val av organisationsform ur ett ekonomiskt perspektiv.

I bilaga 3 finns hela arbetsgruppens utredning att ta del av.

Bemanning och lokalisering

Ett nytt IT-driftbolag kommer i stor utsträckning att överta kommunernas medarbetare. Utredning av bemanningsprinciper och övergången kommer att fördjupas i genomförandefasen. Organisationen är ny och med nytt innehåll och förändrade förutsättningar.

En viktig del är att verksamheten utvecklas för att säkerställa lokal representation och tillgång till närservice, verksamhetsnära stöd och med god tillgänglighet.

Den riskanalys som genomförts under förstudiearbetet har tagit sin utgångspunkt i en centraliserad organisation och en decentraliserad organisation.

Decentraliserad organisation

I detta scenario beskrivs en organisation där majoriteten av verksamhetens delar fördelas mellan de samverkande kommunerna. Lokaliseringen sker dels med utgångspunkt i lokala behov, dels genom att vissa funktioner och arbetsuppgifter samlas i tematiska eller kompetensbaserade hubbar kopplade till specifika specialistområden. Organisationen kompletteras med ett mindre huvudkontor där övergripande ledning samt centrala stödfunktioner finns placerade.

Fördelar ur ett bemanningsperspektiv

Den geografiska närheten till respektive kommun bidrar till att verksamheten upplevs som tillgänglig och väl anpassad till lokala förutsättningar.

Medarbetarna får i de flesta fall behålla sin nuvarande arbetsort, vilket minskar risken för ökad restid och belastning i vardagen. Det minskar även risken för uppsägningar kopplade till geografisk omflyttning.

Genom att behålla verksamhet på flera orter finns goda förutsättningar att värna om befintlig kompetens och erfarenhet, samtidigt som rekrytering kan ske lokalt där behov uppstår.

Risker ur ett bemanningsperspektiv

En geografiskt spridd organisation riskerar att få svårare att bygga en gemensam identitet, kultur och "vi-känsla". Medarbetare kan i högre grad identifiera sig med sin lokala enhet eller kommun snarare än med det nya bolaget som helhet, vilket kan försvåra samarbete och gemensam utveckling.

När verksamheten är utspridd på flera orter kan införandet av nya arbetssätt, rutiner och system ta längre tid. Skillnader i lokala arbetssätt riskerar att leva kvar parallellt, vilket kan skapa otydlighet och upplevd ojämlikhet mellan medarbetare.

Chefer förväntas leda medarbetare som är placerade på flera olika orter. Detta ställer höga krav på tydlighet, struktur och kommunikation. Det finns en risk att chefens närvaro upplevs som ojämn, vilket kan påverka både arbetsmiljö och uppföljning negativt.

Centraliserad organisation

I detta scenario beskrivs en organisationsmodell där huvuddelen av verksamheten är samlad till en gemensam geografisk plats. Kompetens, resurser och utrustning koncentreras i huvudsak till denna plats. Den lokala närvaron i kommunerna begränsas till de delar av verksamheten som kräver fysisk närvaro, exempelvis operativa eller användarnära arbetsuppgifter. I övrigt utgår organisationen från ett centraliserat arbetssätt där strategiska, administrativa och specialiserade funktioner bedrivs från den gemensamma platsen.

Fördelar ur ett bemanningsperspektiv

En centraliserad organisation, där majoriteten av medarbetarna är samlade på en eller ett fåtal platser, skapar bättre förutsättningar för att bygga en tydlig och gemensam organisationskultur.

När chefer och medarbetare arbetar geografiskt nära varandra blir ledarskapet mer närvarande och likvärdigt.

Centralisering ger bättre förutsättningar för att snabbt införa nya processer, system och arbetssätt. Detta är särskilt viktigt i uppstarts- och förändringsfaser.

I en centraliserad organisation är det ofta enklare att matcha kompetenser mot varandra och att arbeta i tvärfunktionella team. Specialistkompetenser kan nyttjas mer effektivt när de inte är bundna till enskilda geografiska enheter.

Risker ur ett bemanningsperspektiv.

En centraliserad organisation kan medföra att avståndet till de lokala verksamheterna och kommunernas specifika behov ökar. Risken finns att beslut och prioriteringar upplevs som mindre relevanta eller anpassade till lokala förutsättningar.

Centralisering innebär att medarbetare behöver byta arbetsort och kan få längre resväg till arbetet. För vissa kan detta påverka balans mellan arbete och privatliv negativt. När

arbetsplatsen flyttas eller koncentreras kan bolaget tappa värdefull kompetens om medarbetare inte har möjlighet eller vilja att pendla.

En starkt centraliserad organisation kan ha svårare att snabbt anpassa sig till förändringar i lokala behov, volymer eller uppdrag och kräver därför en välorganiserad beställarorganisation i kommunerna.

Det finns en risk att bolaget uppfattas som distanserat från den praktiska vardagen i verksamheten. Detta kan skapa spänningar och försvårar samarbete.

Slutsats

Den organisationsstruktur som redan inför inriktningsbeslutet föreslogs är en form av decentraliserad organisation för att möta behovet av ett verksamhetsnära stöd och service med god lokal tillgänglighet.

Det finns för och nackdelar med båda organisationsformerna men en decentraliserad organisation ger bättre förutsättningar att behålla och tillvarata befintlig kompetens, samtidigt som negativa konsekvenser kopplade till längre pendling och geografisk omflyttning kan minska. Modellen skapar också möjligheter att möta kommunernas varierade behov samt ger en lokal närvara och kännedom om verksamheterna.

Samtidigt ställer en geografiskt spridd organisation högre krav på ledarskap, styrning och samordning än dagens organisationer. För att säkerställa en likvärdig verksamhet behöver särskilt fokus läggas på tydlig kommunikation, gemensamma arbetssätt och ett aktivt arbete med organisationskultur och samverkan. Detta är avgörande för att inte skapa en ojämlig balans utifrån närvaro vilket kan påverka arbetsmiljö och engagemang mellan de olika orterna.

Genomförande och tidplan

Under genomförandefasen kommer stort fokus att ligga på att fortsätta utreda och fördjupa olika områden men kommer också att sätta stort fokus på styrning, ledning och finansieringsprinciper och därefter förbereda för en övergång till den nya samverkansorganisationen.

Efter beslut om genomförande kommer arbetet att inledas med att bilda den nya organisationen, ta fram avtal och andra styrande dokument.

Efter ett beslut om genomförande behöver en genomförandeplan skyndsamt tas fram för att täcka alla delar. Den nya organisationen ska bildas, avtal och andra styrande dokument behöver tas fram.

Parallellt ska resurstillsättning ske och i det första steget rekryteras ansvarig högsta chef för den nya organisationen och därefter en stödorganisation för chefen.

En genomförandeorganisation behöver tillsättas i kommunerna för att genomföra fördjupade analyser och utredningar inom flera områden. En gemensam säkerhetsanalys och nivåer för informationssäkerhet och ställda krav behöver tas fram. En gränsdragningslista samt servicenivåer och leveransmål behöver tas fram samtidigt som fördjupade utredningar

inom bemanningsfrågor och kring hur kommunernas beställarorganisation ska se ut framöver. Denna inledande fas bedöms ta sex månader och pågå hösten 2026.

I förstudien så presenteras en ungefärlig tidplan för genomförande och överlämning till den nya organisationen på tre år. Under genomförandet så ska fysiska etableringar ske, flytt av utrustning och mottagande av personal ska ske. Det blir viktigt att sätta den gemensamma organisationen samtidigt som de befintliga organisationerna fullt ut ska fungera fram till ett övertagande. I utredningen i bilaga 2 beskrivs faserna i tre steg, etablera och hantera, designa och bygga, migrera och avveckla.

Denna fas bedöms påbörjas våren 2027 och pågå fram till 2029.

Juridiska förutsättningar

En del av förstudie för gemensam
IT-drift i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds
och Värnamo kommuner

Innehåll

Sammanfattning.....	2
1. Inledning.....	3
1.1 Utgångspunkter.....	3
1.2 Kommunalförbund eller aktiebolag är aktuella alternativ.....	3
2. Styrning och organisation	4
Kommunalförbund	4
Aktiebolag.....	7
3. Ekonomi	11
4. Insyn	13
5. Lagregler	16
6. Upphandling.....	17
7. Slutsatser	20

Sammanfattning

Fem samverkande kommuner har en viljeinriktning att bilda en gemensam organisation för it-drift. Denna rapport är slutresultatet av den utredning som en arbetsgrupp bestående av kommunrepresentanter med juridisk och organisatorisk kompetens genomfört.

Arbetsgruppen fick ett antal ingångsvärden och uppdraget var att utreda flertalet frågor med fokus på val av organisationsform.

Arbetsgruppen har identifierat två organisationsformer som möjliga, kommunalförbund och aktiebolag. Men utifrån den genomlysning som gjorts av dessa organisationsformer har arbetsgruppen dragit slutsatsen att ett aktiebolag är den enda organisationsform som är lämplig givet ingångsvärdena. Detta främst med hänsyn till gällande upphandlingslagstiftning.

1. Inledning

Fem kommuner, Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd, Värnamo och Hylte (hädanefter: GGVVH) har inlett processen att undersöka möjligheten att skapa en organisation för gemensam it-drift. Under 2023–2024 gjordes viss omvärldsbevakning och en första rapport togs fram med hjälp av extern konsult. Utredningen togs emot av respektive kommuns kommunstyrelse under vintern 2025 och styrelserna fattade ett inriktningsbeslut gällande avsikt att etablera samverkan inom it-drift. Respektive kommunstyrelses förvaltning fick också i uppdrag att i samverkan med de andra kommunerna genomföra en förstudie som underlag för kommande genomförandebeslut.

Denna delrapport är ett resultat av arbetsgruppen organisation/juridiks analyser av de frågor som ställts till gruppen och som gruppen identifierat. Dessa frågor är följande:

- Vilken organisationsform är lämplig?
- Kan man skapa möjligheter till tjänsteköp från kommunerna?
- Något ytterligare som denna grupp vill lyfta som är viktig för förstudien?

Den mest angelägna frågan att utreda ur juridiskt perspektiv är i vilken organisationsform it-driften lämpligen ska bedrivas.

1.1 Utgångspunkter

Arbetsgruppen organisation/juridik har fått ett antal utgångspunkter för arbetet, vilka påverkar arbetets inriktning. Dessa har varit följande:

- Den gemensamma it-driften ska förläggas i en självständig organisation som inte har hemvist i någon av kommunerna.
- Den it-drift respektive kommun driver idag innefattar även service till kommunernas kommunala bolag, stiftelser samt ett gemensamt kommunalförbund och det ska gälla även framöver; den gemensamma organisationen för it-drift ska därför omfatta även de kommunala bolagen, stiftelserna och kommunalförbundet.
- Det är önskvärt att det finns möjlighet för organisationen för gemensam it-drift att köpa in vissa stödfunktioner och/eller -tjänster från kommunerna, såsom vissa administrativa tjänster.

Utöver detta har utredningen kunnat konstatera ett antal andra omständigheter, vilka också tjänat som utgångspunkter. Dessa har varit följande:

- Det kan konstateras att det finns andra kommuner som samverkar kring it-drift och att så sker i både aktiebolagsform och kommunalförbund.
- De nu samverkande kommunerna, GGVVH, är redan idag medlemmar i ett gemensamt kommunalförbund (SÅM).

1.2 Kommunalförbund eller aktiebolag är aktuella alternativ

Utifrån de utgångspunkter arbetsgruppen fått identifieras snabbt *kommunalförbund* och *aktiebolag* som i första hand aktuella. En *stiftelse* skulle visserligen kunna passa in på de förutsättningar som givits, men arbetsgruppen ser inte att det är lämpligt. Bland annat är

förutsättningarna för styrning av en stiftelse olämpliga i förhållande till verksamhetens art. En gemensam nämnd är inte aktuell då det kräver hemvist i en kommun.

För att jämföra kommunalförbund med aktiebolag och nå en slutsats kring vilken av dessa organisationsformer som ter sig mest lämplig har arbetsgruppen utgått från ett antal aspekter. Dessa är:

- Styrning och organisation
- Ekonomi
- Insyn
- Lagregler
- Upphandling

Framställningen kommer i följande avsnitt att belysa respektive organisationsform ur dessa aspekter.

2. Styrning och organisation

Kommunalförbund

Bildande

Ett kommunalförbund bildas genom att två eller flera kommuner antar en gemensam s.k. förbundsordning. Förbundet anses bildat i och med att dess medlemmars fullmäktige antagit förbundsordningen. Kommunalförbunden kallas ibland för en slags ”specialkommun”, eftersom utgångspunkten är att alla regler i kommunallagen gäller även kommunalförbundet.

Till ett kommunalförbund kan vilken uppgift som helst, som är en kommunal angelägenhet, överlämnas. Det finns ingen begränsning i vilken typ av uppgifter det kan röra; även t.ex. myndighetsutövning kan överlämnas. Det görs inte heller någon åtskillnad mellan obligatoriska eller frivilliga uppgifter. När en uppgift lämnats över till förbundet övergår också huvudmannskapet och ansvaret för uppgiften till förbundet – den överlämnande kommunen har inte längre att befatta sig direkt med det som lämnats över och tappar alltså den direkta styrningen.

Organisation

Ett kommunalförbund styrs av ett högsta beslutande organ, som är antingen förbundsfullmäktige eller en förbundsdirektion. Om förbundet är organiserat med fullmäktige ska det också ha en styrelse. Kommunallagen ger i övrigt kommunerna en betydande valfrihet i fråga om organisationen av kommunalförbund. Hur förbundet organiseras ska framgå av dess förbundsordning.

Förbundsordning

För varje kommunalförbund ska finnas en förbundsordning. Förbundsordningen kan närmast liknas vid de kommunala nämndernas reglemente och arbetsordning, men det är också ett slags samarbetsavtal mellan medlemskommunerna. Förbundsordningen är förbundets

grundläggande och viktigaste dokument – det är inte tillåtet att vidta åtgärder som strider mot förbundsordningen.

Förbundsordningen är alltså medlemskommunernas främsta verktyg för styrning av förbundet, i vart fall i ett inledande skede. Där sätts ramarna för både verksamhet och styrning. Styrningen av förbundet får anpassas till förutsättningarna och medlemmarnas önskemål.

Förbundsdirektionen är bunden av förbundsordningens bestämmelser.

Fullmäktige eller direktion

En organisation med förbundsdirektion, istället för fullmäktige, innebär väsentligen att direktionen fyller både fullmäktiges och styrelsens funktioner – den är alltså både högsta beslutande och högsta verkställande organ.

Det stora flertalet kommunalförbund är organiserade med förbundsdirektion och det är också det som bedöms vara den lämpligaste formen vid gemensam it-drift. Ett kommunalförbund med förbundsdirektion ger möjlighet till en något mindre tungrodd beslutsprocess och snabbare beslutsvägar jämfört med att bedriva samma verksamhet i egen förvaltning.

Framställningen fokuserar i det följande på kommunalförbund med direktion.

Val till direktionen

Fördelningen av platser i direktionen ska bestämmas i förbundsordningen. Varje medlemskommun ska vara representerad i direktionen med minst en ledamot och en ersättare. Antalet ersättare ska vara lika många som antalet ledamöter. Detta innebär att varje kommun är representerad i direktionen. Däremot är normalt inte alla partier i respektive kommun representerade.

Både ledamöter och ersättare väljs av förbundsmedlemmarnas fullmäktige enligt vad som anges i förbundsordningen. Endast den som är ledamot eller ersättare i en förbundsmedlems eget fullmäktige får utses till ledamot eller ersättare i direktionen.

Övriga organ

Det står kommunerna relativt fritt att, under förbundsdirektionen, inrätta de övriga organ man anser att förbundet behöver. Det kan alltså finnas nämnder eller andra organ. Vilka organ som i övrigt ska finnas ska framgå av förbundsordningen.

Revision och ansvarsprövning

I ett kommunalförbund med direktion ska det anges i förbundsordningen dels hur många revisorer förbundet ska ha och deras mandattid, dels på vilket sätt revisorerna ska utses. Det kan t.ex. vara medlemskommunernas fullmäktige eller direktionen som utser revisorer. Även här finns alltså en förhållandevis stor frihet för medlemskommunerna att komma överens om vad som ska gälla för revisorerna. Det är inte säkert att varje förbundsmedlem utser en egen revisor för varje mandattid utan det kan vara ett uppdrag som cirkulerar mellan medlemskommunerna.

Till revisor kan den som har rösträtt vid val till någon av medlemskommunernas fullmäktige väljas.

Oavsett hur revisorerna utsetts eller, om det är aktuellt, av vilken medlemskommun ska revisorerna lämna en revisionsberättelse till var och en av medlemskommunerna.

Samma regler och tillvägagångssätt gäller för dessa ansvarsprovningar som när en kommun ansvarsprövar styrelse, nämnder och beredningar.

Det är varje medlemskommun som självständigt ska pröva frågan om ansvarsfrihet. Det innebär alltså att kommunerna kan nå olika slutsatser och fatta olika beslut. En medlemskommun som vägrar ansvarsfrihet för direktionen (i sin helhet) kan dock endast entlediga sina egna representanter, inte övriga ledamöter och/eller ersättare.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen i respektive medlemskommun har uppsiktsplikt över den verksamhet som bedrivs i kommunalförbundet. Det är normalt kommunstyrelsen själv som beslutar hur uppsikten ska utövas, men klart står att den måste ske fortlöpande och systematiskt – inte enbart händelsestyrt. Uppsiktsplikten ger inte kommunstyrelsen någon lagstadgad rätt till insyn i förbundets förehavanden likt den styrelsen har avseende de egna nämnderna. Istället är insynen i huvudsak beroende av att medlemskommunerna är överens.

Medlemskommunernas förtroendevalda revisorer har en viss rätt till insyn, på så vis att förbundets revisorer är skyldiga att på begäran lämna upplysningar om kommunalförbundets angelägenheter till dem. Motsvarande rätt finns alltså inte för styrelsen.

Slutsatser gällande kommunalförbund

Kommunalförbunden kallas ibland för en slags ”specialkommun”, eftersom utgångspunkten är att alla regler i kommunallagen gäller även kommunalförbundet. Detta framkommer också i redovisningen ovan. Sammanfattningsvis kan man säga att styrningen och ledningen i ett kommunalförbund är uppbyggd på liknande principer som i en kommun, men att kommunalförbundet är en mer avgränsad och specialiserad form av samverkan mellan kommuner. För en kommun är det därför lätt att känna igen sig i de styrning och ledningsprinciper som gäller för kommunalförbund.

I övrigt kan också nämnas att en uppgift behöver inte vara gemensam för medlemmarna för att få överlämnas till ett av dem bildat kommunalförbund. Om en av medlemmarna skulle driva en verksamhet som inte alls förekommer hos någon av de andra finns det alltså inget hinder för att anförtro den verksamheten åt kommunalförbundet, om nu de övriga medlemmarna går med på det. Detsamma gäller om en ny medlem tillkommer och det finns flera verksamheter i kommunalförbundet och det bara är aktuellt för den nya medlemmen att nyttja en verksamhet.

Till ett kommunalförbund kan också överlåtas verksamheter som är avgränsade geografiskt, funktionellt eller på annat sätt. De speciella frågor om kostnadsfördelning som kan uppkomma vid haltande intressegemenskap får medlemmarna göra upp om i förbundsordningen eller på annat sätt.

Det är även möjligt att överlämna uppgifter av olika slag till ett och samma förbund. Det betyder alltså för GGVVH:s del att det i vart fall i teorin inte finns några hinder mot att uppdra åt det befintligt kommunalförbund, SÅM, där samma kommuner är medlemmar att sköta även it-drift.

Att utforma en bra och välgenomtänkt förbundsordning är av stor vikt för styrningen av förbundet. Förbundsordningen är medlemmarnas grundläggande möjlighet att styra förbundet. Förbundet är bundet av förbundsordningen.

Aktiebolag

Bildande

Av 10 kap 3 § kommunallagen framgår att om en kommun eller en region med stöd av 1 § lämnar över skötseln av en kommunal angelägenhet till ett helägt kommunalt bolag, ska fullmäktige:

1. fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheterna som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen
3. utse samtliga styrelseledamöter,
4. se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning till sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt innan de fattas, (Obs dock att fullmäktiges ställningstagande inte är bindande för bolaget!)
5. utse minst en lekmannarevisor, och
6. se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare

Eftersom ett gemensamt bolag för it-drift blir ett delägt kommunalt bolag så behöver fullmäktige enligt 10 kap 4 § kommunallagen se till att bolaget blir bundet av dessa villkor i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållandena, verksamhetens art och omständigheterna i övrigt.

Organisation

Styrningen av ett aktiebolag ligger ytterst hos bolagets ägare. Aktieägarnas möjlighet att besluta i frågor som rör bolaget utövas vid bolagsstämman. Stämman beslutar bland annat gällande bolagsordningen, som är bolagets grundläggande styrdokument. Bolaget ska därutöver ha en styrelse och kan ha en verkställande direktör, VD. Därutöver kan styrning i viss utsträckning ske genom antagande av olika styrdokument vid stämman, samt genom överenskommelser mellan aktieägarna. Bolagets organisation är i övrigt ganska fri att sätta efter behov.

Fördelningen av behörighet följer av den maktfördelning som lagen skapar mellan bolagsstämman, styrelse och i förekommande fall verkställande direktör.

Bolagsordning

Bolagsordningen är bolagets grundläggande dokument och innehåller de grundläggande reglerna för aktiebolaget, inkl. sådant som föremålet för bolagets verksamhet. Bolagsordningen är bindande för bolaget. För kommunalt bolag ska bolagsordningen ange t.ex. om bolagets ändamål ska vara ett annat än att generera vinst samt att kommunfullmäktige i ägarkommunerna ska få ta ställning innan beslut av principiell betydelse eller annars av större vikt ska beslutas. En bolagsordning kan även reglera sådant som vad som ska gälla för försäljning av aktier, vad som händer i händelse av likvidation av bolaget, ev. ärenden utöver de obligatoriska som ska behandlas av stämman samt bestämmelser om röstmajoritet för vissa typer av beslut. Här finns alltså en möjlighet för ägarna att precisera bolagets uppdrag på ett sätt som blir bindande för bolaget samt skaffa sig inflytande över på vilken nivå samt med vilken uppslutning från ägarna som beslut ska fattas.

Bolagsstämman

Aktiebolagets högsta beslutande organ är bolagsstämman. Det är där aktieägarnas rätt att besluta i bolagets angelägenheter utövas. En aktieägare får rösta för samtliga aktier som han eller hon äger eller företräder, om inte annat föreskrivs i bolagsordningen.

Det betyder alltså att de kommuner eller andra deltagare i samverkan kring it-drift kan utöva inflytande över bolaget vid stämman. Hur mycket respektive deltagares röst väger beror som utgångspunkt på hur stor andel av aktierna deltagaren äger.

Bolagsstämman ska bland annat besluta om

- fastställande av resultat- och balansräkning i årsredovisningen,
- hur vinst ska disponeras,
- ansvarsfrihet för VD och styrelse,
- andra frågor som enligt bolagsordningen ska avgöras av stämman.

I sista punkten finns alltså ett visst utrymme för ägarna att genom bolagsordningen bestämma att stämman, ägarna, ska få besluta i vissa typer av frågor.

Stämman hålls normalt en gång per år, men det är möjligt att kalla till extra stämman vid behov. Det är bolagets styrelse som kan kalla till extra stämman.

Ägarna representeras i praktiken vid stämman av ett ombud. Det är normalt kommunfullmäktige, eller kommunstyrelsen om det delegerats till den, som utser ombud.

Den som utser ombud bör också utfärda en ombudsinstruktion. I ombudsinstruktionen bör det framgå hur ombudet skall rösta i de ärenden som förekommer vid stämman. I normalfallet är beslutet att utse ombud och att utfärda ombudsinstruktion ett beslut - det har klara fördelar om så är fallet. Om det rör sig om en handling blir normalt vad ombudet kan och får göra tydligt för bolaget. Utrymmet för ombudet att fatta beslut utanför ombudsinstruktionen blir då obefintligt.

Om ombudsinstruktionen omfattar ett beslut som är av principiell beskaffenhet eller annars större vikt, skall instruktionen alltid beslutas i kommunfullmäktige.

Styrelsen

Ett aktiebolag skall ha en styrelse med en eller flera ledamöter. Styrelsen skall som utgångspunkt utses av bolagsstämman, men i bolagsordningen får det föreskrivas att en eller flera styrelseledamöter skall utses på annat sätt. Av kommunallagen följer att det är obligatoriskt att kommunfullmäktige utser styrelsens ledamöter. I ett kommunalt aktiebolag måste alltså skrivas in i bolagsordningen att ägarkommunernas fullmäktige utser ledamöterna i styrelsen. I ett bolag där kommunerna är delägare räcker det att fullmäktige i respektive kommun utser styrelsens ledamöter i den utsträckning det är rimligt med hänsyn till bl.a. andelsförhållandena. Det finns alltså möjlighet att låta samtliga samverkande enheter utse ledamöter till styrelsen efter den andel av bolaget respektive enhet äger.

Styrelsen svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter.

Styrelsen skall fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation.

Alla förvaltningsbeslut och ledamots agerande ska främja bolagets intressen. Styrelsens ansvarsområde påverkas av om det finns en verkställande direktör i bolaget. Denne ansvarar för den löpande förvaltningen, och vissa aspekter av bolagets organisation kan höra till den löpande förvaltningen och därmed falla inom den verkställande direktörens kompetens.

Styrelsen kan inte genom delegation, utfärdande av fullmakter eller på annat sätt kan undkomma ansvaret för bolagets organisation och förvaltning eller sin skyldighet att sörja för en betryggande kontroll av bolagets bokföring, medelsförvaltning och ekonomiska förhållanden. Det betyder inte att delegering inte är möjligt, men ansvaret stannar på styrelsen.

VD

Styrelsen får utse en VD att sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. VD är aktiebolagets ledande tjänsteperson och ansvarar för förvaltningen av den dagliga verksamheten och för att leda och organisera den dagliga verksamheten.

VD får dessutom, även utan styrelsens bemyndigande, vidta åtgärder som med hänsyn till omfattningen och arten av bolagets verksamhet är av ovanligt slag eller av stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för bolagets verksamhet. I sådana fall skall styrelsen så snart som möjligt underrättas om åtgärden.

VD:n ska alltså leda driften av bolagets rörelse och direkt eller indirekt utöva tillsyn över bolagets befattningshavare. De för driften erforderliga åtgärderna faller i allmänhet inom den löpande förvaltningen. Bedömningen av vad som ingår i den löpande förvaltningen beror till stor del på företagets beskaffenhet och storlek. Verkställande direktör är skyldig att bereda och föredra ärenden inför styrelsen som inte faller under den löpande förvaltningen.

Styrelsen kan när som helst ingripa i den löpande förvaltningen genom att utfärda bindande anvisningar för hur en åtgärd ska handläggas och beslutas. VD:s rätt att sköta den löpande förvaltningen upphör således i den mån styrelsen tar sin bestämmanderätt i anspråk. Styrelsen kan också bemyndiga den verkställande direktören att vidta förvaltningsåtgärder som ligger utanför ramen för den löpande förvaltningen. Denna möjlighet får inte användas i sådan utsträckning att styrelsen inte längre fullgör sin uppgift som överordnat organ.

Den verkställande direktören ansvarar också för att bolagets bokföring skall fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen skall skötas på ett betryggande sätt.

En VD får i praktiken ofta en förhållandevis stark ställning i aktiebolaget med stort inflytande över både strategiska och organisatoriska frågor samt över verksamhetsstyrningen.

Ägardirektiv

Ett ägardirektiv är ett slags styrdokument för bolaget, jämte andra styrdokument så som bolagsordningen. Ägardirektivet kan fungera som ett styrmedel där aktieägarna ger anvisningar till bolagsstyrelsen om visionen för bolaget och hur bolagets förvaltning ska skötas; förväntningar och intentioner på kortare och längre sikt. Ägardirektivet ger ägarna en möjlighet att instruera styrelsen utöver de enskilda besluten vid bolagsstämma. Ett ägardirektiv måste dock normalt antas av stämman för att vara bindande för styrelsen; ägarna måste alltså vara överens.

Aktieägaravtal

Ett aktieägaravtal är en överenskommelse mellan ägarna som rör bolaget men där bolaget inte är part. Avtalet kan reglera sådant som t.ex. hur bolaget ska styras, hur aktier får överlåtas, hur vinst ska fördelas mellan ägarna, hur ev. tvist ska lösas och hur en upplösning av bolaget ska hanteras. Även ett aktieägaravtal kan vara ett styrdokument, på så vis att överenskommelsen mellan ägarna ska inverka på deras styrning av bolaget.

Övriga beslut av ägarna

Beslut som inte inryms i de ovan uppräknade kategorierna är inte bindande för bolaget. Det betyder att ett beslut av en ägarkommuns fullmäktige eller kommunstyrelse som rör bolaget inte är bindande för bolaget. Det är att betrakta som en rekommendation. Beslutet blir bindande först när bolagets styrelse (eller stämman) fattat ett likalydande beslut.

Revision och ansvarsprövning

I ett kommunalt aktiebolag ska finnas minst en lekmannarevisor, som utses av fullmäktige. I ett delägt bolag får ägarna komma överens om ordningen för hur revisor ska utses.

Lekmannarevisorn ska i vart fall utses bland de förtroendevalda revisorerna i någon av kommunerna.

Till sin hjälp i granskningen ska lekmannarevisorn ha en sakkunnig revisor. Denne utses av bolagsstämman. För lekmannarevisorernas granskning gäller kommunallagen, aktiebolagslagen samt god revisionssed i kommunal verksamhet.

Revisorerna upprättar en granskningsrapport till bolagsstämman och till fullmäktige.

Det är bolagsstämman, inte kommunfullmäktige, som prövar frågan om ansvarsfrihet för bolagets styrelse. Kommunfullmäktige väljer dock normalt ett eller flera s.k. stämmoombud att rösta för kommunens räkning vid stämman. Till stämmoombudet kan även bindande instruktioner utfärdas, inklusive i fråga om ansvarsprövningen.

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Liksom för kommunalförbund har kommunstyrelsen i respektive ägarkommun uppsiktsplikt över ett kommunalt aktiebolag. Uppsiktsplikten är dessutom förstärkt, vilket i korthet innebär att kommunstyrelsen i årliga beslut ska pröva om bolagets verksamhet har varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna. Om kommunstyrelsen finner att så inte är fallet, ska den lämna förslag till fullmäktige om så kallade nödvändiga åtgärder.

Kommunstyrelsen har inte per automatik rätt till insyn i bolaget och dess verksamhet. Sådan rätt till insyn får istället styras genom t.ex. ägardirektiv, bolagsordning och/eller instruktioner till bolagets revisorer.

Slutsatser gällande aktiebolag

Gemensam IT-drift i ett aktiebolag gör att större effektivitet i verksamheten kan uppnås än om verksamheten hade bedrivits inom respektive kommuns kommunala organisation. Detta beror bl.a. på att aktiebolag har en tydlig, i lag reglerad, organisation och en tydlig reglering avseende vem som är behörig att vidta vissa åtgärder. Ett aktiebolag kan verkställa sina beslut snabbare, eftersom besluten inte kan överklagas av kommunmedlemmarna genom laglighetsprövning. Aktiebolaget är en associationsform som, då det används för gemensamt ägande, är enkelt att samarbeta inom på grund av aktiebolagslagens tydliga regler om hur ägarna kan styra verksamheten och hur beslut i bolaget ska fattas. I jämförelse med aktiebolag har ett kommunalförbund mindre utvecklade regler för hur de ska styras och vilka beslutsorgan som ska finnas.

Ett aktiebolag är avsett att ha kortare beslutsvägar och vara mer flexibelt än kommunala organ normalt är. Möjligheten att styra bolaget i det dagliga ligger till stor del på dels VD, dels styrelsen. Eftersom kretsen personer som kan väljas till styrelsen är betydligt vidare än avseende kommunalförbund finns möjlighet att tillsätta en styrelse som t.ex. består av både företrädare för kommunernas politiska intressen och sakkunniga inom it etc. Det betyder att ett aktiebolag ger möjlighet till kvickare och, möjligen, sett till verksamheten en mer ändamålsenlig styrning – dock på bekostnad av det politiska inflytandet.

Precis som för kommunalförbund är det av stor vikt för styrningen att utforma bra och välgenomtänkta styrinstrument för aktiebolaget i samband med bildandet, bolagsordning, aktieägaravtal etc.

3. Ekonomi

Hur de ekonomiska förutsättningarna skiljer sig åt för respektive organisationsform är givetvis en central aspekt. Arbetsgruppen har identifierat två huvudsakliga faktorer som spelar in.

- Skattemässiga konsekvenser
- Finansieringsmodell inklusive fördelning av kostnader

Kommunalförbund

Ett kommunalförbund liknar, som nämnts, på många sätt en kommun. Ur ekonomiperspektiv finns dock en viktig skillnad, på så vis att kommunalförbundet inte tar ut skatt. Finansiering måste istället ske på andra sätt. Skattemässigt är förutsättningarna likartade.

Finansiering

Kommunalförbund har inte någon beskattningsrätt. Ett kommunalförbunds verksamhet finansieras istället av de deltagande kommunerna i den mån verksamheten inte är självfinansierad genom uttag av avgifter från kommunmedlemmar eller liknande som nyttjar förbundets tjänster. Normalt sker finansiering i någon utsträckning via medlemsavgifter från medlemskommunerna.

En tänkbar modell för att (helt eller delvis) finansiera förbundets verksamhet är att medlemskommunerna betalar för de tjänster de nyttjar. Beträffande ett sådant upplägg finns dock upphandlingsmässiga aspekter att beakta.

Medlemmarnas ansvar för kommunalförbundets skulder är begränsat till respektive medlems andel, vilket inte behöver hindra medlemmarna från att exempelvis teckna solidarisk borgen för varandras åtaganden.

I ett kommunalförbund har medlemmarna ett slags legalt borgensansvar för förbundets gäld.

Frågorna om när budget ska upprättas och när direktionen ska fastställa budgeten regleras i förbundsordningen.

Skattemässiga konsekvenser

Ett kommunalförbund är inte skattskyldigt. Det betyder att ur skatteperspektiv är omständigheterna samma som om it-driften förlagts i egen förvaltning. Kommunalförbundet skattar inte på varken inkomster i form av avgifter eller annan ersättning för de tjänster som erbjuds eller på medlemsavgifterna från kommunerna.

Aktiebolag

Ett aktiebolags finansiering följer normalt dess affärsmodell, vilken i sin tur normalt innefattar att inbringa inkomster från externa källor – att sälja en produkt eller tjänst till någon annan till ett högre pris än kostnaden för bolaget. För kommunala aktiebolag skiljer sig förutsättningarna, eftersom självkostnadsprincipen som utgångspunkt gäller. Vad gäller ett kommunalt it-aktiebolag är dessutom kundgruppen ägarna själva, vilket ytterligare kan försvåra en strategisk finansiering.

Finansiering

Ett aktiebolags syfte är normalt ungefär att generera vinst åt sina ägare. För ett kommunalt bolag med ett annat syfte följer också andra sätt att finansiera verksamheten m.m.

Det kommunala bolagets kunder blir dess ägare, alltså de som samtidigt ska äga och styra bolaget samt nyttja it-aktiebolagets tjänster. En möjlig finansieringsmodell, i vart fall för den

löpande verksamheten, är alltså att de som nyttjar it-aktiebolagets tjänster betalar för de tjänster de nyttjar, likt tjänsteköp från andra bolag fungerar. För ett sådant upplägg finns dock upphandlingsmässiga aspekter att beakta.

Ett annat sätt att öka ett bolags eget kapital är genom s.k. aktieägartillskott. Syftet med ett aktieägartillskott är i regel att förbättra ett bolags finansiella ställning. Aktieägarna kan lämna tillskott för att t.ex. undvika en situation med kapitalbrist. Aktieägartillskott är inte reglerat, men sker normalt i form av pengar, med eller utan villkor. Ett beroende av aktieägartillskott för bolagets bestånd är inte en hållbar affärsmodell för att finansiera den löpande verksamheten, men det kan vara ett tillvägagångssätt i händelse av ett tillfälligt behov att öka bolagets kapital. Det skulle kunna vara i samband med större investeringar. Ett villkorat tillskott kan även i viss utsträckning utgöra ett kontrollmedel.

Det är även möjligt att som aktieägare låna ut pengar till bolaget, t.ex. då bolaget ska göra större investeringar. Ett lån förbättrar inte bolagets finansiella ställning, eftersom intäkten motsvaras av en skuld, men förbättrar likviditeten i bolaget på kortare sikt.

Skattemässiga konsekvenser

Bolag är föremål för bolagsskatt på ev. vinst. Bolagsskatten är 20,6 %. Detta gäller även bolag som ägs av kommun(er).

De avgifter och den ersättning för tjänster som ägarna betalar till it-aktiebolaget kan alltså komma att bli en skattepliktig inkomst för bolaget. Det betyder att en andel av den budget som ska finansiera it-driften kan komma att gå till skatt, till skillnad från om it-driften skulle förläggas i ett kommunalförbund.

Tillskott i form av aktieägartillskott är dock normalt inte en skattepliktig inkomst för bolaget.

4. Insyn

I följande avsnitt analyseras hur insynen i it-bolaget kommer att skilja sig beroende av vilken organisationsform som väljs. Med insyn avses transparens – möjligheten att få tillgång till bolagets handlingar och uppgifter – men också insyn i bemärkelsen möjlighet till inblick i verksamheten för utövande av kontroll. Rapporten kommer därför att i det följande utveckla vad som gäller för:

- Allmänhetens möjlighet till insyn
- Ägarnas/medlemmarnas möjlighet till insyn

Allmänhetens möjlighet till insyn - kommunalförbund

Ett kommunalförbund är en myndighet som omfattas av tryckfrihetsförordningens bestämmelser och offentlighetsprincipen. Även offentlighets- och sekretesslagen (OSL) är tillämplig. Ett kommunalförbund ska normalt tillämpa samma sekretessbestämmelser som motsvarande verksamhet i kommunens egen förvaltning. Det innebär alltså att allmänheten har rätt att ta del av handlingar och uppgifter hos kommunalförbundet i samma utsträckning som hos en kommun.

Allmänhetens rätt till insyn är alltså samma som om kommunalförbundets verksamhet förlagts i kommunens egen förvaltning.

Att allmänhetens rätt till insyn i it-bolaget är god bedömer arbetsgruppen är positivt av flera skäl. En transparens i den offentliga verksamheten gynnar allmänhetens förtroende för myndigheterna och främjar demokratin. Samtidigt är möjligen behovet av insyn ur allmänhetens och mediernas synpunkt mindre vad gäller it-drift än verksamhet som ligger närmare kommuninvånarna. Allmänintresset bör rimligen vara större för verksamheter som är av med direkt betydelse för den enskilde (t.ex. skola, äldreomsorg och socialtjänst) än för verksamheter som utgör kommuninterna stödfunktioner.

Medlemmarnas möjlighet till insyn - kommunalförbund

Medlemskommunerna har, givetvis, möjlighet att ta del av de uppgifter och handlingar som är offentliga – precis som vem som helst.

Därutöver har medlemmarna den naturliga insyn som följer av att medlemskommunerna är representerade i förbundets direktion genom de representanter som valts för respektive kommun. Kretsen av personer som är valbara är dessutom, som redogjorts för ovan, begränsad till personer som redan är förtroendevalda inom medlemskommunen. Det finns således ett mer direkt samband mellan uppdraget i förbundets direktion och uppdraget i medlemskommunens fullmäktige.

Därutöver kan medlemskommunerna i förbundsordningen reglera exempelvis vilken typ av uppgifter som ska delas med medlemskommunerna, regelbundet eller vid förfrågan.

Det är vanligt att fullmäktige i respektive medlemskommun låter representanter för förbundet, t.ex. förbundsdirektör, få yttranderätt då fullmäktige behandlar frågor som rör förbundet och/eller med regelbundenhet. Det bereder samtliga fullmäktigeledamöter en möjlighet att förhöra sig om förbundets verksamhet.

Kommunstyrelsens uppsikt över förbundet är också en källa till insyn, men även den måste alltså regleras särskilt.

Allmänhetens möjlighet till insyn - aktiebolag

Tryckfrihetsförordningens regler om rätten att ta del av allmänna handlingar och offentlighetsprincipen gäller som utgångspunkt inte i aktiebolag. Ett aktiebolag som helt eller till övervägande del ägs av kommuner kommer dock att omfattas av såväl tryckfrihetsförordningen som OSL. Vad gäller OSL är det i huvudsak samma sekretessbestämmelser som är tillämpliga i ett kommunalt aktiebolags verksamhet som om samma verksamhet bedrivits i egen förvaltning. Det finns dock en skillnad, vilket är att ett kommunalt aktiebolag har större möjligheter att tillämpa sekretessbestämmelser som rör affärshemligheter. Det betyder att något fler uppgifter skulle kunna komma att omfattas av sekretess än om samma verksamhet bedrivits i egen förvaltning. Det är dock en grad- och inte artskillnad.

Kommunala aktiebolag kan vara mer benägna att sekretessbelägga uppgifter och handlingar jämfört med motsvarande verksamhet i egen förvaltning. Det finns en tendens att bedöma fler uppgifter som känsliga för bolagets affärsmässiga verksamhet. Detta inverkar negativt på allmänhetens möjlighet till insyn. För ett kommunalt it-aktiebolag vars kundkrets utgörs enbart

av ägarna bör dock den risken vara förhållandevis liten. Om tjänsterna inte ska erbjudas till allmänheten och/eller i konkurrens med andra aktörer på marknaden är risken för skada för affärsverksamheten obefintlig. Arbetsgruppens bedömning är därför att allmänhetens möjlighet till insyn bör vara densamma som om bolagets verksamhet förlagts i kommunens egen förvaltning.

Ägarnas möjlighet till insyn – aktiebolag

I aktiebolagslagen finns regler om aktieägares insyn. Där anges att styrelsen och VD, på förfrågan av någon aktieägare, ska lämna upplysningar om förhållanden som kan inverka på bedömningen av ett ärende på dagordningen och förhållanden som kan inverka på bedömningen av bolagets ekonomiska situation. Denna rätt gäller i samband med bolagsstämman och endast om det kan ske utan väsentlig skada för bolaget. Det är VD och/eller styrelsen som gör den bedömningen.

För aktiebolag med färre än 10 ägare finns en något utökad rätt till insyn. Där ska varje aktieägare beredas tillfälle att ta del av räkenskaper och andra handlingar som rör bolagets verksamhet, i den omfattning det behövs för att aktieägaren skall kunna bedöma bolagets ställning och resultat eller ett visst ärende som skall behandlas vid bolagsstämman.

Insyn med stöd i nu nämnda bestämmelser gäller alltså inte bolaget och dess verksamhet i allmänhet, utan specifikt bolagets ekonomiska ställning samt ärenden som ska behandlas vid bolagsstämman.

Kommunstyrelsen har, som nämnts, förstärkt uppsiktsplikt över de kommunala bolagen. Det är ett ansvar som åvilar kommunstyrelsen, men som inte automatiskt motsvaras av någon rätt till insyn. Sådan rätt måste istället regleras i för bolaget bindande styrdokument, t.ex. bolagsordning eller ägardirektiv. Ägarna måste därför överväga i vilken utsträckning regler om inspektionsrätt, rapportering och redovisning ska tas in i ett sådant styrdokument.

Det är tänkbart att genom t.ex. aktieägardirektiv införa närvarorätt vid bolagsstämman för någon annan än stämmoderen, styrelsen, VD och revisorerna. Det kan t.ex. vara kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens ledamöter, massmedia eller kommunmedborgare i största allmänhet som ges rätt att närvara. Om stämman beslutar det, kan dock även sådana personer avvisas oavsett vad som framgår i aktieägardirektiv.

Viktigt att känna till är att styrelsens medlemmar och VD som utgångspunkt har tystnadsplikt för uppgifter som rör bolagets förhållanden. Detta beror på att företagsledningen betraktas som s.k. syssломän i förhållande till bolaget, vilket i sin tur medför att en rad bestämmelser i olika lagstiftning blir tillämplig. Det innebär alltså att en ägarkommuns representanter i styrelsen inte är fria att dela de uppgifter de får ta del av vid styrelsens sammanträden med andra eller i andra kommunala organ. En person som både är ledamot i aktiebolagets styrelse och i kommunstyrelsen får alltså inte fritt dela uppgifter hänförliga till bolaget med kommunstyrelsen i övrigt. Gränsdragningen mellan å ena sidan företagsledningens tystnadsplikt och å andra sidan offentlighetsprincipen är fin och svårnavigerad. Det krävs god juridisk kompetens för att navigera rätt.

Utöver vad som nu sagts har givetvis ägarkommunerna samma rätt att ta del av offentliga handlingar och uppgifter som vem som helst.

5. Lagregler

Kommunalförbund

Ett kommunalförbund lyder som utgångspunkt under kommunallagens bestämmelser. Det betyder alltså att kommunallagens regler gäller även för kommunalförbundets verksamhet. Kommunallagens regler berör dock främst ramarna för den kommunala verksamheten samt organisatoriska och administrativa frågor. I övrigt är det främst dels speciallagstiftning som berör den verksamhet som överlämnats till förbundet samt avtal och överenskommelser mellan medlemmarna som styr verksamheten.

I vissa fall kan samverkan i kommunalförbund ge upphov till speciella frågor som inte kan lösas genom en tillämpning av de regler som i dag finns i kommunallagen. De får då lösas på annat sätt, t.ex. genom föreskrifter i förbundsordningen. Genom sådana föreskrifter kan medlemmarna i viss utsträckning bestämma att avvikelser från kommunallagen ska gälla. Så är t.ex. fallet beträffande mandattider, där medlemmarna i förbundsordningen kan bestämma mandattiden inom ramen för fyra år.

Ett kommunalförbund är en myndighet. Det innebär att det offentlighetsrättsliga regelverket i allt väsentligt är tillämpligt även på kommunalförbund; t.ex. förvaltningslagen och bestämmelserna om överklagande av förbundets beslut.

En rimlig utgångspunkt är att den lagstiftning som hade varit tillämplig om it-driften förlagts i kommunens egen förvaltning kommer att vara tillämplig även i ett kommunalförbund.

Med tanke på föremålet för verksamheten som nu är aktuellt, it-drift, är de offentlighetsrättsliga reglernas tillämplighet sannolikt mindre intressant. Det är inte den typ av frågor som mynnar ut överklagbara beslut som är centrala i verksamheten – i vart fall inte utöver ev. laglighetsprövning enligt kommunallagen. Central lagstiftning för it-driften att förhålla sig till är mer sannolikt t.ex. GDPR, NIS 2, säkerhetsskyddslagen och annan lagstiftning som är tillämplig alldeles oavsett i vilken organisationsform verksamheten bedrivs.

Aktiebolag

Till skillnad från kommunalförbund är aktiebolag som utgångspunkt inte myndigheter. Det betyder att offentlighetsrättslig lagstiftning, som t.ex. förvaltningslagen, som utgångspunkt inte är tillämplig. Det är dock möjligt för ägarkommunerna att ta in bestämmelser om att grundläggande förvaltningsrättsliga principer ska tillämpas av ett hel- eller delägt bolag i t.ex. bolagsordningen eller aktieägardirektiv.

Att aktiebolag inte är offentlighetsrättsliga subjekt, myndigheter, innebär att möjligheten att överklaga dess beslut försvinner. Det är inte möjligt för ägarkommunerna att genom styrmedel skapa en överklagbarhet. Den kontrollfunktion som möjligheten till laglighetsprövning utgör försvinner alltså. Samma resonemang som gällande kommunalförbund bör dock gälla även här; intresset av möjlighet till överprövning av frågor kopplat till it-drift är sannolikt mindre än vad gäller frågor som ligger närmare kommunmedlemmarna. Förlusten är av det skälet av mindre vikt.

Precis som sagts ovan för kommunalförbund lär den mest centrala lagstiftningen för ett it-aktiebolag vara sådan som är tillämplig alldeles oavsett i vilken organisationsform verksamheten bedrivs och som har ett närmare samband med it-verksamheten som sådan.

Utöver det kommer ett aktiebolag att omfattas av annan lagstiftning så som aktiebolagslagen, aktiebolagsförordningen och årsredovisningslagen. För de förtroendevalda som ska representera ägarkommunerna och för de tjänstepersoner som eventuellt ska bistå med stödverksamhet till it-aktiebolaget kan därför krävas utbildningsinsatser i aktuella rättsområden.

6. Upphandling

Ansatsen är att it-bolaget ska kunna sälja tjänster till kommunerna och övriga enheter inom kommunens organisation och samtidigt köpa stödtjänster från kommunerna. För att kunna analysera möjligheterna måste först en genomgång av förutsättningarna ur upphandlingsperspektiv gås igenom.

Anskaffning av varor eller tjänster omfattas av upphandlingsplikt

När en myndighet ska göra någon typ av anskaffning av varor eller tjänster gäller som utgångspunkt att lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU) är tillämplig på anskaffningen. Det betyder att inköpet måste konkurrensutsättas genom att anskaffningen sker enligt ett särskilt förfarande, det som i dagligt tal brukar kallas för en upphandling.

Med upphandling avses enligt lag de åtgärder som vidtas i syfte att anskaffa varor, tjänster eller byggtreprenader genom tilldelning av kontrakt.

LOU är tillämplig även när offentliga juridiska personer köper varor eller tjänster av varandra, så länge det inte finns ett tillämpligt undantag i lagstiftningen. Det betyder att de kommuner och kommunala bolag, stiftelser och kommunalförbund som skulle köpa varor eller tjänster av ett gemensamt it-bolag eller förbund inte kan göra det utan att först konkurrensutsätta inköpet och låta andra potentiella leverantörer få möjlighet att lämna anbud. Den upphandlande myndigheten måste då ge kontraktet – köpa in varan eller tjänsten – av den som lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Det skulle alltså kunna vara någon annan leverantör än det egna bolaget/förbundet.

Om inköp ska kunna ske direkt från it-bolaget/förbundet, utan konkurrensutsättning (dvs. utan ”upphandling”), måste det finnas ett undantag i LOU som är tillämpligt på situationen.

Undantag från LOU för intern upphandling (Teckal-undantaget)

Vad gäller kommunernas, de kommunala bolagen och stiftelsernas samt kommunalförbundets möjlighet att, utan föregående konkurrensutsättning, köpa varor eller tjänster från IT-samverkan gäller följande. I 3 kap. 13 § LOU finns ett undantag från lagens tillämpningsområde för s.k. intern upphandling. En upphandling ska enligt bestämmelsen anses vara en intern upphandling om:

1. den upphandlande myndigheten gemensamt med andra upphandlande myndigheter utövar kontroll över motparten motsvarande den som myndigheterna utövar över sina egna förvaltningar,
2. motparten utför mer än 80 procent av sin verksamhet, bestämt enligt 16 §, för myndigheternas räkning eller för andra sådana juridiska personer eller organ som avses i 11 § och som myndigheterna utövar kontroll över, och

3. det inte finns något direkt privat ägarintresse i motparten.

Upphandlande myndigheter ska anses utöva sådan gemensam kontroll som avses i första stycket 1, om

1. motpartens beslutsorgan består av representanter från samtliga myndigheter,
2. myndigheterna tillsammans har ett avgörande inflytande över motpartens strategiska mål och viktiga beslut, och
3. motparten inte har något eget intresse som strider mot myndigheternas intressen.

På motsvarande sätt finns i 3 kap. 14 § LOU en undantagsbestämmelse som kan vara tillämplig på den omvända situationen, alltså IT-samverkans möjlighet att, utan föregående konkurrensutsättning, köpa in varor eller tjänster från kommunerna, de kommunala bolagen och stiftelserna samt kommunalförbundet.

Kontrollkriteriet

För att det s.k. kontrollkriteriet i 3 kap. 13 § 1 p. ska vara uppfyllt krävs att den upphandlande myndigheten (eventuellt tillsammans med andra upphandlande myndigheter) utövar en faktisk kontroll över leverantören. Enligt LOU-direktivet som den svenska lagstiftningen bygger på ska kontrollkriteriet anses vara uppfyllt om samtliga av följande villkor är uppfyllda:

- Den kontrollerade juridiska personens beslutsorgan består av representanter från samtliga deltagande upphandlande myndigheter. Enskilda representanter får företräda flera eller samtliga av de deltagande upphandlande myndigheterna.
- Dessa upphandlande myndigheter har tillsammans ett avgörande inflytande såväl över den kontrollerade juridiska personens strategiska mål som över dess viktiga beslut.
- Den kontrollerade juridiska personen har inget eget intresse som strider mot de kontrollerande upphandlande myndigheternas intressen.

För tillämpningen av kontrollkriteriet finns en viktig skillnad mellan att låta ett kommunalförbund respektive ett aktiebolag stå för den gemensamma IT-driften.

Upphandling och kommunalförbund

Ett kommunalförbund är en associationsform där endast kommuner kan vara medlemmar. Ett kommunalt (aktie)bolag, en stiftelse eller ett annat kommunalförbund kan inte vara medlemmar eller på något annat sätt tillförsäkras en möjlighet att styra över ett kommunalförbund. Det finns alltså inget sätt att uppfylla kontrollkriteriet i relationen mellan ett kommunalförbund och ett bolag, en stiftelse eller ett annat kommunalförbund.

Det betyder i sin tur att det inte är möjligt för ett bolag, en stiftelse eller ett kommunalförbund att köpa in varor eller tjänster från ett kommunalförbund utan föregående upphandling. Om utgångspunkten är att även andra juridiska personer inom GGVBH:s respektive kommunkoncern ska kunna köpa varor och tjänster från det gemensamma IT-samverkan utan föregående upphandling är det alltså inte möjligt att välja kommunalförbund som associationsform.

Upphandling och aktiebolag

Vad gäller ett IT-bolag i form av ett aktiebolag i förhållande till kontrollkriteriet har utredningen nått följande slutsatser.

Ett aktiebolag ägs av sina aktieägare. En, något förenklad¹, utgångspunkt är att aktieägarna har inflytande över bolaget motsvarande dess andel av de totala antalet aktier. I princip vem som helst kan äga aktier, fysiska såväl som juridiska personer. Kommuner, aktiebolag, stiftelser och kommunalförbund kan alla äga aktier i ett gemensamt IT-aktiebolag och kan således skaffa sig en ägarposition i förhållande till bolaget. På så vis kan en del i kontrollkriteriet uppfyllas. Det är utredarnas bedömning att det är av underordnad betydelse hur stor andel av aktierna i IT-bolaget respektive kommunalt organ äger, det viktiga är att alla har ett direkt ägande (dvs. ett indirekt ägande på så vis att "moderkommunen" äger aktier i bolaget och att den upphandlande myndigheten och IT-samverkan på så vis står under kontroll av samma moderkommun räcker inte).

Utöver ägarförhållandena ska också den faktiska styrningen av IT-samverkan vara sådan att dess styrelse består av representanter från samtliga deltagande upphandlande myndigheter. Enskilda representanter får företräda flera eller samtliga av de deltagande upphandlande myndigheterna. Detta kriterium kan uppfyllas genom att det föreskrivs i IT-bolagets bolagsordning hur styrelsen ska utses, 8 kap. 8 § ABL, och att varje upphandlande myndighet väljer en representant för myndigheten till bolagets styrelse. En och samma person kan väljas att representera flera upphandlande myndigheter, men var och en av de upphandlande myndigheterna måste själv välja den personen som sin representant. Det är inte tillräckligt att t.ex. kommunfullmäktige respektive kommun väljer en person att representera kommunkoncernens samtliga upphandlande myndigheter.

Utöver ägandeförhållanden och representation i styrelsen ska, för att kontrollkriteriet ska vara uppfyllt, de upphandlande myndigheter tillsammans ha ett avgörande inflytande såväl över den kontrollerade juridiska personens strategiska mål som över dess viktiga beslut. Utredarna bedömer att denna förutsättning kan tillgodoses genom flera samverkande faktorer som alla har stöd i lag; utformandet av bolagsordning, ägardirektiv och andra instruktioner, vilka beslut som ska fattas av bolagsstämman (dvs. direkt av aktieägarna) samt hur stort beslutsmandat styrelse respektive VD har.

Verksamhetskriteriet

För att verksamhetskriteriet ska vara uppfyllt ska IT-samverkan utföra mer än 80 % av sin verksamhet för de kontrollerande upphandlande myndigheternas räkning eller för andra juridiska personer som samma upphandlande myndigheter utövar kontroll över.

Verksamhetsandelen ska beräknas på grundval av den genomsnittliga totala omsättningen fråga om varor, tjänster och byggtreprenader under de tre år som föregår tilldelningen av ett kontrakt eller på grundval av annat lämpligt verksamhetsbaserat mått grundat på uppgifter från samma tidsperiod.

När omsättningen, eller det alternativa verksamhetsbaserade måttet såsom kostnader, för de föregående tre åren inte är tillgängliga på grund av tidpunkten för den berörda juridiska personens eller upphandlande myndighetens etablering eller inledandet av verksamheten, är det tillräckligt att företaget kan påvisa att verksamhetsmålet är trovärdigt, särskilt genom prognoser för verksamheten.

¹ Detta påverkas bl.a. av huruvida det finns olika aktieslag i bolaget och om de olika aktieslagen medför olika röstvärde vid bolagsstämma.

Syftet är att säkerställa att upphandlingslagstiftningen tillämpas i de fall då ett företag som kontrolleras av en eller flera myndigheter är aktivt på marknaden utanför den kontrollerande ägarens (eller ägarnas) uppdrag till företaget, och fritt konkurrerar med andra företag. Om företagets tjänster huvudsakligen är avsedda för den eller de upphandlande organisationer som kontrollerar företaget anses det inte finnas skäl för att ställa krav på konkurrensutsättning enligt upphandlingslagstiftningen vid avtal med dessa upphandlande organisationer.

Det kan konstateras att avsikten är att den gemensamma IT-samverkans hela verksamhet ska utföras på uppdrag av och för de kontrollerande, upphandlande myndigheternas räkning. Utgångspunkten är att verksamheten inte till någon del ska inriktas mot en extern marknad, utanför ägarkommunernas respektive kommunkoncern. Det bör utifrån detta vara rimligt att anta att mer än 80 %, upp till 100 %, av verksamhetens omsättning kommer att härröra från transaktioner med någon av de upphandlande, kontrollerande myndigheterna och för deras räkning.

Det sagda innebär också att förutsättningen i 3 kap. 13 § 1 st. 3 p. om avsaknad av privat ägarintresse i IT-bolaget är uppfyllt.

Köp av stödtjänster

Utöver att it-aktiebolaget ska kunna sälja sina tjänster till respektive kommuns kommunkoncern finns önskemålet att bolaget i sin tur ska kunna köpa stödtjänster från någon eller flera av kommunerna.

För de köpen är undantaget för intern upphandling inte tillämpligt. Det följer uttryckligen av förarbetena till lagen att bestämmelsen är tillämplig endast om moderföretaget (den kontrollerande motparten) är enda kontrollerande myndighet. Om kontrollen över dotterföretaget (den upphandlande myndigheten) utövas av moderföretaget tillsammans med andra myndigheter som är att anse som upphandlande myndigheter, så finns det alltså inte förutsättningar att med stöd i detta undantag undanta upphandlingen från LOU. Det finns inte heller någon annan bestämmelse som rör nu aktuell upphandlingssituation och som motsvarar undantaget för intern upphandling, prop. 2015/16:195 s. 962.

Utredningsgruppen har inte heller kunnat identifiera något annat undantag som är tillämpligt på dessa köp.

Det betyder att it-bolaget inte kan köpa stödtjänsterna från kommunerna utan upphandling. Om värdet på stödtjänsten/tjänsterna understiger aktuell direktupphandlingsgräns, f.n. 700 tkr, är bolaget dock väsentligen friare att bestämma hur köpet ska ske. Principerna i LOU om likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet, ömsesidigt erkännande och proportionalitet ska dock tillämpas. Normalt har varje upphandlande myndighet en riktlinje som anger hur direktupphandlingar ska göras.

7. Slutsatser

Arbetsgruppen har i denna rapport gått igenom de två organisationsformerna kommunalförbund och aktiebolag ur ett antal perspektiv. Dessa har varit styrning och organisation, ekonomi, insyn, lagregler och upphandling.

Slutsatsen är i huvudsak att det finns för- och nackdelar med de olika organisationsformerna. De utgångspunkter vi fått i arbetet medför dock en tvingande avgränsning. Utgångspunkterna var i korthet att it-bolaget ska kunna köpa och sälja tjänster till både kommuner och kommunala bolag, stiftelser etc., samt att organisationen ska förläggas i en fristående organisation utan hemvist i en kommun. Utifrån detta finner arbetsgruppen att ett it-aktiebolag ur juridiskt perspektiv är den enda lämpliga organisationsformen. Skälet till det är i huvudsak upphandlingslagstiftningen.

Om kommunerna beslutar att inleda samverkan i form av ett it-aktiebolag måste en tillfredsställande ägarstyrning noga utformas. För att inte tappa styrningen av en central stödfunktion, som it-drift, är det av stor vikt att i förväg noga överväga vilka mjuka respektive hårda styrmedel som kan och bör nyttjas (ägardialoger, utformning av bindande styrdokument för bolaget, säkerställande av möjlighet till insyn, budgetprocess, finansieringsmodell etc.).

A wide-angle photograph of a modern urban street at dusk. The street is lined with multi-story apartment buildings featuring large windows and balconies. The sky is a deep blue, and the buildings' interior lights are glowing, creating a warm contrast with the cool exterior. The street is paved with light-colored tiles and has a few small, dark, cylindrical bollards in the foreground. The overall atmosphere is calm and contemporary.

Rapport GGW

IT-infrastruktur - Organisation och drift

Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Vaggeryd
2026-05-04, v 5.0

Stefan Simicic / Gustav Nilsson

ATERA

Agenda

- **Bakgrund och syfte**
- **Nulägesanalys**
 - IT-infrastruktur i de fyra kommunerna
 - Nyligen genomförda och kommande investeringar
 - Identifierade utmaningar och möjligheter
- **Vägen framåt - Alternativa vägval**
 - Nytt eller befintligt datacenter
 - Business case och förväntade effekter
 - Risk- och sårbarhetsanalys, Pros/Cons
 - Analys kommunernas befintliga datacenter
 - Sammanfattande bedömning
- **Faser och genomförandeplan**
 - Transition och faser
 - Kritiska framgångsfaktorer
- **Föreslagen organisation och roller**
 - Organisationsträd, bemanning, kompetens och samverkan

ATEA

Bakgrund

Kommuner står inför växande utmaningar inom IT med ökade krav på säkerhet, regelefterlevnad, kostnadseffektivitet och kompetensförsörjning.

För att möta dessa utmaningar behöver kommunerna skapa en mer effektiv, säker och hållbar IT-verksamhet.

ATERA

Uppdrag

- Genomföra en kartläggning och ta fram ett inventeringsunderlag tillsammans med respektive kommun för att kunna presentera både muntligt och skriftligt en lämplig arkitektur för datacenter, nät, plattformar och klienter, administrationsverktyg och arbetsmodeller, hallplanering och SLA-nivåer för samverkan inom IT-drift mellan kommunerna Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Vaggeryd.
- Ta fram en övergripande genomförandestrategi och logik inkl. organisation, resursbehov.
- Delta på plats som expert vid 4-5 strategimöten inom IT-samverkan.
- Presentation av rapport ska ingå i uppdraget för arbetsgruppen på plats i regionen.

Ingångsvärde

Idag arbetar varje kommun med sin egen IT-infrastruktur, med olika system, processer och resurser. Det innebär utmaningar kring säkerhet, kompetensförsörjning och effektivitet.

Men tänk er att i framtiden kunna:

- Leverera digitala tjänster snabbt och säkert till medborgare och verksamheter, oavsett kommungräns
- Dra nytta av gemensam kompetens och moderna plattformar för att möta nya krav på cybersäkerhet, AI och automatisering
- Skapa en robust, flexibel och kostnadseffektiv IT-organisation som stärker både samhällsnytta och affärsnytta
- Vara en attraktiv arbetsgivare för IT-specialister och driva innovation tillsammans

Nuläge

IT-infrastruktur

ATEA

Fokus på IT-drift

IT-Drift

Loggning och övervakning

Patchning

Backup och restore

Incidenthantering

Säkerhet

Integration

Autentisering

Identitet

Federering

Plattformer

Datorer

Mobiler och plattor

OS

Standardapplikationer

Digital arbetsplats

Datacenter

Servrar

Nätverk

Lagring

IT-infrastruktur

Livscykelhantering hårdvara och licenser

Teknisk support och servicedesk

Verksamhet

Behov 1

Behov ..n

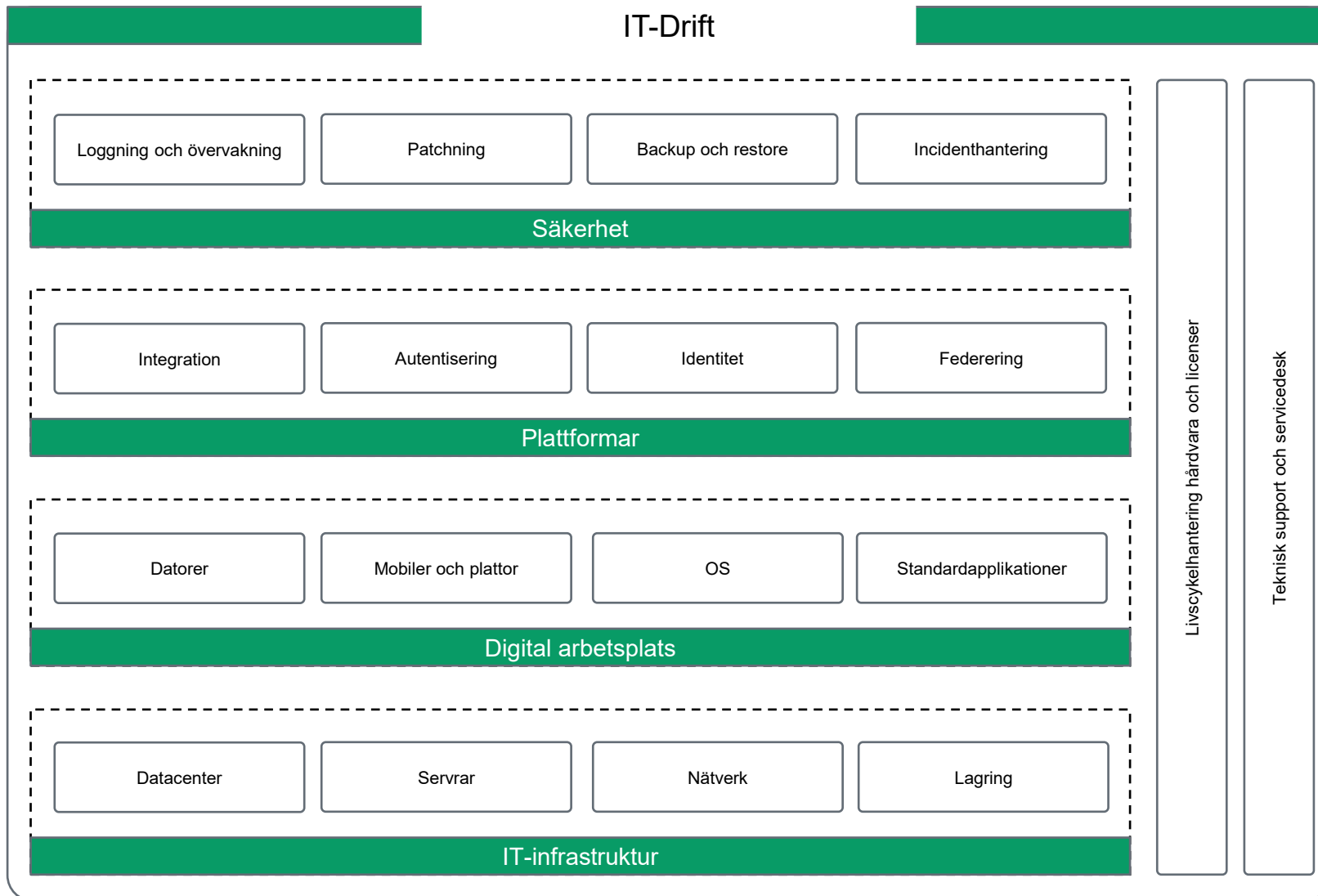
Verksamhetsbehov / utv.

System 1

System ..n

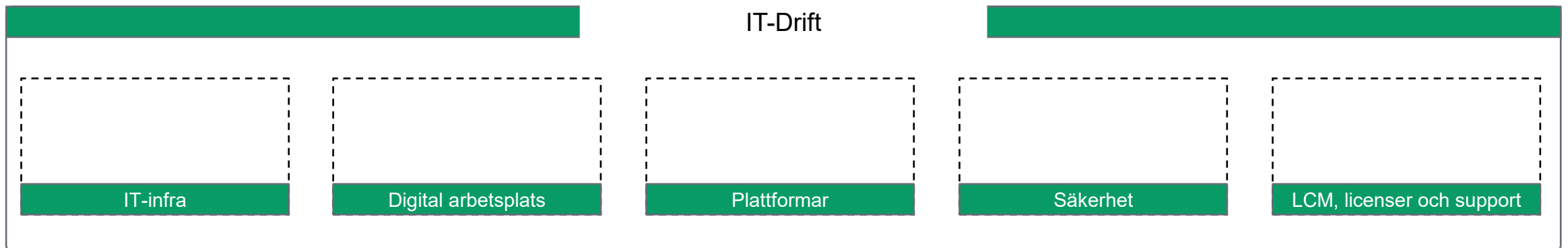
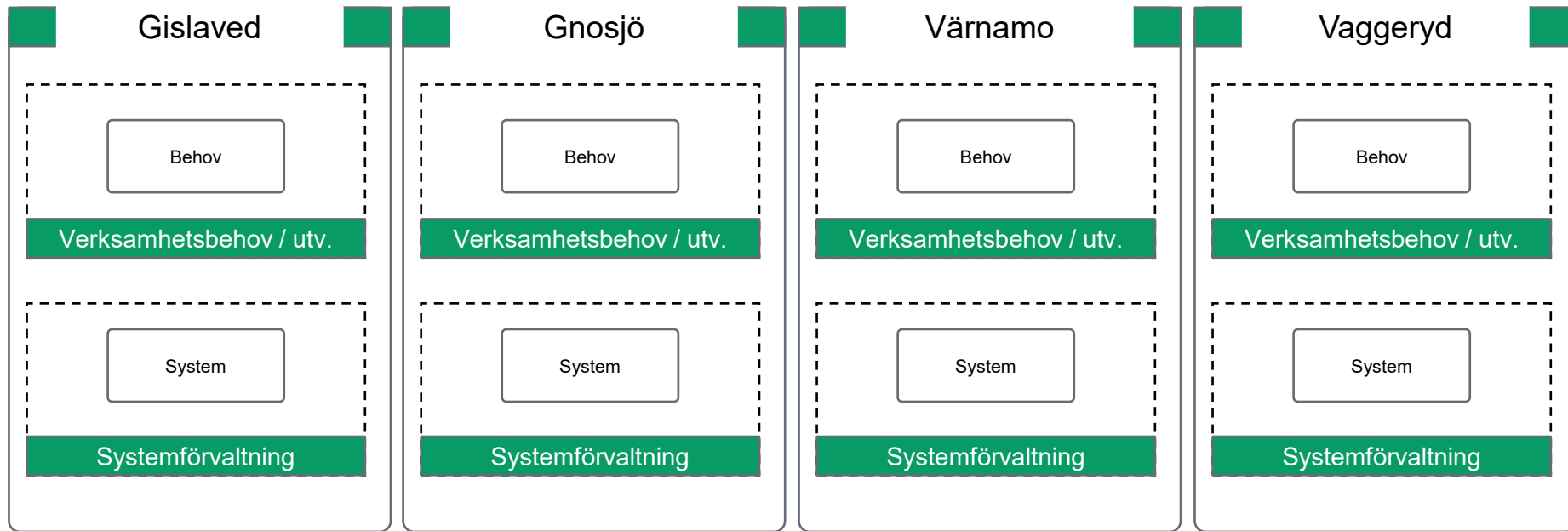
Systemförvaltning

Definition IT-drift

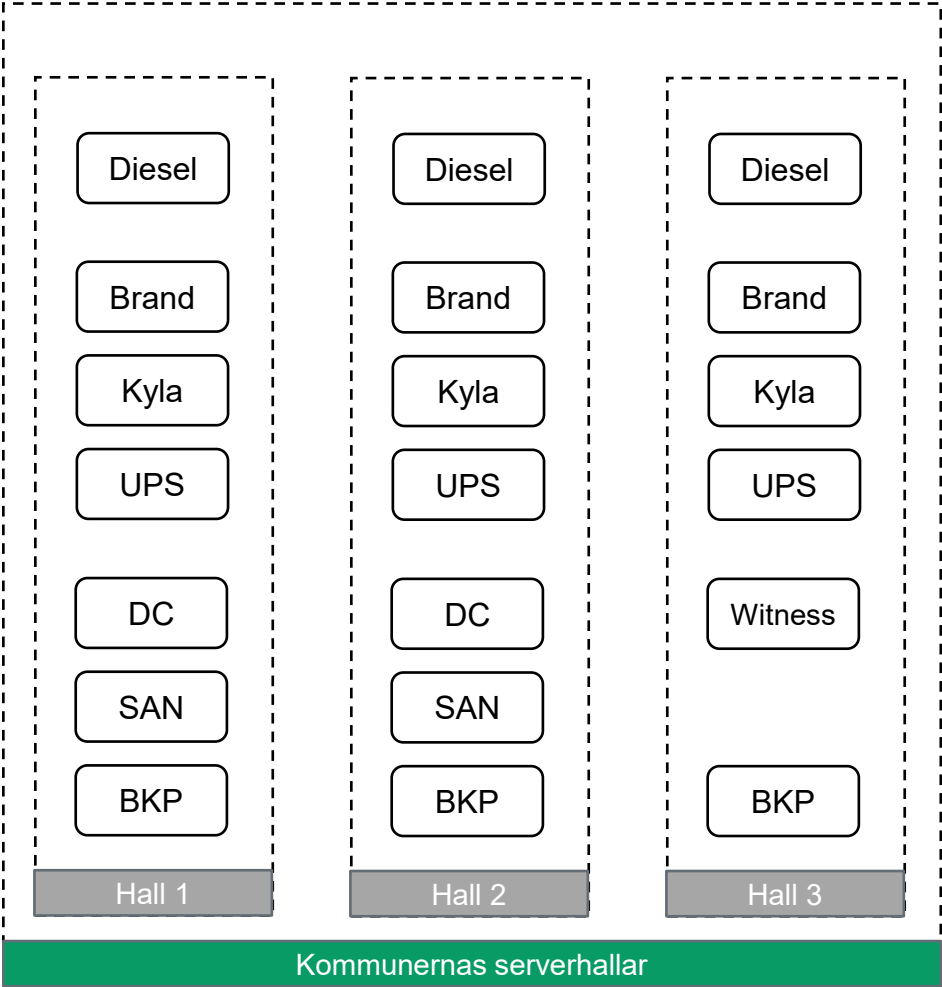

IT-drift omfattar de tekniska och operativa funktioner som krävs för att säkerställa kommunens IT-infrastruktur, plattformar och grundläggande tjänster fungerar stabilt, säkert och effektivt.

ANSVARSFÖRDELNING

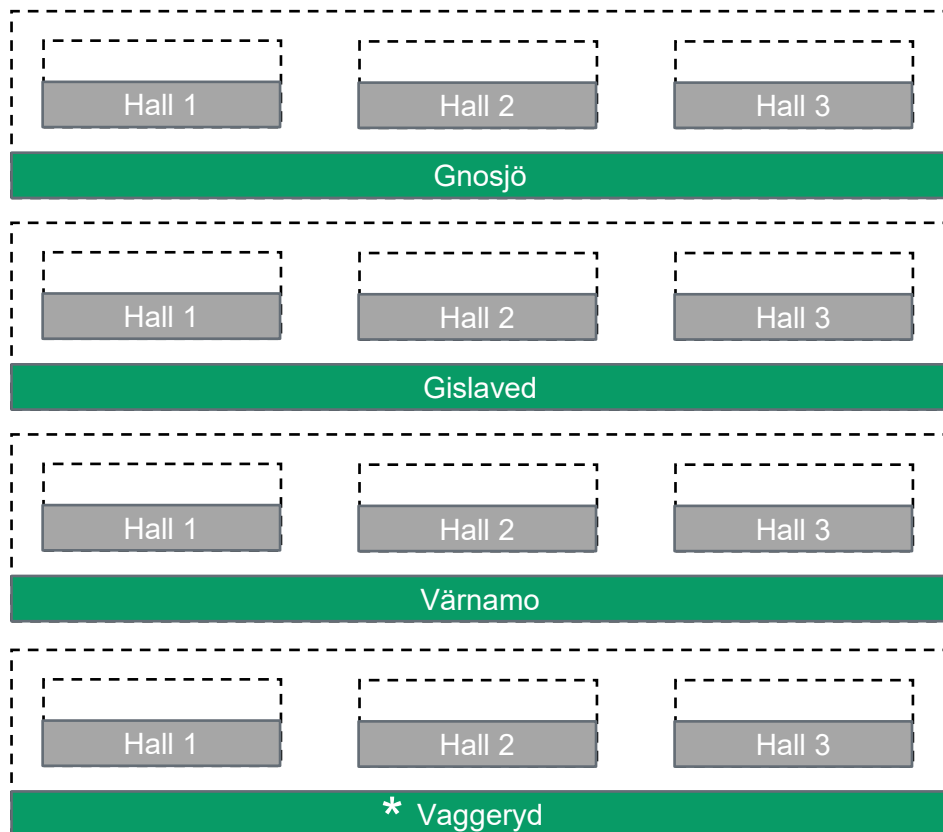

Serverhallar - principbild

ATEA

SERVERHALLAR - NULÄGE

NULÄGE

Teknisk standard

Varje kommun har tre serverrum med modern och välfungerande infrastruktur för drift av lokala IT-system. Rummen är utrustade med effektiv kylning, UPS-system och dieseldrivna reservkraftsaggregat som säkerställer hög tillgänglighet även vid elavbrott. Den tekniska miljön håller en god standard med stabila racklösningar, korrekt kablagehantering och tillfredsställande fysisk säkerhet.

Drift och redundans

Driften av serverrummen hanteras av respektive kommuns egen IT-organisation. Varje kommun har utformat sina egna rutiner för drift, övervakning och larmhantering. Redundanslösningar finns mellan varje kommuns respektive serverrum. Backup sker lokalt och återställningsprocesser är anpassade efter den egna verksamhetens behov.

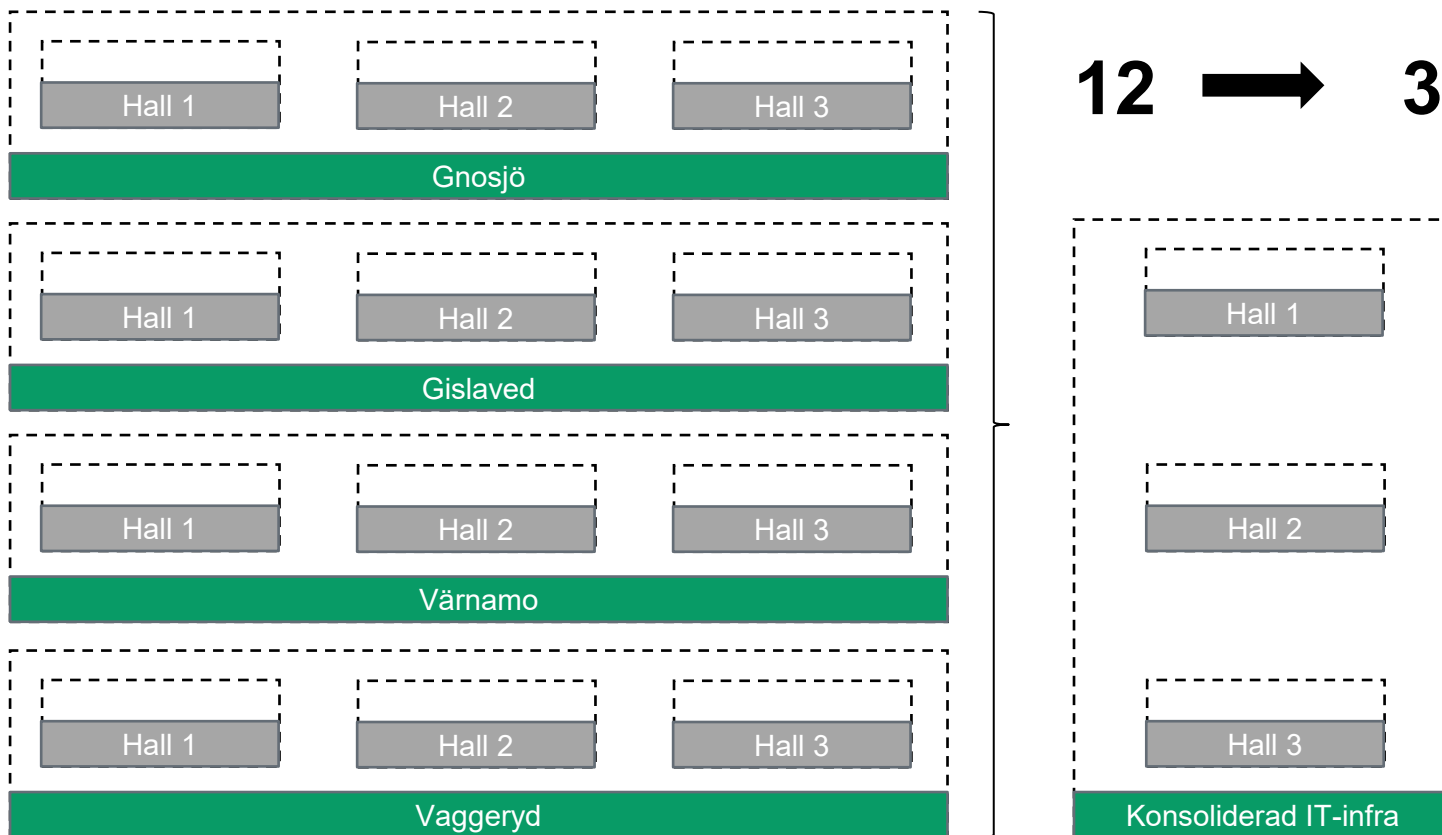
Förvaltning och användning

Varje kommun ansvarar idag självständigt för drift och underhåll av sina egna serverrum.

Säkerhet och åtkomst

Varje kommun ansvarar självständigt för den fysiska säkerheten kring sina serverrum. Säkerhetsnivån är generellt god med låsta utrymmen och passersystem. Åtkomst och behörigheter ges till ett fåtal tekniker eller driftansvariga

Serverhallar - konsolidering

Att gå från 12 till 3 serverrum innebär en betydande effektivisering både driftmässigt och ekonomiskt. Konsolidering minskar behovet av underhåll, el, kylning och övervakning. Färre serverrum och konsoliderad IT-infrastruktur förenklar hantering av backup, patchning och övervakning. Dessutom frigörs lokala resurser och ytor i kommunerna som tidigare använts för serverdrift.

ATEA

ÖVERBLICK

Gislaved	Gnosjö	Värnamo	Vaggeryd
2.700	850	3.100	1.200
Antal anställda			
19	10	25	8
Personal IT-organisation			
2.600	1.300	5.000	2.200
Antal PC (Admin och Skola)			
175	110	280	60
Antal servrar			
1.500	555	1.950	750
Antal nätverksenheter			

Summering

Totalt

7.600

Anställda

62

Personal IT-org.

11.100

Antal PC

620

Antal servrar

4.700

Antal nätverksenh

Trots att varje kommun är relativt liten var för sig, visar den samlade IT-miljön på en betydande organisation.

Med över 11 000 PC, 600 servrar, 4700 nätverksenheter och 62 medarbetare inom IT är det tydligt att **tillsammans förvaltar GGVV-kommunerna en komplex och omfattande digital infrastruktur**, med krav på professionell styrning, hög tillgänglighet och framtidssäkring.

Identifierade *utmaningar* utifrån intervjuerna

Kommunerna står inför flera gemensamma utmaningar, bland annat kompetensförsörjning, tekniska och organisatoriska skillnader samt ökade krav på säkerhet och regelefterlevnad.

Kompetensförsörjning och rekrytering

Svårigheter att rekrytera och behålla rätt IT-kompetens, särskilt spetskompetens inom nätverk, säkerhet och utveckling. Risk för beroende av enskilda personer och intern konkurrens vid rekrytering.

Tekniska och organisatoriska skillnader

Olika tekniska plattformar, fabrikat och lösningar mellan kommunerna kräver omfattande harmonisering och planering. Skillnader i storlek och kultur skapar komplexitet och risk för att mindre enheter tappar inflytande.

Avtal, juridik och ansvarsfördelning

Brist på gemensamma avtal och processer för t.ex. datalagring, personuppgiftsansvar och åtkomst. Risk att en kommun blir ansvarig för en annan utan rätt organisatoriska och juridiska förutsättningar.

Centralisering och lokal förankring

Oro för att centralisering leder till förlorad bredd i arbetsuppgifter och minskat lokalt inflytande. Risk för att personal tappar engagemang och att kompetens försvinner vid bristande kommunikation.

Ekonomi och investeringar

Båda huvudalternativen (bygga nytt eller stärka befintligt) kräver betydande investeringar och resurser. Risk att övergångskostnader underskattas och att ekonomiska konsekvenser inte är tillräckligt analyserade.

Säkerhet och efterlevnad

Ökade krav på cybersäkerhet, NIS2 och GDPR kräver att varje kommun tar stort ansvar, oavsett organisationsform. Bristande backup och struktur för vissa system, t.ex. Office 365.

Kommunikation och förändringsledning

Bristande förståelse för IT-säkerhet och teknikdrivna krav i verksamheten. Oro och osäkerhet kring framtida roller, arbetsuppgifter och jobbsäkerhet. Behov av kontinuerlig och tydlig kommunikation.

ATEA

Identifierade *möjligheter* utifrån intervjuerna

En gemensam IT-organisation öppnar för effektivisering, kompetensutveckling och modernisering. Genom samarbete kan kommunerna dra nytta av skalfördelar, stärkt säkerhet och ökad innovationskraft.

Gemensam organisation och infrastruktur

Möjlighet att bygga en helt ny IT-organisation från grunden, med objektiv rekrytering och rätt kompetens. Skapa en enhetlig och modern infrastruktur som stödjer likvärdig användarupplevelse över kommungränserna.

Effektivisering och kostnadsbesparingar

Gemensamma upphandlingar och arbetssätt kan ge stora besparingar. Samarbete kring support och enklare IT-tjänster är möjligt utan att tappa lokal förankring.

Kompetensutveckling och specialisering

Sammanslagning förväntas ge bättre struktur, möjlighet till specialisering och en modernare, säkrare IT-miljö. Attraktionskraften för IT-specialister ökar och möjligheten till individuell utveckling förbättras.

Standardisering och centralisering

Standardiserade lösningar och centraliserad hantering av programvaror och säkerhet minskar sårbarhet och effektiviserar drift. Möjlighet att införa gemensamma principer och policys kring styrning och teknologi.

Förbättrad säkerhet och compliance

Gemensam backupstrategi, mikrosegmentering och dubbel autentisering stärker säkerheten. Möjlighet att möta ökade krav på informationssäkerhet och lagstiftning.

Flexibilitet och framtidssäkring

Möjlighet att arbeta distribuerat och ändå ha gemensamt ansvar. Framtida organisation kan utformas för att möta både drift- och utvecklingsbehov, inklusive projektledning, arkitekter och verksamhetsnära utveckling.

Lärdomar från andra kommuner

Erfarenheter från Höglandsförbundet och Svenljunga visar att långsiktigt arbete och robusta nätverk ger goda resultat. Inspiration kan hämtas från andra samarbetsmodeller.

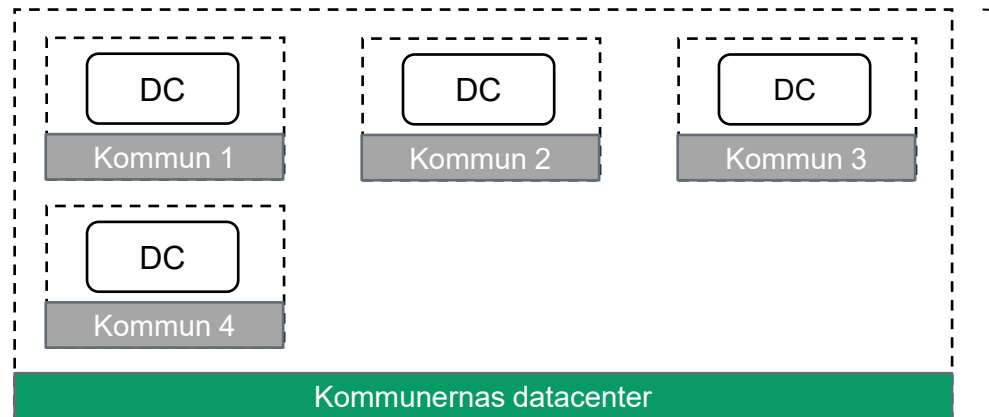
Vägen framåt

Alternativa vägval

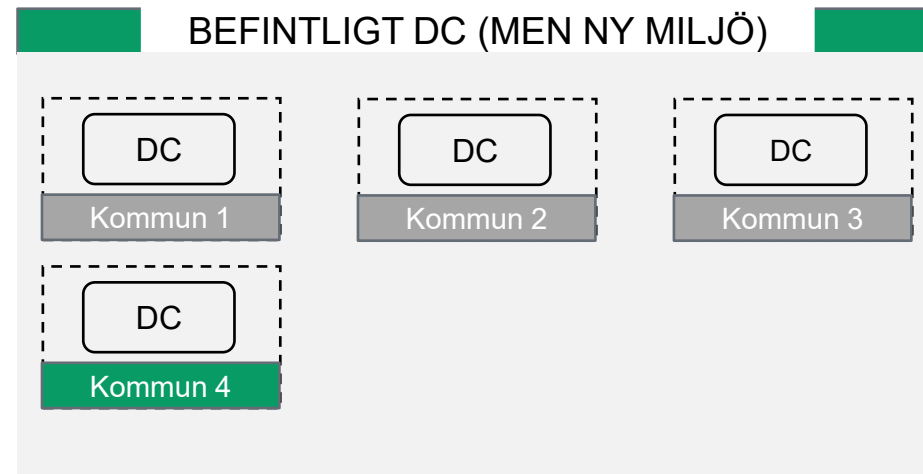
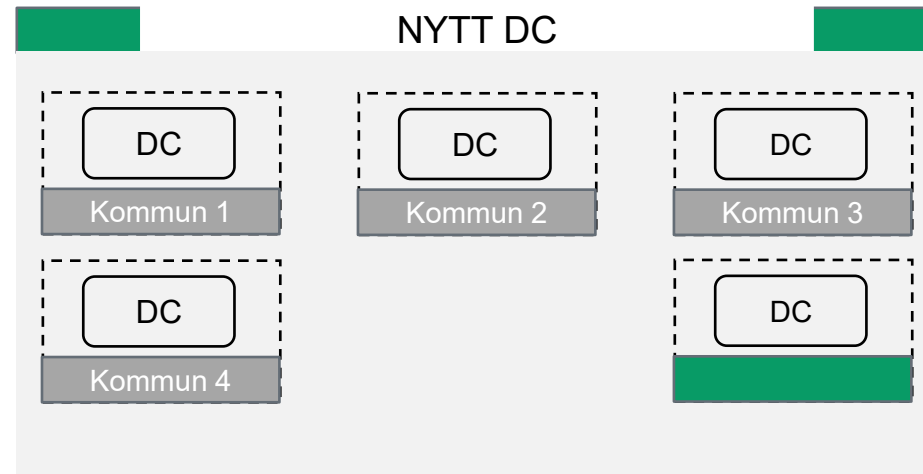
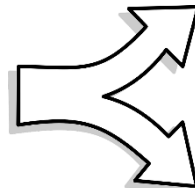

ATEA

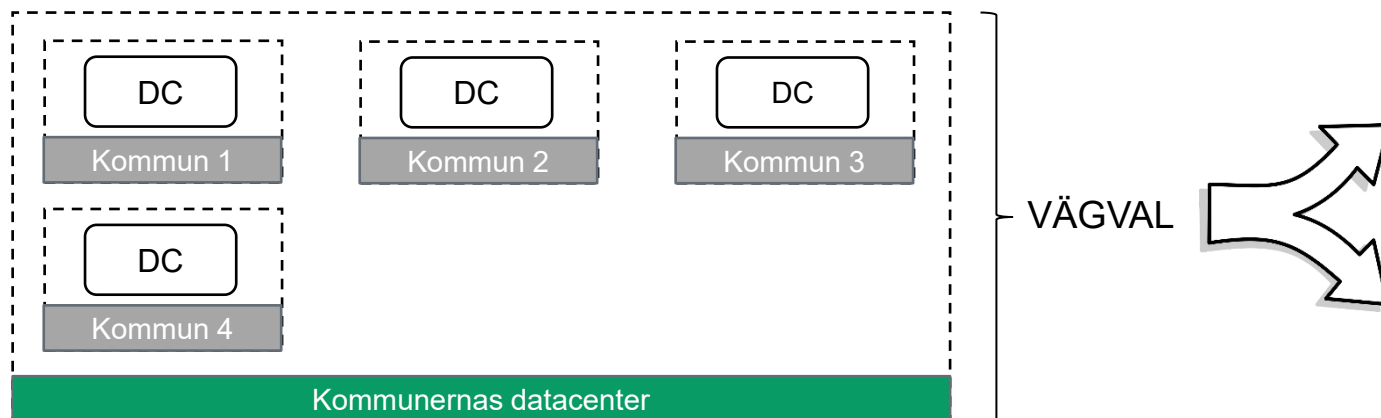
VÄGVAL IT-INFRASTRUKTUR

VÄGVAL

VÄGVAL IT-INFRASTRUKTUR

NYTT DC

IT-organisationen får möjlighet att designa en modern, skalbar och säker infrastruktur från grunden. All hårdvara, datacenternätverk och säkerhetslösningar kan dimensioneras optimalt för den nya gemensamma miljön, utan att behöva ta hänsyn till historiska begränsningar eller tekniska skulder. Detta ger högsta möjliga tillgänglighet, redundans och framtidssäkring, men kräver större initial investering och längre implementationstid.

BEFINTLIGT DC

Återanvända och eventuellt skala upp en kommuns nuvarande datacenter. Här etableras ett nytt logiskt lager (nytt AD, filsystem, nätverk etc.) ovanpå befintlig fysisk infrastruktur. Detta ger betydande besparingar på investeringar och snabbare driftsättning, men innebär att den mottagande kommunen får en central roll och potentiellt större risk för störningar vid migrering och drift. Det kan också finnas tekniska begränsningar i den befintliga miljön som påverkar framtida flexibilitet och säkerhet.

BUSINESS CASE (Tekniskt perspektiv)

	Nytt DC	Befintligt DC
Infrastruktur	Helt ny, optimerad och framtidssäkrad. Möjlighet till maximal redundans och säkerhet.	Återanvändning av befintlig infrastruktur, ev. uppskalning. Risk för tekniska kompromisser.
Investering	Hög initial CAPEX, men lägre OPEX över tid tack vare effektivisering och automation.	Låg initial CAPEX, men risk för ökade OPEX om äldre teknik eller arv kräver mer underhåll.
Implementationstid	Längre ledtid, men färre tekniska kompromisser.	Snabbare driftsättning, men risk för driftstörningar i mottagande DC.
Skalbarhet	Full kontroll över design och framtida expansion.	Begränsad av befintlig DC:s kapacitet och utformning.
Säkerhet	Kan byggas enligt senaste standard (Zero Trust, segmentering, immutable backup).	Risk för kvarvarande sårbarheter om äldre teknik eller processer behålls.

RISK- OCH SÅRBARHETSANALYS

	Nytt DC	Befintligt DC	Kommentar och hantering
Styrning och beslutsfattande	Kräver tydlig styrmodell och gemensam governance från start. Risk för otydliga mandat i övergångsfasen.	Risk för otydligt ansvar mellan parter, särskilt om drift och investeringar fördelas ojämnt.	Etablera styrande forum, beslutsvägar och gemensam roadmap. Dokumentera ansvarsfördelning och mandat tydligt.
Kompetensförsörjning	Möjlighet till specialisering och robust bemanning, men risk för kompetensförlust vid omställning.	Risk för beroende av nyckelpersoner i mottagande DC och ojämn belastning på driftteamet.	Skapa bemanningsplan, kommunicera karriärvägar och säkerställ kompetensöverföring.
Ekonomi och investeringar	Hög initial CAPEX, men lägre OPEX över tid. Risk för politisk känslighet kring investeringsnivå	Lägre initial CAPEX, men risk för dolda kostnader vid uppskalning och framtida reinvesteringar	Tydliggör business case, öronmärk medel och följ upp investeringar och besparingar löpande.
Drift och tillgänglighet	Minimal påverkan på befintlig drift under migrering. Hög tillgänglighet och redundans byggs in från start	Risk för driftstörningar i mottagande DC vid migrering och uppskalning. Begränsad redundans om DC:t inte uppgraderas.	Planera migrering stegvis, upprätta SLA och fallback-planer. Testa kapacitet och redundans innan produktionssättning.
IT-säkerhet	Kan designas enligt senaste standard (Zero Trust, segmentering, immutable backup).	Risk för kvarvarande sårbarheter om äldre teknik eller processer behålls.	Enhetliga säkerhetsprinciper, gemensam SOC och rutiner för incidenthantering. Säkerställ compliance från start.
Regelefterlevnad	Lättare att införa gemensamma processer och roller för GDPR, NIS2 m.m	Risk för varierande nivå på compliance om gamla rutiner lever kvar i befintligt DC.	Utse gemensam compliancefunktion och harmonisera processer innan migrering.
Kulturella skillnader	Kräver aktiv förändringsledning för att skapa gemensam kultur och arbetssätt.	Risk för "vi och dem" känsla om en kommun får för mycket inflytande över DC:t.	Förändringsledning, delaktighet och gemensamma värderingar. Kommunicera syfte och vinster med konsolideringen.
Tekniska standarder	Full kontroll över arkitektur, standarder och versioner.	Risk för teknisk skuld och komplexitet om gamla plattformar och versioner behålls.	Ta fram gemensam referensarkitektur och standarder innan implementation. Planera för gradvis avveckling av äldre teknik
Förändringstakt	Längre implementationstid, men robustare resultat. Risk för stress om tempot blir för högt.	Snabbare start, men risk för långsiktiga kompromisser och behov av framtida omtag.	Kommunicera mål och tidsplan tydligt. Dela upp genomförandet i faser och följ upp kontinuerligt.

PROS OCH CONS - TEKNIKFOKUS

NYTT DC

Ett nytt gemensamt datacenter etableras

PROS

- Helt ny och optimerad infrastruktur, inga tekniska arv eller begränsningar från tidigare miljöer
- Maximal möjlighet till redundans, hög tillgänglighet och modern säkerhetsarkitektur (t.ex. Zero Trust, segmentering)
- Full kontroll över design, kapacitet och framtida skalbarhet
- Möjlighet att införa automatisering och standardisering från grunden (Infrastructure as Code, DevOps)
- Lättare att bygga in stöd för hybrid- och molnlösningar samt framtida teknikutveckling

CONS

- Hög initial investering i hårdvara, datacenternätverk och säkerhetslösningar
- Längre implementationstid innan miljön är produktionssatt
- Risk för tekniska barnsjukdomar i en helt ny miljö utan historik
- Kräver omfattande migrering av data och system från befintliga miljöer
- Större komplexitet i projektledning och teknisk koordinering vid uppstart

BEFINTLIGT DC

En kommuns befintliga lösning används

PROS

- Snabbare driftsättning genom återanvändning av befintlig infrastruktur
- Lägre initial investering där redan existerande hårdvara och nätverk nyttjas
- Möjlighet att stegvis skala upp och modernisera miljön
- Kan dra nytta av beprövade processer och rutiner i det befintliga datacentret

CONS

- Risk för flaskhalsar och begränsad kapacitet om befintlig infrastruktur inte räcker till
- Svårare att uppnå full teknisk standardisering och modernisering
- Kvarvarande teknisk skuld och äldre teknik kan begränsa framtida utveckling
- Ökad risk för driftstörningar i mottagande DC vid uppskalning och migrering
- Begränsad flexibilitet för framtida expansion och integration av nya teknologier

Jämförande analys befintligt DC

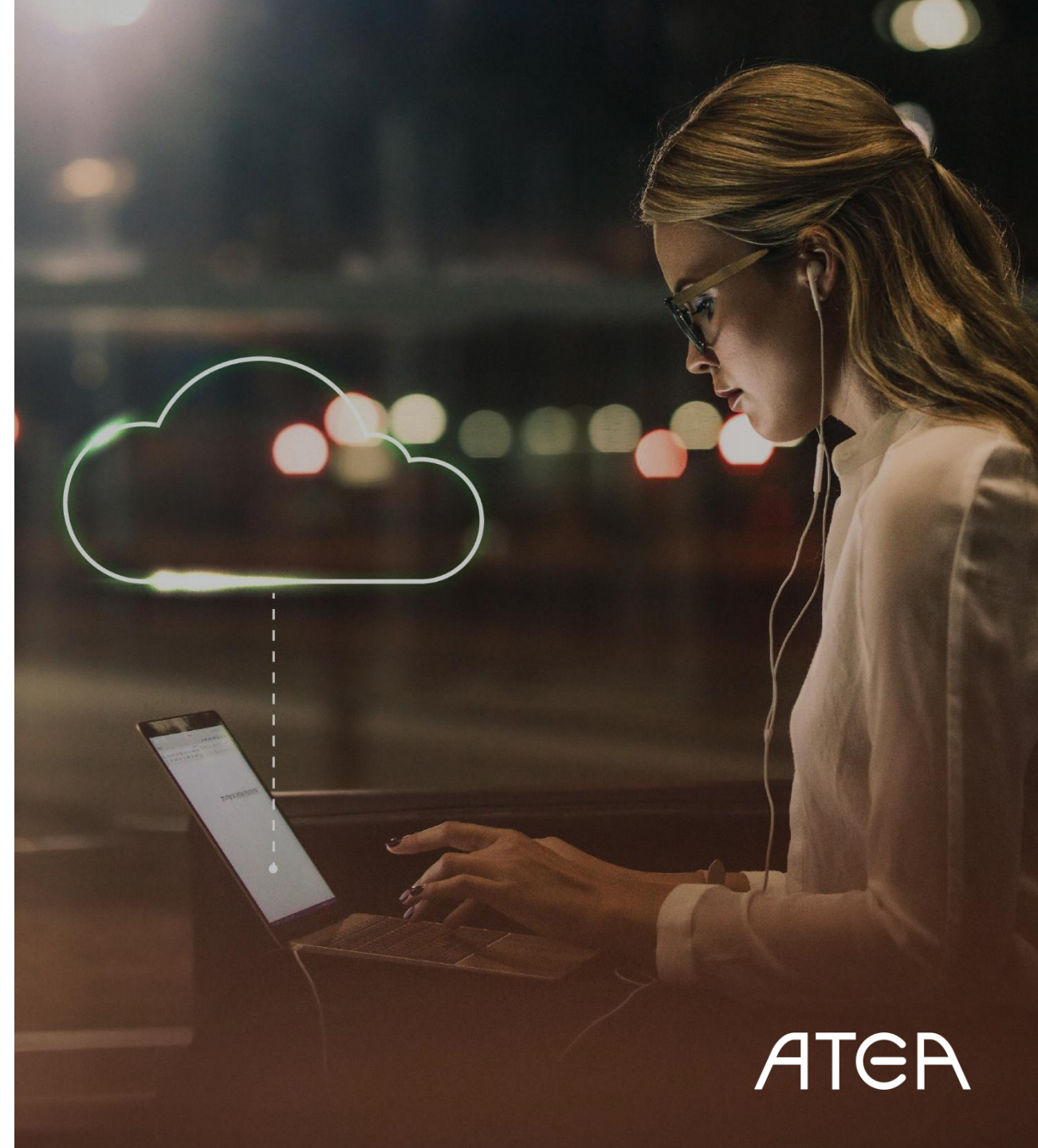
- **Skalbarhet & expansionsmöjligheter** – Kan miljön enkelt byggas ut (ex. fler noder, mer lagring) för att hantera samtliga fem kommuners samlade behov?
- **Parallell drift** – Klarar den att köra både befintlig last och den nya gemensamma plattformens last sida vid sida utan ömsesidig påverkan?
- **Nätverksstruktur & anslutning** – Hur väl ansluten och flersajts-redundant är miljön idag? Hur lätt är det att koppla in övriga kommuner över WAN/fiber?
- **Logisk separation** – Går det att isolera olika arbetslaster (t.ex. olika kommuners system) med virtuella medel (hypervisor, VLAN, storage pools) inom miljön för säker migrering?
- **Risker & begränsningar** – Finns teknikskuld, kapacitetsbrister eller komplexitet som kan utgöra hinder om denna miljö blir den gemensamma plattformens bas?

Sammanfattande bedömning

Förstaval: Befintligt DC - Ett befintligt DC är ett ekonomiskt attraktivt alternativ, men kan innebära tekniska kompromisser och risk för driftstörningar i den mottagande kommunen. Det bör väljas om investeringsutrymmet är begränsat. Situationen med nyinköpt och icke driftsatt DC i Gislaved är det som avgör varför detta alternativ ses som förstaval.

Andraval: Nytt DC - Ur ett tekniskt perspektiv är ett nytt datacenter det mest robusta och framtidssäkra valet. Det möjliggör en optimal design, maximal säkerhet och skalbarhet utan att påverka befintlig drift. Detta alternativ stödjer även kulturell och organisatorisk utveckling i den nya gemensamma IT-organisationen.

ATERA

Besparade investeringar

Genom att nyttja befintlig DC-infrastruktur

Gislaved	Gnosjö	Värnamo	Vaggeryd
	2026 Nytt DC och lagring	2028 SAN Backup VM-Servrar	2025 DC och Lagring - Upphandling pågår

Genom att samordna kommunernas IT-infrastruktur kan betydande investeringar undvikas. Bilagan visar att flera kommuner står inför kostsamma uppgraderingar av lagring, backup och servermiljöer inom 1–2 år. En gemensam plattform eliminerar behovet av parallella investeringar i liknande teknik på flera håll. Istället kan resurser samlas och nyttjas effektivt, vilket ger både ekonomiska och driftmässiga fördelar. Sammanslagningen skapar dessutom bättre förutsättningar för framtida utveckling och gemensam förvaltning.

Faser och genomförande

ATERA

TRANSITION

NULÄGE

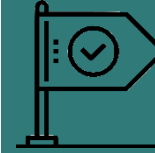
Kommunerna har sina respektive IT-organisationer

*Återanvänder befintliga avtal och
reinvesterar i IT-infrastruktur*

TRANSITION

En ny gemensam IT-organisation och IT-miljö etableras

*Skapa gemensam styrning och
organisation samt hantera
befintliga miljöer till nästa steg
är klart*

*Skapa framtidens
gemensamma plattform och
arbetssätt*

*Flytta verksamhetsdata och tjänster
till den nya miljön och stäng ned det
gamla.*

FASER OCH GENOMFÖRANDEPLAN

Etablera och hantera

1

SYFTE: Skapa gemensam styrning och organisation samt hantera befintliga miljöer till nästa steg är klart

FOKUS: styrning, organisation och förändringsledning

Designa och bygg

2

SYFTE: Skapa framtidens gemensamma plattform och arbetssätt

FOKUS: arkitektur, plattformar, säkerhet

Migrera och avveckla

3

SYFTE: Flytta verksamhetsdata och tjänster till den nya miljön och stäng ned det gamla.

FOKUS: tekniskt genomförande, användarstöd, ekonomisk uppföljning

FASER OCH GENOMFÖRANDEPLAN

Målet är att sätta den gemensamma organisationen, etablera styrning och ta ansvar för befintliga miljöer utan att ändra dem i grunden.

Etablera (organisation, styrning) och hantera (befintliga IT-miljöer)

1

SYFTE: *Skapa gemensam styrning och organisation samt hantera befintliga miljöer till nästa steg är klart*

Aktiviteter som omfattas är bla:

- Bilda gemensam IT-ledning och -organisation, arkitekturråd och styrmodell (governance).
- Kartlägga och dokumentera alla befintliga miljöer (servrar, nät, applikationer, licenser, personal).
- Ta över driftansvar och supportprocesser ("as is").
- Harmonisering av basrutiner (incident, backup, behörighetshantering, rapportering).
- Riskanalys för drift under övergångsperioden.

Vad uppnås?

- *Enhetlig styrning och beslutsvägar*
- *Kännedom om alla miljöer och deras risker*
- *Stabil drift utan avbrott*
- *Förberedd organisation inför kommande designarbete*

FASER OCH GENOMFÖRANDEPLAN

Målet är att ta fram målarkitektur, plattformar och processer för en ny gemensam IT-infrastruktur och driftsmodell.

Designa och bygg

2

SYFTE: Skapa framtidens gemensamma plattform och arbetssätt

Aktiviteter som omfattas är bla:

- Fastställa målarkitektur och arkitekturella principer.
- Dimensionera ny miljö (datacenter, moln, nät, arbetsplats).
- Etablera säkerhetsarkitektur (Zero Trust, identitet, backup/DR).
- Välja standardplattformar (ex. M365, SD-WAN).
- Planera livscykel för applikationer (vilka ska moderniseras, avvecklas, flyttas).
- Bygga kärnkomponenter: identitet, nät, basplattform, loggning, automation.
- Ta fram detaljerad migrerings- och avvecklingsplan.

Vad uppnås?

- Färdig målarkitektur och design för alla huvuddomäner.
- Ny miljö klar för pilotdrift.
- Styrmodell för förändringar etablerad.
- Säkerhet, skalbarhet och ekonomi inbyggt från start.

FASER OCH GENOMFÖRANDEPLAN

Målet är att migrera data och tjänster till den nya miljön, stäng ned och avveckla gamla plattformar.

Migrera och avveckla

3

SYFTE: Flytta verksamhetsdata och tjänster till den nya miljön och stäng ned det gamla.

Aktiviteter som omfattas är bla:

- Prioritera system/tjänster och fastställ migreringsordning.
- Testa migreringsverktyg och etablera fallback-processer.
- Flytta identitet, servrar, databaser, integrationer, klienter stegvis.
- Genomföra parallell drift vid behov.
- Avveckla gamla datacenter, serverrum och licenser.
- Utvärdera och optimera efter varje etapp.

Vad uppnås?

- All drift körs i den nya miljön enligt SLA.
- Avvecklade gamla system och frigjord kapacitet.
- Dokumenterad erfarenhet (lessons learned) och etablerad förbättringscykel.

INVESTERINGSKARTA

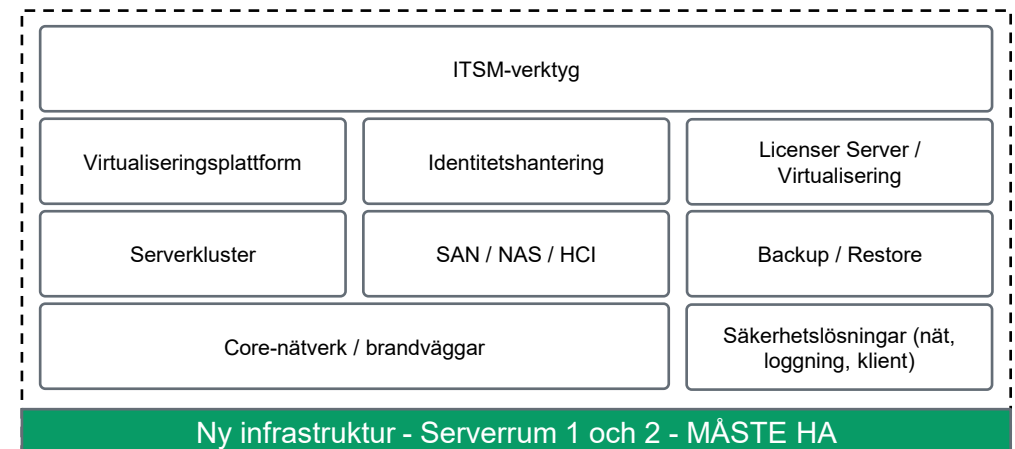

Designa och bygg

Måste ha

- Serverkluster (nya fysiska noder) och virtualiseringsplattform för att drifva den gemensamma miljön.
- Central lagringslösning (SAN/NAS eller hyperkonvergerad) med hög redundans.
- Backup & restore-lösning för hela miljön.
- Två datacenter (befintliga) + en tredje för långtidsbackup och witness
- Kärnnätverk och brandväggar mellan datacentren för redundans och säkerhet.
- Identitetshantering (gemensamt AD/Azure AD, federering, MFA/SSO).
- Grundläggande säkerhetslösningar (antivirus/EDR, segmentering, SIEM/logghantering).
- Server- och virtualiseringslicenser (Windows/Linux, VMware/Hyper-V/KVM).
- ITSM-verktyg (för incident, problem, change)

DC1 och DC2	Primära aktiva zoner och huserar applikationer och data. Separerade geografiskt för redundans.
DR- och Långtids-DC (DC3)	Passiv/Tertiär zon och används för Witness (klusterarbitrering) och Långtidsbackup. <i>Kan användas för offsite replikering för DR.</i>
Core Network och Firewalls	Sammanbinder alla tre DC och styr trafik mellan dem. Brandväggar implementerade både vid in-/utgång (perimetern) och mellan zoner/segment internt (Zero Trust).
Central lagring SAN/NAS/HCI	Högredundant lagring i DC1 och DC2, synkroniserad vid behov. Hyperkonvergerad infrastruktur (HCI) kan användas för enkelhet och skalbarhet.
Backup och restore	Korttidsbackup lagras lokalt i DC1/DC2. Långtidsbackup skickas till DC3. Immutable storage (låst backup) i DC3 för skydd mot ransomware.
Identitetshantering (IDM)	Gemensamt Azure AD/AD som källa för identiteter. Hanterar Federation, MFA, SSO, Conditional Access (villkorlig åtkomst) för att säkra åtkomst baserat på enhetens status.
ITSM-verktyg	Central plattform för Incident, Problem, Asset-, och Change Management.

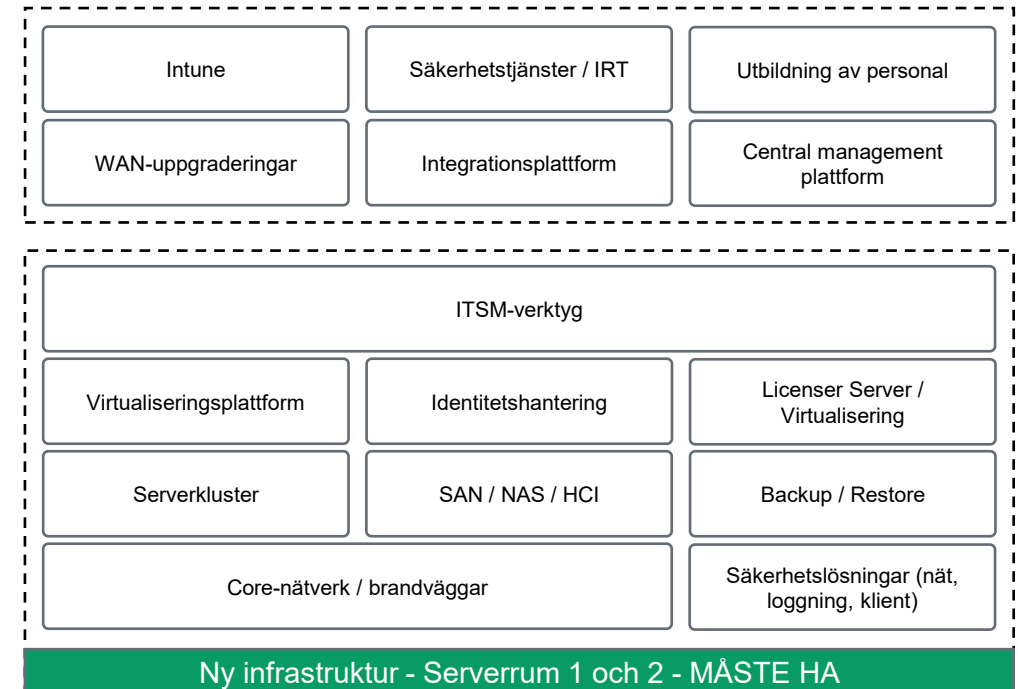
INVESTERINGSKARTA

Designa och bygg

Bör ha (nästa prio)

- WAN-uppgraderingar för att optimera kommunikation mellan kommuner och nya miljöer.
- Integrationstjänster för gemensamma verksamhetssystem.
- Central management-plattform för drift, patchning och övervakning.
- Gemensam klienthantering (SCCM/Intune) för digital arbetsplats.
- Säkerhetstjänster på högre nivå (Zero Trust, DLP, avancerad incidentrespons).
- Utbildning av driftpersonal i nya plattformar.

INVESTERINGSKARTA

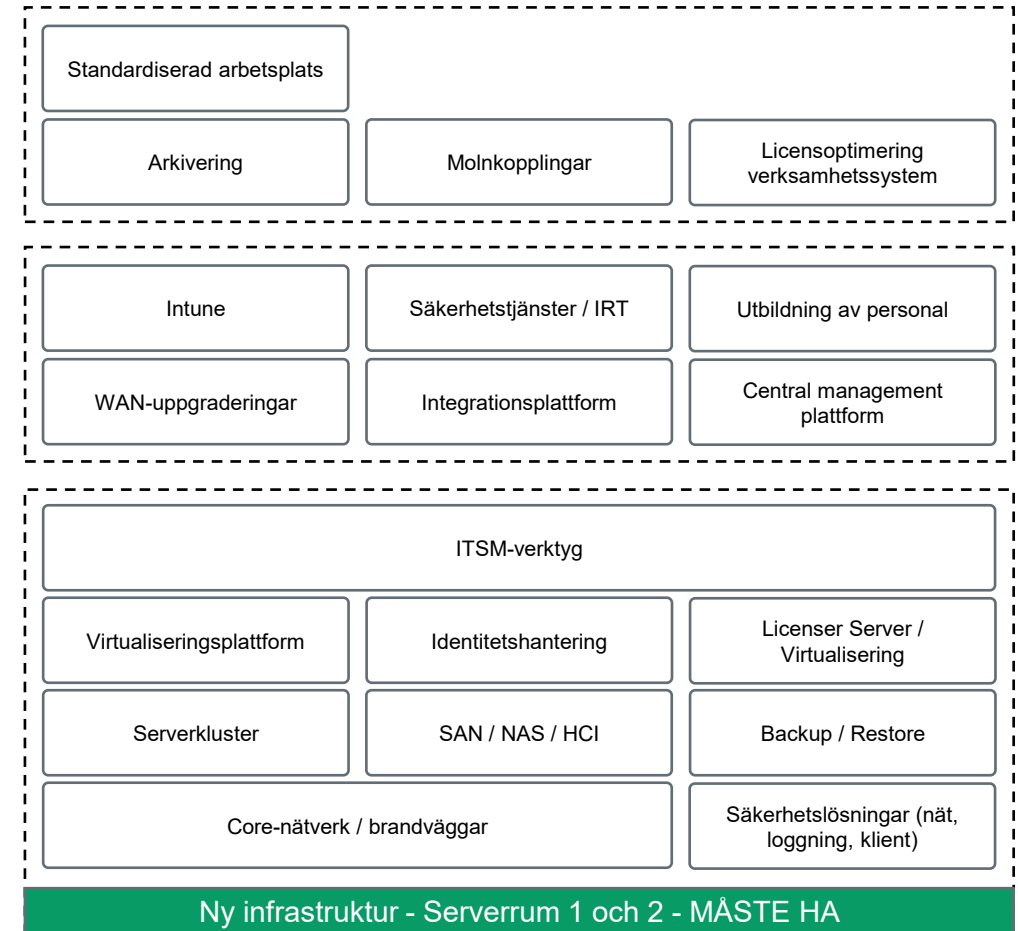
Designa och bygg

Kan vänta (optimering)

- Arkiveringslösning för långtidslagring (separat från backup).
- Molnkopplingar för hybridlösningar (t.ex. Azure Stack, AWS Outposts).
- Samlad licensoptimering för verksamhetssystem (kan göras successivt).
- Optimerade arbetsplatsinvesteringar (standardisering av datorer, plattor, mobiler).

Migrera och avveckla

FASER OCH ROLLER

Etablera och hantera

1

Roller

Förändringsledare, projektledare, jurist,
HR, IT-governance, kommunikatör

Designa och bygg

2

Roller

IT-arkitekt (infra, applikation, data,
integration), nätverks- och
serverspecialist, plattform, testledare,
verksamhet

Migrera och avveckla

3

Roller

Projektledare, migreringsexperter
(klienter, applikationer, databaser),
infosäk, support och servicedesk,
verksamhet

FASER OCH TIDSUPPSKATTNING

Etablera och hantera

1

Timmar

3.000

Interna Externa
2.400 600

4-6 mån

Designa och bygg

2

Timmar

9.000

Interna Externa
7.200 1.800

10-12 mån

Migrera och avveckla

3

Timmar

8.000

Interna Externa
6.400 1.600

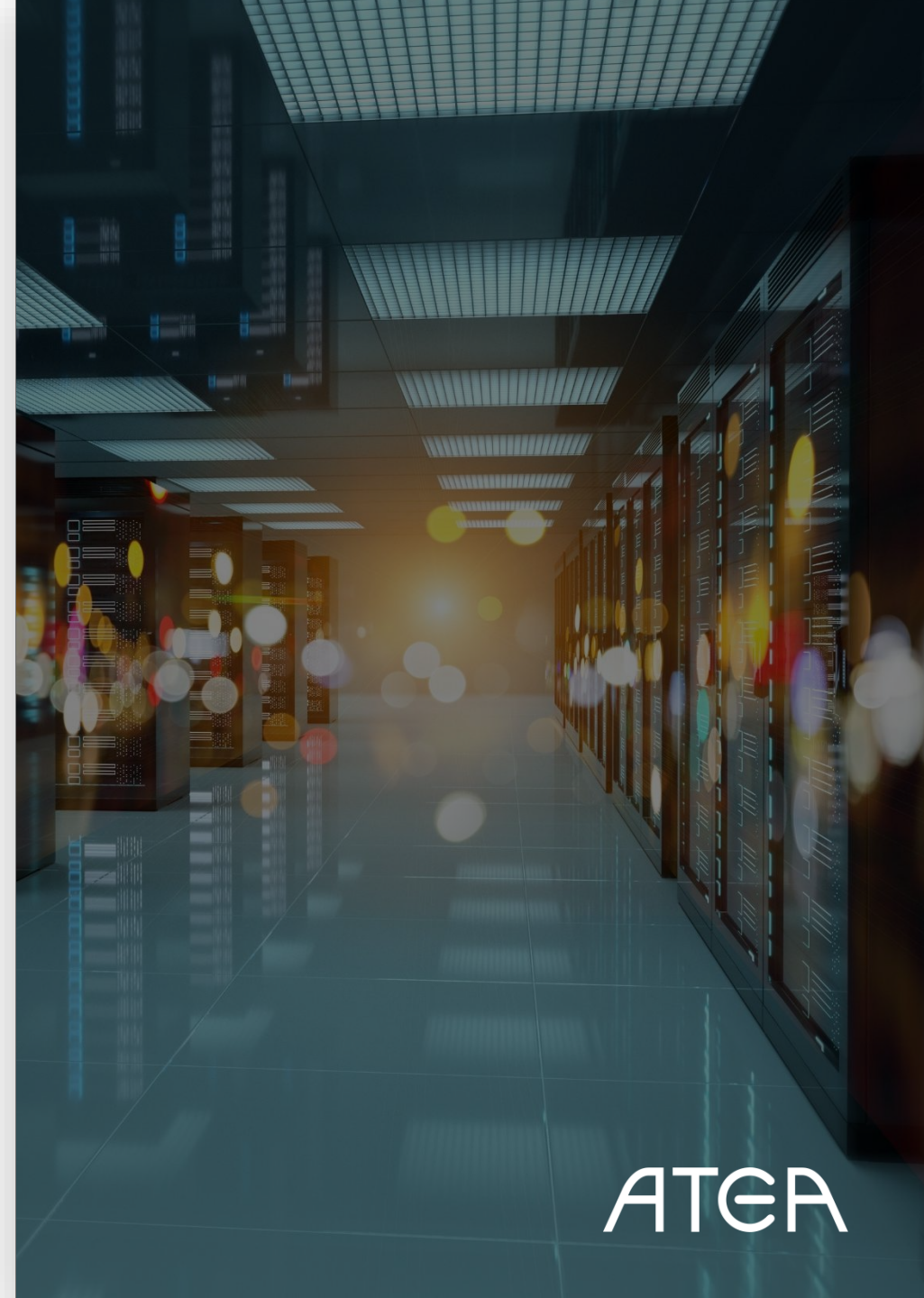
12-24 mån

ATERA

Kritiska framgångsfaktorer

För att lyckas med en fullständig sammanslagning av kommunernas IT-organisationer krävs tydliga prioriteringar och väl förberedda förutsättningar

Politisk förankring	Tidigt och tydligt stöd från kommunledning och politiska beslutsfattare är avgörande för legitimitet och resurstilldelning. Förankringen bör ske i alla berörda kommuner för att undvika olika ambitionsnivåer.
Gemensam målbild	Alla parter behöver en tydligt definierad vision för hur den nya IT-organisationen ska fungera. En gemensam målbild minskar risken för missförstånd och skapar samsyn kring prioriteringar.
Governance	En styrmodell med klara beslutsvägar, roller och ansvar måste etableras innan projektet startar. Detta ger förutsättningar för effektiva beslut och ett strukturerat genomförande.
Ledarskap	En tydlig ledningsstruktur med engagerade chefer och projektledare behövs för att driva förändringen. Ledarskapet ska inspirera, ge trygghet och kommunicera vinsterna med sammanslagningen.
Kommunikation	Öppen och kontinuerlig dialog med medarbetare, fackliga organisationer och andra intressenter skapar förtroende. Kommunikation ska förklara syftet, hantera oro och lyfta fram framsteg.
Kompetenssäkring	Identifiera nyckelroller och säkerställ att kritisk kompetens finns kvar under hela omställningen. Planera för kompetensöverföring, utbildning och eventuellt nyrekrytering.
Processharmonisering	Kartlägg och jämför befintliga arbetssätt för drift, support och förvaltning. Utifrån analysen etableras gemensamma processer och standarder som alla kan följa.
Teknisk plattform	Beslut om målarkitektur, säkerhetsnivåer och plattformar bör tas tidigt för att styra design och investeringar. Den tekniska lösningen ska möjliggöra effektiv drift och enkel migrering.
Migreringsplan	En realistisk plan för att flytta data, system och tjänster stegvis är central för att undvika driftstörningar. Planen bör inkludera fallback-strategier och tydliga milstolpar.
Budget och finansiering	Projektet kräver en tydligt öronmärkt budget som täcker organisationsförändring, teknik, utbildning och migrering. Tillräckliga medel och en transparent ekonomimodell ger trygghet och förhindrar avbrott i genomförandet.

ATERA

Organisation

ATERA

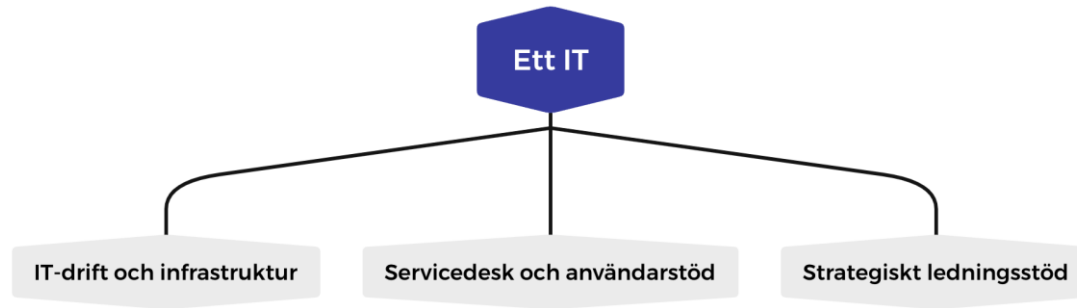
Bemanningsmodell

Roll	Ratio
First line support + LCM	1 per 300-500 användare
Second line support	1 per 800-1200 användare
Servertekniker drift	1 per 100-200 servrar
Nätverkstekniker	1 per 1.000-2.000 användare
Systemtekniker klient	1 per 1.000-1.500 klienter

	Totalt idag	
50	62	11.100
IT-drift och support	Personal IT-organisation tot	Antal PC (Admin och Skola)
7.600	620	4.700
Anställda	Antal servrar	Antal nätverksenheter

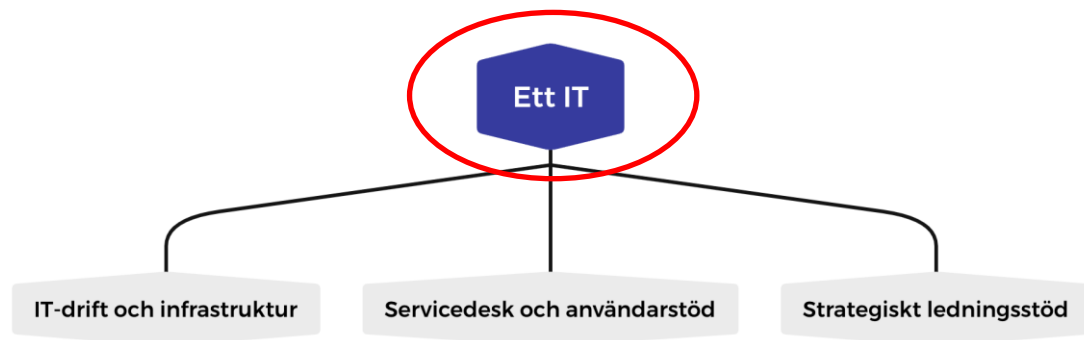
Organisationsträd

Totalt idag		
50	62	11.100
IT-drift och support	Personal IT-organisation tot	Antal PC (Admin och Skola)
7.600	620	4.700
Anställda	Antal servrar	Antal nätverksenheter

Organisationsträd

VD / IT-chef

Ansvar: Övergripande ledning av IT-organisationen, strategiskt ansvar för IT-infrastruktur, IT-utveckling och servicedesk, budget och resurshantering.

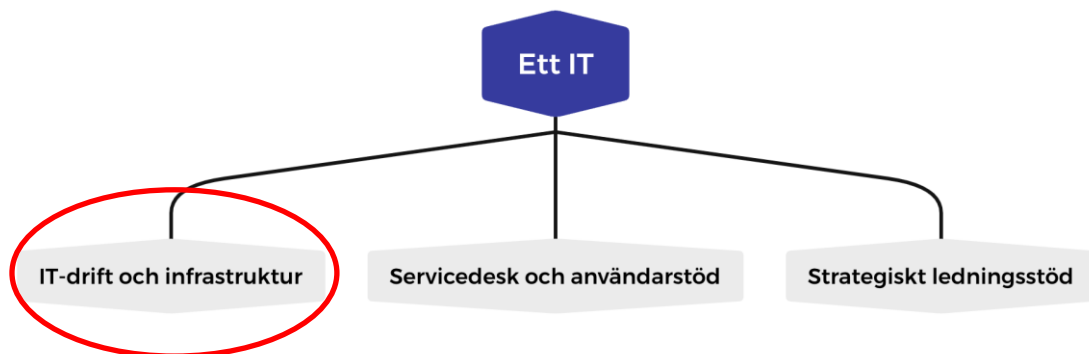
Rapporterar till: Kommunernas gemensamma politiska / styrande organ (eller styrelse om IT drivs som bolag).

Nyckeluppgifter: Strategi, styrning, uppföljning, risk & säkerhet, rapportering.

ATEA

Organisationsträd

Enhetschef - IT-drift och infrastruktur

Ansvar: Drift av servrar, lagring, nätverk, datacenter och säkerhet

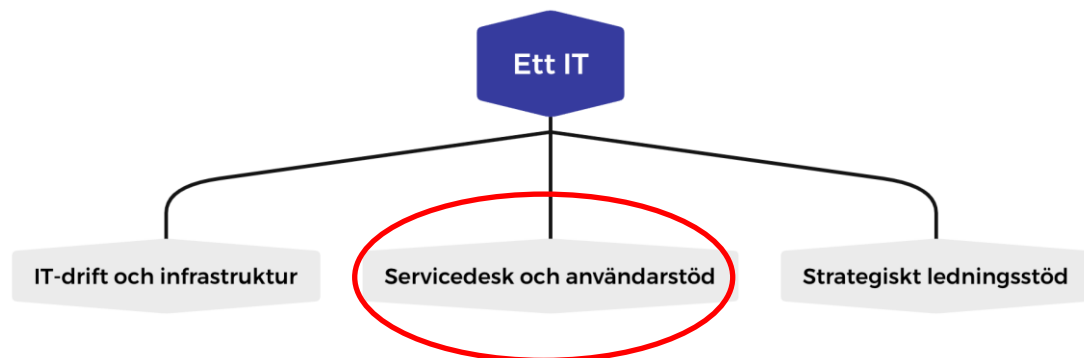
Personal och roller:

- Nätverkstekniker
- Servertekniker drift (Windows/Linux)
- Systemtekniker klient
- Säkerhetsspecialister (inkl. SOC/övervakning)
- DC, Hårdvara, Lagring & backup-ansvariga

Nyckeluppgifter: Operativ drift, SLA-uppföljning, patchning, tillgänglighet, säkerhet, dokumentation

Organisationsträd

Enhetschef - Servicedesk och användarstöd

Ansvar: Hantera alla användarfrågor och incidenter, support, och onboarding av användare.

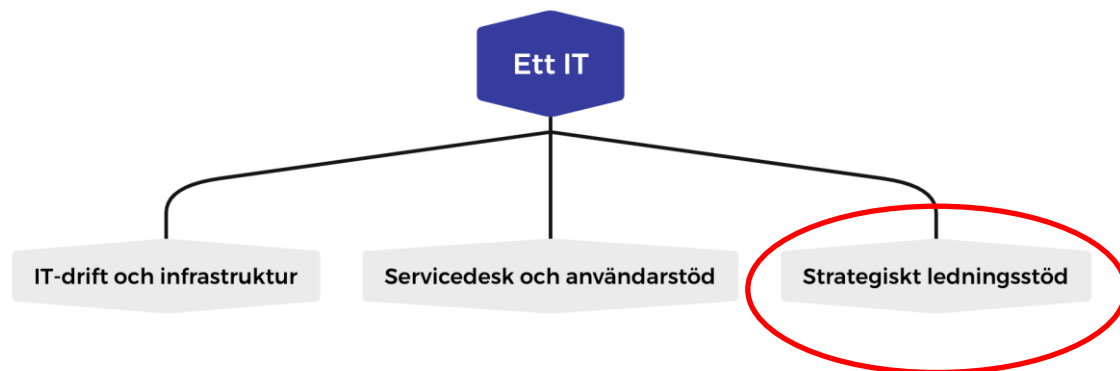
Personal och roller:

- Servicedesktekniker (First line)
- IT-supportspecialister (Second line, klient/os/applikationer)
- IT-tekniker (LCM och på platsen-support)
- Dokumentationsansvarig för instruktioner och processer

Nyckeluppgifter: Incidenthantering, problemhantering, utbildning av användare, dokumentation, supportrapporter.

Organisationsträd

VD / IT-chef är Enhetschef - Strategiskt ledningsstöd

Ansvar: Budget, uppföljning, avtal, licenser, administration, projektstöd och governance.

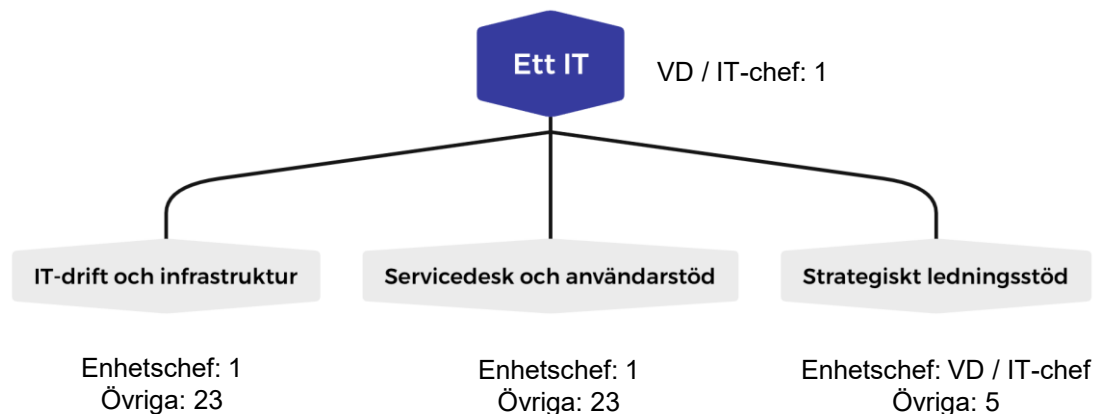
Personal och roller:

- Ekonom/Controller
- Avtals- och licensansvarig
- Administrativt stöd
- Projektcontroller / PMO (stöd till projekt och förändringsinitiativ)
- Säkerhet, arkitektur och IT-verksamhetsutvecklare

Nyckeluppgifter: Budgetuppföljning, ekonomiska analyser, licenshantering, avtal, rapportering till styrelse/ledning.

Organisationsträd (minimalt)

Fördelningslogik

IT-drift & infrastruktur (23) - stort behov p.g.a. 600 servrar + 4.700 nätverksenheter som ska konsolideras och hanteras

Servicedesk (23) - många användare (ca 11.000 PC) kräver stark supportorganisation

Strategiskt ledningsstöd (5) - behövs för att driva organisationen som bolag och hantera licenser, projekt och uppföljning

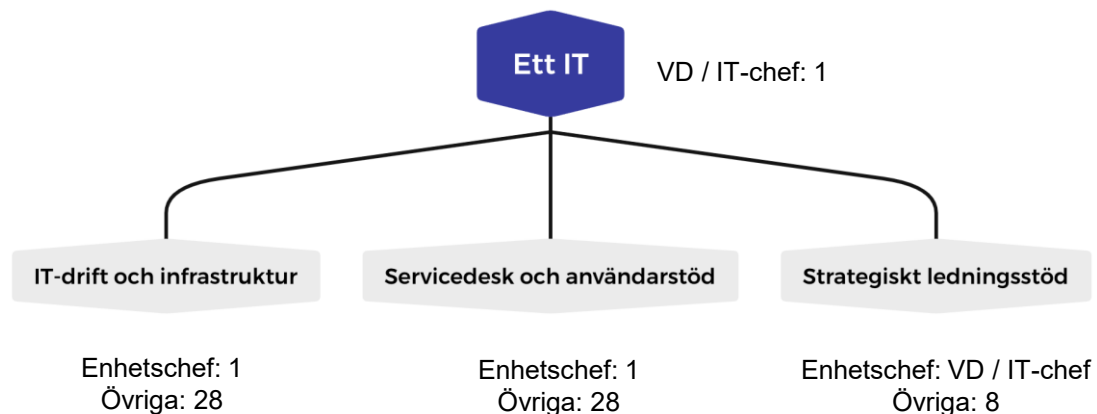
Personal

Chefer : 3

Övriga: 51

Organisationsträd (önskat)

Fördelningslogik

IT-drift & infrastruktur (28) - stort behov p.g.a. 600 servrar + 4.700 nätverksenheter som ska konsolideras och hanteras

Servicedesk (28) - många användare (ca 11.000 PC) kräver stark supportorganisation

Strategiskt ledningsstöd (8) - behövs för att driva organisationen som bolag och hantera licenser, projekt och uppföljning

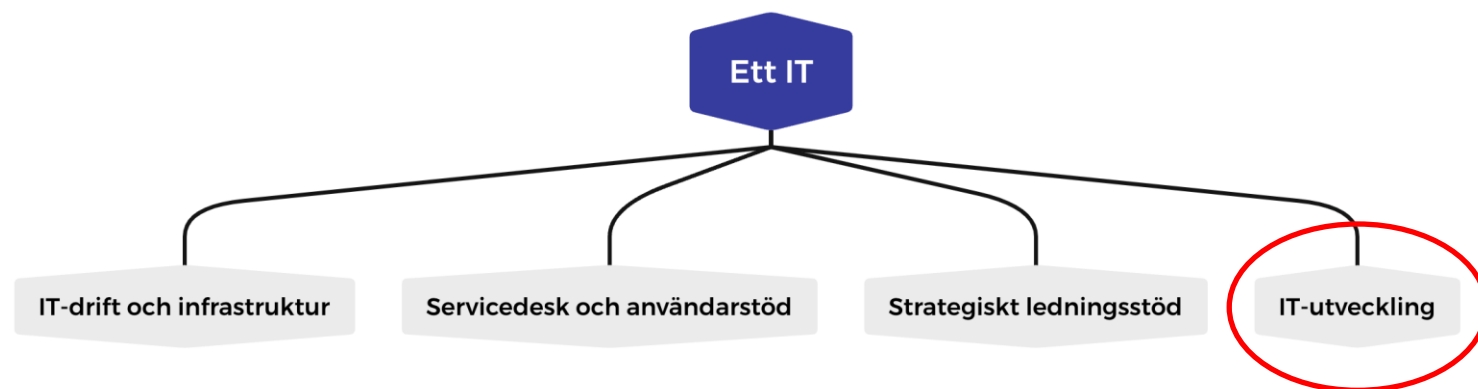
Personal

Chefer : 3

Övriga: 64

Organisationsträd

IT-utveckling

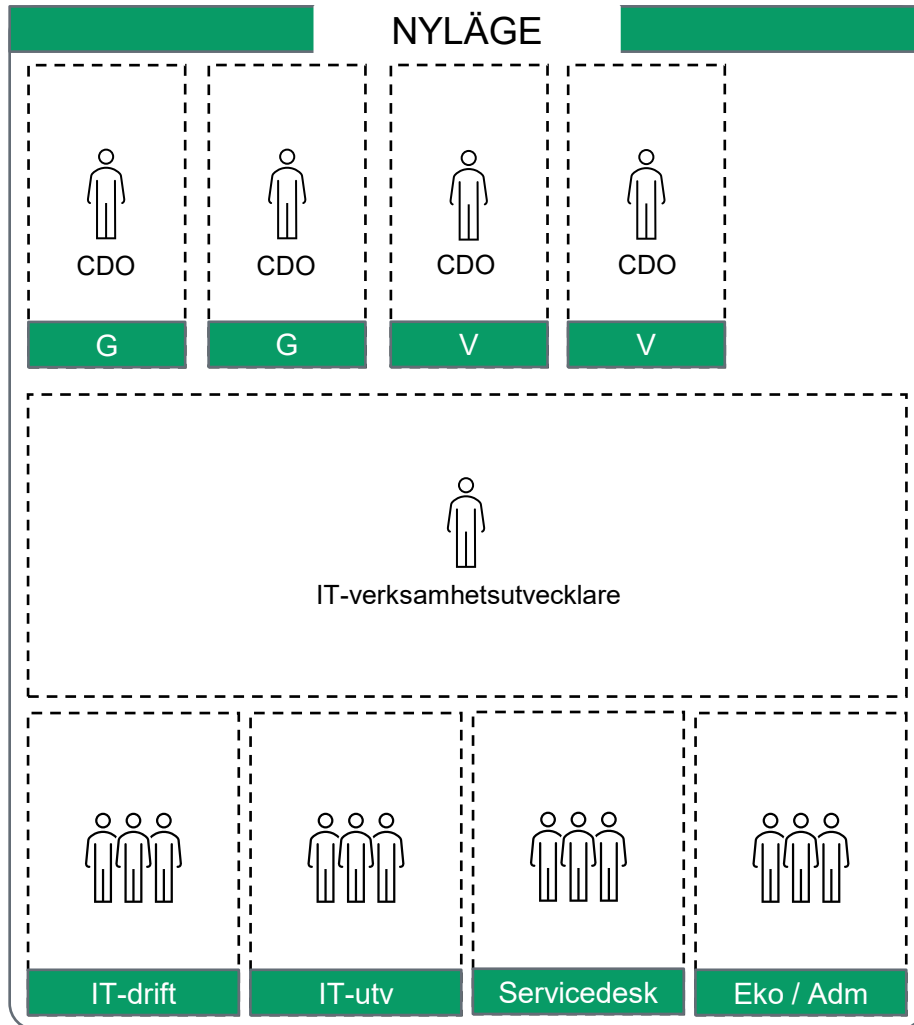
Organisationsbenet IT-utveckling är planerat att etableras i ett senare skede, uppskattningsvis inom 3 - 5 år eller tidigare om verksamhetens behov förändras. Syftet är att säkerställa att organisationen kan växa och anpassas i takt med ökade krav på digitalisering och utveckling.

Detta möjliggör en flexibel och framtidssäkrad struktur där resurser och kompetens kan tillföras när behov uppstår.

På så sätt kan organisationen successivt stärka sitt fokus på innovation och verksamhetsutveckling när tiden är mogen.

SAMVERKAN

BESKRIVNING

IT-verksamhetsutvecklaren fungerar som kommunens länk mellan IT-organisationen och respektive CDO, med fokus på att omsätta digitaliseringsbehov till genomförbara IT-lösningar. CDO ansvarar för att driva kommunens övergripande digitala agenda och behovsbild, medan IT-verksamhetsutvecklaren ansvarar för att konkretisera och prioritera dessa behov i relation till IT-arkitektur, resurser och drift. Modellen bygger på en nära dialog, gemensam prioritering och ett partnerskap där båda rollerna kompletterar varandra.

Behovsinsamling och prioritering

CDO samlar in och strukturerar verksamhetens digitaliseringsbehov. IT-verksamhetsutvecklaren analyserar dessa i relation till IT-miljön och tillgängliga resurser. Tillsammans säkerställer de att rätt initiativ prioriteras och att behov som överlappar mellan kommunerna kan samordnas.

Strategi och arkitektur

CDO driver utvecklingen mot de långsiktiga digitala målen, medan IT-verksamhetsutvecklaren ser till att dessa mål är förenliga med den tekniska arkitekturen och IT-organisationens förmåga. Genom regelbundna dialoger säkerställs att strategiska satsningar kan realiseras utan att skapa fragmentering eller teknisk skuld.

Uppföljning och värdeskapande

CDO ansvarar för att mäta nyttan ur ett verksamhetsperspektiv, exempelvis förbättrad service eller ökad effektivitet. IT-verksamhetsutvecklaren följer upp genomförandet ur ett IT-perspektiv, såsom systemstabilitet, kostnadskontroll och förmågan att stödja framtida behov. Tillsammans skapar de en helhetsbild av värdet och effekten av digitaliseringsarbetet.

Tillsammans mot en robust och framtidssäkrad IT-organisation

Sammanfattning och rekommendation

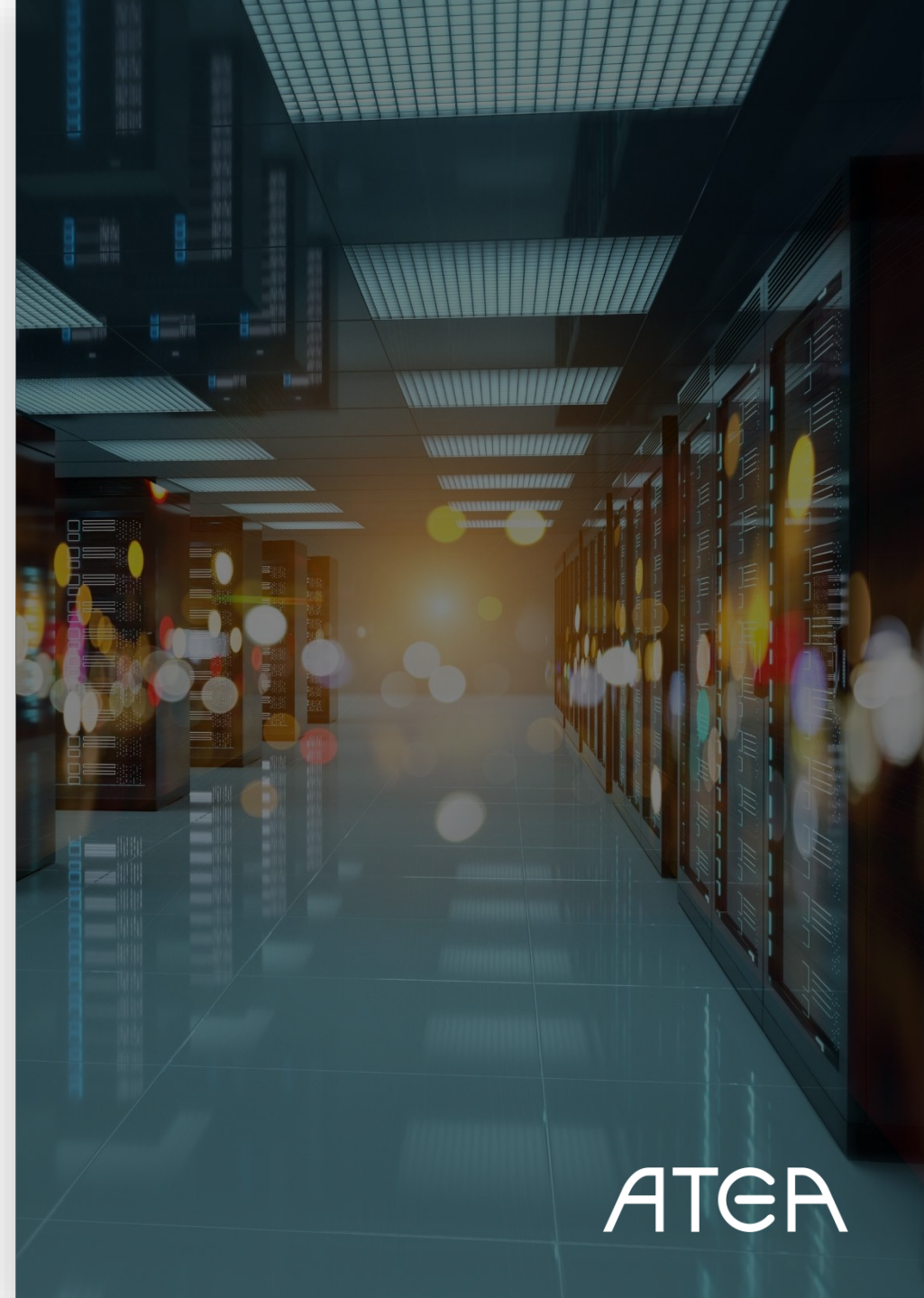
- Fullständig sammanslagning ger långsiktig stabilitet och ökad innovationskraft
- En gemensam organisation stärker styrning, kompetens och säkerhet
- Stor ekonomisk vinst i att minska antalet serverrum
- Använd Gislaved kommuns nyinköpta datacenter för att bygga den nya plattformen på (viss utbyggnad behövs)

Kritiska framgångsfaktorer

- Politisk förankring
- Gemensam styrning och ledarskap
- Kompetenssäkring och processharmonisering
- Ny modern teknisk plattform

Nästa steg

- Beslutsfattande och förankring i alla fyra kommuner
- Etablering av styrgrupp och projektorganisation
- Start av förändringsledning och kommunikationsinsatser

ATERA

Vi svarar gärna på
kompletterande frågor
kring genomlysningen:

Kontaktuppgifter:

Stefan Simicic

Strategisk rådgivare

stefan.simicic@atea.se

Gustav Nilsson

Strategisk rådgivare

gustav.nilsson@atea.se

ATEA

Ekonomiska förutsättningar

En del av förstudie för gemensam
IT-drift i Gislaveds, Gnosjö, Vaggeryds och
Värnamo kommuner

Innehåll

1. Inledning.....	2
2. Översikt av nuvarande kostnadsbild.....	3
2.1 IT drift	3
2.2 Kostnader IT-drift.....	3
2.3 Svårigheter i jämförelse.....	4
3. Ekonomiska förutsättningar kommunalförbund och aktiebolag	5
3.1 För och nackdelar med de olika bolagsformerna.....	7
4. Kostnadsberäkning för ny gemensam organisation.....	8
4.1 Utgångsläge	8
4.2 Etableringskostnader/Puckelkostnader.....	8
4.3 Möjliga effektiviseringar i en gemensam organisation	9
4.4 Nuvarande kostnader och kostnadsutveckling	10
5. Fördelningsprinciper	13
5.1 Finansieringsmodell	13
5.2 Differentierade utgångslägen.....	14
5.3 Förändringar av deltagande	14
6. Sammanfattning.....	15

1. Inledning

Fem kommuner, Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd, Värnamo och Hylte (hädanefter: GGVVH) har inlett processen att undersöka möjligheten att skapa en organisation för gemensam IT-drift. Under 2023-2024 gjordes viss omvärldsbevakning och en första rapport togs fram med hjälp av extern konsult. Utredningen togs emot av respektive kommuns kommunstyrelse under vintern 2025 och styrelserna fattade ett inriktningsbeslut gällande avsikt att etablera samverkan inom IT-drift. Respektive kommunstyrelses förvaltning fick också i uppdrag att i samverkan med de andra kommunerna genomföra en förstudie som underlag för kommande genomförandebeslut. Under våren 2026 hoppade Hylte kommun av och rapporten är därefter sammanställt efter förutsättningarna för kvarvarande fyra kommuner.

Denna delrapport är ett resultat av arbetsgruppen ekonomis analyser av de frågor som ställts till gruppen och som gruppen identifierat. Dessa frågor är följande:

- Översikt över nuvarande kostnadsbild
- Ekonomiska förutsättningar för kommunalförbund och aktiebolag
- Kostnadsberäkning för en ny organisation
- Fördelningsprinciper

2. Översikt av nuvarande kostnadsbild

2.1 IT drift

För att precisera vad som avses med IT-drift har förstudien tagit fram följande definition:

- Drift/skötsel av infrastruktur för:
 - Datacenter (primära, sekundära).
 - Kommunikation/nätverk/accesspunkter.
 - Tillhandahållande av ”plattformar” för datalagring, databaser, integrationer, utvecklingsverktyg, webb.
 - Klienter, arbetsplatsverktyg, personliga verktyg, grupprogramvara, skrivare, telefoni.
- Förvaltning av etablerade it-driftmiljöer.
- Utveckling och etablering av nya hård- och mjukvarumiljöer avseende it-driftmiljöer.
- Svara för aspekter på IT-säkerhet inom IT-området.
- Inslag av konsultativt arbete (experter) gentemot verksamhet/förvaltningar, t.ex. vid upphandlingar informationssäkerhet osv.
- Omvärldsbevakning, strategi och it-ledning för it-driftrelaterade komponenter.

IT-drift omfattar däremot inte kostnader för följande:

- Drift av inbäddade system (IOT), t.ex. för hisstyrning och alkoholås i fordon.
- Stöd kring specialiserade plattformar, t.ex. för robotisering och AI.
- Systemförvaltning av verksamhetssystem.
- Stöd till användarna av verksamhetssystem.
- Utveckling av verksamhetssystem.
- Verksamhetsutveckling med IT (digitalisering).
- Ansvar för drivande av informationssäkerhet.

2.2 Kostnader IT-drift

Nedan presenterar respektive kommuns drift- och investeringskostnader för IT-drift år 2024.

Kostnader drift				
(tkr)	Gislaved	Gnosjö	Vaggeryd	Värnamo
Löner, konsulter	12 097	7 318	5 456	11 209
Licenser	4 908	4 530	5 664	10 522
Datakommunikation/ fiber	5 226	1 000	4 114	6 079
Avskrivningar	20 312	4 893	589	21 196
IT-material och drift datorer/telefon/skrivare/surfplattor	1 156	850	10 480*	2 607
Övrigt	1 303	219	409	517
Totalt:	45 002	18 810	26 712	52 130

*Vaggeryd = kostnadsför datorer mm. direkt på driften.

Investeringar				
(tkr)	Gislaved	Gnosjö	Vaggeryd	Värnamo
Hårdvara	6 874	2 596	-	11 056
Övriga inv.	3 486	3 382	1 420	8 552

Snitt över en femårsperiod (2020-2024)

Nyckeltal					
(kr/anv. alt. inv.)	Gislaved	Gnosjö	Vaggeryd	Värnamo	Totalt
Användare	8 361	2 383	4 354	10 311	25 409
Kostnad per anv.	5 382	7 893	6 135	5 056	5 614
Invånare	29 087	9 152	14 825	34 542	87 606
Kostnad per inv.	1 547	2 055	1 801	1 509	1 628

2.3 Svårigheter i jämförelse

Siffrorna ovan gällande kommunernas kostnader för nuvarande IT-organisation ska främst användas för den egna kommunens analys av kommande kostnader. En jämförelse mellan kommunerna ska göras med försiktighet.

Det finns svårigheter i att göra jämförelser mellan kommunernas IT-driftorganisation även att det finns en definition (se ovan) av vad som ingår och ej. Det finns idag skillnader i hur kommunerna är organiserade. Även de interna IT-driftorganisationerna är uppbyggda på skilda sätt, där vissa kommuner kan ha en mer centraliserad lösning medan andra en mer decentraliserad struktur där del av kostnaderna kan ligga ut i förvaltningarna. Dessa kostnader kan därmed vara svårare att identifiera.

Det finns även en skillnad i hur inköp redovisas i kommunerna, där vissa kostnader tas på driften (främst hårdvara i form av datorer samt surfplattor) och andra som investeringar. För att komma ifrån den problematiken visas både drift och investeringskostnader ovan. Investeringar faller inte alltid jämt över tid, vilket kan få påverkan på kostnadsjämförelsen. Det kan även finnas skillnader i inköp som sker ute i verksamheten som är svåra att fånga upp för att få jämförbara siffror.

En skillnad i kostnad kan spegla en differentierad ambitionsnivå, effektiviseringsnivå eller prioriteringsnivå från politiken. En analys av detta framkommer ej i ovanstående kostnader.

3. Ekonomiska förutsättningar kommunalförbund och aktiebolag

Förutsättningarna för att bedriva gemensam IT-drift i form av antingen aktiebolag eller kommunalförbund utreddes av Johan Bokinge och sammanfattas i nedanstående stycke. Utredningen belyser skillnader avseende etableringskostnader, skatter och moms, finansiering, riskfördelning, styrning och insyn samt långsiktiga effekter.

Allmänt

Ett aktiebolag styrs till stor del av reglerna i Aktiebolagslagen (viss del Kommunallagen) medan ett kommunalförbund huvudsakligen styrs av reglerna i Kommunallagen.

Grundläggande förhållanden mellan delägare respektive förbundsmedlemmar bestäms i bolagsordning och aktieägaravtal respektive förbundsordning och medlemsdirektiv.

Etableringskostnader

När det gäller etableringskostnader är skillnaderna mellan organisationsformerna relativt små. De största kostnaderna är kopplade till framtagande av grundläggande styrdokument såsom bolagsordning och aktieägaravtal respektive förbundsordning och medlemsdirektiv.

Registreringskostnader är något högre för aktiebolag, men bedöms sammantaget inte vara avgörande för valet av organisationsform.

Skatter och moms

En tydligare skillnad finns inom området skatt och ekonomi. Ett aktiebolag är skattskyldigt och betalar inkomstskatt på eventuella överskott, vilket medför striktare krav på periodisering, avskrivningar och värdering av tillgångar. Ett kommunalförbund är undantaget från inkomstskatt, vilket innebär en enklare ekonomisk hantering. För moms gäller i praktiken liknande regler för båda organisationsformerna vid IT-verksamhet. Skatteaspekten talar därmed, ur ett strikt ekonomiskt perspektiv, till kommunalförbundets fördel.

Kapitalkrav

Oavsett organisationsform kräver den gemensamma IT-verksamheten ett initialt kapitaltillkott för att möjliggöra en stabil uppstart och hantering av tidiga investeringar. I aktiebolagsform sker detta genom aktiekapital och eventuella aktieägartillskott, medan motsvarande tillskott i ett kommunalförbund sker genom medlemsinsatser eller grundavgifter. Storleken på kapitalkravet och hur detta ska fördelas mellan kommunerna kan i båda fallen regleras genom aktieägaravtal respektive förbundsordning och medlemsdirektiv, exempelvis utifrån kommunernas storlek, antal anställda eller bedömd nyttjandegrad.

En central fråga kopplad till kapitalkravet är ägandet av IT-relaterade tillgångar såsom arbetsstationer, nätverk och annan teknisk infrastruktur. Ett ändamålsenligt angreppssätt är att

respektive kommun inledningsvis behåller ägandet av befintlig utrustning, medan den gemensamma organisationen successivt tar över ägandet i samband med nyanskaffning och utrangering. Detta minskar behovet av ett stort initialt kapital och möjliggör en successiv övergång till ett samlat ägande där så bedöms lämpligt. Samtidigt bör den gemensamma organisationen från start äga viss gemensam och strategisk utrustning.

Riskfördelning

När det gäller risk och ansvar skiljer sig formerna juridiskt. I ett aktiebolag är kommunernas ekonomiska ansvar begränsat till insatt kapital, medan medlemmarna i ett kommunalförbund ytterst är solidariskt ansvariga för förbundets skulder enligt förbundsordningen. I praktiken bedöms riskerna vara begränsade och inte avgörande för valet av form, men principiellt innebär kommunalförbund ett större ekonomiskt åtagande.

Styrning, insyn och beslutsprocesser

Styrning och ledning av den gemensamma IT-verksamheten kan i hög grad utformas genom väl genomarbetade styrdokument, oavsett om verksamheten bedrivs i aktiebolagsform eller som kommunalförbund. I ett aktiebolag finns en större flexibilitet när det gäller styrelsens sammansättning, då styrelseledamöter kan utses även utanför den kommunala organisationen. Detta möjliggör att tillföra extern kompetens inom exempelvis IT-styrning, informationssäkerhet, digitalisering och ekonomi, vilket kan bidra till en mer professionell och strategisk ledning. Samtidigt kräver aktiebolagsformen tydliga ägardirektiv för att säkerställa politisk styrning, insyn och kommunal kontroll.

I ett kommunalförbund är styrningen tydligare reglerad i Kommunallagen. Ledamöter i den beslutande styrelsen ska i huvudsak väljas bland förtroendevalda, vilket ger en stark demokratisk förankring och god insyn. Denna modell kan dock begränsa möjligheten att tillföra extern specialistkompetens i den formella ledningen och innebär ofta mer formbundna och långsammare beslutsprocesser.

Långsiktiga effekter, expansion, avveckling och avhopp

När det gäller långsiktiga frågor såsom expansion, avveckling eller avhopp är aktiebolagslagen mer detaljerad och ger tydliga processer för ägarförändringar. I kommunalförbund regleras dessa frågor i stället genom förbundsordning och medlemsdirektiv, vilket ställer höga krav på tydlighet och framförhållning. Under förutsättning att frågor om expansion, avveckling och avhopp regleras noggrant i aktieägaravtal, förbundsordning och medlemsdirektiv, bedöms dock organisationsformen i sig inte vara avgörande för hur väl dessa situationer kan hanteras i praktiken.

3.1 För och nackdelar med de olika bolagsformerna

	Aktiebolag – fördelar	Aktiebolag – nackdelar	Kommunalförbund – fördelar	Kommunalförbund – nackdelar
Ekonomiskt ansvar	Kommunernas ekonomiska risk är begränsad till insatt kapital.	Mindre direkt ekonomiskt ansvar kan minska den löpande uppföljningen.	Kommunerna har fullt och direkt inflytande över ekonomin.	Kommunerna har ytterst solidariskt ansvar för förbundets skulder.
Skatt	Möjlighet till affärsmässig ekonomistyrning och resultatuppföljning.	Inkomstskatt på överskott kan öka kommunernas totala kostnader.	Ingen inkomstskatt vilket är skattemässigt effektivt för kommunerna.	Mindre flexibilitet i ekonomisk planering och resultatstyrning.
Politiskt styrning	Möjlighet att balansera politisk styrning med professionell ledning.	Risk för upplevt större avstånd mellan politisk nivå och verksamhet.	Stark demokratisk och politisk förankring i verksamheten.	Politiska beslutsprocesser kan bli långsammare.
Insyn	Insyn kan säkerställas genom ägardirektiv och avtal.	Kräver tydlig reglering för att motsvara kommunal offentlighet.	Hög grad av insyn och offentlighet enligt Kommunallagen.	Ökad insyn kan minska flexibilitet och handlingskraft.
Beslutsprocesser	Snabbare beslutsfattande i strategiska och operativa frågor.	Risk för lägre politisk delaktighet i löpande beslut.	Tydliga demokratiska beslutsprocesser.	Längre ledtider vid beslut och förändringar.
Expansion, avveckling, avhopp	Regelverket är väl anpassat för expansion, avhopp och avveckling.	Juridiska processer kan bli komplexa och resurskrävande.	Kan anpassas genom förbundsordning och medlemsdirektiv.	Kräver mycket noggrann och långsiktig initial reglering.
Övergripande bedömning	Ger kommunerna flexibilitet och möjlighet till professionell styrning.	Ställer höga krav på aktiv ägarroll och uppföljning.	Ger kommunerna stark kontroll, insyn och demokratisk legitimitet.	Medför större ekonomiskt ansvar och mer trögrörliga processer.

4. Kostnadsberäkning för ny gemensam organisation

4.1 Utgångsläge

Kostnaderna för IT-drift visar en tydlig och långsiktigt stigande trend. En betydande del av ökningen är kopplad till licenskostnader, där flera leverantörer under senare år har genomfört omfattande prisjusteringar. Samtidigt påverkas kostnadsutvecklingen av den globala tillgången på komponenter och hårdvara. Den ökade efterfrågan på hårdvara, bland annat kopplad till investeringar i AI-infrastruktur, har bidragit till begränsad tillgång på minne, lagring och processorer. Detta har i sin tur medfört högre priser. Hög efterfrågan på IT-kompetens samt ökat behov inom områden som IT-säkerhet, projektledning och IT-arkitektur innebär också att personalkostnaderna bedöms öka i högre takt än inom många andra branscher. Sker ingen personalförstärkning inom området förväntas i stället konsultkostnaderna öka i högre takt.

Utöver marknadsrelaterade kostnadsökningar påverkas IT-driften i stor utsträckning av nya och skärpta regelverk. Säkerhetsskyddslagen, GDPR, NIS2 och cybersäkerhetslagen ställer ökade krav på ett systematiskt och dokumenterat säkerhetsarbete. Detta omfattar bland annat åtkomstkontroll, loggning, säkerhetsövervakning, incidenthantering, isolerade miljöer samt robusta lösningar för backup och återställning.

Mot bakgrund av historisk utveckling, branschdata och tillgängliga prognoser bedöms den årliga kostnadsuppräknningen för IT-drift uppgå till omkring 5 procent. Den faktiska kostnadsutvecklingen påverkas dock av verksamheternas ambitionsnivå, genomförda riskbedömningar samt hur aktuella lagkrav tillämpas och efterlevs.

4.2 Etableringskostnader/Puckelkostnader

När olika IT-miljöer konsolideras till en gemensam plattform finns flera ekonomiska aspekter att beakta. Eventuella effektiviseringar och besparingar inom gemensam IT-drift uppstår normalt inte omedelbart, utan föregås av investeringar och omställningskostnader. De ekonomiska konsekvenserna under övergångsperioden kan vara komplexa och riskerar att underskattas eftersom flera områden påverkas samtidigt. Exempel på kostnadsdrivande faktorer är:

- Arbetstid för projektorganisation, interna resurser och externa konsulter
- Migrering av data och system, inklusive verifiering och testning
- Parallella kostnader för licenser, IT-miljöer och arbetsplatser under övergångsperioden
- Investeringar i ny infrastruktur eller skala upp av befintlig kapacitet
- Avveckling av äldre system och tjänster
- Indirekta kostnader, exempelvis tillfälligt produktivitetstapp under förändringsarbetet, begränsat utrymme för verksamhetsutveckling, resor och pendling, kompetensutveckling samt personalrelaterade förändringar.

Utifrån Ateas utredning skulle arbetstiden vara omkring 20 000 timmar i de olika faserna (16 000 internt och 4 000 externt). Sammantaget skulle införandeperioden ta omkring 3 år, vilket

innebär att omkring 3 heltidstjänster skulle arbeta kontinuerligt med införandet. Översatt i kostnader beräknas de 20 000 timmarna till omkring 11-13 miljoner kronor.

Kommunerna har tillsammans en omfattande och komplex IT-miljö. Totalt hanteras 11 100 PC, 620 servrar och 4700 nätverksenheter. Migrering av data och system utgör en särskilt komplex kostnadspost och är därför svår att uppskatta, både vad gäller tidsåtgång och kostnader för parallella miljöer, integrationer och övergångslösningar. Det finns sannolikt historiskt anpassade beroenden mellan system och processer som kan vara utmanande att återskapa med bibehållen funktionalitet och datakvalitet. Detta kan innebära att kostnader för licenser, integrationer och drift kvarstår parallellt under längre tid än ursprungligen planerat. Mot denna bakgrund finns behov av en tydlig och kontinuerlig budgetuppföljning samt en ekonomisk osäkerhetsbuffert för att kunna hantera oförutsedda kostnader.

Vissa avtal är långsiktigt bundna och kan vara svåra eller kostsamma att avsluta i förtid. Samtidigt har betydande investeringar redan genomförts i befintliga lösningar, vilka normalt skrivs av på perioder upp till fem år. Detta gäller exempelvis komponenter inom datacenterinfrastruktur såsom SAN-lösningar, brandväggar, backupsystem, övervakningslösningar och lastbalansering. De initiala kostnaderna påverkas även av vilken etableringsmodell som väljs, exempelvis om en ny separat miljö ska byggas upp eller om befintlig infrastruktur ska skalas upp och vidareutvecklas. En överdimensionerad infrastruktur kan innebära onödigt höga kostnader, medan en underdimensionerad lösning riskerar att leda till framtida reinvesteringar och ökade driftkostnader. Vid en uppskalning av befintligt datacenter behöver det tydliggöras hur tidigare genomförda investeringar ska hanteras ekonomiskt, exempelvis om den kommun som redan gjort investeringarna ska kompenseras. Det är även viktigt att säkerställa att en konsolidering i befintlig miljö inte medför ytterligare indirekta eller dolda kostnader, såsom behov av högre säkerhetsnivåer, utökad fiberkapacitet, kompletterande nätverksutrustning, lagringssystem eller andra infrastrukturella förstärkningar.

4.3 Möjliga effektiviseringar i en gemensam organisation

Besparingar genom licensoptimering, avveckling av datacenter, konsolidering av stödmjukvara, minskat antal leverantörsdialoger, förbättrad förhandlingsposition samt ökad specialisering av tjänster uppstår normalt först efter att konsolideringen har genomförts. Enligt Ateas utredning bedöms de ekonomiska effekterna successivt realiseras inom en period om cirka 3–5 år.

Flera kommuner står samtidigt inför omfattande investeringar i lagringslösningar, backupsystem och servermiljöer under de kommande åren. Genom att samordna kommunernas IT-infrastruktur kan parallella investeringar undvikas och resurser kan användas mer effektivt. En sådan samordning kan även förenkla framtida förvaltning och ge ekonomiska fördelar, exempelvis genom att minska antalet serverhallar från 12 till 3. Detta kan bidra till en lägre kostnad per användare och invånare. En mer centraliserad IT-miljö kan dock samtidigt medföra högre krav på säkerhet, redundans och servicenivåer (SLA), eftersom incidenter och driftstörningar kan få större konsekvenser när flera kommuner påverkas.

samtidigt. Enligt Ateas utredning uppskattas den samlade besparingspotentialen inom 3–5 år till följande nivåer:

- Hårdvara och datacenter: 30–40 procent
- Licensoptimering: 30–60 procent
- Stödmjukvara: 40–80 procent

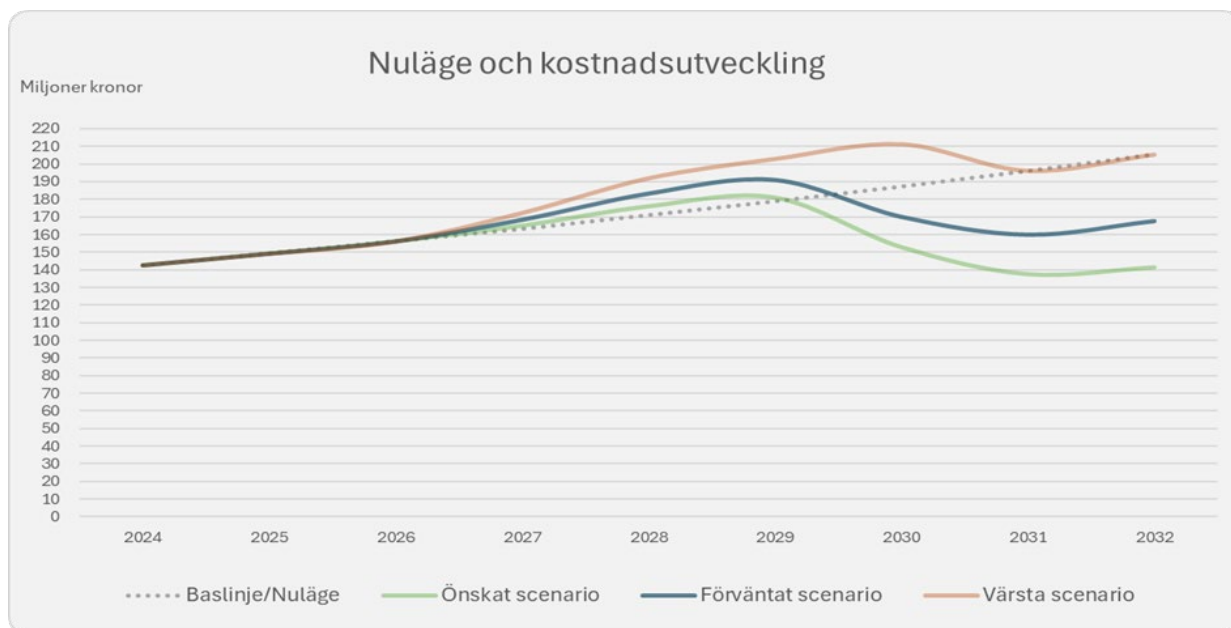
Genom samordning kan behovet av vissa specialistfunktioner minska jämfört med om varje kommun upprätthåller egna resurser. För mer detaljerad information om organisationsstruktur och tjänstefördelning i olika scenarier hänvisas till Ateas utredning.

Även vid en gemensam organisation för IT-drift så kvarstår behovet av lokal IT-kompetens i respektive kommun. Detta omfattar bland annat beställarkompetens, verksamhetsnära IT-stöd samt strategisk kompetens kopplad till IT-utveckling, digitalisering och lokala prioriteringar.

4.4 Nuvarande kostnader och kostnadsutveckling

Den totala kostnaden för IT-drift, som uppgick till omkring 143 miljoner kronor under 2024, bedöms ha fortsatt att öka. Givet liknande bemanning och ambitionsnivå uppskattas den årliga driftkostnaden för 2026 uppgå till omkring 155–157 miljoner kronor. Utifrån antagandet att en ny gemensam organisation etableras från och med 2027 bedöms kommunerna initialt få högre kostnader under perioden 2027–2029. Detta är en följd av omställnings- och konsolideringskostnader kopplade till etableringen. Uppskattningsvis skulle de engångskostnaderna för etablering av gemensam IT-drift kosta omkring 20–40 miljoner kronor. De ekonomiska effekterna av sammanslagningen förväntas därefter successivt realiseras omkring 2030–2031 givet att IT-lösningarna kan standardiseras till en gemensam för alla kommuner.

Eftersom den framtida organisationens utformning ännu inte är tydligt definierad finns det en betydande osäkerhet i de ekonomiska beräkningarna. Det finns behov av en fördjupad utredning kring önskad organisation avseende exempelvis systemstruktur, val av licenser och ambitionsnivå avseende säkerhetsnivåer. Med utgångspunkt i kommunernas nuvarande kostnader samt de förväntade effektiviseringarna inom IT-infrastruktur, mjukvara, licenser och tjänster så bedöms en gemensam organisation kunna bidra till att dämpa den långsiktiga kostnadsutvecklingen för IT-drift med omkring 10–30 procent när full effekt uppnåtts.

Baslinjen/nuläget utgår från kommunernas årliga kostnader under 2024 med en beräknad årlig uppräknings av licenser, systemkostnader och personalkostnader med omkring 5 procent per år. Övriga kostnader räknas upp med inflationsmålet på 2 procent.

Förväntade kostnader utgår från samma årliga uppräknings. Etablering av gemensam IT-drift antas inledas under 2027 och pågå till 2029. Kostnad för arbetstid för projektorganisation, interna resurser och externa konsulter utgår från uppskattning från Atea. Av de 20 000 timmarna förväntas största delen av kostnaden komma under faserna designa och bygg samt migrera och avveckla, vilket till stor del sker under 2028-2029. Under denna fas behövs även parallella lösningar för flera system och licenser. För att göra en korrekt uppskattning av de kostnaderna krävs en fördjupad utredning kring vilka lösningar som behöver köras parallellt och under hur lång tid. Beräkningen utgår från dubbla kostnader för system och licenser som kopplas till datacenter från andra halvåret 2027 till och med 2029. Förväntad besparing beräknas utifrån uppskattningar per besparingspost i Ateas utredning, med halv effekt 2030 och full effekt från 2031 och framåt. Migrering av data och möjligheten att standardisera kommunernas olika lösningar till en gemensam under given tidsplan är en stor osäkerhetsfaktor som kan bli betydligt mer kostsamt än uppskattat.

Det finns flera sätt att fördela gemensamma kostnader, se avsnittet som berör fördelningsprinciper. Givet att nuvarande kostnader belastas av respektive kommun och gemensamma kostnader fördelas utifrån andel av den totala befolkningen i GGVS så skulle fördelningen se ut enligt nedan. De olika fördelningsnycklarna har stor betydelse för kostnadsfördelning och förväntad besparing per kommun. Framförallt från 2030 och framåt när samtliga IT-kostnader fördelas.

Kommun	% av totala IT-kostnader (2024)	% av total befolkning i GGVV (nov. 2025)	% av totalt antal användare (nov. 2025)
Gislaved	31,546 %	32,92 %	32,91 %
Gnosjö	13,186 %	10,38 %	9,38 %
Vaggeryd	18,725 %	17,12 %	17,13 %
Värnamo	36,543 %	39,58 %	40,58 %
	100 %	100 %	100 %

Förväntade kostnader vid nuvarande IT-drift (mnkr)									
Kommun	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Gislaved	45,0	47,1	49,3	51,6	53,9	56,5	59,1	61,9	64,8
Gnosjö	18,8	19,7	20,6	21,5	22,5	23,6	24,7	25,9	27,1
Vaggeryd	26,7	27,9	29,2	30,6	32,0	33,5	35,1	36,7	38,4
Värnamo	52,1	54,5	57,1	59,7	62,5	65,4	68,5	71,7	75,0
Totalt	142,6	149,2	156,2	163,4	170,9	179,0	187,4	196,2	205,3

Förväntade kostnader vid gemensam IT-drift (mnkr)									
Kommun	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Gislaved	45,0	47,1	49,3	53,2	57,9	60,3	54,9	52,7	55,2
Gnosjö	18,8	19,7	20,6	22,1	23,8	24,8	19,9	16,6	17,4
Vaggeryd	26,7	27,9	29,2	31,4	34,1	35,5	30,4	27,4	28,7
Värnamo	52,1	54,5	57,1	61,7	67,3	70,1	64,9	63,3	66,3
Totalt	142,6	149,2	156,2	168,4	183,1	190,7	170,0	159,9	167,6

Förväntade kostnader/besparingar vid gemensam IT-drift (mnkr)									
Kommun	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Gislaved	0,0	0,0	0,0	-1,6	-4,0	-3,8	4,2	9,2	9,6
Gnosjö	0,0	0,0	0,0	-0,6	-1,3	-1,2	4,8	9,3	9,7
Vaggeryd	0,0	0,0	0,0	-0,8	-2,1	-2,0	4,7	9,3	9,7
Värnamo	0,0	0,0	0,0	-2,0	-4,8	-4,7	3,6	8,4	8,7
Totalt	0,0	0,0	0,0	-5,0	-12,2	-11,7	17,4	36,3	37,7

5. Fördelningsprinciper

5.1 Finansieringsmodell

För den löpande finansieringen av den gemensamma IT-verksamheten finns tre principiella modeller: full finansiering via kommunbidrag, finansiering genom debitering utifrån faktisk användning samt en kombinerad modell. En ren kommunbidragsmodell ger hög förutsägbarhet i kommunernas kostnader men innebär svaga incitament för kostnadskontroll. En modell som helt bygger på debitering efter nyttjande skapar tydlig koppling mellan användning och kostnad, men kan samtidigt leda till sämre budgetförutsägbarhet och ökad administrativ komplexitet.

Den modell som bedöms mest ändamålsenlig är en kombinerad finansieringsmodell. I denna finansieras gemensamma basfunktioner och övergripande kostnader, såsom gemensamma licenser, säkerhet och grundläggande infrastruktur, genom kommunbidrag baserat på en fast fördelningsnyckel. Mer verksamhetsnära eller valbara tjänster debiteras separat utifrån faktisk användning. Modellen skapar en balans mellan stabilitet och kostnadsmedvetenhet samt minskar risken för överkonsumtion av IT-tjänster.

Valet mellan aktiebolag och kommunalförbund påverkar inte i sig möjligheten att tillämpa någon av dessa finansieringsmodeller. Det avgörande är i stället hur tydligt principerna för finansiering och kostnadsfördelning regleras i de gemensamma styrdokumenterna.

Modell	Beskrivning	Fördelar ur kommunperspektiv	Nackdelar ur kommunperspektiv
Modell 1: Kommunbidrag	Verksamheten finansieras fullt ut genom bidrag från medlemskommunerna baserat på fast fördelningsnyckel, t.ex. antal anställda eller IT-arbetsplatser.	Enkel att administrera och ger hög förutsägbarhet i kommunernas kostnader.	Svaga incitament för kostnadskontroll och risk för överkonsumtion av IT-tjänster.
Modell 2: Debitering efter nyttjande	Kommunerna betalar för IT-tjänster baserat på faktisk användning, t.ex. abonnemang per arbetsstation eller tjänst.	Tydlig koppling mellan användning och kostnad samt starka incitament till effektivt nyttjande.	Mindre förutsägbarhet i kommunernas kostnader och högre administrativ komplexitet.
Modell 3: Kombinerad modell	Basfunktioner och gemensamma kostnader finansieras via kommunbidrag, medan valbara eller verksamhetsnära tjänster debiteras separat.	Ger stabil grundfinansiering samtidigt som kostnadsmedvetenhet och rättvis fördelning främjas.	Kräver tydliga definitioner av vad som ingår i bas respektive tilläggstjänster.

5.2 Differentierade utgångslägen

Ett beslut som behöver hanteras innan sammanslagning är kommunernas differentierade utgångsläge i IT-miljön. Ateas utredning visar på att kommunerna står inför olika investeringsbehov och har ett differentierat utgångsläge, men detta behöver utredas ytterligare för att säkerställa de ekonomiska effekterna av detta. Det behövs göras ett ställningstagande hur detta ska hanteras ekonomiskt. Förslag på hantering skulle kunna vara att respektive kommun ansvarar för att nå upp till en på förhand definierad miniminivå. Ett annat alternativt är att kommunerna kan ha en differentierad engångsinsats/uppstartskostnad där kommuner som ligger längre bak får bidra med ett större belopp. Ett tredje alternativ är att en teknisk skuld hanteras i den framtida organisationen men att dessa debiteras respektive kommun på ett differentierat sätt.

Ett förslag som lyfts i Ateas utredning är att det befintliga datacentret utgör en bas för den gemensamma organisationen. Även här behövs ett ställningstagande göras. Investeringen skulle kunna värderas och säljas till bolaget. Ett annat alternativ är att en investeringsersättning tilldelas Gislaveds kommun baserat på exempelvis bokfört värde. Ett tredje alternativ är att Gislaveds kommun erhåller en reducerad avgift till organisationen under en övergångsperiod. Detta måste dock utredas vidare då inga skattemässiga effekter har tagit hänsyn till i förslagen.

5.3 Förändringar av deltagande

Finansieringsmodellen behöver vara robust och förutsägbar även vid förändringar i deltagandet, det vill säga när nya kommuner ansluter eller befintliga parter väljer att lämna samarbetet. Detta är avgörande för att säkerställa stabilitet i den gemensamma ekonomin och för att undvika att kvarvarande parter påverkas negativt av enskilda beslut.

Vid anslutning av nya kommuner bör en grundprincip vara att dessa träder in på likvärdiga ekonomiska villkor som befintliga parter, samtidigt som de kompenserar för redan genomförda investeringar. Detta kan ske genom en inträdesavgift som motsvarar deras proportionella andel av det upparbetade värdet i den gemensamma infrastrukturen och plattformen. På så sätt undviks att tidiga deltagare ensidigt bär kostnader som även nya medlemmar får nytta av. För att underlätta anslutning kan det samtidigt finnas möjlighet till en successiv upptrappning av avgifter, där den nya kommunen under en övergångsperiod gradvis når full kostnadsnivå. I de fall anslutningen kräver ytterligare investeringar, exempelvis kapacitetsökning, bör dessa kostnader antingen särskilt finansieras av den anslutande parten eller fördelas enligt fastställd modell beroende på om investeringen bedöms vara till nytta för hela samverkan.

Vid utträde behöver modellen på motsvarande sätt skydda den ekonomiska balansen i samverkan. Det bör därför finnas tydliga regler kring uppsägningstid, som ger den gemensamma organisationen möjlighet att anpassa kostnadsstruktur och verksamhet. En utträdande part bör också bära sin andel av kvarstående ekonomiska åtaganden, exempelvis investeringar som ännu inte är fullt avskrivna eller långsiktiga avtal. Detta kan regleras genom en slutavräkning där kommunen ersätter sin del av utestående kostnader. Samtidigt bör det klargöras vilken rätt, om någon, den utträdande parten har till återbetalning av tidigare gjorda

insatser, vilket ofta är begränsat i gemensamma infrastrukturlösningar där värdet är svårt att separera.

Sammanfattningsvis bör modellen innehålla tydliga, i förväg fastställda mekanismer för både inträde och utträde. Dessa ska säkerställa likabehandling mellan parter över tid, skapa förutsägbarhet i ekonomin samt minska risken för att förändringar i deltagande leder till oplanerade kostnadsförskjutningar.

6. Sammanfattning

Ett nuläge baserat på de fyra kommunernas drift- och investeringskostnader har tagits fram. Dessa uppgifter bör i första hand användas som underlag för respektive kommuns egen analys, då organisation och struktur skiljer sig åt mellan kommunerna. Även ambitionsnivån kan variera och är inte nödvändigtvis jämförbar. Nyckeltalen indikerar dock att det finns potentiella stordriftsfördelar i att bedriva IT-drift i en samlad organisation.

En extern utredning jämför förutsättningarna för gemensam IT-drift i aktiebolag respektive kommunalförbund, med fokus på bland annat kostnader, styrning och risk. Skillnaderna i etableringskostnader är små och inte avgörande för valet. Däremot innebär aktiebolag skattskyldighet medan kommunalförbund är skattebefriade, vilket talar ekonomiskt till förbundets fördel. Riskmässigt har aktiebolag begränsat ansvar medan kommunalförbund innebär ett större gemensamt åtagande. Aktiebolag ger större flexibilitet och möjlighet till extern kompetens, medan kommunalförbund erbjuder starkare demokratisk förankring. Sammantaget bedöms organisationsformen inte vara avgörande om styrning och avtal utformas tydligt.

Kostnaderna för IT-drift bedöms öka, främst drivet av licenspriser, hårdvarubrist, kompetensbehov och skärpta regelverk. Vid etablering av en gemensam organisation uppstår betydande initiala omställningskostnader, bland annat för migrering, parallell drift och investeringar. För att få fram en mer exakt ekonomisk uppskattning behöver en fördjupad analys genomföras med utgångspunkt i kommunernas samlade ambitionsnivå och önskade organisation. De överlappande systemen behöver identifieras och analyseras för att bedöma när och i vilken utsträckning kommunernas olika lösningar kan standardiseras i en gemensam struktur. Detta är centralt för att undvika att ineffektiva system och arbetssätt migreras och permanentas i den nya miljön. Vidare behöver beslut fattas kring hur kostnader ska fördelas samt hur nuvarande lösningar ska värderas, både framåt och i relation till hantering och eventuell kompensation för befintlig teknisk skuld. Beslut behöver även tas gällande hur in- och utträde i organisationen ska hanteras ekonomiskt. För att säkerställa en långsiktighet behöver även en framtida ambitionsnivå beslutas om för att säkerställa en långsiktigt hållbar IT-driftorganisation.

Kostnaden för att etablera en gemensam IT-driftorganisation är betydande och det finns en påtaglig risk för kostnadsöverskridanden. Kostnadsutvecklingen kan dessutom bli högre än initialt uppskattat, särskilt om det förekommer en hög teknisk skuld. Det är därför viktigt att säkerställa en löpande kostnadsuppföljning genom hela processen. Tydliga styrintervall och åtgärdsplaner bör tas fram för att möjliggöra tidig styrning och motverka en eskalerande kostnadsutveckling.

Den framtida organisationens utformning är ännu inte fastställd, vilket skapar osäkerhet i de ekonomiska beräkningarna och medför behov av ytterligare utredning kring struktur, licenser och säkerhetsnivåer. Utifrån nuvarande kostnader och bedömda effektiviseringar uppskattas en gemensam organisation på sikt kunna dämpa kostnadsutvecklingen för IT-drift med cirka 10–30 procent.

Ks §20

Dnr: KS.2024.174

Inriktning och beslut om förstudie kring gemensam it-drift**Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna presenterad utredningsrapport, samt att ta ett inriktningsbeslut om att etablera samverkan inom IT-drift i enlighet med alternativet IT-drift tjänst i utredningsrapporten.

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att i nästa steg, tillsammans med Gnosjö, Värnamo och Vaggeryd och Hylte kommuner, genomföra en förstudie som underlag för kommande genomförandebeslut och återkomma till kommunstyrelsen senast maj 2025.

Ärendebeskrivning

Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Vaggeryd och Hylte har utifrån en gemensam målbild valt att utreda en gemensam samverkansform för it-drift. Utredningen visar på att det finns en tydlig potential i att samverka inom it-drift och en bedömning görs att denna samverkan kan dämpa kostnadsutvecklingen, öka säkerheten och minska sårbarheten i att säkra kompetens inom området.

Kommunstyrelsens allmänna utskott har den 11 december 2024 beslutat att föreslå kommunstyrelsen besluta att godkänna presenterad utredningsrapport, samt att ta ett inriktningsbeslut om att etablera samverkan inom IT-drift i enlighet med alternativet IT-drift tjänst i utredningsrapporten, samt att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att i nästa steg, tillsammans med Gnosjö, Värnamo och Vaggeryd och Hylte kommuner, genomföra en förstudie som underlag för kommande genomförandebeslut och återkomma till kommunstyrelsen senast maj 2025.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 1 november 2024
Utredning it-drift daterad den 1 oktober 2024
Kommunstyrelsens allmänna utskott den 11 december 2024, §151

Yrkanden

Sandy Lind (WeP) med instämmande av Stefan Nylén (SD), Fredrik Sveningsson (L), Bo Eriksson (MiG), Jonas Ericson (M) och Ylva Samuelsson (S):
Bifall till förslaget.

Beslutet skickas till:

Avd. chef verksamhetsstyrning

Förslag till

Utredning it-drift Sammanfattning

Innehåll

1.	Inledning.....	3
1.1	Bakgrund till utredningen	3
1.2	Mål med och leveranser från utredningen.....	3
1.3	Övergripande leverans- och tidsramar	4
1.4	Genomförande- och arbetsmetod	4
1.5	Använda begrepp och avgränsningar	4
2.	Nuläge.....	6
2.1	Identifierade problem, påverkande faktorer och lösningsansats.....	6
2.2	Begreppet it-drift med tillhörande avgränsningar	7
2.3	Dagens miljöer	7
2.4	Potential för en eventuell samverkan	8
2.4	Sammanfattning.....	9
3.	Analys	10
3.1	Analysmodell	10
3.2	Handlingsalternativ	11
3.2.1	Alternativ S – Gemensam samordning av intern IT-drift.....	12
3.2.2	Alternativ 1 – Teknik, Samverkan gemensam IT-drift i egen regi.....	13
3.2.3	Alternativ 1 – Tjänst, Samverkan gemensam IT-drift i egen regi.....	14
3.2.4	Alternativ 2 – Samverkan gemensam IT-avdelning i egen regi.....	15
3.3	Tänkbara vägval	16
3.3.1	Nu → Alternativ S	16
3.3.2	Nu → Alternativ 1.....	16
3.3.3	Alternativ S → Alternativ 1, 2 eller extern lösning.....	17
3.4	Organisationsform.....	17
4.	Samlad rekommendation.....	18
4.1	Val av inriktning	18
4.2	Förslag till innehåll i förstudie.....	19
4.3	Genomförandeplan.....	20

./. Bilaga samlade bilder

1. Inledning

1.1 Bakgrund till utredningen

Kommunerna Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Vaggeryds och Hylte kommuner (benämnda GGVVH) har tillsammans formulerat en målsättning om att utreda en gemensam samverkansform för *IT-drift*.

Gislaved, Gnosjö, Värnamo och Vaggeryd (benämnt GGVV) har sedan tidigare samordnat en del av sina it-aktiviteter och har idag en del upparbetade kontaktvägar samt löpande avstämningar. Även avseende it-system finns viss verksamhetsmässig samordning inom GGVV. Avseende digitalisering finns även en styrd samordning mellan kommunerna inom Region Jönköping ("Kommunal utveckling Jönköpings län"), där GGVV deltar som 4 kommuner bland de totalt 13 ingående kommunerna.

Hylte har sedan tidigare sin it-drift sourcad ("skötselentreprenad") hos en extern privat leverantör (Advania). Hylte ser idag att det skulle kunna finnas fördelar med samverkan med andra kommuner inom området och har därför valt att delta i utredningen.

Givet den snabba tekniska utvecklingen inom it-området, ser GGVVH behov av att öka sin samverkan kring it i allmänhet och it-drift i synnerhet. De primära motiven för en samverkan har uttryckts som;

- Dämpa kostnadsutvecklingen inom området (t.ex. genom att uppnå ökade skalfördelar),
- Minska risker inom området (t.ex. avseende avbrott och intrång),
- Öka redundansen kring it-drift (t.ex. genom tillgång till multipla lösningar för liknande funktioner),
- Säkra tillgång till intern och extern kompetens.

Specifikt önskar kommunerna inom ramen för detta uppdrag leverans om två utredningar, som ska belysa konsekvenserna kring en eventuell samverkan avseende it-drift.

Detta dokument utgör slutrapport för utredningen och avrapporterar de båda utredningarna samlat. Rapporten ska även utgöra en sammanfattning inför kommande beslutsprocess.

Som bilaga till rapporten återfinns ett antal beskrivande bilder, vilka tagits fram och använts i anslutning till uppdragets genomförande. Hänvisning sker löpande i rapporten till bildnummer i bilagan, för att förtydliga visst relaterat innehåll.

1.2 Mål med och leveranser från utredningen

Utredningarna ska ge svar på:

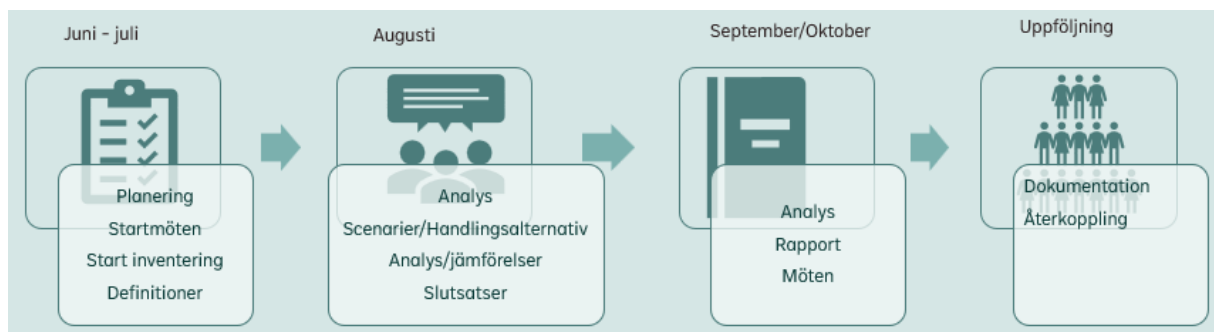
- Beskrivning av potentiella fördelar och utmaningar med en gemensam IT-drift,
- För- och nackdelar av olika former för samverkan tex. bolag, kommunalförbund, avtalssamverkan, gemensam nämnd eller köp av extern drift,
- Utarbetande av rekommendationer för nästa steg i processen för etablering av gemensam IT-drift,
- Ge en bild av hur it-driften ser ut och sker i respektive kommun idag,
- Kartläggning av befintliga IT-system och infrastruktur i varje kommun kopplat till it-drift,
- Identifiering av gemensamma behov och krav på IT-drift inklusive verksamhetsperspektivet,

- Analysera möjligheter och utmaningar med en harmonisering och sammanslagning.

Sammanfattningsvis är lösningsansatsen i utredningsuppdraget att belysa hur en ökad samverkan mellan kommunerna avseende it-drift, kan göras och vilka konsekvenser detta kan förväntas ge.

1.3 Övergripande leverans- och tidsramar

Utredningsarbetet startade 2024-06-10. Tidsramen för utredningsarbetet utsträcktes något (av möteslogistiska skäl) och det avslutande gemensamma utredningsmötet hölls 2024-09-17, enligt figur nedan (se även bild 3):

Utredningsrapport och annan dokumentation levererades i en första version 2024-09-27.

Uppdragsansvaring från Ekan AB har varit Anders Wendesten (utredare). Styrgruppen har utgjorts av kommundirektörerna och ombud för styrgruppen (beställare) har varit Anna Sanell (Avdelningschef för verksamhetsstyrning Gislaveds kommun).

1.4 Genomförande- och arbetsmetod

Arbetet har bedrivits genom arbetsmöten med företrädare för primärt it-funktionerna för respektive kommun, enskilt och i grupp. Respektive kommun har själva anvisat deltagare i utredningen. Utöver detta har utredaren tagit del av och analyserat diverse skriftligt material tillhandahållet av beställaren. Även avstämningar med Kommunal utveckling vid Region Jönköping, företrädare för leverantörer av it-drift, teknikspecialister, liknande kommuner och kvalitetssäkrare inom Ekan AB har genomförts. Totalt har cirka 25 arbetsmöten genomförts under utredningens gång.

Arbetsmötena har oftast varit semi-strukturerade, med en delvis fördefinierad fråge/bildkatalog utskickad före mötet. Frågorna har primärt rört bakgrund till uppdraget, respondenternas egna roller, nuvarande hantering av it-drift, förslag till vidareutveckling av it-drift och andra näraliggande förbättringsförslag inom området. Även avstämningsmöten med styrgrupp och beställare (cirka 5 stycken) har genomförts.

1.5 Använda begrepp och avgränsningar

Nedan beskrivs användningen av några begrepp i utredningen.

En schematisk indelning av it-teknik har använts i följande sammanhang:

- it-drift innefattar alla aktiviteter (utveckling, förvaltning och drift) för att på kort och lång sikt hantera samlokaliserad it-utrustning avseende t.ex. servrar, nätverk och lagring (datacenter-lösningar),

- arbetsplatshantering innefattar alla aktiviteter (utveckling, förvaltning och drift) för att på kort och lång sikt hantera den utrustning som användarspecifikt för att nyttja applikationer (PC, mobiler och liknande utrustning),
- support innefattar stöd till användare, normalt indelad i 1st, 2nd, 3rd-line osv, baserat på länk i supportkedjan,
- systemförvaltning innefattar alla aktiviteter för att administrera och löpande vidareutveckla ett driftsatt system,
- förändringshantering, behovsfångst, konkretisering, utveckling av ny it-teknik, ofta indelad i digitalisering och annan nyutveckling. Normalt sker utveckling i projektform, med överlämning till systemförvaltning då uppställda acceptanskriterier uppfyllts,
- med digitalisering avses i detta sammanhang "verksamhetsutveckling med stöd av it",

Samordning, samarbete och samverkan används med följande betydelser:

- Samordna fokuserar på att löpande i en fastställd form arrangera och synkronisera överenskomna insatser
- Samarbete fokuserar på gemensamt arbete och faktiskt genomförande av konkreta överenskomna aktiviteter enligt överenskomna mål, nivåer och rutiner.
- Samverka inkluderar både samarbete och samordning, med betoning på ömsesidig nytta, synergier och upprättade överenskommelser

Utredningen har avgränsats till att utgå ifrån it-perspektivet, vilket innebär att verksamhetsföreträdare från olika förvaltningar inte har involverats direkt i arbetet. Detta gör att utredningsresultatet inte kan tolkas som generellt för respektive kommun.

2. Nuläge

2.1 Identifierade problem, påverkande faktorer och lösningsansats

Utgångspunkten för utredningen har sin grund i en problematik kring dagens it, som kan sammanfattas i följande punkter;

- Digitaliseringen leder till en ökad användning av it, där en stor del av leveransen sker som molntjänster med;
 - Nya licensieringsmodeller,
 - Delvis oklara strukturer för datalagring,
 - Svåröverblickbar prissättningslogik från systemleverantörerna.
- Ökad teknisk komplexitet inom området,
- En accelererad kostnadsutveckling inom området.

Sammantaget innebär detta att det finns behov av att hantera förändringarna på ett strukturerat och kontrollerat sätt, samtidigt som kostnadsutvecklingen dämpas.

Problematiken kan dock inte isoleras till att "bara" omfatta en "kontrollerad kostnadshantering", utan ett antal identifierade påverkande faktorer (ur ett kommunalt it-perspektiv) måste också vägas in:

- För en kommunal verksamhet är det centralt att över tid ha rådighet över it-situationen samt att kunna ta ett samlat ansvar för it, som är en central resurs för ett fungerande grunduppdrag (rådighet och kontroll för en fungerande verksamhet),
- Fortsatt digitalisering är nödvändig (oundviklig),
- Lokal närvaro behöver i vissa situationer finnas tillgänglig (t.ex. för hantering av "inbäddade system") samt med ett ökande behov av 24/7,
- Det finns särskilda säkerhetsaspekter på it vid kommunal verksamhet/myndighetsutövning,
- Cloud- och virtualiseringstrenden (mjukvarustyrning) av servrar, nätverk, skrivbord osv ger ökade möjligheter till fjärrleveranser,
- Att använda tekniken blir inte alltid svårare, även om tekniken blir mer komplicerad och allt kan göras på olika sätt,
- Att göra tillsammans och uppnå skalfördelar kräver gemensamma synsätt och arbetsformer (uniformitet), vilket tar tid att etablera, men krävs för att samverkan ska ge en ökad effektivitet.

Ett vanligt sätt för kommuner (och andra organisationer), är att genom samverkan med andra parter skapa förutsättningar för att hantera ovanstående problematik, vilket också är utgångspunkten för utredningen.

Fördelar med en samverkan mellan kommuner inom it beskrivs ofta ha potential att:

- Möjliggöra kompetensdelning och kompetensutveckling,
- Åstadkomma skalfördelar vid inköp, underhåll och drift,
- Dela utrustning, nät, hallar och annan infrastruktur för bl a ökad redundans,
- Åstadkomma att kompetens och resurser faktiskt finns kvar i närområdet,
- Minska risk, genom att kunna kraftsamla gemensamt då behov finns.

Utmaningarna vid it-samverkan är normalt att åstadkomma tillräcklig uniformitet, för att kunna tillgodogöra sig potentialen.

Den kommunala samordningen (samverkan) inom Region Jönköping är inriktad på samordning kring digitalisering av verksamhetssystem (inte it-drift). Det finns ett antal externa parter, både kommersiella som kommunala (t.ex. Soltak och Höglandets IT) som erbjuder lösningar kring it-drift.

2.2 Begreppet it-drift med tillhörande avgränsningar

Utredningen startade med, att utifrån lösningsansatsen om en ökad samverkan mellan kommunerna avseende it-drift, tydliggöra begreppen och bedöma potentialen för en tänkt samverkan.

Hela it-området grupperades efter gemensamma diskussioner på följande sätt;

- A. Drift, skötsel, förvaltning och anskaffning av IT-infrastruktur för:
 - 1. Datacenter (primära, sekundära, lagring, ...),
 - 2. Kommunikation/Nätverk/Accesspunkter, ...
 - 3. Av tillhandahållna "plattformar", ...
 - 4. Klienter, Arbetsplatsverktyg, Skrivare, Telefoni, ...
- B. Användarsupport kring IT-drift, ...
- C. Facilitering av verksamhetsbehov, ...
- D. Projektmedverkan, som kan ...
- E. Svara för aspekter på IT-säkerhet inom...
- F. Systemförvaltning av verksamhetssystem ...
- G. Komplet servicebureau (inklusive verksamhetssystem och andra ...),
- H. Inslag av konsultativt arbete (experter) gentemot ...
- I. Omvärldsbevakning, strategi och it-ledning generellt.

Område A och B benämns i utredningen fortsatt "it-drift", C och D "förändringshantering" och E till I som "vidmakthållande".

Enligt gemensamma diskussioner bestämdes att följande moment bedöms ligga utanför vad som i detta skede kan vara rimligt att samverka kring;

- Generell beställarkompetens inom it,
- Kunskap/kompetens om användningen av it i hemmaorganisationen, t.ex. vid kriser, förändrad verksamhet och olika typer av klassificeringar,
- Samordning av verksamhetsutveckling, digitalisering och omvärldsbevakning, med it,
- Informationssäkerhetssamordning,
- Verksamhetsförvaltning av verksamhetssystem.

Erfarenheter hos andra organisationer styrker att det är väsentligt att ha kvar resurser internt för att kunna bibehålla rådighet, kontroll och agera som en "god beställare" (enligt ovanstående punkter).

2.3 Dagens miljöer

Med stöd från dagens it-funktioner har en sammanställning på övergripande nivå av dagens it-miljöer genomförts.

Sammanfattningsvis kan sägas att likheterna mellan kommunerna (GGVH) tekniskt (avseende it-drift) är större än skillnaderna. Det finns således goda förutsättningar ur ett tekniskt perspektiv för en samverkan kring it-drift, även om det under en eventuell övergångsperiod kommer krävas en successiv harmonisering, utifrån en gemensamt bestämd målarkitektur.

Via den regionala och den "allmänkommunala" samordningen (SKR/Handslaget/leverantörer osv) finns för verksamhetssystemen en viss likhet i miljöerna, men den bedöms inte vara stor.

Utredningen har inte specifikt granskat arbetssätt och styrning av it generellt på respektive kommun ("it-governance"), t.ex. kring rutiner för behovsfångst, anskaffningar, ärendehantering, leverantörsrelationer, systemförvaltningsmodeller, finansieringsstyrning och så vidare, men den allmänna synen är att dessa moment är i princip osynkroniserade. Det kommer således ett ganska omfattande arbete för att skapa en uniformitet, innan en samverkan kan bli effektiv.

Sammantaget innebär detta att förutsättningarna för en samverkan kring it-drift (A och B) är goda, medan samverkan avseende C till och med H är mindre goda (åtminstone initialt).

2.4 Potential för en eventuell samverkan

För respektive område gjordes en potentialbedömning vid en eventuell samverkan. Tänkbar *samverkan* identifierades i diskussion med respektive kommun enskilt och i grupp. Tänkbar samverkan följde indelningen i områdena A-I enligt ovan.

Bedömningen av potentialen togs fram av respektive kommun i diskussion, med ett maxvärde om 100 per område. Varje kommun gjorde bedömningen av potentialen utifrån sin egen existerande situation, som ett målvärde.

Med *potential* avses i detta fall, utifrån respektive kommuns perspektiv på cirka 3 - 5 års sikt, en sammanvägning (som en multipel med maxvärdet 100) kring primärt:

- Den identifierade och upplevda viljan att uppnå en samverkan inom området,
- Områdets bedömda nytta vid en rimligt uppnådd samverkan,
- De existerande förutsättningarna och förmågan (hos kommunen) för att uppnå en effektiv samverkan inom området.

Potentialen för respektive område summerades sammanvägt för kommunerna. På så sätt gavs en första bild av om det finns en väsentlig potential och i så fall var tyngdpunkten (den samlade potentialen) bör ligga i det kommande arbetet, se kolumn "Potential" i figur nedan:

Område	Grupp	Potential	Idag
A. Drift, skötsel, förvaltning och anskaffning av IT-infrastruktur för: 1. Datacenter (primära, sekundära, lagring, t, ...), 2. Kommunikation/Nätverk/Accesspunkter, ... 3. Av tillhandahållna "plattformar", ... 4. Klienter, Arbetsplatsverktyg, Skrivare, Telefoni, ... B. Användarsupport kring IT-drift, ...	"IT-drift"	60%	40%
C. <u>Facilitering</u> av verksamhetsbehov, ... D. Projektmedverkan, som kan ...	"Förändrings-hantering"	15%	25%
E. Svara för aspekter på IT-säkerhet inom... F. Systemförvaltning av verksamhetssystem ... G. Komplet servicebureau (inklusive verksamhetssystem och andra ...), H. Inslag av konsultativt arbete (experter) gentemot ... I. Omvärldsbevakning, strategi och it-ledning generellt.	"Systemförvaltning & vidmakthållande"	25%	35%

En övergripande jämförelse mellan estimerad "normal livscykelutgift" för motsvarande område generellt i kommunal sektor gjordes också (se kolumn "Idag" i figur ovan). Förklaringen till skillnaden mellan potential och livscykelutgift bedöms primärt vara den förflyttning som sker löpande från egen it-drift ("on prem") till moln-drift ("cloud").

Potentialbedömningen ovan styrks av att motsvarande organisationer ofta just väljer att samverka eller köpa tjänster just avseende it-drift. Molndrift, virtualisering och digitalisering innebär också att volymen it-drift, relativt andra it-relaterade delar, är minskande andelsmässigt, dock inte i absoluta tal.

2.4 Sammanfattning

Följande sammanfattning kan göras kring bedömningen av nytta och fördelar med en samverkan (potential);

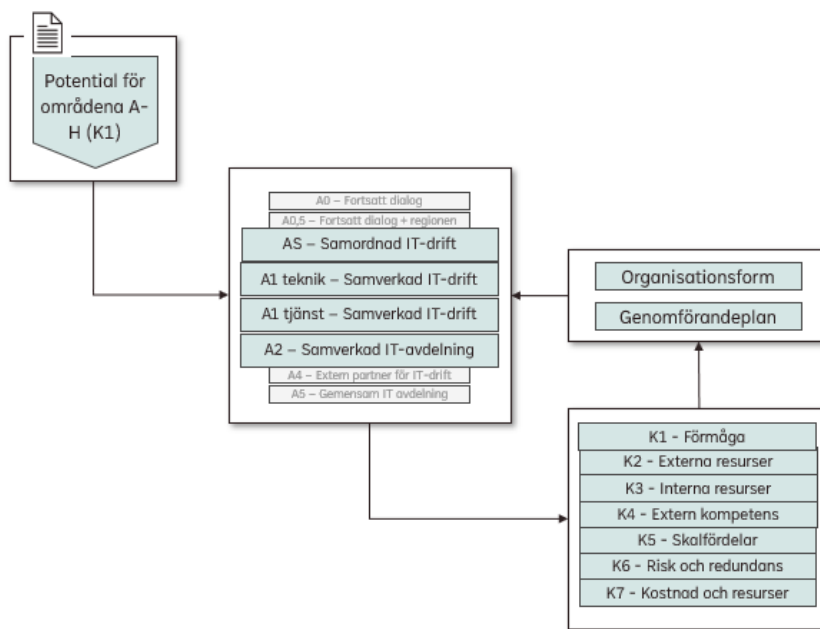
- Samtliga kommuners företrädare för it ser en tydlig potential vid samverkan,
- Potentialen hos samverkan är idag tydligast och mest tillgänglig kring it-drift,
- På sikt förväntas även området kring "vidmakthållande" erbjuda betydande potentialer vid en eventuell samverkan.

Potentialen har inte kvantifierats ekonomiskt inom ramen för utredningen.

3. Analys

3.1 Analysmodell

Utifrån potentialbedömningen formulerades en analysmodell, se figur nedan:

Utifrån vikten i potentialbedömningen skapades olika handlingsalternativ, för att på olika sätt tillvarata nyttorna vid samverkan. Respektive handlingsalternativ värderades utifrån olika kriterier. Även aspekter kring organisationsform och genomförandeplan vägdes in, i en iterativ arbetsform.

I iterationer skapades bland annat nedanstående 7 alternativ som värderades efter kriterierna;

- Alternativ 0, samverkansform enligt den modell som tillämpas idag,
- Alternativ 0.5, samverkansform med en tydlig avgränsning att avse enbart it-drift i egen regi, tillsammans med övriga parter inom "Kommunal utveckling vid region Jönköping".
- Alternativ 1, samverkansform med en tydlig avgränsning att avse it-drift i egen regi i en avgränsad organisatorisk funktion med utförande av it-drift med egna sammanlagda resurser,
- Alternativ 2, en samverkansform, med en gemensam it-avdelning i egen regi. Fokus för alternativet är utförande med ett brett ansvar och med egna sammanlagda resurser i en avgränsad organisatorisk funktion,
- Alternativ 3, en gemensam samordning av interna resurser för it-drift, med fokus på att använda de existerande interna befintliga resurserna så effektivt som möjligt, med en insatsfördelning mellan kommunerna, så att utförandet av de olika delarna av it-drift sker "där det finns bäst förutsättningar",
- Alternativ 4, en gemensam samordning av en (alternativt flera) externa it-partner för it-drift, med fokus på effektiv upphandling, styrning, uppföljning samt konkurrensutsättning över tid,
- Alternativ 5, samverkansform som en gemensam it-avdelning där det huvudsakliga utförandet sker med externa parter (t.ex. Soltak, Regionen och externa kommersiella leverantörer).

Under en period värderades dessa alternativ och stämdes av i olika konstellationer. En renodling gjordes till de 4 alternativ som beskrivs i avsnitt 3.2. nedan.

Värderingen av respektive alternativ gjordes utifrån följande kriterier:

1.

Alternativets bedömda förmåga att leverera tjänster enligt den potentialomfattningen som alternativet har (alternativets potential jämfört med maximal potential),
2.

Alternativets beroende till externa resurser,
3.

Alternativets möjligheter till intern kompetensförstärkning,
4.

Alternativets möjliga tillgång till kompetens (extern),
5.

Uppnådda skalfördelar och ekonomiska fördelar som alternativet innebär,
6.

Konsekvenser avseende minskade risker och uppnådd redundans,
7.

Kostnad och resursinsats för att genomföra alternativet (genomförandeplan och organisationsform).

Kriterierna gavs värde 1 till 4, där 4 innebar det mest positiva värdet.

3.2 Handlingsalternativ

De handlingsalternativ som utredningen valde att gå vidare med, baserades på de diskussioner som genomfördes med respektive kommun under augusti/september samt vid gemensamma möten 2024-08-23 och 2024-09-17.

Karaktären för respektive alternativs omfattning framgår av nedanstående figur (se även bild 16):

Alternativ S

Alternativ 1 Teknik

Alternativ 1 Tjänst

Alternativ 2

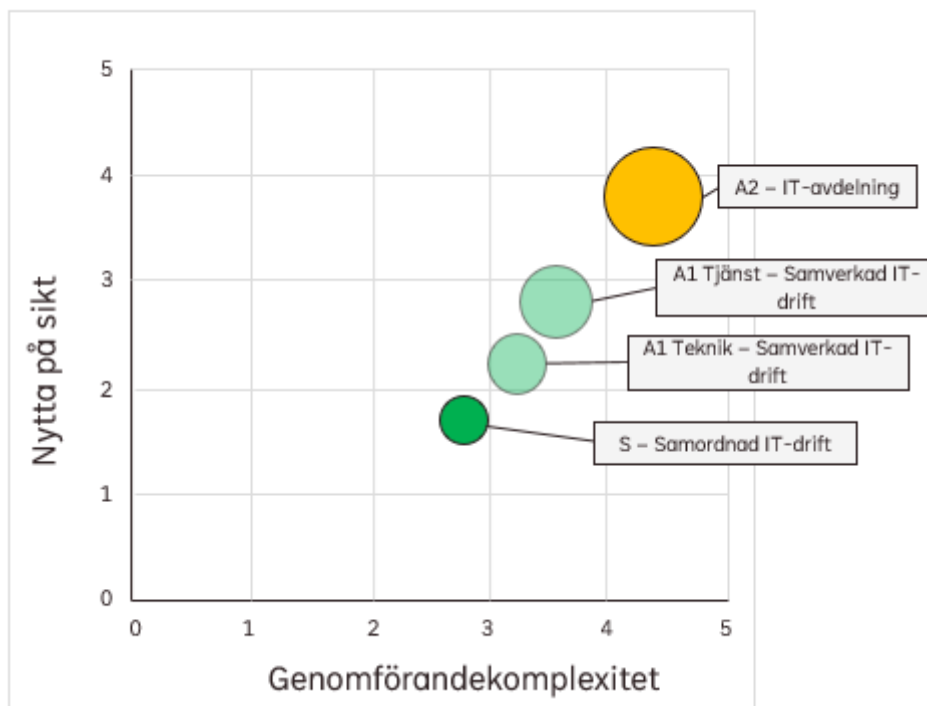
Område	Grupp
A. Drift, skötsel, förvaltning och anskaffning av IT-infrastruktur för: 1. Datacenter (primära, sekundära, lagring, t, ...), 2. Kommunikation/Nätverk/Accesspunkter, ... 3. Av tillhandahållna "plattformar", ... 4. Klienter, Arbetsplatsverktyg, Skrivare, Telefoni, ...	"IT-drift"
B. Användarsupport kring IT-drift, ...	
C. <u>Facilitering</u> av verksamhetsbehov, ...	"Förändringshantering"
D. Projektmedverkan, som kan ...	
E. Svara för aspekter på IT-säkerhet inom...	
F. Systemförvaltning av verksamhetssystem ...	
G. Komplet serviceesk (inklusive verksamhetssystem och andra ...),	"Systemförvaltning & vidmakthållande"
H. Inslag av konsultativt arbete (experter) gentemot ...	
I. Omvärldsbevakning, strategi och it-ledning generellt.	

Skillnaden mellan Teknik/Tjänsteperspektiv (för alternativ 1) kan sägas bestå av (se även bild 17);

- Graden av och på vilket sätt som den gemensamma it-funktionen levererar till respektive kommun,
- I Alternativ 1 teknik så svarar den gemensamma it-funktionen för en leverans av viss överenskommen utrustning, men där beställaren (respektive kommun) har större frihetsgrader och ansvar för vilken utrustning som väljs och på vilket sätt den används,
- I Alternativ 1 tjänster så svarar den gemensamma it-funktionen för en mer komplett leverans, inklusive t.ex. val av utrustning, övervakning, underhåll osv,

- Gränslinjen (inte knivskarp) dras vid vem som ansvarar/utför. Den gemensamma it-funktionen i Alternativ 1 teknik kommer alltså att bli mindre (färre anställda, lägre budget osv) och ha en lägre grad av strategisk påverkan.

Jämförelse av alternativen utifrån potential och genomförbarhet framgår av nedanstående figur (se även bild 18):

De 4 olika alternativen beskrivs mer i detalj i de följande avsnitten.

3.2.1 Alternativ S – Gemensam samordning av intern IT-drift

Alternativ S innebär en samordning av kommunernas interna resurser för IT-drift. Fokus ligger på att använda de befintliga resurserna så effektivt som möjligt, där en insatsfördelning mellan kommunerna säkerställer att de olika delarna av IT-driften utförs "där förutsättningarna är bäst".

Samordningen uppnås genom avtalsreglering och ett tydligt huvudmannaskap, men de operativa aktiviteterna utförs av respektive kommun inom specifikt definierade områden. Resurser för löpande samordning samt strategisk och taktisk planering allokeras gemensamt (t.ex. som en "rullande ansvarig samordnare").

Detta alternativ erbjuder en högre grad av samordning, jämfört med ren samverkan, men utan att gemensamt anställd personal behövs. Samordningen av befintliga IT-resurser syftar till att göra IT-driften så effektiv som möjligt.

För- och nackdelar med Alternativ S

Fördelar:

- Dagens befintliga resurser kan fokuseras och utnyttjas effektivt.
- Alternativet är relativt enkelt att återgå från om det inte visar sig vara framgångsrikt ("lätt att backa").

- Låga initiala kostnader, vilket minskar den ekonomiska risken.
- Bidrar delvis till en ökad enhetlighet i IT-driften mellan kommunerna.
- Flexibilitet att enkelt övergå till andra lösningar i framtiden om behovet uppstår.

Nackdelar:

- Det kan vara svårt att skapa tillräcklig tydlighet i ansvarsfördelning och roller.
- En del av den potentiella effektiviteten och samordningsvinsten riskerar att utebli.
- Samordningsuppgiften mellan kommunerna kan bli tidskrävande och komplex.
- Det saknas etablerade gränssnitt och strukturer för samordning, vilket kan leda till utmaningar i implementeringsfasen.

Värdering av Alternativ S

För att bedöma alternativen görs en värdering utifrån de 7 olika kriterierna, nedan följer en sammanställning av poängsättningen för Alternativ S:

Kriterium	Poäng (1–4)
1. Förmåga att leverera tjänster enligt potentialomfattningen (ca 60%)	2
2. Beroende av externa resurser	4
3. Möjligheter till intern kompetensförstärkning	4
4. Möjlig tillgång till extern kompetens	2
5. Uppnådda skalfördelar och ekonomiska fördelar	2
6. Konsekvenser avseende minskade risker och uppnådd redundans	4
7. Kostnad och resursinsats för att genomföra alternativet	3
Summa	21

3.2.2 Alternativ 1 – Teknik, Samverkan gemensam IT-drift i egen regi

Alternativ 1 Teknik innebär samverkan kring IT-drift (A-B) som genomförs gemensamt i egen regi. Fokus för detta alternativ ligger på utförandet av IT-drift och leverans av tekniska miljöer, där resurser och personal samlas i en avgränsad organisatorisk enhet utan att någon specifik kommun har ett uttalat värde. Inriktningsvalet för detta alternativ är att främst leverera överenskommen teknisk infrastruktur.

Resurser hämtas initialt från befintliga organisationer, inklusive medarbetare samt existerande hård- och mjukvara. Startuppsättning sker utifrån tillgänglighet, funktion och prestanda.

Genomförandet sker i en tydligt avgränsad organisation, exempelvis i form av ett bolag eller ett kommunalförbund. Uppstarten sker organisatoriskt tidigt, och det operativa ansvaret tas över successivt. Det kan också finnas ett behov av viss taktisk styrning av områdena C-I. Detta alternativ kräver mindre uniformitet och ett mindre antal gemensamma resurser jämfört med Alternativ 1 Tjänst.

Enkelt uttryckt kan detta alternativ ses som ett gemensamt IT-driftbolag (eller motsvande), där dagens IT-resurser samlas för att leverera tekniska plattformar.

Fördelar och nackdelar med Alternativ 1 teknik

Fördelar:

- Hanterar en stor del av potentialen,
- Tydligt uppdrag,
- Enkelt att komma igång med och successivt vidareutveckla,
- Väletablerade gränssnitt gentemot andra parter.

Nackdelar:

- För att bli effektivt behöver även strategiska inriktningsfrågor (utanför uppdraget) samordnas för uniformitet,
- Tillräckligt stor volym på sikt?
- Risk fastna i rollen som "konkurrensutsatt servicebolag".

Värdering av Alternativ 1 Teknik

För att bedöma alternativen görs en värdering utifrån de 7 olika kriterierna, nedan följer en sammanställning av poängsättningen för Alternativ 1 Teknik:

Kriterium	Poäng (1–4)
1. Förmåga att leverera tjänster enligt potentialomfattningen (ca 60%)	3
2. Beroende av externa resurser	4
3. Möjligheter till intern kompetensförstärkning	3
4. Möjlig tillgång till extern kompetens	2
5. Uppnådda skalfördelar och ekonomiska fördelar	2
6. Konsekvenser avseende minskade risker och uppnådd redundans	4
7. Kostnad och resursinsats för att genomföra alternativet	4
Summa	22

3.2.3 Alternativ 1 – Tjänst, Samverkan gemensam IT-drift i egen regi

Alternativ 1 Tjänst innebär en samverkan kring IT-drift (A-B) som sker gemensamt i egen regi. Fokus för detta alternativ ligger på att utföra IT-drift med leveranser i form av paketerade tjänster, där resurser och personal samlas i en avgränsad organisatorisk enhet, utan att någon specifik kommun har ett uttalat värdskap. Målet för detta alternativ är att primärt leverera överenskomna och färdigpaketerade tjänster enligt tydlig angivna service-nivåer ("SLA").

Resurserna hämtas inledningsvis från de befintliga organisationerna, inklusive medarbetare samt existerande hård- och mjukvara. Startuppsättningen baseras på tillgänglighet, funktionalitet och prestanda hos dessa resurser.

Genomförandet sker inom en tydligt avgränsad organisation, exempelvis i form av ett bolag eller ett kommunalförbund. Uppstarten sker organisatoriskt tidigt, med successiva övertag av det operativa ansvaret. Det kan även finnas behov av viss taktisk styrning av områdena C-I. Detta alternativ kräver mer uniformitet och ett större antal gemensamma resurser jämfört med Alternativ 1 Teknik.

Kortfattat innebär detta alternativ att ett gemensamt IT-driftbolag (eller motsvarande) bildas, där dagens IT-resurser samlas för att leverera färdigpaketerade tjänster.

För- och nackdelar med Alternativ 1 tjänst

Fördelar:

- Hanterar en stor del av potentialen,
- Tydligt uppdrag,
- Enkelt att komma i gång med och successivt vidareutveckla,
- Väletablerade gränssnitt gentemot andra parter.

Nackdelar:

- För att bli effektivt behöver även strategiska inriktningsfrågor (utanför uppdraget) samordnas för uniformitet,
- Tillräckligt stor volym på sikt?
- Risk fastna i rollen som "konkurrensutsatt servicebolag".

Värdering av Alternativ 1 tjänst

För att bedöma alternativen görs en värdering utifrån 7 olika kriterierna, nedan följer en sammanställning av poängsättningen för Alternativ 1 Tjänst:

Kriterium	Poäng (1–4)
1. Förmåga att leverera tjänster enligt potentialomfattningen (ca 60%)	3
2. Beroende av externa resurser	4
3. Möjligheter till intern kompetensförstärkning	4
4. Möjlig tillgång till extern kompetens	2
5. Uppnådda skalfördelar och ekonomiska fördelar	2
6. Konsekvenser avseende minskade risker och uppnådd redundans	4
7. Kostnad och resursinsats för att genomföra alternativet	4
Summa	23

3.2.4 Alternativ 2 – Samverkan gemensam IT-avdelning i egen regi

Alternativ 2 innebär en samverkan kring samtliga normala uppgifter som hanteras inom en IT-avdelning, det vill säga alla identifierade områden (A-I), som utförs i egen regi med en successiv implementeringsplan. Fokus för detta alternativ är att skapa en gemensam IT-avdelning. Avdelningen byggs upp med dagens sammanlagda resurser för att hantera uppdragen, organiserad som en gemensam funktion utan att någon enskild kommun har ett uttalat värdskap.

Utförandet sker med ett brett ansvar, där resurserna samlas och används för att leverera de tjänster som för närvarande hanteras av de enskilda IT-avdelningarna. Under uppstartsfasen kommer viss resurskomplettering att behövas och eventuellt även i fortvarighetstillståndet (jämfört med idag).

Sammanfattningsvis innebär detta alternativ att ett gemensamt IT-bolag (eller motsvarande) bildas, där dagens IT-resurser samlas för att skapa en gemensam kommunal IT-avdelning.

För- och nackdelar med Alternativ 2

Fördelar:

- Hanterar stor del av möjlig potential,
- Störst tänkbara volym,
- Ett naturligt utvecklingssteg, vid ett välfungerande alternativ 1.

Nackdelar:

- Komplexa gränssnitt gentemot förvaltningarnas verksamhet,
- Kräver ny fungerande uniformitet, inte minst mot respektive kommuns förvaltningar,
- Risk fastna i rollen som "konkurrensutsatt servicebolag".

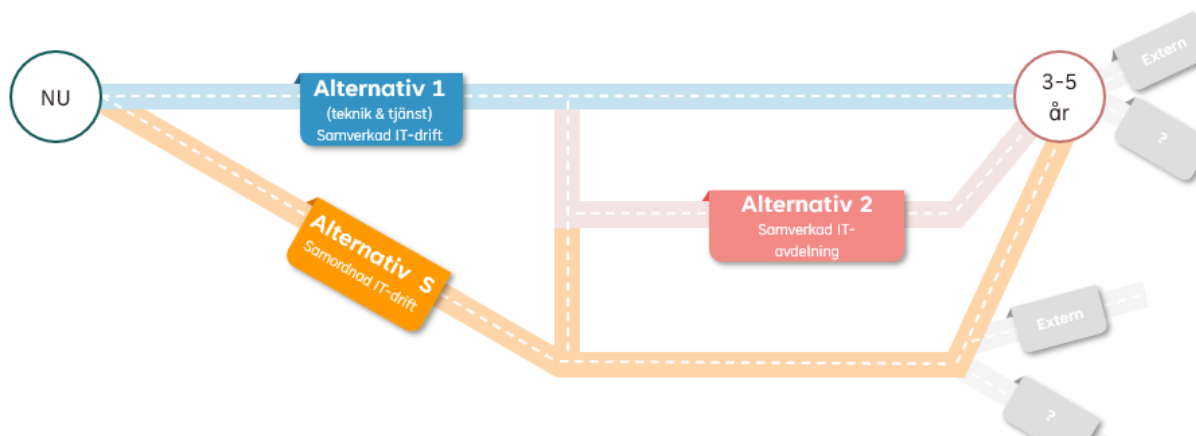
Värdering av Alternativ 2

För att bedöma alternativen görs en värdering utifrån de 7 olika kriterierna, nedan följer en sammanställning av poängsättningen för Alternativ 2:

Kriterium	Poäng (1–4)
1. Förmåga att leverera tjänster enligt potentialomfattningen (ca 60%)	4
2. Beroende av externa resurser	4
3. Möjligheter till intern kompetensförstärkning	4
4. Möjlig tillgång till extern kompetens	3
5. Uppnådda skalfördelar och ekonomiska fördelar	3
6. Konsekvenser avseende minskade risker och uppnådd redundans	2
7. Kostnad och resursinsats för att genomföra alternativet	2
Summa	22

3.3 Tänkbara välgval

För genomförande av alternativen finns lite olika tillvägagångssätt och ordningsföljd, se figur nedan:

Nedan beskrivs några tänkbara ordningsföljder och i avsnitt 4 beskrivs rekommenderat tillvägagångssätt (se även bild 19).

3.3.1 Nu → Alternativ S

I detta alternativ går kommunerna från den nuvarande situationen till en högre grad av intern samordning genom Alternativ S, men utan att formellt etablera praktisk samverkan. Fokus ligger på att utnyttja de befintliga resurserna så effektivt som möjligt, utan att formellt skapa gemensam IT-drift eller en gemensam IT-avdelning. Genom att fördela ansvaret för IT-driften utifrån varje kommuns specifika förutsättningar, kan en större effektivitet och samordning uppnås, utan att nödvändigtvis formalisera samarbetet fullt ut.

3.3.2 Nu → Alternativ 1

I Alternativ 1 ligger fokus på intern hantering, där kommunerna gemensamt driver sin IT-drift, antingen med en inriktning "teknik" eller som "tjänst". Målet är att effektivisera IT-driften genom att dela resurser och kompetens. Alternativ 2, å andra sidan, tar ytterligare ett steg genom att skapa en gemensam IT-avdelning med ett bredare mandat.

Utvecklingsväg från Alternativ 1 → Alternativ 2 är rimlig.

Att gå från Alternativ 1 till Alternativ 2 utgör en naturlig utvecklingsväg. I detta scenario inleder man med grundläggande samverkan kring it-drift i Alternativ 1 och utvecklar därefter en mer integrerad och mer omfattande IT-organisation i Alternativ 2.

3.3.3 Alternativ S → Alternativ 1, 2 eller extern lösning

Alternativ S kan utvecklas i flera olika vägval beroende på samordningens effektivitet och framtida behov. Det kan leda till en övergång till Alternativ 1 eller 2, som innebär mer formell intern samverkan, eller till en extern lösning där samverkan sker med externa aktörer.

3.4 Organisationsform

Val av formen för samverkan styr till stor del vilken organisationsform som är lämplig att använda. Generellt vid kommunal samverkan avseende it är det vanligt att någon av dessa tillämpas:

- Kommunalförbund
- Gemensam nämnd
- Bolag
- Avtalssamverkan
 - Separering och delning av funktioner mellan deltagande kommuner,
 - Gemensam samverkan med befintligt bolag,
 - Gemensamma köp/avtal av större åtaganden/funktioner,
 - Samverkan/partnerskap med externa leverantörer.
- Gemensam användning av leverantörer via SKR (t.ex. Adda-avtal).

Vid en samordning (som i Alternativ S) är en avtalssamordning med delning av funktioner mest trolig. Vid en leverans av it-drift via en organisatoriskt avgränsad funktion, är Kommunalförbund eller bolag mest trolig.

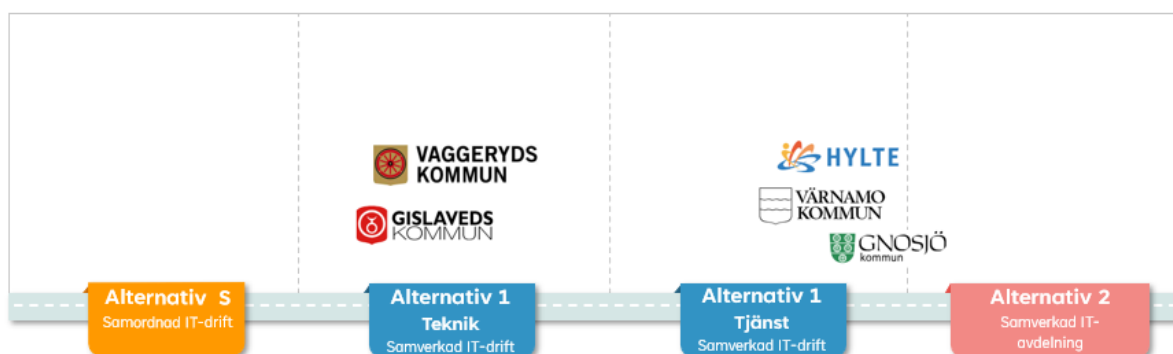
Normalt sett har bolag fördelar avseende rådighet och kontroll, medan Kommunalförbund kan ha fördelar vid t.ex. samverkan med andra kommunala/regionala aktörer/SKR och för licenshantering från vissa leverantörer ("kommunlicenser").

4. Samlad rekommendation

4.1 Val av inriktning

Vid det gemensamma arbetsmötet 2024-09-17 diskuterades rekommendation och förslag till fortsatt arbete. Samtliga kommuner är positiva till en samverkan i enlighet med utredningsdirektivet.

Inför mötet hade distribuerats en sammanfattande inställning kring vilken inriktning som förespråkas från respektive kommun enligt figur nedan:

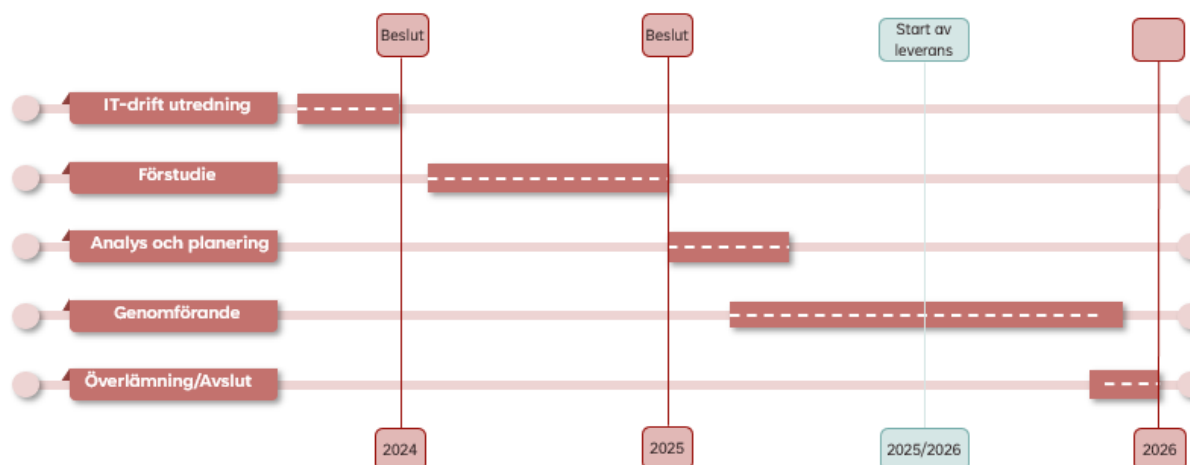

Sammantaget föredrar Vaggeryd och Gislaved en start av samverkan utifrån Alternativ 1 Teknik, medan övriga kommuner har Alternativ 1 Tjänst som föredragen utgångspunkt. Inställningen ska inte tolkas bokstavligt, utan den samlade inställningen är att vi bör arbeta vidare utifrån ett samlat alternativ 1, på 3 - 5 års sikt.

Samlat ger utredningen följande förslag till fortsatt arbete;

- Utarbetande av inriktningsbeslut om samverkan enligt alternativ 1, på 3 års sikt,
- Beslut om genomförande av förstudie/förprojektering avseende alternativ 1.

Övergripande skisserad tidsindelning framgår av nedanstående figur:

I följande avsnitt ges en sammanfattande beskrivning av förslag till innehåll i en förstudie och övergripande fas/tidsindelning i en genomförandeplan.

4.2 Förslag till innehåll i förstudie

Innan ett eventuellt beslut om att inleda en samverkan kring it-drift föreslås att en förstudie genomförs med nedanstående innehåll.

Tydliggörande av målbild

- Styrande principer och arkitektur
- Leveransomfattning
- Leveransformer och geografiska placeringar
- Organisationsform
- Resurshantering
- Initiallösning

Arkitektur

- Detaljering inventeringsunderlag
- Framtagande arkitektur för datacenter, nät, plattformar och klienter
- Administrationsverktyg och arbetsmodell
- Hallplanering
- SLA-nivåer

Organisatoriska och ekonomiska förutsättningar

- Tidsmässig planering resurser
- Ekonomi genomförande
- Ekonomi fortvarighet (kostnad per år)

Informationssäkerhet

- Identifiering av ställda krav
- Vilken nivå har vi idag?
- Vilken nivå ska gälla framöver?

Genomförandeplanering

- Genomförandestrategi och logik
- Organisation
- Resursbehov
- Schematisk tidplan

Organisations- och beslutsformer

- Facklig samverkan
- Bolag - Avtal - Kommunalförbund - Nämnd
- Planering för bildande
- Framtagande av genomförandeplan
- Framtagande av beslutsunderlag

Förstudiegrupp

Förstudiegruppen ansvarar för samordnad planering och dialog med representanter från varje kommun. Gruppen består av förstudieledning, teknikkompetens, dokumentationsansvariga, mötesledare samt personer som arbetar med framtagande av beslutsunderlag.

Tidsåtgången för förstudien beräknas vara cirka tre månader, förutsatt ett fokuserat genomförande.

Varje kommun representeras av personer inom datacenter, nätverk, klienter (inklusive support), HR, verksamhetsutveckling och en arbetstagarrepresentant.

Till förstudiegruppen kan med fördel knytas en extern leverantör som har vana av att genomföra bildande och transformation enligt alternativ 1.

4.3 Genomförandeplan

Genomförandet föreslås följa följande nedanstående schematiska steg.

Analys, resurser, planering och uppstart

- Analys och justeringar efter beslut
- Resurssättning av genomförandeorganisation
- Tidssättning av genomförandeplanen
- Uppstart

Genomförande

- Bildande av organisation
- Tillsättning av levererande organisation, första tillfället
- Fysiska etableringar och flytt av utrustningar
- Start av initial lösning (ca halvtid)
- Justeringar löpande
- Tillsättning av levererande organisation, andra tillfället
- Fortsatt fysiska etableringar och flytt av utrustningar
- Framtagande av utvecklings- och verksamhetsplan

Överlämning och avslut

- Beslut av utvecklings- och verksamhetsplan
- Start av ordinarie styrform
- Avveckling genomförandeorganisation
- Överlämning till mottagande organisation
- Utvärdering

Kspu §13

Dnr: KS.2026.118

1.3.1

Pensionspolicy**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens personalutskott föreslår kommunfullmäktige besluta att anta Pensionspolicy för Gislaveds kommun, daterad 2026-05-12 och upphäva Pensionspolicy antagen 2021-01-26.

Ärendebeskrivning

Gislaveds kommun har en pensionspolicy som antogs 2021. Policyn behöver mot bakgrund av förändringar i de centrala pensionsavtalen som gäller för Sveriges kommuner uppdateras med aktuella hänvisningar och korrekt information i en sammanhållen policy.

Pensionspolicyn avser att övergripande beskriva de pensionsförmåner som gäller för anställda och förtroendevalda i Gislaveds kommun samt att redogöra för de lokala beslut och riktlinjer på pensionsområdet som tillämpas i kommunen.

De kollektivavtalade pensionsavtalen innehåller möjligheter till lokala överenskommelser och beslut om pensionslösningar. För anställda inom kommunen tillämpas kollektivavtalad tjänstepension enligt KAP-KL och AKAP-KR. För förtroendevalda tillämpas PBF samt OPF-KR

Gislaveds kommun vill upplevas som en attraktiv arbetsgivare som är mån om sina arbetstagare, där en Pensionspolicy är en viktig bit i detta arbete.

I en pensionspolicy kan kommunen, förutom att ange korrekt information och hänvisningar, också påvisa alternativ till att förstärka sin pension, så som exempelvis lönevaxling och nedtrappning. Intresset för pensionsfrågor har ökat på senare år varför det finns ett stort behov av aktuell pensionsinformation för både medarbetare och förtroendevalda.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att anta Pensionspolicy för Gislaveds kommun, daterad 2026-05-12 och upphäva Pensionspolicy antagen 2021-01-26.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2026-05-27
Pensionspolicy 2026-05-12
Pensionspolicy för Gislaveds kommun antagen den 26 januari 2021

Yrkanden

Bo Eriksson (C), Ylva Samuelsson (S) och Ruth Johannessson (MiG): bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Bo Erikssons (C) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsens personalutskott beslutat enligt yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Handläggare
Kristian Larsson

2026-05-27
Dnr: KS.2026.118

Pensionspolicy

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta Pensionspolicy för Gislaveds kommun, daterad 2026-05-12 och upphäva Pensionspolicy antagen 2021-01-26.

Ärendebeskrivning

Gislaveds kommun har en pensionpolicy som antogs 2021. Policyn behöver mot bakgrund av förändringar i de centrala pensionsavtalen som gäller för Sveriges kommuner uppdateras med aktuella hänvisningar och korrekt information i en sammanhållen policy.

Pensionspolicyn avser att övergripande beskriva de pensionsförmåner som gäller för anställda och förtroendevalda i Gislaveds kommun samt att redogöra för de lokala beslut och riktlinjer på pensionsområdet som tillämpas i kommunen.

De kollektivavtalade pensionsavtalen innehåller möjligheter till lokala överenskommelser och beslut om pensionslösningar. För anställda inom kommunen tillämpas kollektivavtald tjänstepension enligt KAP-KL och AKAP-KR. För förtroendevalda tillämpas PBF samt OPF-KR

Gislaveds kommun vill upplevas som en attraktiv arbetsgivare som är mån om sina arbetstagare, där en Pensionspolicy är en viktig bit i detta arbete.

I en pensionspolicy kan kommunen, förutom att ange korrekt information och hänvisningar, också påvisa alternativ till att förstärka sin pension, så som exempelvis lönevaxling och nedtrappning. Intresset för pensionsfrågor har ökat på senare år varför det finns ett stort behov av aktuell pensionsinformation för både medarbetare och förtroendevalda.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2026-05-27
Pensionspolicy, daterad 2026-05-12
Pensionspolicy antagen 2021-01-26.

Anna Sanell
Biträdande kommundirektör

Kristian Larsson
Hr-chef

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelseförvaltningen, Hr-avdelningen
Kommunstyrelseförvaltningen, enheten nämnd- och ärendehantering
Alla kommunala bolag och nämnder

Styrdokument
Dokumenttyp: Policy
Beslutat av: Kommunfullmäktige
Fastställsedatum inkl. dnr: 2026-xx-xx, §x. Dnr KS.2026.118
Gäller för: Kommunkoncernen
Ansvarig: Hr-chef
Revideras: Var fjärde år eller vid behov
Följs upp: Hr-enhet

Pensionspolicy för Gislaveds kommun

2026-05-12

Innehållsförteckning

1	Bakgrund.....	3
2	Syfte	3
2.1	Riktlinjer för hantering av pension för medarbetare	3
2.2	Riktlinjer för hantering av pension för förtroendevalda.....	3
3	Finansiering.....	3
4	Beslutsordning.....	4
5	Inom kommunens majoritetsägda bolag.....	4
6	Uppdatering	4
7	Pension för förtroendevalda	4
7.1	Arvodesväxling.....	4
8	Pension för medarbetare	5
9	Under anställningstid.....	5
9.1	Rekrytering och nyanställning.....	5
9.2	Information och rådgivning	5
9.3	Alternativ tjänstepension.....	5
9.4	AKAP-KR med tilläggspremie	5
9.5	Löneväxling	5
9.6	Gruppförsäkring	6
10	Förlängt arbetsliv	6
10.1	Möjlighet till minskad arbetstid	6
10.2	Kvarstå i tjänst.....	6
10.3	Pensionsförstärkning	6
10.4	Medarbetare som uppnått den i LAS 32 a § angivna åldern	6

I Bakgrund

Den här pensionspolicyn avser att övergripande beskriva de pensionsförmåner som gäller för anställda och förtroendevalda i Gislaveds kommun samt att redogöra för de lokala beslut och riktlinjer på pensionsområdet som tillämpas i kommunen.

De kollektivavtalade pensionsavtalen innehåller möjligheter till lokala överenskommelser och beslut om pensionslösningar. Pensionspolicyn beskriver eventuella kompletteringar av och avsteg från kollektivavtalen samt vilka bestämmelser som tillämpas för förtroendevalda.

För anställda inom kommunen tillämpas kollektivavtalad tjänstepension enligt KAP-KL och AKAP-KR. För förtroendevalda tillämpas PBF samt OPF.KR. Information om de olika kollektivavtalade tjänstepensionsplanerna och bestämmelser för förtroendevalda finns på www.skr.se

2 Syfte

Pensionspolicyn ska medverka till att Kommunen alltid har marknadsmässigt riktiga förmåner för de anställda och att det går att följa upp.

Policyn ska användas som en aktiv del i kommunens personalpolitik och bland annat hjälpa kommunen att attrahera och behålla kompetent personal. Policyn ska effektivisera Kommunens administration samt ge snabba och enkla rutiner, vilket ska bidra till sänkta kostnader.

Nyanställningar ska klaras av inom ramen för pensionspolicyn som ska fungera som ett ramverk inom vilken nyanställningen ska hanteras.

2.1 Riktlinjer för hantering av pension för medarbetare

Till policyn hör riktlinjer för hantering av pension för medarbetare. Riktlinjerna beskriver regler och rutiner vid nyanställning, under anställningstid och vid uppsägning/pensionsavgång.

2.2 Riktlinjer för hantering av pension för förtroendevalda

Till policyn hör även riktlinjer för hantering av omställningsstöd, pension, och familjeskydd för förtroendevalda.

3 Finansiering

Respektive verksamhetsområde bär kostnaderna för åtgärder inom riktlinjerna om inte annat anges.

4 Beslutsordning

Övergripande och strategiska frågor tas av personalutskottet. Den dagliga pensionshanteringen leds av personal- och ekonomienheterna.

Pensionsmyndighet är Kommunstyrelsen

5 Inom kommunens majoritetsägda bolag

Bolagets styrelse är högsta instans gällande medarbetares pensionsvillkor. Villkoren ska vara likvärdiga de i primärkommunen. Verkställande direktör beslutar i samråd med styrelseordförande inom policy och riktlinjer.

6 Uppdatering

Pensionspolicyn ska ses över vart tredje år eller då det finns behov att den uppdateras. Däremellan ska uppdatering ske då det skett större förändringar i lagar och kollektivavtal med påverkan på pensionsområdet.

7 Pension för förtroendevalda

För kommunens förtroendevalda gäller sedan 2015-01-01 Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda. Gislaveds kommun har antagit och beslutat att följa rekommendationer från Sveriges kommuner och regioner (SKR) gällande omställning, pension och familjeskydd för förtroendevalda som reviderades i oktober 2024.

För förtroendevalda som valdes för första gången i samband med valet 2014 eller senare, eller som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda gäller OPF-KR 26. Bestämmelserna är indelade i omställningsstöd, pension och familjeskydd.

Gislaveds kommuns komplement till OPF-KR 26 anges i tillhörande riktlinjer.

Förtroendevald som har uppdrag på mindre än 40 procent har rätt till skälig ersättning för de arbetsinkomster och tjänstepensionsförmåner som de förlorar i sin ordinarie sysselsättning genom att de utför uppdrag som förtroendevald.

7.1 Arvodesväxling

För förtroendevalda som valdes för första gången i samband med valet 2014 eller senare, eller som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda gäller OPF-KR 26. Bestämmelserna är indelade i omställningsstöd, pension och familjeskydd.

Gislaveds kommuns komplement till OPF-KR 26 anges i tillhörande riktlinjer.

8 Pension för medarbetare

Kommunens medarbetare omfattas sedan 1 januari 2023 av pensionsavtalet AKAP-KR (Avgiftsbestämd KollektivAvtalad Pension) för medarbetare födda 1986 eller tidigare kan KAP-KL (KollektivAvtalad Pension) eller andra äldre pensionsavtal fortsätta att gälla. Medarbetare som före 2023 fått rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning omfattas inte av AKAP-KR utan av det pensionsavtal som gällde vid den aktuella tidpunkten.

Bestämmelserna i pensionsavtalen är i vissa delar dispositiva som ger utrymme för lokala eller individuella överenskommelser. Riktlinjer för pension för medarbetare beskriver det kommunen har beslutat ska gälla i specifika pensionsfrågor.

9 Under anställningstid

9.1 Rekrytering och nyanställning

För att säkerhetsställa att kommunen har ett attraktivt pensionserbjudande vid nyrekrytering, samt för att skydda kommunen för höga pensionskostnader ska nyanställda medarbetare alltid erbjudas pension enligt dessa regler om tjänstepension för nyanställda.

9.2 Information och rådgivning

För medarbetaren är de pensionsval denne ställs inför i sin anställning viktiga privatekonomiska beslut. Gislaveds kommun erbjuder regelbundet medarbetare möjlighet till gruppinformation och i särskilda fall individuell rådgivning av pensionsspecialist vilken upphandlas av kommunen.

9.3 Alternativ tjänstepension

Erbjuds inte sedan 2023-01-01 då det nya avtalet AKAP-KR började gälla.

9.4 AKAP-KR med tilläggspremie

I syfte att stärka kommunens möjlighet att rekrytera och behålla högre chefer och nyckelpersoner i konkurrens med andra arbetsgivare, erbjuder kommunen i enlighet med bestämmelserna i AKAP-KR möjlighet till tilläggspremie enligt riktlinjer om tilläggs pension.

9.5 Löneväxling

Tillsvidareanställda erbjuds möjlighet att löneväxla via ett överenskommet månatligt bruttolöneavdrag. Erbjudandet syftar till att stärka kommunens

möjlighet att attrahera och behålla kompetenta medarbetare genom att vara en modern och flexibel arbetsgivare. Löneväxlingen ska regleras i en individuell överenskommelse mellan kommunen och den anställda enligt riktlinjerna om löneväxling till pension.

9.6 Gruppförsäkring

Gislaveds kommun erbjuder sina medarbetare att komplettera sitt skydd enligt lag och avtal med en av kommunen upphandlad gruppförsäkring.

Gruppförsäkringen ger medarbetaren och dennes familj en grundläggande ekonomisk trygghet i händelse av olycksfall, sjukdom eller dödsfall. Medarbetaren väljer själv om denne vill omfattas av försäkringsskyddet och till vilken omfattning.

Gruppförsäkringen är ett frivilligt komplement till den kollektivavtalade.

10 Förlängt arbetsliv

10.1 Möjlighet till minskad arbetstid

I syfte att främja kompetens- och generationsväxling samt i annat särskilt fall, kan kommunen, erbjuda medarbetare minskad arbetstid med lön i förhållande till aktuell tjänstgöringsgrad. Beslut fattas i varje enskilt fall efter individuell prövning

10.2 Kvarstå i tjänst

För att stärka kommunens möjlighet till kompetensförsörjning och attrahera medarbetare att kvarstå i tjänst erbjuds medarbetare med förmånsbestämd pension enligt KAP-KL eller Alternativ tjänstepension som kvarstår i tjänst efter 65 år en tilläggspremie fram till den i LAS vid varje tidpunkt angivna pensionsåldern.

10.3 Pensionsförstärkning

Anställda kan efter individuell prövning erbjudas pensionsförstärkning då parterna gör en överenskommelse om avgång i förtid.

10.4 Medarbetare som uppnått den i LAS 32 a § angivna åldern

För medarbetare som uppnått den i LAS 32 a § angivna åldern, för närvarande 69 år, omregleras eventuellt fortsatt anställning till en tidsbegränsad anställning. Anställd som uppnått LAS 32 a § ålder tjänar inte in någon ytterligare tjänstepension.

Styrdokument

Dokumenttyp: Policy

Beslutat av: Kommunfullmäktige

Fastställsedatum: 2021-01-26

Ansvarig: HR-avdelningen

Revideras: var tredje år

Följas upp: var tredje år

PENSIONSPOLICY FÖR GISLAVEDS KOMMUN SAMT AV KOMMUNEN HELÄGDA BOLAG

KS 2020.173**2020-10-13**

Innehållsförteckning

[Pensionspolicy för Gislaveds kommun samt av kommunen helägda bolag](#) .Fel! Bokmärket är inte definierat.

1 Inledning	3
1.2 Bakgrund	3
1.3 Syfte	3
1.4 Uppdatering	3
1.5 Beslutsordning	3

1 Inledning

1.2 Bakgrund

Pensionspolicyn är ett strategiskt dokument som ska medverka till att uppfylla visionen om Gislaveds kommun som en eftertraktad och attraktiv arbetsplats. Pensionspolicyn ska användas som ett av flera instrument för att långsiktigt trygga verksamheten vad gäller kompetensförsörjning och ekonomi.

Det har även öppnats upp möjligheter att utforma pensionslösningar för individer eller grupper av anställda samt alternativ att trygga dessa utfästelser. I kommunens anvisningar ska tydliggöra vilka pensionslösningar som accepteras inom kommunen, hur dessa ska tryggas samt hur arbetet med pensionsfrågor ska bedrivas.

Policyn gäller för samtliga anställda inom kommunen samt anställda på av kommunen helägda bolag som omfattas av överenskommelsen om kollektivavtalad pension (KAP-KL) eller avgiftsbestämd kollektivavtalad pension (AKAP-KL) som pensionsavtal.

1.3 Syfte

Pensionspolicyn ska medverka till att kommunen alltid har marknadsmässigt riktiga förmåner för de anställda och att detta går att följa upp.

Pensionsförmånerna ska hjälpa kommunen att attrahera, behålla och utveckla medarbetare.

Policyn ska effektivisera kommunens administration och ge snabba och enkla rutiner vilket ska bidra till sänkta kostnader. Kommunens anvisningar för pension ska stödja syftet med pensionspolicyn.

Nyanställningar ska klaras av inom ramen för pensionspolicyn som ska fungera som ett ramverk inom vilken nyanställningen ska hanteras.

1.4 Uppdatering

Pensionspolicyn ska ses över vart tredje år eller då det finns behov att den uppdateras. Däremellan ska uppdatering ske då det skett större förändringar i lagar och kollektivavtal med påverkan på pensionsområdet.

1.5 Beslutsordning

Övergripande och strategiska frågor beslutas av kommunfullmäktige. Det löpande ansvaret för pensionsfrågor vilar på kommunledningskontoret, liksom att anvisningarna är korrekta och uppdaterade. Pensionsmyndighet är Kommunstyrelsen eller det utskott som ansvaret är delegerat till.

PaKo §12

Dnr: PAKO.2026.4

Fokusområde 3 - Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd**Beslut**

Parlamentariska kommittén beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anta Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26), daterat den 19 maj 2026, att gälla från och med 1 januari 2026.

Curt Vang (MiG) deltar inte i beslutet.

Ärendebeskrivning

Sveriges kommuner och regioner har tagit fram förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd (OPF-KR 26). OPF-KR 26 är utformat för att tillämpas på förtroendevalda som tillträder ett eller flera uppdrag för första gången efter valet 2014 eller senare. OPF-KR 26 ersätter samtliga av de tidigare regelverken OPF-KR 25, OPF-KL 18 och OPF-KL 14.

Bestämmelserna i OPF-KR 26 ska underlätta och möjliggöra för förtroendevald att förena arbetsliv och uppdrag och bestämmelserna har i möjligaste mån anpassats till de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommuner, regioner och kommunalförbund.

Kommunstyrelseförvaltningen har i sitt förslag utgått från OPF KR-26. Bestämmelserna ska antas lokalt av kommunfullmäktige i kommun och utgör ett samlat regelverk som tydliggör de förtroendevaldas villkor och trygghet under och efter tiden som förtroendevald.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att anta Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26), daterat den 19 maj 2026, att gälla från och med 1 januari 2026.

Beslutsunderlag

Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26), daterat den 19 maj 2026.
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 19 maj 2026.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelseförvaltningen, hr-enheten
Kommunfullmäktige

Handläggare
Jessica Kostin

2026-05-19
Dnr: PAKO.2026.4

Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Parlamentariska kommittén beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anta Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26), daterat den 19 maj 2026, att gälla från och med 1 januari 2026.

Ärendebeskrivning

Sveriges kommuner och regioner har tagit fram förslag till bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd (OPF-KR 26). OPF-KR 26 är utformat för att tillämpas på förtroendevalda som tillträder ett eller flera uppdrag för första gången efter valet 2014 eller senare. OPF-KR 26 ersätter samtliga av de tidigare regelverken OPF-KR 25, OPF-KL 18 och OPF-KL 14.

Bestämmelserna i OPF-KR 26 ska underlätta och möjliggöra för förtroendevald att förena arbetsliv och uppdrag och bestämmelserna har i möjligaste mån anpassats till de pensions- och omställningsavtal som gäller för anställda inom kommuner, regioner och kommunalförbund.

Kommunstyrelseförvaltningen har i sitt förslag utgått från OPF KR-26. Bestämmelserna ska antas lokalt av kommunfullmäktige i kommun och utgör ett samlat regelverk som tydliggör de förtroendevaldas villkor och trygghet under och efter tiden som förtroendevald.

Beslutsunderlag

Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26), daterat den 19 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 19 maj 2026.

Stefan Eglinger
Kommundirektör

Adela Mujanovic
Avdelningschef verksamhetsstyrning och
it

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige
Hr-enheten

Styrdokument
Dokumenttyp:
Beslutat av:
Fastställersedatum inkl. dnr:
Gäller för:
Ansvarig: (chef)
Revideras:
Följs upp: (enhet)

Bestämmelser om omställningsstöd, pension och familjeskydd för förtroendevalda (OPF-KR 26)

2026-05-19

Innehållsförteckning

Kapitel 1 Inledande bestämmelser	4
§ 1 Lokal pensionsmyndighet.....	4
§ 2 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna	4
Kapitel 2 Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda.....	4
§ 1 Tillämpningsområde.....	4
§ 2 Omställningsstöd.....	4
§ 2 a Nekad rätt till omställningsstöd enligt §§ 3-5	5
§ 3 Aktiva omställningsinsatser	5
§ 4 Ekonomiskt omställningsstöd	5
§ 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd	6
§ 6 samordning	7
§ 7 Uppgiftsskyldighet.....	7
§ 8 Ansökan om omställningsstöd.....	7
§ 9 Utbetalning av ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd	8
Kapitel 3 Pensionsbestämmelser	8
§ 1 Tillämpningsområde m.m.....	8
§ 2 Pensionsförmånernas omfattning.....	8
§ 3 Avgiftsbestämd ålderspension	8
§ 4 Pensionsgrundande inkomst	8
§ 5 Pensionsavgifter	9
§ 6 Pensionsbehållning	10
§ 7 Information	10
§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension.....	10
§ 9 Uppgiftsskyldighet och återbetalning av avgiftsbestämd pension.....	11
§ 10 Sjukpension.....	11
§ 11 Efterlevandeskydd.....	12
§ 12 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån.....	12
§ 13 Finansiering	12
§ 14 Ansökan om och utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd	13
§ 15 Uppgiftsskyldighet m.m.	13
Kapitel 4 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall.....	13
§ 1 Tillämpningsområde m.m.	13
§ 2 Rätt till familjeskydd	13
§ 3 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall.....	14

§ 4	Familjeskydd till efterlevande vuxen.....	14
§ 5	Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande vuxen....	14
§ 6	Familjeskydd till efterlevande barn.....	15
§ 7	Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande barn.....	15
§ 8	Utbetalning av förmåner.....	15

Kapitel 1 Inledande bestämmelser

§ 1 Lokal pensionsmyndighet

I anslutning till att OPF-KR 26 antas ska en lokal pensionsmyndighet utses. Pensionsmyndigheten har i uppgift att tolka och tillämpa bestämmelserna i OPF-KR 26. I Gislaveds kommun är kommunstyrelsen den lokala pensionsmyndigheten.

§ 2 Ändringar av och tillägg till bestämmelserna

Den förtroendevalde är skyldig att följa de ändringar av och de tillägg till dessa bestämmelser som kommunen, regionen eller kommunalförbundet från tid till annan beslutar.

Kapitel 2 Bestämmelser om omställningsstöd för förtroendevalda

§ 1 Tillämpningsområde

Bestämmelser om omställningsstöd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av heltid.

Bestämmelserna gäller för förtroendevalda som tillträtt i samband med valet 2014. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av pensionsbestämmelser för förtroendevalda (PBF), pensionsreglemente för kommunala förtroendevalda (PRF-KL) eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

En *pensionsmyndighet* ska finnas. Med pensionsmyndighet avses den nämnd som enligt fullmäktiges beslut har i uppdrag att tolka och tillämpa dessa bestämmelser.

§ 2 Omställningsstöd

Omställningsstöd syftar till att under en begränsad tid underlätta övergången till arbetslivet när en förtroendevald lämnat sitt (sina) uppdrag.

Omställningsstöd kan bestå av aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Omställningsstöd förutsätter att den förtroendevalde själv aktivt verkar för att få ett nytt arbete.

§ 2 a Nekad rätt till omställningsstöd enligt §§ 3-5

Fullmäktige får besluta att en förtroendevald inte ska beviljas omställningsstöd enligt §§ 3-5 i detta reglemente om den förtroendevalde har dömts för ett brott på vilket fängelse i lägst två år kan följa och domen har fått laga kraft.

§ 3 Aktiva omställningsinsatser

Möjlighet till aktiva omställningsinsatser har förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst fyra års sammanhängande uppdragstid och som inte uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder när den förtroendevalde lämnar sitt (sina) uppdrag.

Respektive kommun har att utifrån den förtroendevaldes individuella förutsättningar ta ställning till lämpliga aktiva omställningsinsatser samt vilken kostnadsram som ska gälla.

De åtgärder som erbjuds kan exempelvis, som på arbetsmarknaden i övrigt, bestå av rådgivningsinsatser och kompletterande utbildning.

Det innebär att omställningsinsatsernas omfattning och innehåll skiljer sig åt mellan olika individer.

§ 4 Ekonomiskt omställningsstöd

Ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt (sina) uppdrag efter minst ett års sammanhängande uppdragstid.

För varje år i uppdraget utges ett ekonomiskt omställningsstöd om tre månader. Ekonomiskt omställningsstöd utges i högst tre år.

Tid i uppdrag hos annan kommun, region eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26, eller tidigare version av OPF-KR, får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid, under förutsättning att uppdraget har innehafts inom två år före uppdrag hos nuvarande uppdragsgivare. Den förtroendevalde ansvarar för att, i samband med ansökan och redovisning, skriftligen begära tillgodoräkning samt styrka tidigare uppdrag. För att tillgodoräkning ska medges krävs att den förtroendevalde inte har tagit del av omställningsstöd hos den tidigare uppdragsgivaren. Tillgodoräkningen bör samfinansieras av den tidigare uppdragsgivaren.

Underlaget för det ekonomiska omställningsstödet beräknas på den förtroendevaldes genomsnittliga månadsarvode gånger tolv under det senaste året. Det ekonomiska omställningsstödet utges med 85 procent av underlaget under de två första åren och med 60 procent under år tre.

Ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder.

För att uppbära ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning.

Det första årets utbetalning av ekonomiskt omställningsstöd samordnas inte med förvärvsinkomster. De två följande åren undantas årligen ett prisbasbelopp från samordning.

Rätten att erhålla ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen eller regionen, eller får uppdrag i riksdagen eller regeringen.

§ 5 Förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Rätt till förlängt ekonomiskt omställningsstöd gäller för förtroendevald som innehaft ett eller flera uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid och som lämnat sitt uppdrag efter minst åtta års sammanhängande uppdragstid.

Tid i uppdrag hos annan kommun, regionen eller kommunalförbund som tillämpar OPF-KR 26, eller tidigare version av OPF-KR, får tillgodoräknas vid beräkning av kvalifikationstid, under förutsättning att uppdraget har innehaft inom två år före uppdrag hos nuvarande uppdragsgivare. Den förtroendevalde ansvarar för att, i samband med ansökan och redovisning, skriftligen begära tillgodoräkning samt styrka tidigare uppdrag. För att tillgodoräkning ska medges krävs att den förtroendevalde inte har tagit del av omställningsstöd hos den tidigare uppdragsgivaren. Tillgodoräkningen bör samfinansieras av den tidigare uppdragsgivaren.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges till förtroendevald från den tidigaste uttagsåldern för allmän pension enligt socialförsäkringsbalken (SFB) och endast i omedelbar anslutning till att ekonomiskt omställningsstöd enligt § 4 upphört. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd kan utges för ett år i taget och som längst till och med kalendermånaden innan den förtroendevalde uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder.

Förlängt ekonomiskt omställningsstöd utges av kommunen, regionen, eller kommunalförbundet efter årsvis ansökan från den förtroendevalde. Det förlängda ekonomiska omställningsstödet utges med 60 procent av underlaget enligt § 4.

För att uppbära förlängt ekonomiskt omställningsstöd krävs egen aktivitet från den förtroendevalde i syfte att hitta annan försörjning. Förlängt ekonomiskt omställningsstöd ska samordnas med förvärvsinkomster.

Rätten att erhålla förlängt ekonomiskt omställningsstöd upphör om den förtroendevalde på nytt blir innehavare av uppdrag med sammanlagt minst 40 procent av heltid hos kommunen, regionen, eller kommunalförbundet eller får uppdrag i Riksdagen eller regeringen i minst motsvarande omfattning.

§ 6 samordning

Ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd enligt §§ 4 och 5 ska samordnas med förvärvsinkomster och/eller andra inkomster som ersätter förvärvsinkomster. Samtliga inkomster, med undantag för kapitalinkomster, ska anses utgöra förvärvsinkomster.

Av administrativa skäl får från samordningen undantas ett fribelopp som per månad motsvarar en tolfedel av samma års prisbasbelopp.

Om en förtroendevald utför arbete utan ersättning eller mot låg ersättning, eller erhåller annan ersättning än förvärvsinkomst enligt första stycket, får den lokala pensionsmyndigheten besluta att minska omställningsstödet med ett uppskattat inkomstbelopp som motsvarar den inkomst som bedöms skälig.

§ 7 Uppgiftsskyldighet

En förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna omfattningen av aktiva omställningsinsatser, omställningsstöd, ekonomiskt omställningsstöd och förlängt ekonomiskt omställningsstöd.

Har en förtroendevald obehörigen eller med för högt belopp erhållit aktiva omställningsinsatser, ekonomiskt omställningsstöd eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd till följd av oriktiga uppgifter, underlåtenhet att fullgöra anmälningsskyldighet eller annan omständighet, eller om den förtroendevalde skäligen borde ha insett att utbetalningen var felaktig, ska det felaktigt utbetalda beloppet återbetalas.

Pensionsmyndigheten kan – om särskilda skäl föreligger – besluta att helt eller delvis avstå från efterkrav.

§ 8 Ansökan om omställningsstöd

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras skriftligt enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar.

Ansökan om omställningsstöd enligt §§ 3-5 ska göras i nära anslutning till att den förtroendevalde lämnar/minskar sitt (sina) uppdrag.

§ 9 Utbetalning av ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd

Om rätt till ekonomiskt eller förlängt ekonomiskt omställningsstöd föreligger bör den förtroendevald få sådant omställningsstöd utbetalat inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Kapitel 3 Pensionsbestämmelser

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om pension gäller för förtroendevald som avses i 4 kap. 1 § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet.

Bestämmelserna tillämpas på förtroendevald som tillträtt i samband med valet 2014 eller senare. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

Pensionsbestämmelserna tillämpas på förtroendevald, oavsett uppdragets omfattning, om inte annat anges.

Pensionsbestämmelserna gäller inte för förtroendevald som vid tillträdet av sitt (sina) uppdrag har uppnått motsvarande i 32 a § LAS angiven ålder.

Kommunfullmäktige kan för särskilt fall besluta att pensionsbestämmelserna ska gälla och fastställa de villkor i fråga om pensionsrättens omfattning m.m. som kan finnas motiverade.

§ 2 Pensionsförmånernas omfattning

Pensionsförmåner enligt dessa bestämmelser är:

- a) Avgiftsbestämd pensionsbehållning
- b) sjukpension
- c) efterlevandeskydd

§ 3 Avgiftsbestämd ålderspension

En förtroendevald har rätt till avgiftsbestämd ålderspension enligt §§ 4–9 i pensionsbestämmelserna.

§ 4 Pensionsgrundande inkomst

En förtroendevalds pensionsgrundande inkomst beräknas per kalenderår och begränsas till högst 30 inkomstbasbelopp.

Den pensionsgrundande inkomsten beräknas per kalenderår och utgörs av den förtroendevaldes årsarvode, sammanträdesersättningar samt andra i det pensionsgrundande uppdraget (uppdragen) utgivna kontanta ersättningar.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, det vill säga med minst 40 procent av heltid, som under ledighet till följd av sjukdom, olycksfall, arbetsskada eller föräldraledighet fått avdrag från sitt arvode, ska den pensionsgrundande inkomsten räknas om (höjas) med vad som avdragits.

I den pensionsgrundande inkomsten ska inte ingå ersättning som betalas ut till förtroendevald enligt 4 kap 12 § kommunallagen för förlorad arbetsinkomst, semesterförmån eller tjänstepensionsförmån eller ersättning som utgör traktamente eller kostnadsersättning.

§ 5 Pensionsavgifter

Pensionsavgiften beräknas i procent på den förtroendevaldes pensionsgrundande inkomst enligt § 4.

Pensionsavgiften är 6 procent på den pensionsgrundande inkomsten upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp.

Pensionsavgiften är 31,5 procent på de delar av den pensionsgrundande inkomsten som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp, intill dess den förtroendevalde har fyllt i 32 a § LAS angiven ålder. Därefter är pensionsavgiften 6 procent på hela den pensionsgrundande inkomsten.

För förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB) och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen befrias från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång, ska pensionsavgift tillgodoräknas under tid då den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB).

Anmärkning

Pensionsavgift ska avsättas i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen). Pensionsavgiften beräknas på den pensionsgrundande inkomsten året före insjuknandetidpunkten enligt § 10. Pensionsavgiften avsätts till den förtroendevaldes pensionsbehållning.

Förtroendevald tillgodoräknas pensionsavgift från kommunen, regionen eller kommunalförbundet endast om den för kalenderåret är högre än 3 procent av samma års inkomstbasbelopp. Då förtroendevald inte tillgodoräknas pensionsavgift betalar kommunen, regionen eller kommunalförbundet ut motsvarande belopp direkt till den förtroendevalde i form av ersättning som inte är pensionsgrundande.

Belopp understigande 250 kronor avseende ett kalenderår utbetalas inte.

§ 6 Pensionsbehållning

Pensionsavgiften för ett kalenderår avsätts senast den 31 mars följande år till en pensionsbehållning hos respektive kommun, region eller kommunalförbund, där den förtroendevalde har innehaft uppdrag. Med pensionsbehållning avses summan av de årliga pensionsavgifter som intjänats hos respektive kommun, region eller kommunalförbund.

Pensionsbehållningen räknas upp årligen (indexeras) med förändringen av inkomstbasbeloppet.

Pensionsbehållningen innehåller ett efterlevandeskydd enligt § 11. Den förtroendevalde kan erbjudas möjlighet att välja bort efterlevandeskyddet i anslutning till ansökan om uttag.

§ 7 Information

Pensionsmyndigheten ska lämna information till den förtroendevalde om hans eller hennes pensionsbehållning, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

§ 8 Utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension

Utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning enligt § 6 sker månadsvis och livsvarigt. Den förtroendevalde kan, efter särskild överenskommelse mellan den förtroendevalde och pensionsmyndigheten i samband med ansökan om utbetalning av pensionsbehållningen, välja utbetalning under kortare tid, dock som lägst 10 år.

Utbetalning får tidigast påbörjas från den tidpunkt då den förtroendevalde enligt 58 kap. 1 § socialförsäkringsbalken (2010:110) har rätt att ta ut allmän pension, minus två år.

Ansökan om utbetalning av avgiftsbestämd pensionsbehållning ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten fastställt. Den förtroendevalde bör få pensionsbehållningen utbetalad inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

Om utbetalning inte påbörjats eller ansökan om sådan utbetalning inte inkommit till pensionsmyndigheten (eller enligt anvisning från pensionsmyndigheten) vid den tidpunkt den förtroendevalde har uppnått motsvarande 32 a § LAS angiven ålder plus 12 månader påbörjas utbetalning vid denna tidpunkt.

Avgiftsbestämd pensionsbehållning kan utbetalas som engångsersättning till förtroendevald om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året innan utbetalning av förmånen börjar.

§ 9 Uppgiftsskyldighet och återbetalning av avgiftsbestämd pension

Förtroendevald är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att kunna fastställa rätten till och beräkna avsättning till pensionsbehållning. Lämnas inte sådana uppgifter kan pensionsmyndigheten besluta att avsättningen ska minskas i skälig omfattning.

Om förtroendevald genom att lämna oriktiga uppgifter inte fullgör sin uppgiftsskyldighet eller på annat sätt orsakar att för hög pensionsavgift avsätts, kan detta belopp avräknas på kommande avsättningar av pensionsavgift.

Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

§ 10 Sjukpension

Sjukpension betalas ut till förtroendevald med uppdrag på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid, och som får rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB) och som en följd härav med stöd av 4 kap. 6 § kommunallagen avgår från sitt uppdrag före mandatperiodens utgång.

Sjukpensionen grundas och beräknas på det genomsnittliga månadsarvodet som den förtroendevalde hade kalenderåret före insjuknandetidpunkten gånger tolv. Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om annat beräkningsunderlag.

Sjukpensionens nivå motsvarar nivån för den månadsersättning som utgår till anställda enligt AGS-KL.

Sjukpension utges under tid som den förtroendevalde har rätt till sjuk- eller aktivitetsersättning enligt SFB. Upphör rätten till sjuk- eller aktivitetsersättning upphör också rätten till sjukpension.

Kommunfullmäktige kan för särskilt fall besluta att sjukpension ska fortsätta att betalas ut, dock inte för längre tid än då sjuk- och aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken (SFB) kan lämnas.

Anmärkningar

- a) Sjukpensionen utges i förhållande till nedsatt arbetsförmåga i uppdraget (uppdragen).
- b) Sjukpensionen ska värdesäkras enligt de bestämmelser som gäller för utbetalning av månadsersättning enligt AGS-KL.

Förtroendevald som befrias/frånträder sitt uppdrag p.g.a sjukdom har rätt till efterskydd under 270 kalenderdagar. Efterskyddet innebär att rätt till

sjukpension föreligger om förtroendevald under efterskyddstid beviljas sjuk- eller aktivitetsersättning.

Den förtroendevaldes rätt till efterskydd upphör om den förtroendevalde tillträder en anställning eller annat uppdrag förenat med pensionsrätt.

Pensionsmyndigheten kan i särskilt fall fatta beslut om förlängd efterskyddstid.

§ 11 Efterlevandeskydd

Efterlevandeskydd enligt § 6 innebär att den förtroendevaldes pensionsbehållning betalas till efterlevande make/maka, registrerad partner, sambo eller barn vid förtroendevalds dödsfall.

Anmärkningar

Avseende definitionen av sambo hänvisas till sambolagen (2003:376).

Efterlevandeskydd betalas i första hand till efterlevande make/maka, registrerad partner och sambo. I andra hand betalas efterlevandeskydd till barn.

Om det finns flera barn med rätt till efterlevandeskydd ska pensionsbehållningen delas lika mellan dessa barn.

Vid dödsfall utbetalas värdet av pensionsbehållningen, enligt § 6, till förmånsberättigad efterlevande under fem år.

Efterlevandeskydd kan utbetalas som en engångsersättning till efterlevande om värdet av pensionsbehållningen är högst 150 procent av inkomstbasbeloppet året före utbetalning av förmånen börjar.

§ 12 Vissa inskränkningar i rätten till pensionsförmån

Angående påföljd i pensionsförmånshänseende för den som uppsåtligen framkallat förtroendevalds arbetsförmåga eller död ska gälla vad som anges i 18, 19, 20 a och 100 a §§ lagen om försäkringsavtal (2005:104).

§ 13 Finansiering

För utfästelser enligt dessa bestämmelser svarar kommun, region och kommunalförbund.

§ 14 Ansökan om och utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd

Utbetalning av sjukpension och efterlevandeskydd sker månadsvis.

Ansökan om sjukpension och efterlevandeskydd ska göras enligt de anvisningar som pensionsmyndigheten utfärdar. Den förtroendevalde eller förmånsberättigade bör få sjukpension eller efterlevandeskydd utbetald inom tre månader efter det att pensionsmyndigheten tagit emot sådan ansökan.

§ 15 Uppgiftsskyldighet m.m.

Förtroendevald eller hans eller hennes efterlevande är skyldig att lämna de uppgifter som pensionsmyndigheten begär för att fastställa rätten till sjukpension och efterlevandeskydd. Förtroendevald eller efterlevande som inte fullgör de skyldigheter pensionsmyndigheten fastställt förverkar rätten till förmåner och kan inte genom att senare fullgöra skyldigheten återfå rätten till förverkat belopp mer än sex månader tillbaka.

Pensionsmyndigheten kan dock medge undantag.

Kapitel 4 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

§ 1 Tillämpningsområde m.m.

Bestämmelser om familjeskydd gäller för förtroendevald som avses i 4 kap.

I § kommunallagen och som fullgör uppdrag hos kommunen, regionen eller kommunalförbundet på heltid eller betydande del av heltid, med sammanlagt minst 40 procent av en heltid.

Bestämmelserna om familjeskydd träder ikraft vid den tidpunkt då OPF-KR 26 antas av fullmäktige, eller från den tidpunkt som fullmäktige beslutar. Bestämmelserna gäller från samma tidpunkt även för förtroendevalda som i tidigare uppdrag inte omfattats av PBF, PRF-KL eller andra omställnings- och pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

§ 2 Rätt till familjeskydd

En förtroendevalds efterlevande har rätt till

- familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande vuxen, och familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall till efterlevande barn.

§ 3 Familjeskydd vid förtroendevalds dödsfall

En förtroendevalds efterlevande har rätt till familjeskydd om den förtroendevalde avlider:

- a) under tid då han eller hon uppfyller förutsättningarna enligt § 1,
- b) under tid då han eller hon får sjukpension enligt Pensionsbestämmelser § 10,

Rätten till familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall gäller också om den förtroendevalde avlider:

- c) inom sex månader efter det att den förtroendevalde befrias/frånträder sitt uppdrag.

En förtroendevalds efterlevande har inte rätt till familjeskydd enligt punkterna b) – c) om den förtroendevalde vid tidpunkten för dödsfallet hade en anställning eller uppdrag med pensionsrätt och den förtroendevalde genom anställning eller uppdrag hade motsvarande skydd för efterlevande.

För en och samma avliden kan det högst utges ett familjeskydd, detta oavsett om den förtroendevalde hade fler än ett uppdrag som var och en innebär att den avlidne uppfyller dessa villkor.

§ 4 Familjeskydd till efterlevande vuxen

Familjeskydd till efterlevande vuxen betalas ut till den förtroendevaldes make/ maka, sambo och registrerad partner som den avlidne hade vid tidpunkten för dödsfallet.

Anmärkningar

Med sambo avses den ogifta person som stadigvarande bodde tillsammans med den ogifte förtroendevalde vid hans eller hennes död, och

- a) som tidigare varit gift eller registrerad partner med den förtroendevalde, eller
- b) har eller har haft barn, eller då väntade barn med den förtroendevalde.

§ 5 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande vuxen

En efterlevande vuxen, med rätt till familjeskydd till efterlevande vuxen enligt ovan, har rätt till förmån i fem års tid.

Från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år motsvarar den månatliga förmånens värde

1,1 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Familjeskydd till efterlevande vuxen ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 6 Familjeskydd till efterlevande barn

Familjeskydd till efterlevande barn betalas ut till den förtroendevaldes arvsberättigade barn till och med månaden innan barnet fyller arton år.

Rätten till familjeskydd till efterlevande barn gäller även för den tid då barnet har rätt till barnpension enligt socialförsäkringsbalken (SFB).

Rätt till familjeskydd till efterlevande barn har även det barn som den förtroendevalde med socialnämndens medgivande tagit emot i sitt hem för vård och fostran i adoptionssyfte.

§ 7 Beräkning och utbetalning av familjeskydd till efterlevande barn

Ett efterlevande barn, med rätt till familjeskydd enligt ovan, har, från och med månaden efter att den förtroendevalde avlidit och fram till och med slutet av samma år, rätt till en månatlig förmån motsvarande 0,5 inkomstbasbelopp delat med tolv. Förmånen ska därefter årligen räknas upp med förändringen av prisbasbeloppet.

Det sammanlagda månatliga förmånsvärdet av familjeskydd till efterlevandes samtliga barn kan dock aldrig överstiga värdet av 1,5 inkomstbasbelopp det år dödsfallet inträffade delat med tolv.

Vid fler än tre efterlevande barn bestäms den månatliga förmånens värde till vart och ett av de efterlevande barnen till motsvarande en tolfedel av värdet av 1,5 inkomstbasbelopp året då den förtroendevalde avled delat med antalet efterlevande barn med rätt till familjeskydd till efterlevande barn, därefter årligen uppräknat med förändringen av prisbasbeloppet.

Om ett efterlevande barn till en förtroendevald framställer anspråk på familjeskydd till efterlevande barn först efter det att sådan förmån har börjat betalas ut, ska redan utbetalda förmåner inte omfördelas mellan barnen.

Familjeskydd vid den förtroendevaldes dödsfall till efterlevande barn ska utbetalas månadsvis och i lika stora delar.

§ 8 Utbetalning av förmåner

Familjeskyddet betalas ut till den förtroendevaldes efterlevande månadsvis, senast tre månader efter det att kommunen, regionen eller kommunalförbundet har tagit emot ett fullständigt underlag för utbetalningen.

Om den förtroendevalde har befriats/frånträtt sitt uppdrag och den förtroendevalde omfattas av familjeskydd, ska den som gör anspråk på förmån anmäla dödsfall enligt anvisningar från pensionsmyndigheten.

När anmälan inkommit, anses kommun, region eller kommunalförbund ha fått kännedom om dödsfallet.

För att rätten till förmån ska kunna bedömas ska den som gör anspråk på förmån lämna de uppgifter som begärs av pensionsmyndigheten samt låta pensionsmyndigheten hämta in uppgifter om den förtroendevalde från nuvarande och tidigare arbetsgivare, uppdragsgivare, Skatteverket, Försäkringskassan eller försäkringsinrättning.

Om efterlevande lämnar oriktiga uppgifter som leder till att för högt familjeskydd utbetalas, kan det för högt utbetalda beloppet avräknas från kommande utbetalningar eller helt eller delvis återkrävas. Detta gäller under förutsättning att efterlevande insett eller borde ha insett att lämnade uppgifter var oriktiga. Pensionsmyndigheten kan besluta att helt eller delvis efterge beloppet.

Pensionsmyndigheten kan besluta att en efterlevande förlorar sin rätt till familjeskydd med anledning av att han eller hon uppsåtligen har framkallat den förtroendevaldes död. Omständigheterna ska vara sådana som anges i 12 kap. 8 § första stycket försäkringsavtalslagen (FAL).

Ksau §101

Dnr: KS.2026.108

I.4.1

Uppföljning I - 2026 med helårsprognos 2026, hela kommunen**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna Uppföljning I – 2026 – Kommunfullmäktige, daterad den 27 maj 2026, att uppmana de nämnder som prognostiserar en negativ budgetavvikelse att fortsätta arbetet med åtgärder för en ekonomi i balans, samt att uppdra de kommunala bolagen och samtliga nämnder att bidra till en långsiktigt hållbar ekonomi för verksamhetslokaler genom att aktivt och kontinuerligt pröva lokalbehov, nyttjandegrad och möjligheter till samordning för yteffektivisering och anpassning av lokaler. Detta i nära samverkan mellan förtroendevalda, bolagsstyrelser, medarbetare och berörda verksamheter för att skapa ett fastighetsbestånd i balans med kommunkoncernens ekonomiska förutsättningar och framtida behov.

Ruth Johannesson (MiG) deltar inte i beslutet.

Ärendebeskrivning

Uppföljning I redovisar kommunens och kommunkoncernens första uppföljning av verksamhet och ekonomi för året. Tyngdpunkten i rapporten ligger på helårsprognos, utveckling under årets första månader samt förutsättningar och utmaningar framåt.

Enligt kommunens ekonomiska styrprinciper ska rapporten behandlas av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige för information. Vid eventuella ekonomiska avvikelser ska rapporten behandlas av kommunfullmäktige som ett ärende.

Kommunens första prognos för året visar ett positivt resultat om cirka 42 mnkr, vilket innebär en mindre negativ budgetavvikelse mot årets resultatmål på cirka 46 mnkr. Flera nämnder redovisar prognoser nära budget medan vissa verksamheter fortsatt har ekonomiska utmaningar kopplade till bland annat volymförändringar, kompetensförsörjning och ökade kostnader. Samtidigt visar prognosen att det arbete som genomförts de senaste åren för att stärka ekonomin och bromsa nettokostnadsutvecklingen, fortsatt ger effekt.

Bedömningen är att verksamheterna överlag fortsätter leverera välfärd och service med god kvalitet. Flera verksamheter redovisar positiva resultat kopplat till trygghet, bemötande och kvalitet samtidigt som utvecklingsarbete pågår inom bland annat digitalisering, tillgänglighet, samverkan och effektivisering. Inom flera områden pågår också arbete för att utveckla mer förebyggande, samordnade och hållbara arbetssätt.

Flera strukturella utmaningar återstår för kommunkoncernen att hantera. Kompetensförsörjning, demografiska förändringar, ökade investeringsbehov och förändrade omvärldsförutsättningar påverkar verksamheternas långsiktiga planeringsförutsättningar. Flera verksamheter befinner sig dessutom i omfattande omställnings- och utvecklingsarbete samtidigt som nya krav inom bland annat beredskap, digitalisering, skolreformer och lagstiftning successivt påverkar verksamheterna.

Ksau §101 (forts.)

Inom kommunkoncernen fortsätter arbetet med effektiviseringar, utvecklade arbetssätt och stärkt samordning för att skapa långsiktigt hållbara verksamheter. Det gäller bland annat lokalförsörjning, investeringar, digitalisering, informationshantering, kompetensförsörjning och utveckling av gemensamma processer och stödstrukturer. Även inom bolagskoncernen pågår utvecklingsarbete och investeringar inom energi, fastigheter, infrastruktur och näringslivsutveckling, samtidigt som delar av verksamheten påverkas av osäkra marknadsförutsättningar och stora investeringsbehov.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att godkänna Uppföljning I – 2026 – Kommunfullmäktige, att uppmana de nämnder som prognostiserar en negativ budgetavvikelse att fortsätta arbetet med åtgärder för en ekonomi i balans, samt att uppdra de kommunala bolagen och samtliga nämnder att bidra till en långsiktigt hållbar ekonomi för verksamhetslokaler genom att aktivt och kontinuerligt pröva lokalbehov, nyttjandegrad och möjligheter till samordning för yteffektivisering och anpassning av lokaler. Detta i nära samverkan mellan förtroendevalda, bolagsstyrelser, medarbetare och berörda verksamheter för att skapa ett fastighetsbestånd i balans med kommunkoncernens ekonomiska förutsättningar och framtida behov.

Beslutsunderlag

Uppföljning I – 2026 – Kommunfullmäktige, daterad den 27 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 27 maj 2026.

Yrkanden

Evangelos Varsamis (S), Carina Johansson (C), Sandy Kindbladh (WeP): bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Evangelos Varsamis (S) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Uppföljning I – 2026 – Kommunfullmäktige

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta:

att godkänna Uppföljning I – 2026 – Kommunfullmäktige,

att uppmana de nämnder som prognostiserar en negativ budgetavvikelse att fortsätta arbetet med åtgärder för en ekonomi i balans, samt

att uppdra de kommunala bolagen och samtliga nämnder att bidra till en långsiktigt hållbar ekonomi för verksamhetslokaler genom att aktivt och kontinuerligt pröva lokalbehov, nyttjandegrad och möjligheter till samordning för yteffektivisering och anpassning av lokaler. Detta i nära samverkan mellan förtroendevalda, bolagsstyrelser, medarbetare och berörda verksamheter för att skapa ett fastighetsbestånd i balans med kommunkoncernens ekonomiska förutsättningar och framtida behov.

Ärendebeskrivning

Uppföljning I redovisar kommunens och kommunkoncernens första uppföljning av verksamhet och ekonomi för året. Tyngdpunkten i rapporten ligger på helårsprognos, utveckling under årets första månader samt förutsättningar och utmaningar framåt.

Enligt kommunens ekonomiska styrprinciper ska rapporten behandlas av kommunstyrelsen och överlämnas till kommunfullmäktige för information. Vid eventuella ekonomiska avvikelser ska rapporten behandlas av kommunfullmäktige som ett ärende.

Kommunens första prognos för året visar ett positivt resultat om cirka 42 mnkr, vilket innebär en mindre negativ budgetavvikelse mot årets resultatmål på cirka 46 mnkr. Flera nämnder redovisar prognoser nära budget medan vissa verksamheter fortsatt har ekonomiska utmaningar kopplade till bland annat volymförändringar, kompetensförsörjning och ökade kostnader. Samtidigt visar prognosen att det arbete som genomförts de senaste åren för att stärka ekonomin och bromsa nettokostnadsutvecklingen, fortsatt ger effekt.

Bedömningen är att verksamheterna överlag fortsätter leverera välfärd och service med god kvalitet. Flera verksamheter redovisar positiva resultat kopplat till trygghet, bemötande och kvalitet samtidigt som utvecklingsarbete pågår inom bland annat digitalisering, tillgänglighet, samverkan och effektivisering.

Inom flera områden pågår också arbete för att utveckla mer förebyggande, samordnade och hållbara arbetssätt.

Flera strukturella utmaningar återstår för kommunkoncernen att hantera. Kompetensförsörjning, demografiska förändringar, ökade investeringsbehov och förändrade omvärldsförutsättningar påverkar verksamheternas långsiktiga planeringsförutsättningar. Flera verksamheter befinner sig dessutom i omfattande omställnings- och utvecklingsarbete samtidigt som nya krav inom bland annat beredskap, digitalisering, skolreformer och lagstiftning successivt påverkar verksamheterna.

Inom kommunkoncernen fortsätter arbetet med effektiviseringar, utvecklade arbetssätt och stärkt samordning för att skapa långsiktigt hållbara verksamheter. Det gäller bland annat lokalförsörjning, investeringar, digitalisering, informationshantering, kompetensförsörjning och utveckling av gemensamma processer och stödstrukturer. Även inom bolagskoncernen pågår utvecklingsarbete och investeringar inom energi, fastigheter, infrastruktur och näringslivsutveckling, samtidigt som delar av verksamheten påverkas av osäkra marknadsförutsättningar och stora investeringsbehov.

Beredning

Underlaget har beretts genom kommunledningsgruppen (KLG).

Ärendet behandlas i centrala samverkansgruppen (CSG) den 4 juni 2026.

Ekonomi

Ärendet i sig medför inga direkta ekonomiska konsekvenser. Uppföljning I redovisar det ekonomiska utfallet per sista april med prognos för helåret och utgör underlag för kommunens fortsatta ekonomiska styrning och planering.

Bedömning

Bedömningen är att uppföljningen ger en samlad och rättvisande bild av verksamheternas utveckling, ekonomiska läge och förutsättningar inför resten av året. Rapporten visar samtidigt att flera av kommunens utmaningar är långsiktiga och kräver fortsatt omställning, prioritering och utveckling inom hela kommunkoncernen.

Beslutsunderlag

Uppföljning I – 2026 – Kommunfullmäktige, daterad den 27 maj 2026

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 27 maj 2026

Anna Sanell
Biträdande kommundirektör

Anders Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:

Samtliga nämnder, bolag och stiftelser

Uppföljning 1 - 2026 - Kommunfullmäktige

Gislaveds kommun

2026-05-27

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
1.1 Det kommunala uppdraget	4
1.2 Vision.....	4
1.3 Värdegrund.....	5
1.4 Styrmodell.....	5
2 Förvaltningsberättelse	7
2.1 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	7
2.1.1 Kommunfullmäktiges grunduppdrag.....	8
2.1.2 Kritiska kvalitetsfaktorer	10
2.2 Förväntad utveckling	19
3 Ekonomisk redovisning	22
3.1 Uppföljning.....	22
3.1.1 Uppföljning driftredovisning	22
3.1.2 Uppföljning investeringsredovisning (netto)	23
3.1.3 Uppföljning exploateringsverksamheten - likviditetsplan.....	24
4 Kommunala bolag	25
4.1 Ekonomisk uppföljning.....	25

1 Inledning

1.1 Det kommunala uppdraget

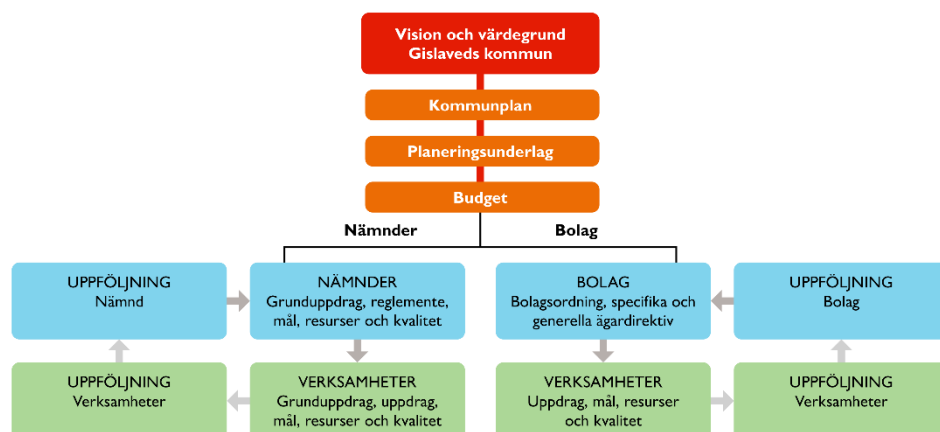
Kommunallagen anger att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten. Detta innebär att de ska sköta ekonomin på ett ansvarsfullt sätt:

- För **verksamheten** ska det anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning
- För **ekonomin** ska det anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning
- För **personalfrågor** ska det anges personalpolitiska mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning

Enligt riktlinjerna för god ekonomisk hushållning i Gislaveds kommun bygger denna på fyra grundantaganden:

- Generationsperspektivet
- Verksamhetsfokus
- Finansiella mål - en politisk bedömning
- Medborgarperspektiv och transparens

Kommunfullmäktige följer upp ekonomi och verksamhet tre gånger per år. Vid delår och årsredovisning görs en mer omfattande uppföljning.

1.2 Vision

Visionen beskriver vad kommunfullmäktige vill uppnå på längre sikt. Visionen är ett redskap för styrning av den kommunala verksamheten. Gislaveds kommuns vision är en ledstjärna för hur kommunen vill utvecklas. Visionen är:

Gislaveds kommun är platsen man gärna identifierar sig med och har en god relation till

Den kommunala organisationen – förtroendevalda och förvaltningar – vill uppnå vision 2040 genom att vi:

- **levererar** en fungerande vardag för individen,
- **fungerar** som informationssamlare, samordnare och bas för nätverk,
- **samverkar** för en tillgänglig region och effektiv resursanvändning,
- **uppmärksammar** bärarna av den kulturella industri kommunen.

1.3 Värdegrund

Gislaveds kommun verkar utifrån alla människors lika värde. Alla invånare ska ha samma möjlighet att delta i den demokratiska processen och att nå inflytande över de beslut som tas.

Gislaveds kommun präglas av ömsesidig respekt. Beslut fattas på en rättssäker och saklig grund. I mötet med kommunens verksamheter ska alla invånare känna att de har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter.

Gislaveds kommun har respekt för människors olikheter och vill tillvarata kommunens mångkulturella profil.

Gislaveds kommun tar tillvara på barnperspektivet och arbetar för en samhällsutveckling som inte äventyrar möjligheterna för kommande generationer.

1.4 Styrmodell

Gislaveds kommuns styrmodell är ett samlingsbegrepp som tydliggör en gemensam struktur och gemensamma arbetssätt för styrning och ledning av kommunen. Detta syftar till att säkerställa att de politiska viljeinriktningarna får genomslag i verksamheterna. Styrmodellen omfattar hela kommunens organisation.

Styrmodellen är politiskt neutral och ska fungera oavsett politiskt innehåll, samt över tid. Det är vad man fyller styrmodellen med som ska spegla rådande politiska viljeinriktningar.

Gislaveds kommuns vision och värdegrund utgör verksamhetens grunduppdrag tillsammans med kommunala och statliga styrdokument. Grunduppdraget är utgångspunkt för arbetet med personalpolitiska mål, finansiella mål, resursfördelning och utveckling. För att kvalitetssäkra verksamheten kopplas kritiska kvalitetsfaktorer och indikatorer till grunduppdraget. Styrmodellen illustreras av nedanstående bild:

2 Förvaltningsberättelse

2.1 God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Sammanfattning - god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är ett lagstadgat krav som återfinns i kommunallagen. Då god ekonomisk hushållning är en allmänt hållen bestämmelse i kommunallagen erfordras att varje kommun definierar innebörden närmare. Kommunen ska upprätta riktlinjer och ta fram finansiella och verksamhetsmässiga mål för god ekonomisk hushållning. Det är viktigt att målen redovisas och förklaras på ett sådant sätt att det framgår varför kommunfullmäktige anser att det är ett uttryck för god ekonomisk hushållning.

Grunden för hur kommunen hanterar sin ekonomi är en sund hushållning med de resurser som förvaltas på medborgarnas uppdrag. Ekonomin ska utformas så att varje generation bär kostnaderna för den service som konsumeras. Detta innebär att ingen ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat. Det gäller att hushålla i tiden och över tiden. Kommunen måste anpassa målen till de egna förutsättningarna, för att säkra nuläge och framtid.

En god ekonomisk hushållning har en vidare innebörd än att ekonomin är i balans. Kommunens verksamhet ska dessutom vara ändamålsenlig och effektiv. Kommunen ska sträva efter att göra "rätt saker" utifrån kunders och medborgares behov och önskemål samt upprätthålla en hög kvalitet i förhållande till förbrukade resurser. De finansiella målen betonar att ekonomin är en restriktion för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten visar hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, kopplingen mellan ekonomi och verksamhet.

Förhållandet mellan kostnader förknippade med kommunal verksamhet och intäkter i form av främst skatter från den arbetsföra befolkningen varierar i takt med att befolkningssammansättningen förändras. Den så kallade demografiska försörjningsbördans variation i Sverige kommer att påverka den kommunala ekonomin via det kommunala utjämningsystemet och det behöver därför genomföras effektiviseringar och/eller kvalitetsjusteringar för att nå finansiell balans då den arbetsföra andelen av befolkningen minskar. Att den arbetsföra befolkningen minskar både relativt sett och i absoluta tal innebär även att produktiviteten för kommunen behöver öka samtidigt som det blir färre medarbetare som kommer att leverera olika välfärdstjänster till invånare, besökare och näringsliv.

Årets första prognos visar ett positivt utfall per den 31 december om cirka 42 mnkr vilket innebär en prognostiserad budgetavvikelse om minus 3,5 mnkr. Detta är mycket positivt med tanke på att resultatmålet höjdes inför budget 2026 till cirka 46 mnkr samt att alla nämnder har tagit del av ett effektiviseringskrav om totalt 20 mnkr. Samtidigt är omvärlden just nu mycket oförutsägbar och flera olika geopolitiska spänningar finns som kan påverka den svenska

ekonomin negativt med följd att inflationen återigen stiger och värsta scenariet med stagflation som följd. Svensk ekonomi är dock motståndskraftig och statens finanser är välordnade och goda, vilket medför att det bör vara möjligt att överbrygga eventuellt kortare finansiella kriser med finanspolitiska åtgärder.

2.1.1 Kommunfullmäktiges grunduppdrag

Gislaveds kommun har tre grunduppdrag: att leverera välfärd och service till invånarna, att arbeta med demokrati- och samhällsutveckling och att vara en arbetsgivare. Välfärd och service följs upp vid samtliga rapporteringstillfällen medan de övriga två uppdragen följs upp vid delårs- och årsredovisningarna.

2.1.1.1 Välfärd och service

Målgrupp

Kommunkoncernens verksamheter riktar sig till ett brett spektrum av målgrupper, däribland invånare, barn och elever, brukare, företag, föreningsliv och besökare. Under årets första månader har det bedrivits verksamhet med ett fortsatt fokus på kvalitet, tillgänglighet, service och utveckling av arbetssätt för att möta förändrade behov hos målgrupperna.

Flera verksamheter redovisar fortsatt goda resultat kopplat till trygghet och upplevd kvalitet. Inom utbildningsverksamheten uppger 97 procent av barnen i förskolan att de känner sig trygga i verksamheten, motsvarande resultat i grundskolan 90 procent. Inom gymnasieskolan uppger 92 procent av eleverna att de känner sig trygga under skoldagen. Fortsatt lyfts utvecklingsbehov kopplat till studiero och koncentration under lektioner, där skillnader mellan stadierna framgår och högstadiet visar lägre resultat än övriga stadier. Skolresultaten i kommunen behöver höjas för att rusta målgruppen för framtiden.

Inom vård och omsorg bedöms verksamheterna fortsatt ge god vård, omsorg och stöd till målgrupperna. Flera utvecklingsinsatser pågår för att stärka individens delaktighet, tillgänglighet och möjlighet att få stöd i ett tidigt skede, bland annat genom utveckling av öppenvårdsinsatser, gemensamma mottagningsfunktioner, individbaserad systematisk uppföljning samt mer flexibla arbetssätt. En brukarundersökning inom hemtjänsten i februari visar på god nöjdhet, där 91 procent är nöjda med hemtjänsten och lika stor andel uppger att de känner sig trygga. Vidare skulle 95 procent rekommendera verksamheten till andra och 98 procent upplever att bemötandet är vänligt och respektfullt. Andelen som uppger att de kan påverka hur hjälpen utförs uppgår till 83 procent.

Arbetet med att utveckla service, information och tillgänglighet fortsätter inom flera delar av kommunkoncernen. Under perioden har utveckling av e-tjänster, digitala lösningar, bokningssystem och kontaktvägar fortsatt. Flera verksamheter har ett ökat fokus på dialog, samverkan och tydligare kommunikation gentemot invånare, företag och föreningsliv. Inom myndighetsutövning och tillsyn redovisas fortsatt goda resultat kopplat till service, bemötande och rättssäkerhet.

Inom samhällsbyggnadsrelaterade verksamheter pågår arbete för att stärka planering, framförhållning och samordning, bland annat genom utvecklade arbetssätt och ökad digitalisering. Det finns även ett ökat fokus på att förbättra tillgänglighet och nyttjandegrad i kommunens anläggningar och tjänster.

Inom bolagskoncernen fortgår arbete kopplat till bostäder, energi, näringsliv och platsutveckling. Fokus ligger på kundservice, utveckling av boendemiljöer, leveranssäkerhet och hållbara energilösningar. Arbete pågår även för att stärka företagsklimat, etableringar och kommunens attraktivitet för boende, besökare och näringsliv.

Under årets första tertial har flera dialogmöten genomförts utifrån näringslivsprogrammet. Representanter från Gislaveds näringslivsföreningar har även varit inbjudna till kommunstyrelsens näringsutskott för en fördjupad dialog om framtida prioriteringar. Den samlade bedömningen visar att kommunorganisationen arbetar aktivt inom samtliga områden som näringslivet efterfrågar. Samtidigt pekar analysen på att det fortsatta utvecklingsarbetet särskilt behöver fokusera på att vidareutveckla värdskapet hos alla medarbetare som arbetar direkt mot näringslivet.

Medarbetare

Flera verksamheter inom kommunkoncernen redovisar ett fortsatt högt engagemang bland medarbetarna och en stark vilja att bidra till verksamheternas utveckling och leveransförmåga. Pulsmätningar och medarbetarundersökningar visar i flera verksamheter goda resultat kopplat till ledarskap, delaktighet, ansvarstagande och meningsfullhet i arbetet.

Flera verksamheter präglas av hög arbetsbelastning, omfattande förändringsarbete och utmaningar kopplade till kompetensförsörjning. Belastningen beskrivs som särskilt hög inom vissa specialistområden och verksamheter med komplexa uppdrag, höga volymer eller stora utvecklingsinsatser. Vakanser, rekryteringssvårigheter och personalomsättning påverkar i vissa delar verksamheternas stabilitet och skapar ökad sårbarhet.

På flera håll pågår arbete med att utveckla organisation, arbetssätt och bemanningsplanering för att skapa mer långsiktigt hållbara förutsättningar för medarbetarna. Teamorienterade arbetssätt, stärkt samordning, tydligare processer och utvecklad struktur lyfts fram som viktiga delar i arbetet för att förbättra arbetsmiljö och genomförandeförmåga.

Kompetensförsörjning är fortsatt en av de största utmaningarna inom flera verksamhetsområden. Rekryteringsläget är ansträngt inom vissa yrkesgrupper, bland annat inom vård och omsorg samt vissa specialistfunktioner. Flera verksamheter arbetar därför med kompetensutveckling, introduktion, kunskapsöverföring och olika former av utbildningsinsatser för att stärka långsiktig kompetensförsörjning och minska sårbarhet.

Även arbetsmiljöfrågor och hållbar arbetsbelastning är fortsatt viktiga utvecklingsområden. Flera verksamheter har dock förbättrade resultat inom arbetsmiljöområdet och fortsatt höga nivåer av medarbetarengagemang trots

periodvis hög belastning och pågående omställningsarbete.

Verksamhet

Inom utbildningsverksamheten fortsätter arbete kopplat till undervisningsutveckling, närvaro, trygghet och övergångar mellan verksamheter. Samverkan med externa aktörer och forskningsstöd har inletts inom delar av verksamheten för att stärka utvecklingsarbetet och öka måluppfyllelsen. Arbete pågår även för att möta nya krav kopplade till digitalisering och AI.

Inom vård och omsorg pågår utvecklingen mot mer förebyggande och individnära arbetssätt. Utveckling sker bland annat genom öppenvård, hemmaplanslösningar, samplanering och förändrade stöd- och ledningsstrukturer. Utmaningar finns kopplade till volymförändringar, kompetensförsörjning och balans mellan uppdrag och tillgängliga resurser.

Inom samhällsbyggnadsrelaterade verksamheter pågår flera parallella uppdrag inom planering, lokalförsörjning, infrastruktur, vatten och avlopp samt utveckling av kommunens anläggningar och offentliga miljöer. Flera verksamheter beskriver behov av ökad framförhållning och tydligare prioriteringar i takt med ökade krav och stora investeringsbehov.

Inom bolagskoncernen fortsätter utvecklingsarbete inom energi, fastigheter, näringsliv och infrastruktur. Investeringar och utvecklingsinsatser pågår bland annat inom elnät, fjärrvärme, energilagring, fastighetsutveckling och boendemiljöer. Ökade kostnader, investeringsbehov och osäkra marknadsförutsättningar påverkar delar av verksamheten.

Inom myndighetsutövning och tillsyn fortsätter arbete med rättssäkerhet, kvalitet och utvecklade arbetssätt. Förändrad lagstiftning och ökade krav påverkar samtidigt arbetssätt och resursbehov inom flera områden.

Även inom beredskaps- och trygghetsområdet fortsätter utvecklingsarbete kopplat till planering, utbildning och samverkan. Inom räddningstjänsten märks ökade krav kopplade till räddningstjänst under höjd beredskap och förändrade förutsättningar inom myndighetsutövningen.

2.1.2 Kritiska kvalitetsfaktorer

Utifrån kommunens grunduppdrag har ett antal kritiska kvalitetsfaktorer identifierats. Faktorerna beskriver områden där det är särskilt viktigt att kommunen och kommunkoncernen håller god kvalitet, har effektiva arbetssätt och en långsiktigt hållbar utveckling.

Genom uppföljning av de kritiska kvalitetsfaktorerna bedöms kommunens förutsättningar att genomföra grunduppdraget med god kvalitet och effektivitet. Kvalitetsfaktorerna utgår från fyra perspektiv: målgrupp, verksamhet, medarbetare och ekonomi.

Vid varje uppföljning görs en samlad bedömning av respektive kvalitetsfaktor:

- Grön – kvaliteten bedöms vara tillräcklig.
- Gul – kvaliteten bedöms i huvudsak vara tillräcklig men behöver följas upp eller utvecklas.
- Röd – kvaliteten bedöms inte vara tillräcklig och åtgärder behöver vidtas.

2.1.2.1 Målgrupp

2.1.2.1.1 Möjlighet till insyn, delaktighet och inflytande i beslutsfattandet

Beskrivning

Förtroende för politiker och medarbetare är grunden för vårt demokratiska uppdrag. Det är viktigt att kommuninvånarna har en grundläggande kunskap kring kommunens beslutsprocess, verksamhet och ekonomi för att bygga förtroende för kommunens arbete och förståelse för fattade beslut. Invånarna ska kunna känna sig delaktiga i beslut som berör dem. Samtidigt är det viktigt med tydlighet i vilka frågor och i vilken omfattning möjlighet till inflytande finns. Med extern kommunikation uppmuntrar vi till dialog samt främjar öppenhet, transparens och kunskap om kommunen som plats, organisation och arbetsgivare.

Kommentar

Arbetet med att stärka dialog, delaktighet och tillgänglighet har fortsatt under årets första månader. Flera verksamheter har på olika sätt haft ett ökat fokus på kommunikation, dialog och utveckling av kontaktvägar gentemot invånare, företag och andra målgrupper. Utveckling av e-tjänster, digitala lösningar och förbättrade informationsflöden pågår inom flera delar av kommunkoncernen i syfte att öka tillgänglighet och förenkla kontakten med kommunen.

Ungdomsrådet har fortsatt sitt arbete som forum för ungas delaktighet och inflytande. Dialoger med invånare och olika målgrupper genomförs även inom flera verksamhetsområden, bland annat genom lokalsamtal, medborgardialoger och samverkan med råd och föreningsliv. Kommunens arbete med medborgarbudget och andra former för lokal delaktighet bidrar också till att stärka invånarnas möjlighet till inflytande.

Flera verksamheter identifierar fortsatt utvecklingsbehov kopplat till tillgänglighet, tydlighet och kommunikation. Resultat från servicemätningar visar goda resultat inom vissa områden, men förbättringsområden kvarstår exempelvis inom återkoppling och tillgänglighet i vissa kontaktvägar. Även fortsatt behov av utvecklad samordning, informationsstruktur och tydlighet i ansvar och processer.

Arbetet inom området utvecklas i positiv riktning, men fortsatt utvecklingsarbete krävs för att stärka insyn, delaktighet och möjligheten till inflytande i kommunkoncernen.

2.1.2.1.2 God tillgänglighet och bemötande

Beskrivning

Vi ska erbjuda en kommunal service med god tillgänglighet och bemötande. Genom positiva serviceupplevelser ökar inte bara förtroendet för kommunen utan även attraktiviteten i att bo, leva, besöka och bedriva verksamhet i vår kommun. Alla aspekter av verksamheten, utfört av alla medarbetare, ska syfta till att främja inkluderande samhällsdeltagande för alla på samma villkor. Aktiva steg ska tas för att alla ska känna sig välkomna och göra det lätt att nå kommunen. Prioriterat är att ge korrekt, tydlig och användbar information som är förståelig för alla och att tillhandahålla kontaktsätt som passar alla med snabb, högkvalitativ respons.

Kommentar

Utveckling sker av e-tjänster, digitala kontaktvägar, bokningssystem och informationsflöden för att förenkla kontakten med kommunen och göra service mer tillgänglig för invånare, företag och andra målgrupper.

Under våren har kommunens service- och bemötandeguide tagits fram, en digital guide för samtliga anställda i Gislaveds kommun. Guiden beskriver kommunens gemensamma krav på service, bemötande samt tillgänglighet och ska vara känd och tillämpas av alla medarbetare i kommunen. Guiden ska fungera som ett stöd i det dagliga arbetet och tar upp det viktigaste kring service och bemötande i vardagen; exempelvis tillgänglighet och svarstider, hantering av telefonsamtal och e-post samt hur vi kommunicerar så att mottagaren förstår. En digital basutbildning kopplat till guiden genomförs senare i år av samtliga kommunens medarbetare.

Digitalisering och utveckling av arbetssätt bedöms bidra till förbättrade förutsättningar för service och tillgänglighet. Flera verksamheter beskriver samtidigt ökade krav, hög arbetsbelastning och kompetensförsörjningsutmaningar vilket påverkar förutsättningarna att upprätthålla en jämn servicenivå inom alla delar av verksamheten.

Enligt hemtjänstens brukarundersökningar upplever 98 till 100 procent av brukarna att hemtjänsten har ett vänligt och respektfullt bemötande enligt månadsvisa undersökningar januari till april.

Utvecklingen inom området är i huvudsak positiv, men fortsatt utvecklingsarbete krävs för att stärka tillgänglighet, tydlighet och likvärdigt bemötande i hela kommunkoncernen.

2.1.2.1.3 Välfärd och service av god kvalitet som utvecklas i takt med samhället

Beskrivning

Den som bor och verkar i Gislaveds kommun kan ta del av verksamhet med god kvalitet. Kommunens verksamheter har ett strukturerat och metodiskt tillvägagångssätt för att planera, genomföra, utvärdera och förbättra sitt arbete över tid. Verksamheterna tar vara på nya verktyg för att utveckla och anpassa sitt arbete kopplat till nya behov utifrån samhälle, målgrupp och/eller demografi.

Kommentar

Inom utbildningsverksamheten fortsätter arbete kopplat till undervisningsutveckling, närvaro, trygghet och måluppfyllelse. Samverkan med externa aktörer och forskningsstöd har inletts inom delar av verksamheten för att stärka det systematiska kvalitetsarbetet. Det pågår också arbete med att möta nya behov kopplade till digitalisering och AI.

Inom vård och omsorg fortsätter utvecklingen mot mer förebyggande och individnära arbetssätt: arbete med öppenvård, hemmaplanslösningar, samplanering och utvecklade stödinsatser för att möta förändrade behov och samtidigt använda resurser mer effektivt. Även arbete med systematisk uppföljning och utvecklade processer sker inom flera verksamhetsområden.

Inom samhällsbyggnadsrelaterade verksamheter pågår arbete för att utveckla planering, samordning och långsiktighet i frågor kopplade till lokalförsörjning, investeringar och utveckling av kommunens miljöer och anläggningar.

Flera verksamheter befinner sig i förändrings- och utvecklingsfaser där arbetssätt, organisation och processer successivt utvecklas. Förutsättningarna för utvecklingsarbete påverkas dock av arbetsbelastning, kompetensförsörjning och kontinuitet i personalstyrkan.

Utvecklingen inom området är positiv och flera verksamheter visar en ökad förmåga att anpassa arbetssätt och verksamhet utifrån förändrade behov. Det krävs dock fortsatt utveckling för att säkerställa långsiktigt hållbar kvalitet och effektivitet i kommunkoncernens verksamheter.

2.1.2.2 Verksamhet

2.1.2.2.1 Intern samverkan

Beskrivning

För att stödja medarbetare i deras dagliga arbete ska korrekt information levereras i rätt tid, kanal, format och från rätt avsändare. Det ger medarbetarna verktyg och bättre förutsättningar för att göra ett effektivt jobb, arbeta tillsammans och möta utmaningar. Genom att skapa dialog, engagemang och delaktighet bygger vi stolthet och lojalitet, därigenom synliggörs våra medarbetare och verksamheter.

Kommentar

Under årets första månader har arbete genomförts för att förbättra samordning mellan verksamheter, utveckla processer och skapa tydligare ansvarsfördelning i både det dagliga arbetet och i större utvecklingsfrågor. Det pågår exempelvis utveckling av gemensam mottagningsfunktion för socialnämndens verksamheter. Samplanering och utvecklade arbetssätt används för att skapa mer hållbara och resurseffektiva verksamheter inom vård och omsorg. Arbetet med skolsociala team är ytterligare ett exempel där utbildningsverksamhet och socialtjänst samverkar för att stärka närvaro, trygghet och tidiga insatser för barn och unga.

Inom samhällsutvecklingsområdet pågår arbete med att utveckla samordning, framförhållning och planering i frågor kopplade till lokalförsörjning, investeringar och fastighetsekonomi. Fokus ligger bland annat på gemensamma arbetssätt, åtgärdsvalsstudier och ett ökat användandeperspektiv för att skapa bättre förutsättningar för långsiktig planering och hållbar resursanvändning inom kommunkoncernen.

Även inom bygg- och miljöområdet fortsätter gemensamt utvecklingsarbete tillsammans med Tranemo kommun inom rutiner, informationshantering och digitalisering. Fokus ligger bland annat på att stärka rättssäkerhet, informationsstruktur och administrativa processer.

Inom beredskaps- och trygghetsområdet fortsätter arbetet med samverkan och gemensam planering både inom kommunkoncernen och tillsammans med externa aktörer. Räddningstjänstens arbete inom RäddSam F och Räddningstjänst under höjd beredskap innebär ökade krav på samordning, kompetensutveckling och organisatorisk beredskap.

De kommunövergripande fokusområdena civil beredskap, social hållbarhet och näringsliv förutsätter också en starkt samverkan mellan nämnder, bolag och externa aktörer. Under året fortsätter arbete med gemensamma prioriteringar och samordnade insatser inom dessa områden.

Även inom bolagskoncernen fortsätter arbete med att stärka samordning, gemensamma stödprocesser och helhetssyn inom kommunkoncernen. Fokus

ligger bland annat på gemensamma servicefunktioner, kompetensförsörjning och minskad sårbarhet inom stöd- och styrprocesser.

Inom energiområdet sker samverkan mellan bolagen och kommunen i frågor kopplade till energi, hållbarhet och infrastruktur. Samverkan mellan kommunen, bolagen och näringslivet är också en viktig del i arbetet med etableringar, kompetensförsörjning och företagsklimat.

Arbetet med informationshantering och digitala arbetssätt fortsätter inom flera delar av organisationen. Utveckling sker bland annat inom informationsstruktur, systemstöd och administrativa processer för att förbättra informationsdelning och skapa bättre förutsättningar för samarbete mellan verksamheter. Det finns fortsatt behov av tydligare samordning, gemensamma arbetssätt och förbättrade informationsflöden.

2.1.2.2.2 En kultur med fokus på leverans utifrån målgruppens behov

Beskrivning

Att leverera tjänster och service av hög kvalitet kräver en kultur som präglas av kundfokus. Funktioner ska vara lyhörda för verksamhetens behov och agera utifrån professionalism som innehåller helhetssyn, utvecklingsfokus och kundfokus. Det ska råda god ordning och reda samt finnas förutsättningar för utvecklande ledarskap och medarbetarskap.

Kommentar

Kommunkoncernen har överlag ett högt engagemang hos medarbetare och chefer samt en stark vilja att utveckla verksamheten utifrån målgruppens behov. Fokus på service, kvalitet och ansvarstagande präglar stora delar av verksamheten.

Flera verksamheter arbetar också aktivt med att utveckla arbetssätt, struktur och uppföljning för att stärka genomförandeförmågan. Samverkan, dialog och ett lösningsorienterat arbetssätt lyfts fram som viktiga förutsättningar för att hantera förändrade behov och samtidigt upprätthålla kvalitet i verksamheterna.

Arbetsbelastning, kompetensförsörjningsutmaningar och omfattande utvecklingsarbete påverkar förutsättningarna att fullt ut möta verksamheternas behov. Flera verksamheter beskriver även behov av tydligare prioriteringar och fortsatt utveckling av ledning, styrning och gemensamma arbetssätt.

2.1.2.3 Medarbetare

2.1.2.3.1 Attraktiv arbetsgivare

Beskrivning

Gislaveds kommun ska vara en organisation där man vill arbeta och där medarbetare trivs och utvecklas under många år. Genom öppenhet, tillit till varandra och god arbetsmiljö når vi ett medskapande, tillåtande och utvecklande

arbetsklimat som upplevs stimulerande och bidrar till att stärka kompetensen över tid.

Kommentar

Engagemang bland medarbetare och chefer är högt, och det finns ett aktivt arbete för att skapa hållbara arbetsplatser och goda förutsättningar för utveckling och delaktighet. Resultat från pulsmätningar och medarbetarundersökningar visar inom flera verksamheter goda resultat kopplat till ledarskap, ansvarstagande och upplevelsen av meningsfullhet i arbetet.

Dock är kompetensförsörjning fortsatt en av de största utmaningarna inom flera verksamhetsområden. Rekryteringssvårigheter, vakanser och personalomsättning påverkar i vissa delar verksamheternas stabilitet och skapar ökad sårbarhet. Utmaningarna ses särskilt inom vissa specialistfunktioner samt inom vård och omsorg.

Flera verksamheter beskriver även hög arbetsbelastning och omfattande utvecklings- och förändringsarbete, vilket påverkar arbetsmiljö och förutsättningar för långsiktigt hållbara arbetssätt.

Kompetensutveckling, introduktion och kunskapsöverföring är viktiga delar i arbetet för att stärka kompetensförsörjning och minska sårbarhet över tid. Flera verksamheter arbetar även med utvecklade arbetssätt, teamorganisation och tydligare processer för att skapa bättre förutsättningar för både medarbetare och verksamhet.

Tidigare har kommunen fattat beslut om högre friskvårdsbidrag, och det har under perioden gått att se att uttaget har ökat. Genom Europeiska socialfonden (ESF) har ett antal föreläsningar kunnat erbjudas anställda, inom exempelvis AI och andra relevanta områden i syfte att vara en attraktiv och framtidsorienterad arbetsgivare.

De generellt goda resultaten i medarbetarundersökningar bedöms även gå att härleda till ett aktivt arbete med en kultur som är positiv, trygg, inkluderande och som genom ett gott värdskap får anställda att trivas på arbetet.

Arbetet med att stärka kommunen som attraktiv arbetsgivare fortsätter inom flera områden, men fortsatt utveckling krävs för att långsiktigt säkerställa kompetensförsörjning, hållbar arbetsmiljö och stabilitet i verksamheterna.

2.1.2.4 Ekonomi

2.1.2.4.1 Hög effektivitet och god kvalitet i verksamheterna

Beskrivning

Det är särskilt kritiskt att kommunens samlade resurser används till rätt saker och på ett effektivt sätt för att skapa ett så stort värde som möjligt utifrån de resurser som finns.

Kommentar

Arbete pågår med att utveckla arbetssätt, stärka processer och använda resurser mer effektivt utifrån verksamheternas uppdrag och målgruppernas behov.

Flera nämnder redovisar prognoser som i huvudsak ligger nära budget, medan vissa fortsatt har ekonomiska utmaningar kopplade till bland annat ökade volymer, högre kostnader och kompetensförsörjningsutmaningar. Inom hela kommunen pågår arbete för att anpassa verksamhet och resursanvändning utifrån ekonomiska förutsättningar och förändrade behov.

Inom vård och omsorg fortsätter arbete för att skapa mer hållbara och resurseffektiva arbetssätt. Verksamheterna befinner sig i en omställning där fokus ligger på ökad kostnadseffektivitet genom att försöka minska främst på stöd- och ledningsstrukturer, bättre resursutnyttjande och mer förebyggande arbetssätt. Flera positiva förflyttningar kan ses inom bemanningsplanering, samplanering och minskat konsultberoende inom vissa områden. Samtidigt kvarstår betydande strukturella utmaningar. Rekryteringsläget är fortsatt ansträngt inom flera yrkesgrupper, höga volymer inom placeringar, ökade hjälpmedelskostnader, variationer i behov inom hemtjänsten, samt minskat behov inom vård- och omsorgsboende påverkar verksamheternas förutsättningar att nå ekonomi i balans. Det finns en viss obalans mellan verksamhetens uppdrag, volymer och rätt förutsättningar, vilket behöver hanteras långsiktigt. Arbetet med att utveckla öppenvård, hemmaplanslösningar och effektivare arbetssätt fortsätter och bedöms vara avgörande för att långsiktigt skapa en hållbar verksamhet med god kvalitet.

Inom utbildningsverksamheten pågår utvecklingsarbete kopplat till undervisning, närvaro och måluppfyllelse samtidigt som verksamheterna arbetar med anpassning till förändrade elevunderlag och nya krav.

Även inom samhällsbyggnadsrelaterade verksamheter pågår arbete med att stärka planering, framförhållning och samordning i frågor kopplade till investeringar, lokalförsörjning och utveckling av kommunens anläggningar och miljöer.

Det pågår en omställning inom lokalförsörjningsområdet med fokus på effektivare lokalutnyttjande, minskade kostnader och stärkt samordning mellan verksamheternas behov och kommunens fastighetsekonomi. Arbete pågår bland annat med åtgärdsvalsstudier, avveckling och uthyrning av tomställda verksamhetslokaler samt utveckling av mer långsiktiga och samordnade arbetssätt inom lokalförsörjningen. Ett ökat fokus på användandeperspektiv, samlokalisering och gemensam planering bedöms skapa bättre förutsättningar för en mer hållbar och kostnadseffektiv användning av kommunens lokaler över tid.

Digitalisering, utveckling av systemstöd och förbättrade administrativa processer är inom flera verksamheter viktiga delar i arbetet för att stärka kvalitet och effektivitet. Dock är utvecklingsarbetet resurskrävande och kan vid

sidan av krav på ordinarie leveranser påverka genomförandeförmågan.

Inom bolagskoncernen fortsätter arbete med investeringar, effektiviseringar och utveckling av verksamheterna utifrån förändrade marknadsförutsättningar.

Flera bolag prognostiserar resultat i nivå med budget samtidigt som delar av verksamheten påverkas av osäkerhet kopplad till energimarknad, vakansgrad och stora investeringsbehov. Arbete fortsätter också för att stärka långsiktig hållbarhet, leveranssäkerhet och kostnadseffektivitet inom energi- och fastighetsområdena.

Arbetet med att stärka kvalitet ihop med effektivitet utvecklas inom flera områden, men fortsatt utvecklingsarbete krävs för att långsiktigt säkerställa god leveransförmåga och en hållbar resursanvändning i kommunkoncernens verksamheter.

2.1.2.4.2 Prognossäkerhet vid ekonomiska uppföljningar

Beskrivning

Ett aktivt arbete med prognossäkerhet skapar förutsättningar för att budgeterade medel kommer i arbete och att åtgärder kan tas fram vid eventuellt negativa prognoser.

Kommentar

Det finns en större medvetenhet kring prognoshantering och förhållningssätt till denna, enligt kommunens ekonomiska styrprinciper.

Det är viktigt att planera långsiktigt, att identifiera kostnadsposter över tid och att dessa så långt som möjligt omhändertas inom respektive nämnds ekonomiska ram.

Gislaveds kommun betonar vikten av träffsäkra ekonomiska prognoser för att möjliggöra rätt beslut och prioriteringar. Prognoser av hög kvalitet är avgörande för att planera resurser samt göra politiska och verksamhetsmässiga prioriteringar. Vid större prognostiserade överskott eller underskott ska omprioriteringar och åtgärder verkställas aktivt för att säkerställa en ekonomi i balans. Ekonomin är överordnad verksamheten enligt kommunens ekonomiska styrprinciper och över- eller underskott hanteras i första hand av respektive nämnd.

För att förbättra prognossäkerheten och ekonomin krävs fortsatta åtgärder. Kommunen kan inte förvänta sig större positiva förändringar i skatteintäkter och statsbidrag på kort sikt, vilket innebär att grunduppdrag, kultur, arbetssätt samt ledning och styrning är i behov av kontinuerlig översyn och omprövning. Nämnder och förvaltningar behöver verkställa beslut som leder till en ekonomi i balans och samordna verksamhet och ekonomi ytterligare.

En hög prognossäkerhet är mer utmanande när en verksamhet är under större förändring och efter första tertialet kan fortfarande mycket tillkomma under resterande del av året som inte var känt när första prognosen för året

lämnades. För tillfället påverkas flertalet landsbygdskommuner negativt av nettoutflyttning samt en demografisk förändring med allt fler äldre som i detalj är svåra att prognostisera ekonomiskt. Det är dock inte desto mindre viktigt med hög prognossäkerhet och att nämnder och förvaltningar aktivt arbetar med både anpassningar samt verkställer aktiva åtgärder för att vända/påverka utvecklingen.

Alla verksamheter behöver fortsatt aktivt arbeta för en ekonomi i balans. Vissa verksamheter påverkas mer av befolknings- och demografiförändringen än andra även att flertalet påverkas på ett eller annat sätt. Arbetet med förändrade arbetssätt och organisation är ett kontinuerligt arbete som fortsatt behöver anpassas och utvecklas efter omvärldens förändringar och krav.

Någon egentlig bedömning av prognossäkerhet för respektive verksamhet är först möjlig att göra vid årsbokslutet när årets budgetavvikelse är definitiv för 2026.

2.2 Förväntad utveckling

Under 2026 fortsätter verksamheterna arbetet med effektiviseringar för en ekonomi i balans. Behov av fortsatt effektiviseringar och prioritering kvarstår. Även framåt finns behov av utvecklade arbetssätt och stärkt samverkan inom och mellan nämnderna samt med andra kommuner.

För att säkerställa kvalitet och långsiktig hållbarhet behöver kommunen tydligare prioritera insatser som bidrar till måloppfyllelse och värdeskapande. Digitalisering, automatisering och gemensamma arbetssätt är centrala verktyg och utgör prioriterade utvecklingsområden nu och framtiden.

Kompetensförsörjning är en fortsatt strategisk utmaning. Den demografiska förändringen innebär att kommunen måste hitta metoder för att både attrahera och behålla medarbetare i en tid då tillgången till arbetskraft minskar. Brist på arbetskraft kan leda till användning av externa konsulter, högre kostnader och sämre kontinuitet. Rekryteringsutmaningen är stor, både för offentliga och privata arbetsgivare. Kommunen kommer att behöva fortsätta att utveckla sina strategier och program för att säkerställa en hållbar kompetensförsörjning och möta framtidens behov. Digitalisering av processer och information som syftar till att få effektiva och stödjande lösningar är ett av flera verktyg. Parallellt med detta behövs det metoder för att minska behovet av mänsklig arbetskraft på sikt.

Den demografiska utvecklingen innebär förändrade behov av kommunal service och krav på anpassning av verksamheternas omfattning och arbetssätt. Utveckling av förebyggande och samordnade arbetssätt, bland annat inom Nära vård och nya socialtjänstlagen, bör fortsatt prioriteras.

Omvärldsutvecklingen ställer ökade krav på kommunens förmåga att hantera risker och nya uppdrag. Arbetet med civil beredskap, cybersäkerhet och klimatomställning kommer att vara centrala utvecklingsområden under kommande år.

För vissa verksamheter, särskilt inom samhällsutveckling, behöver uppföljning och styrning fortsätta utvecklas med större fokus på effekt och värdeskapande. Det finns också behov av tydligare politiska prioriteringar kring ambitionsnivå och långsiktigt hållbar servicenivå. De utmaningar som finns att hantera i en kommuns komplexa planerings- och utvecklingsarbete spänner över många områden, där en bredd av kompetenser behöver involveras. Exempel på detta är de utmaningar som klimatförändringar innebär för långsiktig planering, ökade krav på energieffektivisering i fastighetsbeståndet samt insatser för ökat lokalt demokratiskt engagemang. Genom rätt resurser och samarbete både inom koncernen samt med andra kommuner och regioner stärks kraften att möta utmaningar.

Även inom bolagskoncernen kvarstår flera strategiska utvecklingsfrågor kommande år. Det gäller bland annat vakansutveckling i bostadsbeståndet, långsiktig fastighetsutveckling, investeringar inom energi och infrastruktur samt

utveckling av hållbara och leveranssäkra energilösningar. Osäkra marknadsförutsättningar, förändrade kostnadsnivåer och stora investeringsbehov påverkar förutsättningarna framåt.

Kommunen levererar i flera delar god kvalitet, men i vissa fall till en hög kostnadsnivå. Det tydliggör behovet av prioriteringar mellan ambitionsnivå, kvalitet och tillgänglighet. Under kommande år bör fokus vara på en mer effektiv resursanvändning, stärkt styrmodell samt fortsatt utveckling av gemensamma processer.

Intäktsutvecklingen i vissa verksamheter är osäker, bland annat till följd av förändrade regelverk och avgiftsmodeller.

Flera av de utmaningar som identifierats bedöms vara av strukturell karaktär och visar behov av långsiktiga strategiska ställningstaganden. Detta gäller bland annat kompetensförsörjning, lokalförsörjning, strukturen för omsorgsplatser samt anpassning av verksamheternas omfattning och innehåll.

Kommunen påverkas också av ett omfattande förändringstryck kopplat till ny och förändrad lagstiftning inom flera verksamhetsområden. Inom skolområdet väntar omfattande reformer under perioden 2026-2028. Totalt handlar det om cirka 14 reformer kopplade till bland annat tioårig grundskola, nya läroplaner, trygghet och studiero, elevhälsa, betygssystem samt förändringar inom gymnasieskolan. Reformtakten ställer ökade krav på omvärldsbevakning, planering, implementering och utveckling av lokala arbetssätt. Även utvecklingen inom AI och digitalisering innebär nya möjligheter men också ökade krav på styrning, säkerhet och organisatorisk förmåga. Även den nya socialtjänstlagen innebär förändrade krav på förebyggande arbete, tidiga insatser och samverkan.

Utvecklingen ställer ökade krav på omvärldsbevakning, analys, förberedelse och genomförandeförmåga inom hela kommunkoncernen. Det finns behov av att i god tid planera för förändrade arbetssätt, kompetensbehov, processer och resursfördelning utifrån nya lagkrav och reformer.

Även inom civil beredskap och räddningstjänst ökar kraven successivt. Utvecklingen inom totalförvar, säkerhetsskydd och Räddningstjänst under höjd beredskap innebär ökade krav på planering, utbildning, samverkan, robusthet och organisatorisk förmåga. För räddningstjänsten påverkar även förändrade krav inom bland annat ledning, övning, materiel, informationssäkerhet verksamhetens långsiktiga planeringsförutsättningar.

Kommunkoncernens ekonomi på sikt

Befolkningsframskrivningen pekar på ett minskat antal invånare i Gislaveds kommun över tid vilket i så fall medför att även skatteintäkter och bidrag kommer att minska. Framtida befolkningsutveckling och dess sammansättning kommer att påverka kommunkoncernen både verksamhetsmässigt som ekonomiskt.

Tillsammans med den demografiska förändringen innebär det att kommunkoncernen behöver både anpassa sin verksamhet men samtidigt även utveckla verksamheten ytterligare. Det är av stor vikt att kommunkoncernen inte enbart agerar reaktivt utan även fortsätter aktivt med arbetet att skapa ytterligare attraktivitet för Gislaveds kommun för att därigenom både behålla befintliga kommuninvånare som att attrahera nya.

Det är prioriterat att nämndernas arbete med att upprätthålla en ekonomi i balans fortsätter, fördjupas och samordnas för att uppnå kommunfullmäktiges finansiella mål. I annat fall riskerar kommunen att hamna i en svår ekonomisk situation, vilket skulle kräva mer drastiska åtgärder. Dessa åtgärder skulle bland annat kunna innebära att nuvarande investeringsnivåer inte kan upprätthållas och behövas sänkas till lägre nivåer, vilket skulle vara negativt för kommunens framtida utveckling och attraktivitet.

3 Ekonomisk redovisning

3.1 Uppföljning

3.1.1 Uppföljning driftredovisning

(mnkr)	Utfall 2026-04-30	KF-budget 2026	Budget- justeringar 2026	Justerad budget 2026	Prognos helårs- utfall U1	Prognos budget- avvikelse (helår) U1
Bygg- och miljönämnden	2,1	-6,4	-0,4	-6,8	-6,8	0,0
Kommunstyrelsen	-90,9	-223,4	0,8	-222,6	-225,3	-2,7
Räddningsnämnden	-14,3	-42,3	-1,0	-43,3	-43,3	0,0
Samhällsutvecklings- nämnden	-82,8	-223,0	-2,0	-225,1	-224,9	0,2
Socialnämnden	-255,1	-748,1	-6,2	-754,3	-773,3	-19,0
Utbildningsnämnden	-279,3	-817,7	-16,6	-834,3	-834,3	0,0
Överförmyndarnämnden	-0,6	-2,8	0,0	-2,8	-2,8	0,0
Summa nämnder	-721,0	-2 063,6	-25,5	-2 089,1	-2 110,6	-21,5
Finansförvaltningen	762,0	2 109,3	25,5	2 134,8	2 152,8	18,0
Resultat	41,1	45,7	0,0	45,7	42,2	-3,5

Ekonomisk kommentar

Bygg- och miljönämnden

Nämnden prognostiserar en ekonomi i balans. Tjänstledigheter och vakanser finns inom verksamheten och rekrytering pågår.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen prognostiserar ett underskott på 2,7 mnkr, främst kopplat till tomställda verksamhetslokaler samt större projekt och förändringsarbete inom strategisk planering utan fullt budgetutrymme.

Flera verksamheter visar samtidigt överskott till följd av vakanta tjänster, återhållsamhet och pågående omställningsarbete utifrån effektiviseringskrav, vilket delvis väger upp underskottet.

Räddningsnämnden

Räddningsnämnden prognostiserar en ekonomi i balans. Ekonomin påverkas av antal larm och uttryckningar, som de senaste åren varit färre än tidigare. Större händelser kan dock påverka utfallet.

Samhällsutvecklingsnämnden

Samhällsutvecklingsnämnden prognostiserar ett mindre överskott på 0,2 mnkr. Verksamheterna arbetar löpande för att nå ekonomi i balans. Vissa områden visar balans medan andra, främst kultur- och fritidsavdelningen samt måltidsverksamheten, fortsatt genomför större omställningar trots tecken på förbättrad ekonomi. Avgörande är att ofinansierade uppdrag inte tillkommer.

Flera verksamheter påverkas även av förändringar i andra nämnder, vilket gör intern dialog viktig för rätt anpassningar i rätt tid.

Socialnämnden

Socialnämnden prognostiserar ett underskott på 19 mnkr. Störst underskott finns inom vård- och omsorgsboende (-16 mnkr) samt ordinärt boende, hälso- och sjukvård och myndighet (-3 mnkr).

Underskottet drivs främst av höga personalkostnader, sjukfrånvaro, inhyrd personal, förändrade vårdbehov och strukturella kostnader där budgeten inte motsvarar behoven. Omställningen till mer förebyggande arbetssätt innebär också ökade kostnader på kort sikt.

Samtidigt syns positiva effekter genom minskade konsultkostnader, förbättrad sjukfrånvaro och mer kostnadseffektiva arbetssätt. Flera åtgärder har gett resultat, men tidigare kostnadsnivåer och svårigheter att snabbt anpassa organisation och bemanning påverkar fortfarande helårsutfallet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden prognostiserar en ekonomi i balans. Nämnden arbetar med omställning utifrån minskat antal barn och ungdomar samt effektiviseringskrav. Underskott inom grundskola och anpassad grundskola vägs upp av överskott inom övriga verksamhetsområden.

Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden prognostiserar en ekonomi i balans.

Finansförvaltningen

Finansförvaltningen prognostiserar en positiv budgetavvikelse på 18 mnkr. En viktig faktor för finansförvaltningens prognostiserade överskott är utvecklingen av skatteunderlaget och skatteintäkterna. I prognosen är hänsyn tagen till medfinansiering och eventuell avsättning till deponin i Mossarp.

3.1.2 Uppföljning investeringsredovisning (netto)

(mnkr)	Utfall 2026-04-30	Budget KF 2026	Ombudget- ering	Justerad budget 2026	Prognos U1	Avvikelse mot budget
Bygg- och miljönämnden	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommunstyrelsen	24,1	306,0	7,5	313,5	211,0	102,5
Räddningsnämnden	3,7	6,0	1,6	7,6	8,9	-1,2
Samhällsutvecklings- nämnden exkl VA	3,6	118,0	37,4	155,3	102,2	53,1
Socialnämnden	0,1	5,6	2,9	8,5	8,5	0,0
Utbildningsnämnden	1,5	5,5	1,5	7,0	7,0	0,0
Summa	33,0	441,1	50,9	492,0	337,6	154,4
Taxefinansierade investeringar, VA	11,3	60,0	49,5	109,5	96,5	13,0
Totala investeringar	44,3	501,1	100,4	601,4	434,1	167,4

Ekonomisk kommentar

Enligt prognosen planeras cirka 72 procent av den totala investeringsbudgeten att användas under 2026. Motsvarande andel för enbart den skattefinansierade investeringsbudgeten är 69 procent och för den taxefinansierade investeringsbudgeten cirka 88 procent.

Nyttjandegraden av investeringsbudgeten är till stor del beroende på hur tidplanen för vissa stora investeringsprojekt som till exempel nytt badhus i Gislaved följer planeringen.

3.1.3 Uppföljning exploateringsverksamheten - likviditetsplan

Exploateringsområde	Budget 2026, mnkr	Prognos U1	Prognosavvikelse mot budget 2026
Smålandia 2.0 Gislaved	25,0	6,0	19,0
Tippvägen Gislaved	0,5	0,5	0,0
Biltema, Signelsö 1:25 Gislaved	17,0	17,0	0,0
Nöbbele Reftele	32,0	10,0	22,0
Exploatering övrigt 2026	10,1	5,0	5,1
Summa	84,5	38,5	46,1

Smålandia är i upphandlings- och projekteringsfas och bedöms under 2027 att vara i full gång

För Nöbbele industriområde är Trafikverket igång med att bygga avfarten och börjar närma sig ett färdigställande. Infrastruktur för gata och VA planeras att påbörjas under kvartal 3-4 när upphandlingen är klar och tilldelad. Större delen av projektets utbyggnad kommer att vara klart under 2027.

4 Kommunala bolag

4.1 Ekonomisk uppföljning

Bolag	Budget 2026	Utfall 2026-04-31	Helårsprognos 1 2026-12-31	Avvikelse helårsprognos mot budget 2026	Bokslut 2025
Gislaved kommunhus AB	-0,5	-0,2	-0,5	0,0	-2,6
Gislaved Energikoncern AB	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2
Gislaved Energi AB	10,0	4,8	10,0	0,0	6,0
Gislaved Elnät AB	11,5	3,2	11,5	0,0	11,9
Gislaved Energiservice AB	1,4	1,2	1,4	0,0	0,7
Gislaved Energipark AB	0,0	-0,5	-1,5	-1,5	0,0
AB Gislavedshus	5,8	9,4	5,9	0,0	2,6
Gisletorp Lokaler AB	0,3	0,6	0,3	0,0	0,0
Enter Gislaved AB	-4,5	-0,4	-4,6*	-0,1	-3,6
Tingsslätt Fastighets i Gislaved AB	0,4	0,1	0,4	0,0	0,3
Resultat före bokslutsdisposition	24,4	18,4	22,9	-1,5	15,4

Bolagens utfall avser perioden januari till och med mars 2026.

**Prognostiserat resultat innan bokslutsdispositioner (bl.a. koncernbidrag) och skatt. Prognostiserat resultat efter bokslutsdispositioner är minus 0,8 mnkr.*

Kommentar, helårsprognons

Inledning

Gislaveds bolagskoncern består för närvarande av fem bolag (exklusive moderbolaget). Energibolaget är en egen koncern inom bolagskoncernen med 4 bolag (exklusive moderbolaget).

Gislaveds kommun organiserar de helägda bolagen under ett gemensamt moderbolag. Såväl moderbolag som dotterbolag är delar av Gislaveds kommunhuskoncern och ska alltid ha kommunkoncernperspektivet i beaktande. Bolagen ska skapa nytta för kommunen, dess näringsliv och medborgare.

De kommunala bolagen är en del av kommunkoncernen. Bolagen ska därför utföra sin verksamhet så att den långsiktigt bidrar till att främja hållbar utveckling och tillväxt inom kommunen samt utveckla samhällsnyttan inom sin sektor. Bolagen ska enskilt och gemensamt verka för att Gislaved är en attraktiv kommun utifrån fullmäktiges fastställda vision 2040 och övergripande inriktningsmål. I bolagens uppdrag ingår även ett samhällsansvar i syfte att bidra till en hållbar utveckling.

Gislaved kommunhus AB (moderbolag)

Gislaved kommunhus AB är moderbolag för Gislaved kommuns bolagskoncern.

Moderbolagets uppgift är bland annat att:

- arbeta med strategisk styrning
- företräda kommunen som ägare gentemot dotterbolagen
- skapa gemensamma arbetssätt för att därmed minska kostnader samt minska varje enskilt bolags sårbarhet vid till exempel personalomsättning för bolagens olika stödfunktioner.
- sammanställa uppföljningar och rapporteringar till kommunfullmäktige.
- tillse att den kommunala verksamheten styrs demokratiskt och att verksamheten följer tillämpliga lagar och principer.

Prognostiserat resultat är i linje med budgeterat resultat om minus 0,5 mnkr.

Moderbolagets ekonomiska resultat påverkas av koncernbidragets storlek.

Koncernbidraget fastställs i slutet av varje verksamhetsår och prognostiseras inte, vilket innebär att alla bolag i bolagskoncernen lämnar sina prognoser avseende resultatet *innan* bokslutsdispositioner och skatt.

Gislaved Energi koncern AB

Bolaget är moderbolag inom den kommunala energikoncernen och har till uppgift att arbeta med strategisk ledning, ägar- och samordningsfunktion samt finans och kontrollfunktion för energikoncernen.

Gislaved Energi AB

Bolaget har till uppgift att producera, köpa, sälja och leverera energi samt erbjuda energirelaterade tjänster inom Gislaveds kommun.

Prognostiserat resultat är i linje med budgeterat resultat om +10 mnkr. En stor del av bolagets resultat genereras under vinterhalvåret. I nuläget är inga större avvikelser eller händelser kända som kan komma att påverka budgeterat resultat för 2026.

Gislaved Energi Elnät AB

Bolaget har som huvudsaklig uppgift att äga, driva och utveckla elnätet i delar av Gislaved och därigenom säkerställa att hushåll och företag får en säker och fungerande eldistribution.

Prognostiserat resultat är i linje med beslutad budget om +11,5 mnkr.

Gislaved Energiservice AB

Bolaget har främst en intern service- och stödfunktion inom energikoncernen genom att tillhandahålla såsom drift- och servicetjänster samt teknisk och administrativ personal åt övriga bolag inom energikoncernen.

Prognostiserat resultat är i linje med beslutad budget om +1,4 mnkr.

Gislaved Energipark AB

Bolaget har som uppgift att utveckla och driva satsningar inom förnybar energi och ny energiteknik inom Gislaved som till exempel solcellsproduktion, energilagring med batterier, elbilsladdning samt utveckling av framtida energilösningar.

Prognostiserat underskott är minus 1,5 mnkr för 2026. Bolaget blev ett helägt dotterbolag i februari 2026 därav är ingen budget lagd för året. En viss stabilisering av kostnadsbilden märks redan och när bolaget kan verka på fler frekvensmarknader kommer detta att påverka lönsamheten gynnsamt. Inom 5 till 6 år bör bolaget ha goda möjligheter att generera ett positivt resultat.

AB Gislavedshus

Bolaget är ett allmännyttigt kommunalt bolag. Bolagets huvuduppdrag är att främja bostadsförsörjningen i kommunen och erbjuda attraktiva och trygga hyresbostäder. Bolaget har också ett samhällsuppdrag att bidra till att göra Gislaveds kommun attraktiv att bo och verka i. Verksamheten ska samtidigt drivas enligt affärsmässiga principer.

Prognostiserat resultat är i linje med beslutad budget om +5,8 mnkr. En viktig faktor för bolagets ekonomi är utvecklingen av vakansgraden i bostadsbeståndet och fortsatt energieffektivisering inom beståndet.

Gisletorp Lokaler AB

Bolaget har i uppdrag att inom kommunen uppföra, sälja, äga, etablera och skapa genomströmning för nya näringsverksamheter och offentliga behov i lokaler och fastigheterna samt att äga, förvalta och utveckla Anderstorp Motorbana, Scandinavian Raceway. Bolaget ska kunna erbjuda en variation av lokaler. Bolaget ska även förvalta och hyra ut sanerings- och exploateringsfastigheter på uppdrag av kommunstyrelsen.

Prognostiserat resultat är i linje med beslutad budget om +0,3 mnkr. En viktig fråga för den framtida utvecklingen av bolaget är frågan om Scandinavian Raceway. Ärendet ligger för avgörande vid Mark- och miljööverdomstolen sedan ett antal år tillbaka i tiden.

Enter Gislaved AB

Bolagets syfte är att vara en aktiv och operativ partner i utvecklingen av Gislaveds kommuns näringsliv. Genom att tillhandahålla nätverk, rådgivning och kommunikation, samt samla in och förmedla relevant kunskap och information, ska bolaget främja företagsutveckling och verka för ökad etablering av företag inom kommunen.

Bolaget finansieras genom verksamhetsbidrag från kommunen, koncernbidrag samt projektmedel från Näringslivsrådet. Bolaget har sedan tidigare upparbetat ett större eget kapital där avsikten är att minska ner detta. Därav är det budgeterat 2026 med minus 0,8 mnkr *efter* bokslutsdispositioner. Prognosen i uppföljning 1 är i linje med beslutad budget.

Tingslätt Fastighets AB i Gislaved

Bolagets syfte är att äga och förvalta fast egendom, Tingslätt 12, samt bedriva uthyrning av densamma till externa parter. Prognostiserat resultat är i linje med beslutad budget om +0,4 mnkr. En avgörande faktor för bolagets ekonomi är att fastigheten Tingslätt 12 uthyres till extern part samt att inga större och mer omfattande renoveringsbehov uppstår.

Ksau §102

Dnr: KS.2026.125

I.3.1

Regler för inköp och upphandling**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunstyrelsen besluta att anta Regler för inköp och upphandling, daterat den 6 maj 2026, samt att Regler för inköp och upphandling daterade den 18 september 2024 upphör att gälla den 9 juni 2026.

Ruth Johannesson (MiG) deltar inte i beslutet.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelseförvaltningen har reviderat reglerna för inköp och upphandling. Förutom förändringar av redaktionell karaktär är avsnitt 3 "Välfärdsbrott" tillagd och avsnitt 13 "Direktupphandling" omarbetade i sin helhet. Förändringen innebär att tillvägagångssättet har förändrats samt att beloppsgränser har höjts för att likställas med upphandlingslagarna. Syftet med förändringen är att förenkla processen för att vara mer flexibel och följa den samhällsekonomiska kostnadsutvecklingen bättre och för att skapa bättre möjligheter för det lokala näringslivet.

Bedömningen är att förändringen inte får några negativa ekonomiska konsekvenser eller andra negativa konsekvenser.

Styrdokumentet för inköp och upphandling reglerar hur varor, tjänster och entreprenader ska anskaffas på ett rättssäkert, effektivt och affärsmässigt sätt. De utgår från gällande lagstiftning, främst lagen om offentlig upphandling (LOU), och syftar till att säkerställa att offentliga medel används ansvarsfullt samt att konkurrensen på marknaden tas tillvara.

Dokumentet anger övergripande principer såsom likabehandling, icke-diskriminering, transparens, proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Dokumentet beskriver även ansvarsfördelning inom organisationen, inklusive roller för beställare, upphandlingsfunktion och beslutsfattare.

Riktlinjerna tydliggör även hur direktupphandlingar får genomföras samt vilka beloppsgränser och dokumentationskrav som gäller.

En central del är att främja hållbara inköp, vilket innebär att miljömässiga, sociala och etiska hänsyn ska integreras i upphandlingarna när så är möjligt och relevant.

Sammanfattningsvis ska regler för inköp och upphandling bidra till en enhetlig och professionell inköpsprocess som minimerar risker, säkerställer regel efterlevnad och skapar långsiktigt värde för kommunen och dess invånare.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att anta Regler för inköp och upphandling, daterade den 6 maj 2026, samt att Regler för inköp och upphandling daterade den 18 september 2024 upphör att gälla den 9 juni 2026.

Ksau §102 (forts.)

Beslutsunderlag

Regler för inköp och upphandling, daterat den 18 september 2024.

Regler för inköp och upphandling, daterat den 6 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 11 maj 2026.

Yrkanden

Evangelos Varsamis (S), Sandy Kindbladh (WeP), Carina Johansson (C), Ylva Samuelsson (S): bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Evangelos Varsamis (S) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Regler för inköp och upphandling

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta Regler för inköp och upphandling, daterade den 6 maj 2026, samt att Regler för inköp och upphandling daterade den 18 september 2024 upphör att gälla den 9 juni 2026.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelseförvaltningen har reviderat reglerna för inköp och upphandling. Förutom förändringar av redaktionell karaktär är avsnitt 3 "Välfärdsbrott" tillagd och avsnitt 13 "Direktupphandling" omarbetade i sin helhet. Förändringen innebär att tillvägagångssättet har förändrats samt att beloppsgränser har höjts för att likställas med upphandlingslagarna. Syftet med förändringen är att förenkla processen för att vara mer flexibel och följa den samhällsekonomiska kostnadsutvecklingen bättre och för att skapa bättre möjligheter för det lokala näringslivet.

Bedömningen är att förändringen inte får några negativa ekonomiska konsekvenser eller andra negativa konsekvenser.

Styrdokumentet för inköp och upphandling reglerar hur varor, tjänster och entreprenader ska anskaffas på ett rättssäkert, effektivt och affärsmässigt sätt. De utgår från gällande lagstiftning, främst lagen om offentlig upphandling (LOU), och syftar till att säkerställa att offentliga medel används ansvarsfullt samt att konkurrensen på marknaden tas tillvara.

Dokumentet anger övergripande principer såsom likabehandling, icke-diskriminering, transparens, proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Dokumentet beskriver även ansvarsfördelning inom organisationen, inklusive roller för beställare, upphandlingsfunktion och beslutsfattare.

Riktlinjerna tydliggör även hur direktupphandlingar får genomföras samt vilka beloppsgränser och dokumentationskrav som gäller.

En central del är att främja hållbara inköp, vilket innebär att miljömässiga, sociala och etiska hänsyn ska integreras i upphandlingarna när så är möjligt och relevant.

Sammanfattningsvis ska regler för inköp och upphandling bidra till en enhetlig och professionell inköpsprocess som minimerar risker, säkerställer regelefterlevnad och skapar långsiktigt värde för kommunen och dess invånare.

Beslutsunderlag

Regler för inköp och upphandling beslutade den 18 september 2024.

Regler för inköp och upphandling daterade den 6 maj 2026 (med förändringar markerade).

Regler för inköp och upphandling, daterade den 6 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 11 maj 2026.

Anna Sanell
Biträdande kommundirektör

Anders Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:

Alla nämnder och förvaltningar
Kommunala bolag

Styrdokument
Dokumenttyp: Regler
Beslutat av: Kommunstyrelsen
Fastställsedatum inkl. dnr: 2026-xx-xx, §x. Dnr KS.2026.125
Gäller för: ?
Ansvarig: Ekonomichef
Revideras: Vart fjärde år eller vid behov
Följs upp: Ekonomiavdelningen

Riktlinjer för inköp och upphandling

2026-05-06

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Omfattning	3
3	Välfärdsbrott.....	4
4	Mutor och korruption.....	4
5	Upphandlingskompetens	4
6	Avtal.....	5
7	Ansvarsfördelning.....	5
8	Upphandlingsprocessen.....	5
9	Samordnad upphandling	6
10	Köp/Leasing eller hyra	6
11	Hållbar upphandling.....	6
12	Social hänsyn.....	6
13	Direktupphandling.....	7
13.1	Direktupphandlingsgränser	7
13.1.1	Vara/tjänst/entreprenad	7
13.1.2	Sociala tjänster och andra särskilda tjänster.....	7
13.2	Beställning vid direktupphandling.....	7
13.3	Otillåten direktupphandling	8
14	Köp av annan verksamhet inom kommunen	8

I Inledning

Regler för inköp och upphandling grundar sig på lagen om offentlig upphandling (LOU), lagen om upphandling av koncessioner (LUK) och lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) samt kommunens policy för inköp och upphandling, och ska säkerställa ett korrekt agerande vid inköp och upphandling i Gislaveds kommun. Reglerna syftar till att främja en hållbar utveckling, bästa hushållning med kommunala medel samt att bidra till att resurser kan frigöras inom kommunens förvaltningar och dess verksamheter.

Kommunstyrelsen beslutar om upprättande av kommunövergripande regler. Alla medarbetare som berörs av inköpsprocessen ska ha kännedom om och tillämpa kommunens regler samt övriga gällande styrdokument.

Samtliga medarbetare som ska beställa ska gå en beställarutbildning samt ha en beställarrätt från chef avseende vilka befogenheter som medarbetaren har. För att nyttja resurserna rätt bör kommunens samlade kompetens tas tillvara och antalet beställare per avdelning minimeras så att inköpsprocessen blir så bra som möjligt.

Reglerna omfattar köp, leasing, hyra av varor, tjänster eller entreprenader för kommunens samtliga nämnder och förvaltningar.

Policy och regler för upphandling och inköp omfattar inte försäljning, uthyrning eller hyra av lokal samt anskaffning av fastighet.

2 Omfattning

Lagarna grundar sig på fem grundläggande principer:

- likabehandlingsprincipen
- transparensprincipen
- icke-diskrimineringsprincipen
- proportionalitetsprincipen
- principen om ömsesidigt erkännande

Oavsett belopp ska kommunernas samtliga upphandlingar och inköp alltid genomföras på ett sådant sätt att kommunernas agerande inte strider mot någon av principerna, vilket bland annat innebär att:

- befintlig konkurrens utnyttjas
- anbudstiden är skäligt lång
- upphandling sker med helhetssyn och utifrån ett totalkostnadsperspektiv, där kommunens bästa har företräde framför enskild nämnds/förvaltnings intresse

- krav på leverantörer är proportionerliga och transparenta
- krav på varor och tjänster är rimliga och behovsstyrda
- leveranstider är rimliga
- relevanta miljökrav, sociala och etiska krav alltid ska beaktats
- vid behov ställa kollektivavtalsliknande villkor
- ha en öppen och förtroendeskapande dialog med alla leverantörer
- den absoluta anbudssekretessen iakttas
- följa upp hur leverantörer uppfyller ingångna avtal

Kraven som ställs ska motsvara kommunens behov och de varor, tjänster och entreprenader som upphandlas ska ha rätt funktion, vara av rätt kvalitet, levereras på rätt plats och i rätt tid. Beställning av ny upphandling ska planeras i god tid och genomföras i nära samverkan mellan upphandlingsenheten och sakkunniga företrädare för de förvaltningar som upphandlingen berör.

Upphandling ska ske med de konkurrensmöjligheter som finns och kommunens alla policys, riktlinjer och regler ska beaktas i tillämpliga delar.

3 Välfärdsbrott

Välfärdsbrottslighet utgör en risk i offentlig upphandling och kan innebära att oseriösa leverantörer tillskansar sig offentlig medel genom felaktiga uppgifter, skatteundandragande eller bristande regelefterlevnad. Kommunen ska därför, inom gällande lagstiftning och tillgängliga resurser, vidta proportionerliga åtgärder för att förebygga, upptäcka och motverka sådana förfaranden.

4 Mutor och korruption

Kommunen ska i alla sammanhang ha ett professionellt förhållningssätt till leverantörer. Det är särskilt viktigt i samband med en pågående upphandling och när myndighetsbeslut ska fattas. Se gällande version av Riktlinje för att motverka mutor, korruption, oegentligheter eller jäv i verksamheter och bolag.

5 Upphandlingskompetens

Kommunens samlade kompetens ska tas tillvara för att genomföra effektiva och affärsmässiga upphandlingar. Kommunstyrelsen ansvarar för att det inom kommunen finns en central upphandlingsenhet med upphandlingskompetens. Upphandlingsenheten ansvarar för och informerar om upphandlingsprocessen.

6 Avtal

Kommunens anställda och förtroendevalda ska känna till och alltid använda de upphandlade avtal som finns. Finns det avtal för vara/tjänst/entreprenad ska dessa användas oavsett belopp för köpet. Kommunens avtal ska finnas tillgängliga på ett överskådligt sätt för alla beställande enheter.

Upphandlingsenheten ansvarar för att avtalen läggs in i en databas, tillgänglig via kommunens intranät.

7 Ansvarsfördelning

Respektive nämnd beslutar om upphandling som endast berör nämndens egen verksamhet eller behov inom nämndens förvaltningsområde.

Kommunstyrelsen beslutar om upphandlingar som är nämndövergripande. Vid en upphandling äger den beställande förvaltningen processen och ska driva den framåt.

Upphandlaren står för den upphandlingsmässiga kompetensen och kvalitetssäkringen av upphandlingen utifrån ett juridiskt och affärsmässigt perspektiv. Förvaltningen ansvarar för att finansiella medel finns och för att utse lämplig personal med rätt kompetens. Deltagarna från förvaltningarna ska ha mandat att ställa verksamhetskrav och tillvarata nämndens/förvaltningens behov. Vid behov av annan kompetens vid kravställning, t.ex. hållbarhet, miljö och it-krav, ska beställaren ta kontakt med respektive enhet i den mån det finns kompetens alternativt ta in externt kompetensstöd.

Förvaltningen ska även undersöka marknadens förutsättning och beskriva föreliggande behov av varan, tjänsten eller entreprenaden och utifrån detta skriva en kravspecifikation samt utvärdera inkomna anbuds uppfyllande av kravspecifikationen. Använder förvaltningen externt konsultstöd för framtagande av kravspecifikation och stöd i övrigt gällande upphandlingens innehåll, ansvarar förvaltningen för kvalitetssäkring av konsultens leverans.

8 Upphandlingsprocessen

Finns inget avtal ska den ansvariga förvaltningen genomföra en beställning av upphandling. Upphandlingsenheten beslutar i samråd med förvaltningen sedan hur upphandlingen ska genomföras.

Upphandlingsprocessen ska följa lagen om offentlig upphandling och innebär bl.a.

- att ett tydligt upphandlingsunderlag tas fram med kravspecifikation och avtalsvillkor
- annonsering
- öppning av anbud

- prövning och utvärdering
- tilldelning
- kontraktsskrivande
- eventuell överprövning
- eventuell sekretessprövning

Samtliga krav som ställs i upphandlingsunderlaget måste kunna följas upp. Det är beställarens ansvar att följa upp ställda krav.

9 Samordnad upphandling

Samordnade upphandlingar bör genomföras då det finns samordningsvinster. Den centrala upphandlingsenheten ska verka för att samordning av upphandlingar sker.

Kommunen är medlem i flera olika inköpscentraler. Innan avrop från inköpscentralens avtal ska en utredning göras och beslut fattas om det är förmånligt för kommunen som helhet att ansluta sig till ramavtalet eller om en egen upphandling ska genomföras. Kommunen måste varit ansluten till inköpscentralen vid tidpunkten för upphandlingens genomförande för att kunna nyttja ramavtalet.

10 Köp/Leasing eller hyra

Huvudregeln är att varor ska köpas d.v.s. inte hyras eller leasas. Avsteg från huvudregeln kan göras av ekonomichef.

11 Hållbar upphandling

Kommunen ska eftersträva en ständig miljöförbättring på de varor, produkter och tjänster som upphandlas. Kommunen ska i alla sina inköp och upphandlingar ställa relevanta hållbarhetskrav.

Kommunens övergripande policy och styrdokument ska följas. Upphandlingsmyndighetens framtagna hållbarhetskriterier ska användas som ett stöd för kommunen. Det är beställarens ansvar att ta fram och följa upp ställda krav.

12 Social hänsyn

Social hänsyn i upphandling innebär att upphandlingar kan användas som ett arbetsmarknadsverktyg. När det är möjligt och lämpligt så förs ett särskilt kontraktsvillkor om sysselsättning in.

13 Direktupphandling

Direktupphandling får endast användas om inget avtal finns eller inköpets värde inte uppskattas överstiga direktupphandlingsgränsen.

Värdet av det som ska upphandlas ska uppskattas till det totala belopp som kommer att betalas. En upphandling får inte delas upp i syfte att kringgå bestämmelserna. När värdet av upphandlingen beräknas ska även möjliga options- och/eller förlängningsklausuler ingå.

Direktupphandlingsgränsen gäller för alla likvärdiga inköp i kommunen. Den som genomför en direktupphandling ska alltid förvissa sig om att ett erbjudet pris är rimligt, t.ex. genom en prisjämförelse.

13.1 Direktupphandlingsgränser

13.1.1 Vara/tjänst/entreprenad

Om det uppskattade värdet på den planerade upphandlingen av vara/tjänst/entreprenad är:

- Mindre än 100 000 kr kan inköpet genomföras hos lämplig leverantör. Är köpet över 75 000 kr skickas "Dokumentation direktupphandling" till upphandlingsenheten.
- Över 100 000 kr till direktupphandlingsgränsen ska upphandlingsenheten kontaktas för vidare handläggning och dokumentation.

13.1.2 Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Om det uppskattade värdet på den planerade upphandlingen av sociala tjänster och andra särskilda tjänster är:

- Mindre än 100 000 kr kan inköpet genomföras hos lämplig leverantör. Är köpet över 75 000 kr skickas "Dokumentation direktupphandling" till upphandlingsenheten.
- Över 100 000 till direktupphandlingsgränsen ska upphandlingsenheten kontaktas för vidare handläggning och dokumentation.

13.2 Beställning vid direktupphandling

I första hand ska varor beställas med leverans till anvisad leveransadress. I undantagsfall kan köp göras i fysisk butik. Beställaren ansvarar för att fakturering sker elektroniskt med 30 dagars betalningsvillkor där referenskod och beställarens namn framgår.

Beställs en tjänst ska den formuleras innan uppdraget påbörjas och bekräftas av leverantören. Dokumentera bland annat omfattning, startdatum och slutdatum.

Vissa inköp går inte att beställa eller få fakturerade, t.ex. kostnader för utflykter med brukare. Dessa medarbetare kan då få ett personligt bankkort. Bankkortet får enbart användas när det inte är möjligt att få inköpta varor/tjänster fakturerade. Det är den enskilda medarbetarens skyldighet att kvitton redovisas i enlighet med gällande rutiner.

Inköp av varor/tjänster ska inte ske via personliga utlägg då detta medför ytterligare kostnader avseende administration enligt redovisningslagen.

13.3 Otillåten direktupphandling

Om en otillåten direktupphandling har genomförts kan avtalet ogiltigförklaras, leverantören kan kräva skadestånd och en upphandlingsskadeavgift kan utdömas. Eventuella böter belastar beställarens enhet.

14 Köp av annan verksamhet inom kommunen

Om kommunen vill köpa av bolag/stiftelse inom kommunkoncernen, finns i vissa fall undantag i LOU. En prövning gällande om undantaget är tillämpligt ska göras i varje enskilt fall. En sådan prövning ska genomföras i samverkan med upphandlingsenheten och resultatet av prövningen ska dokumenteras.

Styrdokument
Dokumenttyp: Regler
Beslutat av: Kommunstyrelsen
Fastställsedatum:
Ansvarig: Ekonomichefen
Revideras: Vart 4:e år eller vid behov
Följas upp: Vart 4:e år eller vid behov

Regler för inköp och upphandling

2026-05-06

Gulmarkerad text: ny text

Blåmarkerad text: omarbetad text

Rödmarkerad text: borttagen text

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Omfattning.....	3
3	Välfärdsbrott.....	4
4	Mutor och korruption.....	4
5	Upphandlingskompetens.....	4
6	Avtal.....	5
7	Ansvarsfördelning.....	5
8	Upphandlingsprocessen.....	6
9	Samordnad upphandling.....	6
10	Köp/Leasing eller hyra.....	6
11	Hållbar upphandling.....	7
12	Social hänsyn.....	7
13	Direktupphandling.....	7
13.1	Direktupphandlingsgränser.....	7
13.1.1	Vara/tjänst/entreprenad.....	7
13.1.2	Sociala tjänster och andra särskilda tjänster.....	8
13.2	Beställning vid direktupphandling.....	8
13.3	Otillåten direktupphandling.....	8
14	Köp av annan verksamhet inom kommunen.....	8

1 Inledning

Regler för inköp och upphandling grundar sig på lagen om offentlig upphandling (LOU), lagen om upphandling av koncessioner (LUK) och lagen om upphandling inom försörjningssektorerna (LUF) samt kommunens policy för inköp och upphandling och ska säkerställa ett korrekt agerande vid inköp och upphandling i Gislaveds kommun. Reglerna syftar till att främja en hållbar utveckling, bästa hushållning med kommunala medel samt att bidra till att resurser kan frigöras inom kommunens förvaltningar och dess verksamheter.

Kommunstyrelsen beslutar om upprättande av kommunövergripande regler. Alla medarbetare som berörs av inköpsprocessen ska ha kännedom om och tillämpa kommunens regler samt övriga gällande styrdokument.

Samtliga medarbetare som ska beställa ska gå en beställarutbildning samt ha en beställarrätt från chef avseende vilka befogenheter som medarbetaren har. För att nyttja resurserna rätt bör kommunens samlade kompetens tas tillvara och antalet beställare per avdelning minimeras så att inköpsprocessen blir så bra som möjligt.

Reglerna omfattar köp, leasing, hyra av varor, tjänster eller entreprenader för kommunens samtliga nämnder och förvaltningar.

Policy och regler för upphandling och inköp omfattar inte försäljning, uthyrning eller hyra av lokal samt anskaffning av fastighet.

2 Omfattning

Lagarna grundar sig på fem grundläggande principer:

- likabehandlingsprincipen
- transparensprincipen
- icke-diskrimineringsprincipen
- proportionalitetsprincipen
- principen om ömsesidigt erkännande

Oavsett belopp ska kommunernas samtliga upphandlingar och inköp alltid genomföras på ett sådant sätt att kommunernas agerande inte strider mot någon av principerna, vilket bland annat innebär att:

- befintlig konkurrens utnyttjas
- anbudstiden är skäligt lång
- upphandling sker med helhetssyn och utifrån ett totalkostnadsperspektiv, där kommunens bästa har företräde framför enskild nämnds/förvaltnings intresse

- krav på leverantörer är proportionerliga och transparenta
- krav på varor och tjänster är rimliga och behovsstyrda
- leveranstider är rimliga
- relevanta miljökrav, sociala och etiska krav alltid ska beaktas
- vid behov ställa kollektivavtalsliknande villkor
- ha en öppen och förtroendeskapande dialog med alla leverantörer
- den absoluta anbudssekretessen iakttas
- följa upp hur leverantörer uppfyller ingångna avtal

Kraven som ställs ska motsvara kommunens behov och de varor, tjänster och entreprenader som upphandlas ska ha rätt funktion, vara av rätt kvalitet, levereras på rätt plats och i rätt tid. **Beställning av ny** upphandling ska planeras i god tid och genomföras i nära samverkan mellan upphandlingsenheten och sakkunniga företrädare för de förvaltningar som upphandlingen berör.

Upphandling ska ske med de konkurrensmöjligheter som finns och kommunens alla policys, riktlinjer och regler ska beaktas i tillämpliga delar.

3 Vålfärdsbrott

Vålfärdsbrottslighet utgör en risk i offentlig upphandling och kan innebära att oseriösa leverantörer tillskansar sig offentliga medel genom felaktiga uppgifter, skatteundandragande eller bristande regelefterlevnad. Kommunen ska därför, inom gällande lagstiftning och tillgängliga resurser, vidta proportionerliga åtgärder för att förebygga, upptäcka och motverka sådana förfaranden.

4 Mutor och korruption

Kommunen ska i alla sammanhang ha ett professionellt förhållningssätt till leverantörer. Det är särskilt viktigt i samband med en pågående upphandling och när myndighetsbeslut ska fattas. Se **gällande version av Riktlinje** för att motverka mutor, korruption, oegentligheter eller jäv i verksamheter och bolag.

5 Upphandlingskompetens

Kommunens samlade kompetens ska tas tillvara för att genomföra effektiva och affärsmässiga upphandlingar. Kommunstyrelsen ansvarar för att det inom kommunen finns en central upphandlingsenhet med upphandlingskompetens. Upphandlingsenheten ansvarar för och informerar om upphandlingsprocessen.

6 Avtal

Kommunens anställda och förtroendevalda ska känna till och alltid använda de upphandlade avtal som finns. Finns det avtal för vara/tjänst/entreprenad ska dessa användas oavsett belopp för köpet. Kommunens avtal ska finnas tillgängliga på ett överskådligt sätt för alla beställande enheter.

Upphandlingsenheten ansvarar för att avtalen läggs in i en databas, tillgänglig via kommunens intranät.

7 Ansvarsfördelning

Respektive nämnd beslutar om upphandling som endast berör nämndens egen verksamhet eller behov inom nämndens förvaltningsområde.

Kommunstyrelsen beslutar om upphandlingar som är nämndövergripande.

Vid en upphandling äger den beställande förvaltningen processen och ska driva den framåt.

Upphandlaren står för den upphandlingsmässiga kompetensen och kvalitetssäkringen av upphandlingen utifrån ett juridiskt och affärsmässigt perspektiv. Förvaltningen ansvarar för att finansiella medel finns och för att utse lämplig personal med rätt kompetens. Deltagarna från förvaltningarna ska ha mandat att ställa verksamhetskrav och tillvarata nämndens/förvaltningens behov. Vid behov av annan kompetens vid kravställning tex. hållbarhet, miljö och it-krav ska beställaren ta kontakt med respektive enhet i den mån det finns kompetens alternativt ta in externt kompetensstöd.

Förvaltningen ska även undersöka marknadens förutsättning och beskriva föreliggande behov av varan, tjänsten eller entreprenaden och utifrån detta skriva en kravspecifikation samt utvärdera inkomna anbuds uppfyllande av kravspecifikationen. Använder förvaltningen externt konsultstöd för framtagande av kravspecifikation och stöd i övrigt gällande upphandlingens innehåll, ansvarar förvaltningen för kvalitetssäkring av konsultens leverans.

8 Upphandlingsprocessen

Finns inget avtal ska den ansvariga förvaltningen genomföra en beställning av upphandling. Upphandlingsenheten beslutar i samråd med förvaltningen sedan hur upphandlingen ska genomföras.

Upphandlingsprocessen ska följa lagen om offentlig upphandling och innebär bl.a.

- att ett tydligt upphandlingsunderlag tas fram med kravspecifikation och avtalsvillkor
- annonsering
- öppning av anbud
- prövning och utvärdering
- tilldelning
- kontraktskrivande
- eventuell överprövning
- eventuell sekretessprövning

Samtliga krav som ställs i upphandlingsunderlaget måste kunna följas upp. Det är beställarens ansvar att följa upp ställda krav.

9 Samordnad upphandling

Samordnade upphandlingar bör genomföras då det finns samordningsvinster. Den centrala upphandlingsenheten ska verka för att samordning av upphandlingar sker.

Kommunen är medlem i flera olika **inköpscentraler**. Innan avrop från inköpscentralens avtal ska en utredning göras och beslut fattas om det är förmånligt för kommunen som helhet att ansluta sig till ramavtalet eller om en egen upphandling ska genomföras. Kommunen måste varit ansluten till inköpscentralen vid tidpunkten för upphandlingens genomförande för att kunna nyttja ramavtalet.

10 Köp/Leasing eller hyra

Huvudregeln är att varor ska köpas d.v.s. ej hyras eller leasas. Avsteg från huvudregeln kan göras av ekonomichef.

11 Hållbar upphandling

Kommunen ska eftersträva en ständig miljöförbättring på de varor, produkter och tjänster som upphandlas. Kommunen ska i alla sina inköp och upphandlingar ställa relevanta hållbarhetskrav. Kommunens övergripande policys och styrdokument ska följas. Upphandlingsmyndighetens framtagna hållbarhetskriterier ska användas som ett stöd för kommunen. Det är beställarens ansvar att ta fram och följa upp ställda krav.

12 Social hänsyn

Social hänsyn i upphandling innebär att upphandlingar kan användas som ett arbetsmarknadsverktyg. När det är möjligt och lämpligt så förs ett särskilt kontraktsvillkor om sysselsättning in.

13 Direktupphandling

Direktupphandling får endast användas om inget avtal finns eller inköpets värde inte uppskattas överstiga direktupphandlingsgränsen.

Värdet av det som ska upphandlas ska uppskattas till det totala belopp som kommer att betalas. En upphandling får inte delas upp i syfte att kringgå bestämmelserna. När värdet av upphandlingen beräknas ska även möjliga options- och/eller förlängningsklausuler ingå.

Direktupphandlingsgränsen gäller för alla likvärdiga inköp i kommunen. Den som genomför en direktupphandling ska alltid förvissa sig om att ett erbjudet pris är rimligt, t.ex. genom en prisjämförelse.

13.1 Direktupphandlingsgränser

13.1.1 Vara/tjänst/entreprenad

Om det uppskattade värdet på den planerade upphandlingen av vara/tjänst/entreprenad är:

- Mindre än 100 000 kr kan inköpet genomföras hos lämplig leverantör. Är köpet över 75 000 kr skickas "Dokumentation direktupphandling" till upphandlingsenheten.
- Över 100 000 kr till direktupphandlingsgränsen ska upphandlingsenheten kontaktas för vidare handläggning och dokumentation.

13.1.2 Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Om det uppskattade värdet på den planerade upphandlingen av sociala tjänster och andra särskilda tjänster är:

- Mindre än 100 000 kr kan inköpet genomföras hos lämplig leverantör. Är köpet över 75 000 kr skickas "Dokumentation direktupphandling" till upphandlingsenheten.
- Över 100 000 till direktupphandlingsgränsen ska upphandlingsenheten kontaktas för vidare handläggning och dokumentation.

13.2 Beställning vid direktupphandling

I första hand ska varor beställas med leverans till anvisad leveransadress. I undantagsfall kan köp göras i fysisk butik. Beställaren ansvarar för att fakturering sker elektroniskt med 30 dagars betalningsvillkor där referenskod och beställarens namn framgår.

Beställs en tjänst ska den formuleras innan uppdraget påbörjas och bekräftas av leverantören. Dokumentera bland annat omfattning, startdatum och slutdatum.

Vissa inköp går inte att beställa eller få fakturerade, t.ex. kostnader för utflykter med brukare. Dessa medarbetare kan då få ett personligt bankkort. Bankkortet får enbart användas när det inte är möjligt att få inköpta varor/tjänster fakturerade. Det är den enskilda medarbetarens skyldighet att kvitton redovisas i enlighet med gällande rutiner.

Inköp av varor/tjänster ska inte ske via personliga utlägg då detta medför ytterligare kostnader avseende administration enligt redovisningslagen.

13.3 Otillåten direktupphandling

Om en otillåten direktupphandling har genomförts kan avtalet ogiltigförklaras, leverantören kan kräva skadestånd och en upphandlingsskadeavgift kan utdömas. Eventuella böter belastar beställarens enhet.

Tidigare avsnitt 13.3 Leverans vid direktupphandling samt tidigare avsnitt 13.4 Betalning vid direktupphandling utgår.

14 Köp av annan verksamhet inom kommunen

Om kommunen vill köpa av bolag/stiftelse inom kommunkoncernen, finns i vissa fall undantag i LOU. En prövning gällande om undantaget är tillämpligt ska göras i varje enskilt fall. En sådan prövning ska genomföras i samverkan med upphandlingsenheten och resultatet av prövningen ska dokumenteras.

Styrdokument
Dokumenttyp: Regler
Beslutat av: Kommunstyrelsen
Fastställsedatum:
Ansvarig: Ekonomichefen
Revideras: Vart 4:e år eller vid behov
Följas upp: Vart 4:e år eller vid behov

Regler för inköp och upphandling

Dnr: KS.2022.47
2024-09-18

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Omfattning.....	3
3	Grundprinciper	3
4	Mutor och korruption.....	4
5	Upphandlingskompetens.....	4
6	Avtal	4
7	Ansvarsfördelning.....	5
8	Upphandlingsprocessen	5
9	Samordnad upphandling	6
10	Köp/Leasing eller hyra	6
11	Hållbar upphandling	6
12	Social hänsyn	6
13	Direktupphandling.....	6
13.1	Direktupphandlingsgränser.....	7
13.1.1	Vara/tjänst/entreprenad	7
13.1.2	Sociala tjänster och andra särskilda tjänster.....	7
13.2	Beställning vid direktupphandling	7
13.3	Leverans vid direktupphandling.....	8
13.4	Betalning vid direktupphandling.....	8
13.5	Otillåten direktupphandling.....	8
14	Köp av annan verksamhet inom kommunen.....	8

1 Inledning

Regler för inköp och upphandling grundar sig på lagen om offentlig upphandling samt kommunens policy för inköp och upphandling och ska säkerställa ett korrekt agerande vid inköp och upphandling i Gislaveds kommun. Reglerna syftar till att främja en hållbar utveckling, bästa hushållning med kommunala medel samt att bidra till att resurser kan frigöras inom kommunens förvaltningar och dess verksamheter.

Kommunstyrelsen beslutar om upprättande av kommunövergripande regler. Alla medarbetare som berörs av inköpsprocessen ska ha kännedom om och tillämpa kommunens regler samt övriga gällande styrdokument.

Samtliga medarbetare som ska beställa ska gå en beställarutbildning samt ha en beställarrätt från chef avseende vilka befogenheter som medarbetaren har. För att nyttja resurserna rätt bör kommunens samlade kompetens tas tillvara och antalet beställare per avdelning minimeras så att inköpsprocessen blir så bra som möjligt.

2 Omfattning

Reglerna omfattar köp, leasing, hyra av varor, tjänster eller entreprenader för kommunens samtliga nämnder och förvaltningar.

Policy och regler för upphandling och inköp omfattar inte försäljning, uthyrning eller hyra av lokal samt anskaffning av fastighet.

3 Grundprinciper

Lagen om offentlig upphandling vilar på fem grundläggande principer.

- likabehandlingsprincipen
- transparensprincipen
- icke-diskrimineringsprincipen
- proportionalitetsprincipen
- principen om ömsesidigt erkännande

Oavsett belopp ska kommunernas samtliga upphandlingar och inköp alltid genomföras på ett sådant sätt att kommunernas agerande inte strider mot någon av principerna, vilket bland annat innebär att:

- befintlig konkurrens utnyttjas
- anbudstiden är skäligt lång
- upphandling sker med helhetssyn och utifrån ett totalkostnadsperspektiv, där kommunens bästa har företräde framför enskild nämnds/förvaltnings intresse

- krav på leverantörer är proportionerliga och transparenta
- krav på varor och tjänster är rimliga och behovsstyrda
- leveranstider är rimliga
- relevanta miljökrav, sociala och etiska krav alltid ska beaktas
- vid behov ställa kollektivavtalsliknande villkor
- ha en öppen och förtroendeskapande dialog med alla leverantörer
- den absoluta anbudssekretessen iakttas
- följa upp hur leverantörer uppfyller ingångna avtal

Kraven som ställs ska motsvara kommunens behov och de varor, tjänster och entreprenader som upphandlas ska ha rätt funktion, vara av rätt kvalitet, levereras på rätt plats och i rätt tid. Upphandlingar ska planeras i god tid och genomföras i nära samverkan mellan upphandlingsenheten och sakkunniga företrädare för de förvaltningar som upphandlingen berör.

Upphandling ska ske med de konkurrensmöjligheter som finns och kommunens alla policys, riktlinjer och regler ska beaktas i tillämpliga delar.

4 Mutor och korruption

Kommunen ska i alla sammanhang ha ett professionellt förhållningssätt till leverantörer. Det är särskilt viktigt i samband med en pågående upphandling och när myndighetsbeslut ska fattas. Se Riktlinje för att motverka mutor, korruption, oegentligheter eller jäv i verksamheter och bolag, daterad den 21 februari 2022.

5 Upphandlingskompetens

Kommunens samlade kompetens ska tas tillvara för att genomföra effektiva och affärsmässiga upphandlingar. Kommunstyrelsen ansvarar för att det inom kommunen finns en central upphandlingsenhet med upphandlingskompetens. Upphandlingsenheten ansvarar för och informerar om upphandlingsprocessen.

6 Avtal

Kommunens anställda och förtroendevalda ska känna till och alltid använda de upphandlade avtal som finns. Finns det avtal för vara/tjänst/entreprenad ska dessa användas oavsett belopp för köpet. Kommunens avtal ska finnas tillgängliga på ett överskådligt sätt för alla beställande enheter. Upphandlingsenheten ansvarar för att avtalen läggs in i en databas, tillgänglig via kommunens intranät.

7 Ansvarsfördelning

Respektive nämnd beslutar om upphandling som endast berör nämndens egen verksamhet eller behov inom nämndens förvaltningsområde. Kommunstyrelsen beslutar om upphandlingar som är nämndövergripande. Vid en upphandling äger den beställande förvaltningen processen och ska driva den framåt.

Upphandlaren står för den upphandlingsmässiga kompetensen och kvalitetssäkringen av upphandlingen utifrån ett juridiskt och affärsmässigt perspektiv. Förvaltningen ansvarar för att finansiella medel finns och för att utse lämplig personal med rätt kompetens. Deltagarna från förvaltningarna ska ha mandat att ställa verksamhetskrav och tillvarata nämndens/förvaltningens behov. Vid behov av annan kompetens vid kravställning tex. hållbarhet, miljö och it-krav ska beställaren ta kontakt med respektive enhet i den mån det finns kompetens alternativt ta in externt kompetensstöd.

Förvaltningen ska även undersöka marknadens förutsättning och beskriva föreliggande behov av varan, tjänsten eller entreprenaden och utifrån detta skriva en kravspecifikation samt utvärdera inkomna anbuds uppfyllande av kravspecifikationen. Använder förvaltningen externt konsultstöd för framtagande av kravspecifikation och stöd i övrigt gällande upphandlingens innehåll, ansvarar förvaltningen för kvalitetssäkring av konsultens leverans.

8 Upphandlingsprocessen

Finns inget avtal ska den ansvariga förvaltningen genomföra en beställning av upphandling. Upphandlingsenheten beslutar i samråd med förvaltningen sedan hur upphandlingen ska genomföras.

Upphandlingsprocessen ska följa lagen om offentlig upphandling och innebär bl.a.

- att ett tydligt upphandlingsunderlag tas fram med kravspecifikation och avtalsvillkor
- annonsering
- öppning av anbud
- prövning och utvärdering
- tilldelning
- kontraktskrivande
- eventuell överprövning
- eventuell sekretessprövning

Samtliga krav som ställs i upphandlingsunderlaget måste kunna följas upp. Det är beställarens ansvar att följa upp ställda krav.

9 Samordnad upphandling

Samordnade upphandlingar bör genomföras då det finns samordningsvinster. Den centrala upphandlingsenheten ska verka för att samordning av upphandlingar sker.

Kommunen är medlem i flera olika inköpscentraler, tex. Adda, Statens inköpscentral och HBV. Innan avrop från inköpscentralens avtal ska en utredning göras och beslut fattas om det är förmånligt för kommunen som helhet att ansluta sig till ramavtalet eller om en egen upphandling ska genomföras. Kommunen måste varit ansluten till inköpscentralen vid tidpunkten för upphandlingens genomförande för att kunna nyttja ramavtalet.

10 Köp/Leasing eller hyra

Grundregeln är att varor ska köpas d.v.s. ej hyras eller leasas. Avsteg från grundregeln kan göras av ekonomichef.

11 Hållbar upphandling

Kommunen ska eftersträva en ständig miljöförbättring på de varor, produkter och tjänster som upphandlas. Kommunen ska i alla sina inköp och upphandlingar ställa relevanta miljökrav. Kommunens övergripande policys och styrdokument ska följas. Upphandlingsmyndighetens framtagna miljökriterier ska vara ett stöd för kommunen i arbetet med att ställa relevanta miljökrav.

12 Social hänsyn

Social hänsyn i upphandling innebär att upphandlingar kan användas som ett arbetsmarknadsverktyg. När det är möjligt och lämpligt så förs ett särskilt kontraktsvillkor om sysselsättning in.

13 Direktupphandling

Direktupphandling får endast användas om inköpets värde inte uppskattas överstiga den direktupphandlingsgräns som finns och inget upphandlat avtal finns.

Värdet av det som ska upphandlas ska uppskattas till det totala belopp som kommer att betalas. En upphandling får inte delas upp i syfte att kringgå bestämmelserna. När värdet av upphandlingen beräknas ska även möjliga options- och/eller förlängningsklausuler ingå.

Direktupphandlingsgränsen gäller för alla likvärdiga inköp i kommunen. Den som genomför en direktupphandling ska alltid förvissa sig om att ett erbjudet pris är rimligt, t.ex. genom en prisjämförelse.

13.1 Direktupphandlingsgränser

13.1.1 Vara/tjänst/entreprenad

Om det uppskattade värdet på den planerade upphandlingen av vara/tjänst/entreprenad är:

- Mindre än 100 000 kr kan inköpet genomföras hos lämplig leverantör. Är köpet över 75 000 kr skickas "Dokumentation direktupphandling" till upphandlingsenheten.
- 100 000 kr - 700 000 kr (direktupphandlingsgräns enligt LOU) ska upphandlingsenheten kontaktas för vidare handläggning och dokumentation.
 - a. Mellan 100 000 kr och ca 250 000 kr, riktad direktupphandling
 - b. Från ca 250 000 kr till 700 000 kr, publik direktupphandling

13.1.2 Sociala tjänster och andra särskilda tjänster

Om det uppskattade värdet på den planerade upphandlingen av sociala tjänster och andra särskilda tjänster är:

- Mindre än 100 000 kr kan inköpet genomföras hos lämplig leverantör. Är köpet över 75 000 kr skickas "Dokumentation direktupphandling" till upphandlingsenheten.
- 100 000 kr - 7 800 000 kr (direktupphandlingsgräns enligt LOU) ska upphandlingsenheten kontaktas för vidare handläggning och dokumentation.
 - a. Mellan 100 000 kr och ca 1 000 000 kr, riktad direktupphandling
 - b. Från ca 1 000 000 kr till 7 800 000 kr, publik direktupphandling

13.2 Beställning vid direktupphandling

I första hand ska varor beställas med levereras till anvisad leveransadress. I undantagsfall kan köp göras i fysisk butik. Det är obligatoriskt att beställaren säkerställer att en elektronisk faktura kan skickas till kommunen med 30

dagars betalningsvillkor där referenskod och beställarens namn framgår. Det är inte tillåtet att handla av leverantörer som inte kan skicka elektroniska fakturor i enlighet med lag (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling.

Beställs en tjänst ska den formuleras innan uppdraget påbörjas och bekräftas av leverantören. Dokumentera bland annat omfattning, startdatum och slutdatum.

Vissa inköp går inte att beställa eller få fakturerade, t.ex. kostnader för utflykter med brukare. Dessa medarbetare kan då få ett personligt bankkort. Bankkortet får enbart användas när det inte är möjligt att få inköpta varor/tjänster fakturerade. Det är den enskilda medarbetarens skyldighet att kvitton redovisas i enlighet med gällande rutiner.

Inköp av varor/tjänster ska inte ske via personliga utlägg då detta medför ytterligare kostnader avseende administration enligt redovisningslagen.

13.3 Leverans vid direktupphandling

När transportören levererar varan ska godset gås igenom och antal kollin stämmas av. Reklamationer ska göras omgående.

13.4 Betalning vid direktupphandling

Betalning av vara/tjänst får aldrig ske i förskott. Om fakturan är felaktig ska kredit begäras samt ny faktura skickas. Avdrag på pris får inte ske på nästkommande faktura.

13.5 Otillåten direktupphandling

Om en otillåten direktupphandling har genomförts kan avtalet ogiltigförklaras, leverantören kan kräva skadestånd och en upphandlingsskadeavgift kan utdömas. Eventuella böter belastar beställarens enhet.

14 Köp av annan verksamhet inom kommunen

Om kommunen vill köpa av bolag/stiftelse inom kommunkoncernen, finns i vissa fall undantag i LOU. En prövning gällande om undantaget är tillämpligt ska göras i varje enskilt fall. En sådan prövning ska genomföras i samverkan med upphandlingsenheten och resultatet av prövningen ska dokumenteras.

Ksau §103

Dnr: KS.2026.115

1.4.1

SÅM - Verksamhetsbudget 2027 och investeringsplan 2027-2029**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunstyrelsen besluta att godkänna informationen avseende SÅM:s preliminära verksamhetsbudget 2027 samt investeringsplan 2027-2029.

Ärendebeskrivning

Enligt §12 i förbundsordningen för SÅM ska direktionen årligen, senast vid april månads utgång, uppta samråd med förbundsmedlemmarnas kommunstyrelser kring ett av direktionen upprättat förslag till budget. Förslaget ska i tillämpliga delar utformas i enlighet med intentionerna i förbundsmedlemmarnas regler för ekonomistyrning. Förbundsdirektionen fastställer därefter, senast vid utgången av november månad, kommunalförbundets budget för nästkommande verksamhetsår. Budgeten ska innehålla en investerings- och finansieringsplan för den kommande treårsperioden.

Preliminär verksamhetsbudget 2027

SÅM har upprättat en preliminär verksamhetsbudget för 2027. Budgeten är framtaget med nollresultat som mål.

Intäkter

Intäkterna har ökats med ca 7,7 miljoner kronor jämfört med budget 2026. En stor del av ökningen beror på att SÅM planerar att föreslå en taxehöjning om 5 procent inom flerbostadshus, verksamheter, slamtömning och fritidshus. Dessa verksamhetsgrenar är delvis underfinansierade jämfört med sophämtningen hos villorna. Fritidshuset kommer i förslaget dessutom att få fler hämtningstillfällen under säsongen, vilket också påverkar taxan och då samtidigt genererar både högre intäkter och kostnader för SÅM. Taxan för osorterat avfall, ett abonnemang som inte erbjuds längre men där ett antal abonnemang kvarstår, kommer att höjas markant, vilket också medför ökade intäkter fram till dess att dessa abonnemang är utfasade.

Den ersättningsmodell för intäkterna från förpackningsproducenterna som Naturvårdsverket tog fram hösten 2023 har under 2025 utvärderats och de har presenterat ett nytt förslag för regeringen. Det medför att ersättningsmodellen och därigenom intäkterna kan komma att förändras till 2027. SÅM:s budget för 2027 är därför beräknad utifrån förslaget. Detta medför en minskad ersättning för återvinningsstationerna, men samtidigt en ökad ersättning inom övriga områden. Totalt sett medför alltså förslaget ingen stor förändring i SÅM:s intäkter. Den ökade intäkten från förpackningsproducenterna 2027 i budgeten beror framför allt på SÅM:s utbyggnad av FNI hos flerbostadshus.

Kostnader

Kostnadsökningen i budgeten för 2027 uppgår till ca 13 miljoner kronor jämfört med 2026. Den största delen beror på ökade insamlingskostnader kopplat till indexhöjningar, vilket framför allt beror på ökande bränslepriser. Under 2027 kommer SÅM även upphandla nytt avtal för förbränning och det kommer öka kostnaderna markant. Utöver detta medför även införandet av FNI hos flerbostadshuset ökade kostnader.

Ksau §103 (forts.)

Inom återvinningscentralerna satsar SÅM mycket på investeringar och det medför högre ränte- och avskrivningskostnader.

Verksamhetens personalkostnader ökar med sedvanliga lönehöjningar samt så ser SÅM behov av att stärka upp organisationen med ett par tjänster under 2027.

Preliminär Investeringsplan 2027–2029

En preliminär investeringsplan för 2027–2029 är framtagen. Det totala investeringsutrymmet under treårsperioden har planerats till 60 miljoner kronor. Grundtanken är att den årliga investeringstakten planeras till ca 20 miljoner kronor per år i genomsnitt.

Fördelningen av investeringsmedel under 2027–2029 är tänkt till cirka 13 miljoner kronor för 2027, 27 miljoner kronor för 2028 och 20 miljoner kronor för 2029. Orsaken att 2028 medför högre investeringar är att SÅM planerar ombyggnation av Värnamo återvinningscentral då. Tidsplanen för ombyggnationen på Värnamo återvinningscentral är dock osäker eftersom SÅM inväntar nytt miljötillstånd för anläggningen. Tillståndsprcessen är mycket tidskrävande och det finns ingen garanti att tillståndet levereras enligt tidsplanen. Om processen försenas behöver det därför finnas flexibilitet att förändra investeringsplanen med kort varsel.

I investeringsplanen har SÅM:s utbytesplan för hjullastare implementerats, vilket medför investering i en ny hjullastare till Gislaved Omlastningsstation under 2028.

Införandet av FNI och matavfallssortering hos flerbostadshusen ska vara genomfört till slutet av 2027, därför minskar inköp av kärl under åren därefter.

Se investeringsplanen för mer information.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att godkänna informationen avseende SÅM:s preliminära verksamhetsbudget 2027 samt investeringsplan 2027-2029.

Beslutsunderlag

Preliminär verksamhetsbudget 2027 SÅM, daterad den 1 april 2026.

Preliminär Investeringsplan 2027–2029 SÅM, daterad den 1 april 2026.

Budgetjämförelse 2027–2026 SÅM, daterad den 1 april 2026.

Utdrag ur protokoll från SÅM:s direktion den 13 april 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 4 maj 2026.

Yrkanden

Carina Johansson (C), Evangelos Varsamis (S), Ruth Johannesson (WeP), Sandy Kindblad (WeP): bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Carina Johansson (C) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

SÅM - Verksamhetsbudget 2027 och investeringsplan 2027-2029**Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut**

Kommunstyrelsen godkänner informationen avseende SÅM:s preliminära verksamhetsbudget 2027 samt investeringsplan 2027-2029.

Ärendebeskrivning

Enligt §12 i förbundsordningen för SÅM ska direktionen årligen, senast vid april månads utgång, uppta samråd med förbundsmedlemmarnas kommunstyrelser kring ett av direktionen upprättat förslag till budget. Förslaget ska i tillämpliga delar utformas i enlighet med intentionerna i förbundsmedlemmarnas regler för ekonomistyrning. Förbundsdirektionen fastställer därefter, senast vid utgången av november månad, kommunalförbundets budget för nästkommande verksamhetsår. Budgeten ska innehålla en investerings- och finansieringsplan för den kommande treårsperioden.

Preliminär verksamhetsbudget 2027

SÅM har upprättat en preliminär verksamhetsbudget för 2027. Budgeten är framtaget med nollresultat som mål.

Intäkter

Intäkterna har ökats med ca 7,7 miljoner kronor jämfört med budget 2026. En stor del av ökningen beror på att SÅM planerar att föreslå en taxehöjning om 5 procent inom flerbostadshus, verksamheter, slamtömning och fritidshus. Dessa verksamhetsgrenar är delvis underfinansierade jämfört med sophämtningen hos villorna. Fritidshuset kommer i förslaget dessutom att få fler hämtningstillfällen under säsongen, vilket också påverkar taxan och då samtidigt genererar både högre intäkter och kostnader för SÅM. Taxan för osorterat avfall, ett abonnemang som inte erbjuds längre men där ett antal abonnemang kvarstår, kommer att höjas markant, vilket också medför ökade intäkter fram till dess att dessa abonnemang är utfasade.

Den ersättningsmodell för intäkterna från förpackningsproducenterna som Naturvårdsverket tog fram hösten 2023 har under 2025 utvärderats och de har presenterat ett nytt förslag för regeringen. Det medför att ersättningsmodellen och därigenom intäkterna kan komma att förändras till 2027. SÅM:s budget för 2027 är därför beräknad utifrån förslaget. Detta medför en minskad ersättning för återvinningsstationerna, men samtidigt en ökad ersättning inom övriga områden. Totalt sett medför alltså förslaget ingen stor förändring i SÅM:s intäkter. Den ökade intäkten från förpackningsproducenterna 2027 i budgeten beror framför allt på SÅM:s utbyggnad av FNI hos flerbostadshus.

Kostnader

Kostnadsökningen i budgeten för 2027 uppgår till ca 13 miljoner kronor jämfört med 2026. Den största delen beror på ökade insamlingskostnader kopplat till indexhöjningar, vilket framför allt beror på ökande bränslepriser. Under 2027 kommer SÅM även upphandla nytt avtal för förbränning och det kommer öka kostnaderna markant. Utöver detta medför även införandet av FNI hos flerbostadshusen ökade kostnader.

Inom återvinningscentralerna satsar SÅM mycket på investeringar och det medför högre ränte- och avskrivningskostnader.

Verksamhetens personalkostnader ökar med sedvanliga lönehöjningar samt så ser SÅM behov av att stärka upp organisationen med ett par tjänster under 2027.

Preliminär Investeringsplan 2027–2029

En preliminär investeringsplan för 2027–2029 är framtagen. Det totala investeringsutrymmet under treårsperioden har planerats till 60 miljoner kronor. Grundtanken är att den årliga investeringstakten planeras till ca 20 miljoner kronor per år i genomsnitt.

Fördelningen av investeringsmedel under 2027–2029 är tänkt till cirka 13 miljoner kronor för 2027, 27 miljoner kronor för 2028 och 20 miljoner kronor för 2029. Orsaken att 2028 medför högre investeringar är att SÅM planerar ombyggnation av Värnamo återvinningscentral då. Tidsplanen för ombyggnationen på Värnamo återvinningscentral är dock osäker eftersom SÅM inväntar nytt miljötillstånd för anläggningen. Tillståndprocessen är mycket tidskrävande och det finns ingen garanti att tillståndet levereras enligt tidsplanen. Om processen försenas behöver det därför finnas flexibilitet att förändra investeringsplanen med kort varsel.

I investeringsplanen har SÅM:s utbytesplan för hjullastare implementerats, vilket medför investering i en ny hjullastare till Gislaved Omlastningsstation under 2028.

Införandet av FNI och matavfallssortering hos flerbostadshusen ska vara genomfört till slutet av 2027, därför minskar inköp av kärl under åren därefter.

Se investeringsplanen för mer information.

Beslutsunderlag

Utdrag ur protokoll från SÅM:s direktion 2026-04-13

Preliminär verksamhetsbudget 2027 SÅM

Budgetjämförelse 2027–2026 SÅM

Preliminär Investeringsplan 2027–2029 SÅM

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 4 maj 2026.

Anna Sanell
Biträdande kommundirektör

Anders Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:

Samverkan, Återvinning & Miljö (SÅM)

Förbundsdirectionens sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum: 2026-04-13

Plats och tid: Tingshuset i Värnamo, den 13 april, kl. 14:00-16:00

Beslutande:

Kristine Hästmark, vice ordf. (M), Gnosjö
Gert Jonsson, (M), Vaggeryd
Klas Gustavsson, (EMP), Vaggeryd
Kjell Örtlund, (MiG), Gislaved
Camilla Karlsson, (S), Gnosjö
Anetté Myrvold, (S), Värnamo
Ronny Löfquist, (S), Hylte
Stina Isaksson, (SD), Hylte

Övriga deltagare:

Jonatan Rosenquist, förbundsdirection, SÅM
Ewa Nilsson, förbundsadministratör, SÅM
Susanne Ingemarsson, ekonomiansvarig, SÅM
Madeleine Andersson, ÅVC-chef
Johan Hilding, (C), Värnamo

Utses att justera: Klas Gustavsson

Justeringens plats och tid: Digitalt genom Verified

Underskrifter

Sekreterare, Ewa Nilsson

Ordförande, Kristine Hästmark

Justerare, Klas Gustavsson

Anslag/bevis

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Organisation: Förbundsdirection SÅM

Paragrafer: 12-24

Datum för anslagets uppsättande:

Förvaringsplats för protokollet: SÅM Skillingaryd

Datum för anslagets nedtagande:

Underskrift

Sammanfattning

Sammanträdet är det andra för år 2026 med förbundsdirektion för kommunalförbundet SÅM (Samverkan Återvinning och Miljö).

Mötet öppnas, Ewa Nilsson utses till sekreterare och Klas Gustavsson till justerare av protokollet.

Ärendeförteckning

Föredragande:

- Jonatan Rosenquist, JR
- Madeleine Andersson, MA
- Kristine Hästmark, KH

Beslutsärenden:

- § 12 Preliminär verksamhetsbudget 2027 (JR)
- § 13 Preliminär Investeringsplan för 2027-2029 (JR)
- § 14 Komplettering av verksamhetsplan 2026 (JR)

Informationsärenden:

- § 15 Uppföljning av verksamhetsplan 2025 (JR)
- § 16 Årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (JR)
- § 17 Semesterväxlingsavtal (JR)
- § 18 Nytt förslag för ersättning från förpackningsproducenterna (JR)
- § 19 Miljörapportering för 2025 (MA)
- § 20 Exempel på förbättringsåtgärder inom ÅVC 2025 (MA)
- § 21 Pågående inom ÅVC (MA)
- § 22 Aktuellt inom verksamheten (JR)
- § 23 Sörgårdsområdet (JR)

Övriga ärenden:

- § 24 Ändrad tid för direktionssammanträdet den 16 juni (KH)

§ 12

Dnr: SÅM 2026/001-2

Preliminär verksamhetsbudget 2027

Ärendebeskrivning

Enligt förbundsordningen ska direktionen årligen, senast vid april månads utgång, uppta samråd med förbundsmedlemmarnas kommunstyrelser kring ett av direktionen upprättat förslag till budget. Förslaget ska i tillämpliga delar utformas i enlighet med intentionerna i förbundsmedlemmarnas regler för ekonomistyrning. Förbundsledningens fastställer därefter, senast vid utgången av november månad, kommunalförbundets budget för nästkommande verksamhetsår. Budgeten ska innehålla en investerings- och finansieringsplan för den kommande treårsperioden.

Preliminär budget 2027

SÅM har upprättat en preliminär verksamhetsbudget för 2027. Budgeten är framtaget med nollresultat som mål.

Intäkter

Intäkterna har ökats med ca 7,7 miljoner kronor jämfört med budget 2026. En stor del av ökningen beror på att SÅM planerar att föreslå en taxehöjning om 5 % inom flerbostadshus, verksamheter, slamtömning och fritidshus. Dessa verksamhetsgrenar är delvis underfinansierade jämfört med sophämtningen hos villorna. Fritidshusen kommer i förslaget dessutom att få fler hämtningstillfällen under säsongen vilket också påverkar taxan och då samtidigt genererar både högre intäkter och kostnader för SÅM. Taxan för osorterat avfall, ett abonnemang som inte erbjuds längre men där ett antal abonnemang kvarstår, kommer att höjas markant vilket också medför ökade intäkter fram till dess att dessa abonnemang är urfasade.

Den ersättningsmodell för intäkterna från förpackningsproducenterna som Naturvårdsverket tog fram hösten 2023 har under 2025 utvärderats och de har presenterat ett nytt förslag för regeringen. Det medför att ersättningsmodellen och därigenom intäkterna kan komma att förändras till 2027. SÅM:s budget för 2027 är därför beräknad utifrån förslaget. Detta medför en minskad ersättning för återvinningsstationerna, men samtidigt en ökad ersättning inom övriga områdena. Totalt sett medför alltså förslaget ingen stor förändring i SÅM:s intäkter. Den ökade intäkten från förpackningsproducenterna 2027 i budgeten beror framför allt på SÅM:s utbyggnad av FNI hos flerbostadshus.

Kostnader

Kostnadsökningen i budgeten för 2027 uppgår till ca 13 miljoner kronor jämfört med 2026. Den största delen beror på ökade insamlingskostnader kopplat till indexhöjningar, vilket framförallt beror på ökande bränslepriser. Under 2027 kommer SÅM även upphandla nytt avtal för förbränning och det kommer öka kostnaderna markant. Utöver detta medför även införandet av FNI hos flerbostadshusen ökade kostnader.

Inom återvinningscentralerna satsar SÅM mycket på investeringar och det medför högre ränte- och avskrivningskostnader.

Verksamhetens personalkostnader ökar med sedvanliga lönehöjningar samt så ser SÅM behov av att stärka upp organisationen med ett par tjänster under 2027.

Beslutsunderlag

Preliminär verksamhetsbudget 2027 SÅM, daterad 2026-04-01

Budgetjämförelse 2026-2027 SÅM, daterad 2026-04-01

Förbundsdirektionen beslutar

- Att godkänna upprättad preliminär verksamhetsbudget för 2027.
- Att uppdra till förbundsdirektören att överlämna upprättad preliminär verksamhetsbudget till kommunstyrelsen i respektive medlemskommun enligt förbundsordningen för SÅM.

§ 13

Dnr: SÅM 2025/001-3

Preliminär Investeringsplan för 2027-2029

Ärendebeskrivning

En preliminär investeringsplan för 2027-2029 är framtagen. Det totala investeringsutrymmet under treårsperioden har planerats till 60 miljoner kronor. Grundtanken är att den årliga investeringstakten planeras till ca 20 miljoner kronor per år i snitt.

Fördelningen av investeringsmedel under 2027-2029 är tänkt till cirka 13 miljoner kronor för 2027, 27 miljoner kronor för 2028 och 20 miljoner kronor för 2029. Orsaken att 2028 medför högre investeringar är att SÅM planerar ombyggnation av Värnamo återvinningscentral då. Tidsplanen för ombyggnationen på Värnamo återvinningscentral är dock osäker eftersom SÅM inväntar nytt miljötillstånd för anläggningen. Tillståndsprocessen är mycket tidskrävande och det finns ingen garanti att tillståndet levereras enligt tidsplanen. Om processen försenas behöver det därför finns flexibilitet att förändra investeringsplanen med kort varsel.

I investeringsplanen har SÅM:s utbytesplan för hjullastare implementerats vilket medför investering i en ny hjullastare till Gislaved Omlastningsstation under 2028.

Införandet av FNI och matavfallssortering hos flerbostadshusen ska vara genomfört till slutet av 2027, därför minskar inköp av kärl under åren därefter.

Beslutsunderlag

Preliminär investeringsplan 2027-2029 SÅM, daterad 2026-04-01

Förbundsledningen beslutar

- Att godkänna upprättad preliminär investeringsplan för 2027-2029.
- Att uppdra till förbundsledningen att överlämna upprättad preliminär investeringsplan till kommunstyrelsen i respektive medlemskommun enligt förbundsordningen för SÅM.

SÅM - Budgetjämförelse 2027-2026	2027 Intäkt	2026 Intäkt	2027 Kostnad	2026 Kostnad	SÅM 2027	SÅM 2026	Avvikelse 2027-2026	Kommentar
Administration 4000 Administration/Gemensamt	626 000	567 000	-33 913 000	-30 693 000	-33 287 000	-30 126 000	-3 161 000	Kostnader: Kostnader för tillsättning av en ytterligare medarbetar, ökade lönekostnader efter lönerevision 2027 samt ökade kostnader för IT-system, IT konsult mm. Plockanalys kommer ske under 2027 samt att räntekostnaderna för SÅM ökar markant pga. ränteläget och utökning av lånen från 115 mnkr till 155 mnkr.
Insamling av hushållsavfall 4101 Hushållsavfall, 4102 Slamtömning o fettavskiljare 4104 Latrintömning, 4106 Containertömning 4107 Grundavgift 4108 Förpackningsinsamling FLB	161 938 000	153 669 000	-89 035 000	-83 905 000	72 903 000	69 764 000	3 139 000	Intäkter: Intäkter ökar pga. högre ersättningen från förpackningsproducenterna pga utbyggnad av flerbostadshusens FNI. SÅM planerar även att höja taxan hos flerbostadshus, verksamheter och slam med 5%. Fritidshusen är planerade att få utökade hämtningsdagar under säsongen mot ett tillägg samt en höjning på 5%. Kostnader: Införande av FNI hos flerbostadshus, ökade avskrivningskostnader vid investering i förpackningskärl, indexökning i befintliga avtal, ökade kostnader för matavfallspåsar.
Behandlingskostnader inkl. transporter 4105 Förbränning (restavfall) 4502 Behandling matavfall	0	0	-9 467 000	-7 480 000	-9 467 000	-7 480 000	-1 987 000	Kostnader: Nytt avtal för förbränningen ska ut för upphandling 2027 och det medför en stor osäkerhetsfaktor kring kostnadsökningen som förväntas stiga markant.
Anläggningarna 4201 ÅVC, Återvinningscentraler 4301 Farligt avfall 4401 Trädgårdsavfall 4503 Omlastning 4601 ÅVS, Återvinningsstationer	24 470 000	25 048 000	-54 619 000	-51 494 000	-30 149 000	-26 446 000	-3 703 000	Intäkter: Minskade intäkter från förpackningsproducenterna pga ändrad ersättning för återvinningsstationerna. Kostnader: Tillsättning av ytterligare en medarbetar, ökade lönekostnader efter lönerevision 2027, avskrivningskostnaderna ökar på grund av ökad investeringar. Samt indexökning i befintliga avtal.
Summa Intäkter/Kostnader	187 034 000	179 284 000	-187 034 000	-173 572 000	0	5 712 000	-5 712 000	
	Budget 2027	Budget 2026						
Utfall	0	5 712 000						

Ver. 2026-04-01

SÅM - Preliminär budget 2027	Intäkt	Kostnad
Administration	626 000	-33 913 000
4000 Administration/Gemensamt		
Insamling av hushållsavfall	161 938 000	-89 035 000
4101 Hushållsavfall		
4102 Slamtömning & fettavskiljare		
4104 Latrintömning		
4106 Containertömning		
4107 Grundavgift		
4108 Förpackningsinsamling FLB		
Behandlingskostnader inkl. transporter	0	-9 467 000
4105 Förbränning (restavfall)		
4502 Behandling matavfall		
Anläggningarna	24 470 000	-54 619 000
4201 ÅVC, Återvinningscentraler		
4301 Farligt avfall		
4401 Trädgårdsavfall		
4503 Omlastning		
4601 ÅVS, Återvinningsstationer		
Summa Intäkter/Kostnader	187 034 000	-187 034 000
	Budget 2027	
Utfall	0	

Ver. 2026-04-01

Preliminär Investeringsplan SÅM 2027-2029 (Tkr)

Version 2026-04-01

Investeringsobjekt	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Summa plan 2027-2029
Administration				
Inköp av två bilar till kontorsverksamheten	800			800
Ospecificerat inom admin	200	200	200	600
Summa administration	1000	200	200	1400
Insamling				
Inköp av sopkärl - fyrfackskärl, matavfallskärl och förpackningskärl	2 000	1 000	1 000	4 000
Summa insamling	2 000	1 000	1 000	4 000
Återvinningscentraler, ÅVC				
Ombyggnation Vaggeryd ÅVC, Projektering			2 000	2 000
Ombyggnation med nytt trafikflöde på Värnamo ÅVC inkl. ny gröntipp mm	3 000	17 000	5 000	25 000
Ombyggnation Gnosjö ÅVC, Steg 2			6000	6 000
Containrar m.m.	200	200	200	600
Investeringar farligt avfall	1 300			1 300
Säkerhetsåtgärder t.ex. räcke, belysning, larm mm	1 000			1 000
Ospecificerade mindre investeringsåtgärder	2 000	500	500	3 000
Summa ÅVC	7 500	17 700	13 700	38 900
Omlastningsstationer				
Inköp av hjulastare till Gislaved		5 000		5 000
Mindre om- och tillbyggnationer			2000	2 000
Investeringar omlastningsstationer	200	200	200	600
Summa Omlastningen	200	5 200	2 200	7 600
Gröntippar				
Investerings- samt reinvestringsåtgärder	1 000	1 000	1 000	3 000
Summa Gröntippar	1 000	1 000	1 000	3 000
Återvinningsstationer, ÅVS				
Inköp av ÅVS-behållare inkl. nya dekaler, mindre ombyggnationer etc	200	200	200	600
Summa Återvinningsstationer, ÅVS	200	200	200	600
Övriga ospecificerade investeringar				
Ospecificerade investeringar t.ex. akuta reparationer, lagkravsåtgärder etc	1 500	1 500	1 500	4 500
Summa Ospec.	1 500	1 500	1 500	4 500
Totalsumma:	13 400	26 800	19 800	60 000

Ksau §105

Dnr: KS.2026.138

3.10.1

Ansökan om marknadsföringsbidrag, Gislaved-Anderstorps Ridklubb**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunstyrelsen besluta att bevilja Gislaved-Anderstorps ridklubb (GARK) 60 000 kr i marknadsstöd för genomförande av tävlingsevenemang Naturhoppet (27-28 juni) och Ponnypokalen (4-5 juli) 2026. Föreningen ska aktivt marknadsföra Gislaveds kommun i samband med aktiviteten, samt att klubben efter årets slut ska återrapporera till kommunen vad man genomfört.

Reservationer

Ruth Johannesson (MiG) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med följande motivering: Vi anser i MiG att det är ett mycket positivt arrangemang som nu utvidgas och utvecklas.

Ärendebeskrivning

Gislaved-Anderstorps Ridklubb (GARK) har ansökt om marknadsföringsstöd om 100 000 kronor för att utveckla och marknadsföra deras två stora tävlingsevenemang, Naturhoppet (27-28 juni) och Ponnypokalen (4-5 juli).

GARK har 264 medlemmar varav 160 är i bidragsberättigande ålder (7-25 år).

Föreningen uppger att Ponnypokalen under flera år har varit ett uppskattat och välbesökt arrangemang som förra året lockade ca 300 ekipage med familjer och publik från hela södra Sverige till deras anläggning och till kommunen. Under 2026 vidareutvecklar de konceptet genom att lansera Naturhoppet – ett motsvarande arrangemang för storhästar, byggt på samma framgångsrika idé men anpassat för en ny målgrupp. De hoppas att den ska bli en lika stor succé och tror att den kommer kunna bidra med minst lika många startande.

GARK beskriver att en del av bidraget ska användas till marknadsföring av tävlingarna genom deras digitala kanaler med mera. De ser gärna möjligheten att låna beachflaggor, rollups och annat profilmaterial från kommunen och på det sättet ytterligare marknadsföra kommunen. Eftersom evenemangen går under flera dagar så tror de att det lockar besökare till kommunen och bidrar till ökad beläggning på hotell, campingar och andra boenden samt ökade besök hos restauranger med mera.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att avslå Gislaved-Anderstorps Ridklubbs ansökan om marknadsföringsbidrag med hänvisning till att likställighetsprincipen inte kan säkerställas.

Beslutsunderlag

Gislaved-Anderstorps Ridklubbs ansökan om marknadsföringsbidrag, daterad den 21 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 25 maj 2026.

Ksau §105 (forts.)

Yrkanden

Carina Johansson (C): att bevilja Gislaved-Anderstorps ridklubb (GARK) 60 000 kr i marknadsstöd för genomförande av tävlingsevenemang Naturhoppet (27-28 juni) och Ponnypokalen (4-5 juli) 2026. Föreningen ska aktivt marknadsföra Gislaveds kommun i samband med aktiviteten, samt att klubben efter årets slut ska återrapportera till kommunen vad man genomfört.

Ylva Samuelsson (S), Stefan Nylén (SD), Sandy Kindbladh (WeP): bifalla Carina Johanssons (C) yrkande.

Ruth Johannesson (MiG): att bifalla ansökan på 100 000 kronor från Gislaved Anderstorps ridklubb (GARK).

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Carina Johanssons (C) yrkande mot Ruth Johannessons (MiG) yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla Carina Johanssons (C) yrkande.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Handläggare
Ann-Louis Kanth Ericsson

2026-05-25
Dnr: KS.2026.138

Gislaved-Anderstorps Ridklubb, ansökan om marknadsföringsbidrag

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att avslå Gislaved-Anderstorps Ridklubbs ansökan om marknadsföringsbidrag med hänvisning till att likställighetsprincipen inte kan säkerställas.

Ärendebeskrivning

Gislaved-Anderstorps Ridklubb (GARK) har ansökt om marknadsföringsstöd om 100 000 kronor för att utveckla och marknadsföra deras två stora tävlingsevenemang, Naturhoppet (27-28 juni) och Ponnypokalen (4-5 juli).

GARK har 264 medlemmar varav 160 är i bidragsberättigande ålder (7-25 år).

Föreningen uppger att Ponnypokalen under flera år har varit ett uppskattat och välbesökt arrangemang som förra året lockade ca 300 ekipage med familjer och publik från hela södra Sverige till deras anläggning och till kommunen. Under 2026 vidareutvecklar de konceptet genom att lansera Naturhoppet – ett motsvarande arrangemang för storhästar, byggt på samma framgångsrika idé men anpassat för en ny målgrupp. De hoppas att den ska bli en lika stor succé och tror att den kommer kunna bidra med minst lika många startande.

GARK beskriver att en del av bidraget ska användas till marknadsföring av tävlingarna genom deras digitala kanaler med mera. De ser gärna möjligheten att låna beachflaggor, rollups och annat profilmaterial från kommunen och på det sättet ytterligare marknadsföra kommunen. Eftersom evenemangen går under flera dagar så tror de att det lockar besökare till kommunen och bidrar till ökad beläggning på hotell, campingar och andra boenden samt ökade besök hos restauranger med mera.

Beslutsunderlag

Gislaved-Anderstorps Ridklubbs ansökan om marknadsföringsbidrag, daterad den 21 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 25 maj 2026.

Anna Sanell
Biträdande kommundirektör

Anders Olsson
Ekonomichef

Beslutet skickas till:

Angelica Rosén, GARK

Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomiavdelningen

Från: angelica@gark.se
Till: [Kommunstyrelsen](#)
Ärende: Marknadsföringsbidrag
Datum: den 21 maj 2026 07:52:04
Bilagor: [ATT00001.png](#)

Du får inte ofta e-post från angelica@gark.se. [Läs om varför det här är viktigt](#)

Gislaved-Anderstorps Ridklubb ansöker om ett marknadsföringsbidrag om 100 000 kronor för att utveckla och marknadsföra våra två tävlingsevenemang **Ponnypokalen** och årets nyhet **Naturhoppet**.

Ponnypokalen har under flera år varit ett uppskattat och välbesökt arrangemang som förra året som lockade ca 300 ekipage med familjer och publik till vår anläggning och kommun. Under 2026 vidareutvecklar vi konceptet genom att lansera **Naturhoppet** – ett motsvarande arrangemang för storthästar, byggt på samma framgångsrika idé men anpassat för en ny målgrupp. Vi hoppas att den ska bli en lika stor succé och tror att den kommer kunna bidra med minst lika många startande.

Det som gör dessa två tävlingar unika är att vi nyttjar vår **naturbana**, vilket skapar en tävlingsmiljö och upplevelse som skiljer sig från traditionella hopptävlingar. I samband med evenemangen erbjuder vi en **specialhoppning i derbyformat**, där delar av klassen rids ute på vår naturbana över terränginspirerade hinder. Detta är ett koncept som sällan erbjuds inom hoppning på lägre nivåer och ger både ryttare och publik en mer spektakulär och upplevelsebaserad tävlingsform.

Genom att kombinera traditionell banhoppning med derbyinslag skapas en tävling som är mer publikvänlig, engagerande och minnesvärd än en vanlig hopptävling. Evenemangen erbjuder något utöver det vanliga och bidrar till att sätta både föreningen och kommunen på kartan som en plats för nytänkande och attraktiva ridsportevenemang.

Bidraget kommer bland annat att användas till inköp av ett profilhinder utformat i kommunens färger och med kommunens logotyp. Hindret kommer att placeras väl synligt på tävlingsområdet och exponeras genomgående under tävlingarna, vilket skapar en tydlig och långsiktig synlighet för kommunen inför deltagare, publik och besökare från hela södra Sverige.

Då både **Naturhoppet** och **Ponnypokalen** genomförs över flera dagar väljer många tävlande och medföljande familjer att övernatta i området. Arrangemangen genererar därför inte bara aktivitet på tävlingsplatsen utan bidrar även till ökad beläggning på hotell, campingar och andra boenden samt ökade besök hos restauranger och handel i kommunen.

En del av bidraget kommer även att användas till marknadsföring av tävlingarna genom våra digitala kanaler, sociala medier och övrigt informationsmaterial. Kommunen kommer i dessa sammanhang att lyftas fram som samarbetspartner och möjliggörare av arrangemangen, vilket bidrar till ökad synlighet och ett stärkt varumärke i samband med ett uppskattat regionalt evenemang.

Vi ser också gärna möjligheten att, i samband med arrangemangen, låna beachflaggor, rollups eller annat profilmaterial från kommunen för att ytterligare synliggöra kommunens engagemang och stöd. Vi beräknar ha ca 35-40 uppstallade ekipage under dessa helger. Till dessa ekipage önskar vi med hjälp av bidraget köpa in goodiebags för att stärka välkomstkänslan på tävlingsplatsen och i dessa tänker vi inkludera informationsmaterial och turismbroschyrer för att extra synliggöra vår kommun och dess attraktivitet.

Genom en tydlig närvaro på vårt tävlingsområde dessa helger kan kommunen stärka sin profil som en aktiv aktör som värnar föreningsliv, ungdomsidrott och lokala mötesplatser.

Naturhoppet

och **Ponnypokalen** är mer än bara vanliga hästsportstävlingar. De är mötesplatser som stärker föreningslivet, utvecklar ridsporten och lockar besökare till kommunen under flera dagar. Tack vare det unika tävlingskonceptet med naturbana och specialhoppning i derbyformat skapas ett arrangemang som särskiljer sig från traditionella hopptävlingar och ger kommunen positiv exponering och sätter både kommunen och Gislaved-Anderstors Ridklubb på kartan.

Vi ser stora möjligheter i att tillsammans med kommunen vidareutveckla Naturhoppet och Ponnypokalen till ännu starkare arrangemang som bidrar till ett levande föreningsliv, ökad besöksnäring och positiv exponering för kommunen.

Med vänlig hälsning

Gislaved-Anderstorp RK

Verksamhetsledare

Angelica Rosén

0738-247366

angelica@gark.se

www.gark.se

Kspu §14

Dnr: KS.2026.119

1.3.1

Riktlinjer för pension**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens personalutskott föreslår kommunstyrelsen att besluta anta riktlinjer för pension daterad 18 maj 2026, under förutsättning att kommunfullmäktige antar pensionspolicy.

Ärendebeskrivning

Gislaveds kommuns riktlinjer gällande pension har uppdateras och har kopplats till aktuella pensionsavtal med aktuella regleringar.

Riktlinjen bygger på "Pensionspolicy för Gislaveds kommun". Riktlinjerna ska säkerställa att pensionsfrågorna får en enhetlig och konsekvent hantering i Gislaveds kommun. Riktlinjen gäller för samtliga medarbetare inom koncernen som omfattas av pensionsavtalen AKAP-KR eller KAP-KL.

I syfte att tydliggöra pensionspolicyn med detaljerade regleringar så kompletteras pensionspolicyn med dessa tillhörande riktlinjer för pension.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att besluta anta riktlinjer för pension daterad 18 maj 2026.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-05-27

Riktlinjer för pension, daterad 2026-05-18

Yrkanden

Ylva Samuelsson (S): bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag, under förutsättning att kommunfullmäktige antar pensionspolicy.

Bo Eriksson (C): bifall till Ylva Samuelsson (S) yrkande.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Ylva Samuelssons (S) yrkande och finner att kommunstyrelsens personalutskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Handläggare
Kristian Larsson

2026-05-27
Dnr: KS.2026.119

Riktlinjer för pension

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta riktlinjer för pension daterad 18 maj 2026.

Ärendebeskrivning

Gislaveds kommuns riktlinjer gällande pension har uppdateras och har kopplats till aktuella pensionsavtal med aktuella regleringar.

Riktlinjen bygger på "Pensionspolicy för Gislaveds kommun". Riktlinjerna ska säkerställa att pensionsfrågorna får en enhetlig och konsekvent hantering i Gislaveds kommun. Riktlinjen gäller för samtliga medarbetare inom koncernen som omfattas av pensionsavtalen AKAP-KR eller KAP-KL.

I syfte att tydliggöra pensionspolicyen med detaljerade regleringar så kompletteras pensionspolicyen med dessa tillhörande riktlinjer för pension.

Beslutsunderlag

Riktlinjer för pension, 20260518

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2026-05-18

Anna Sanell
Biträdande kommundirektör

Kristian Larsson
Hr-chef

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelseförvaltningen, Hr-avdelningen
Kommunstyrelsen, enheten nämnd- och ärendehantering
Alla kommunala bolag och nämnder

Styrdokument
Dokumenttyp: Policy
Beslutat av: Kommunstyrelsen
Fastställsedatum inkl. dnr: 2026-xx-xx, §x. Dnr KS.2026.119
Gäller för: Kommunkoncernen
Ansvarig: Hr-chef
Revideras: Vart fjärde år eller vid behov
Följs upp: Hr-enhet

Riktlinjer för pension

För anställda i Gislaveds kommun

2026-05-18

Innehållsförteckning

1	Bakgrund.....	4
2	Under anställningstiden	4
2.1	Medarbetare med lön understigande 7,5 av ett inkomstbasbelopp (IBB)	4
2.2	Medarbetare som kommer direkt från annan anställning inom Gislaveds kommun med förmånsbestämd KAP-KL	4
2.3	Medarbetare med alternativ tjänstepension (KAP-KL) i tidigare anställning.....	4
2.4	Medarbetare med annan pensionsplan än KAP-KL/AKAP-KR eller ingen tjänstepension alls i tidigare anställning.....	4
2.5	Beslutsordning.....	4
2.6	Alternativ tjänstepension	5
2.7	AKAP-KR med tilläggspremie	5
2.8	Personkrets.....	5
2.9	Premie.....	5
2.10	Grundregler.....	5
2.11	Löneökning/löneminskning.....	6
2.12	Val av utformning av tilläggspremie	6
2.13	Obligatoriskt premieskydd vid sjukdom.....	6
2.14	Rådgivning vid tilläggspremie.....	6
3	Löneväxling till pension	6
3.1	Personkrets	7
3.2	Grundregler.....	7
3.3	Storleken på växlingen.....	7
3.4	Val av utformning av löneväxlingen.....	8
3.5	Förändring av försäkringslösningen.....	8
3.6	Löneunderlag.....	8
3.7	Vid sjukdom/ledighet.....	8
3.8	Rådgivning.....	8
4	Förlängt arbetsliv	9
4.1	Kvarstå i tjänst.....	9
4.2	Regelverk	9
4.3	Möjlighet till minskad arbetstid	9

5	Vid avgång.....	10
5.1	Pensionsförstärkning	10
5.2	Månadsbelopp.....	10
5.3	Engångsbelopp	10
6	Information och rådgivning till medarbetare	11
6.1	Gruppinformation för medarbetare som vill veta mer om pension	11
6.2	Individuell pensionsplanering för medarbetare som närmar sig pension	11

I Bakgrund

Riktlinjen bygger på ”Pensionspolicy för Gislaveds kommun”. Riktlinjen ska säkerställa att pensionsfrågorna får en enhetlig och konsekvent hantering i Gislaveds kommun. Riktlinjen kan frångås i undantagsfall då det finns orsaker av särskild karaktär. Sådant beslut ska alltid motiveras.

Riktlinjen gäller för samtliga medarbetare inom koncernen som omfattas av pensionsavtalen AKAP-KR eller KAP-KL. Fortsättningsvis där Gislaveds kommun nämns innefattar det Gislaveds kommun enligt ovan.

Kommunstyrelsen ansvarar för riktlinjen.

2 Under anställningstiden

Riktlinjer om tjänstepension för nyanställda medarbetare - vid rekrytering/nyanställning ska medarbetare erbjudas tjänstepension enligt dessa riktlinjer.

2.1 Medarbetare med lön understigande 7,5 av ett inkomstbasbelopp (IBB)

Medarbetaren erbjuds avgiftsbestämd AKAP-KR som pensionsavtal enligt gällande kollektivavtal.

2.2 Medarbetare som kommer direkt från annan anställning inom Gislaveds kommun med förmånsbestämd KAP-KL

Medarbetaren kan vid anställningens början välja att stå kvar i förmånsbestämd KAP-KL eller byta till AKAP-KR. Den som väljer att byta till AKAP-KR kan inte byta tillbaka till förmånsbestämd (FÅP) KAP-KL under sin anställning inom kommunen.

2.3 Medarbetare med alternativ tjänstepension (KAP-KL) i tidigare anställning

Nyanställd som i sin tidigare anställning omfattas av Alternativ tjänstepension erbjuds premie enligt AKAP-KR med tilläggspremie.

2.4 Medarbetare med annan pensionsplan än KAP-KL/AKAP-KR eller ingen tjänstepension alls i tidigare anställning

Medarbetaren ska erbjudas AKAP-KR och i särskilda fall tilläggspremie.

2.5 Beslutsordning

Avsteg från dessa riktlinjer fattas av kommunstyrelsen där inte annat anges.

2.6 Alternativ tjänstepension

Medarbetare i Gislaveds kommun som valt Alternativ tjänstepension innan 2023-01-01 kvarstår i den lösningen enligt de vid teckningstillfället gällande riktlinjerna.

Medarbetaren kan överenskomma med kommunen att premie motsvarande avgiftsbestämd AKAP-KR ska gälla i stället för frilagd premie enligt KAP-KL. I de fall medarbetaren uppfyller kraven nedan för AKAP-KR med tilläggspremie, ingår även tilläggspremien i beräkningen. I dessa fall justeras premien per 31/12 mot pensionsgrundande lön enligt AKAP-KR § 2. Medarbetaren som valt premieberäkning enligt denna modell kan ej under sin anställning inom kommunen byta premieberäkningsalternativ igen.

2.7 AKAP-KR med tilläggspremie

Tilläggspremien kompletterar de pensionsåtaganden som i övrigt gäller enligt lag och kollektivavtal.

Rätten till eget val av pensionsförvaltare till den avgiftsbestämda ålderspensionen enligt AKAP-KR kvarstår oförändrat även för medarbetare som erbjuds tilläggspremie. Premien för avgiftsbestämd ålderspension enligt AKAP-KR får inte placeras i samma försäkring som tilläggspremien. Gislaveds kommun anvisar försäkringsgivare avseende placering av tilläggspremien.

Annan tillämpning än vad som anges i denna anvisning får inte förekomma hos Gislaveds kommun.

2.8 Personkrets

Gislaveds kommun erbjuder nyanställda och nytilträdde tillsvidareanställda medarbetare som uppfyller något av följande villkor en tilläggspremie:

- Som vid nyanställning har Alternativ tjänstepension i sin tidigare anställning
- Som i anställningen i Gislaveds kommun har en överenskommen månadslön överstigande 83,5 % av ett IBB och omfattas av AKAP-KR.

2.9 Premie

- Tilläggspremien är ett IBB per år

2.10 Grundregler

Pensionsåldern är den i LAS 32 a § angivna åldern.

Medarbetaren omfattas av AKAP-KR:s regler. Gislaveds kommun ansvarar för finansiering och tryggnad av förmånerna.

Skriftlig överenskommelse ska undertecknas mellan Gislaveds kommun och den anställde för att pensionslösningen ska vara giltig.

2.11 Löneökning/löneminskning

Medarbetare inom Gislaveds kommun som efter lönerevision får en överenskommen månadslön överstigande 83,5 % av ett IBB och då ingår i personkretsen, ska erbjudas tilläggspremie.

Om medarbetare får ändrad månadslön som fortsatt ej berättigar till tilläggspremie så upphör premiebetalningen från den månad lönejustering sker.

AKAP-KR:s grundpremie kvarstår i enlighet med kollektivavtalet. Sjuk- och efterlevandepensionsförmåner kvarstår på hela pensionsunderlaget.

Uttag av pension från tilläggspremien kan påbörjas tidigast vid 55 års ålder eller från den tidpunkt som skattelagstiftningen och valt försäkringsbolags villkor tillåter, antingen som ett livsvarigt eller temporärt uttag. Premiebetalning ska ske så länge medarbetaren kvarstår i tjänst, dock längst intill LAS 32 a § angivna åldern.

2.12 Val av utformning av tilläggspremie

Medarbetaren väljer själv förvaltning inom ramen för de leverantörer som Gislaveds kommun anvisar avseende såväl traditionell som fondförsäkring.

2.13 Obligatoriskt premieskydd vid sjukdom

Tilläggspremien ska obligatoriskt innehålla premieskydd vid sjukdom. Det betyder att pensionsuppbyggnaden fortsätter även under sjukdomstid. Kostnaden för premieskyddet belastar ej medarbetarens premieutrymme utan betalas av arbetsgivaren utöver den övriga premien.

2.14 Rådgivning vid tilläggspremie

För medarbetaren är de pensionsval denne ställs inför i sin anställning viktiga beslut. Gislaveds kommun kommer därför att erbjuda medarbetaren individuell rådgivning av pensionsspecialist vilken utses av Gislaveds kommun.

3 Löneväxling till pension

Tillsvidareanställda erbjuds möjlighet att löneväxla via ett överenskommet månatligt bruttolöneavdrag. Medarbetaren bör ha en bruttolön över 8,07 inkomstbasbelopp efter växling. En löneväxling innebär att medarbetaren byter en bestämd del av sin bruttolön mot att motsvarande del plus tillägg inbetalas till en pensionsförsäkring i ett upphandlat försäkringsbolag enligt medarbetarens önskemål. Löneväxling föregås av rådgivning som kommunen anvisar.

Löneväxling kompletterar de pensionsåtaganden som i övrigt gäller enligt lag och kollektivavtal.

Medarbetare som löneväxlar får ett tilläggsbelopp. Tilläggsbeloppet beräknas utifrån kvoten mellan lagstadgade arbetsgivaravgifter och särskild löneskatt på pensionskostnader.

Löneväxlingen ska inte påverka medarbetarens ordinarie tjänstepension. Bruttolönen före växling ska därför även fortsättningsvis vara pensionsgrundande för tjänstepensionen. Bruttolönen före växling ska även ligga till grund för framtida lönerevisioner samt vid beräkning av lönerelaterade tillägg och avdrag, till exempel semesterlönstillägg och sjukavdrag.

Löneväxlingen ska regleras i en individuell överenskommelse mellan kommunen och den anställda.

Överenskommelsen gäller tills vidare. Båda parter har rätt att säga upp överenskommelsen. Uppsägning ska var skriftlig.

Gislaveds kommun anvisar försäkringsgivare avseende placering av premien för löneväxlingen.

3.1 Personkrets

Gislaveds kommun erbjuder växling av lön mot pension till de medarbetare som uppfyller följande villkor:

- Har en tillsvidareanställning i kommunen
- Bör ha en bruttolön som motsvarar minst 8,07 IBB
- Omfattas av KAP-KL/AKAP-KR
- Är 21 år eller äldre

3.2 Grundregler

Pensionsåldern är den i 32 a § i LAS angivna pensionsåldern.

Uttag från pensionen kan påbörjas vid 55 års ålder eller från den tidpunkt som skattelagstiftningen och valt försäkringsbolags villkor tillåter antingen som ett livsvarigt eller temporärt uttag.

Premiebetalning kan ske så länge medarbetaren kvarstår i tjänst, dock längst intill är den i 32 a § i LAS angivna pensionsåldern.

Försäkringsalternativet är en arbetsgivarägd tjänstepension med den anställda som försäkrad. Den försäkrade har full förfoganderätt över pensionen.

3.3 Storleken på växlingen

Det belopp som medarbetaren avsätter varje månad ska uppgå till minst 1 000 kr. För Kommunalägt bolag ska total pensionspremie rymmas inom

avdragsrätt. Utöver den bruttolön som medarbetaren avstår bekostar arbetsgivaren ett tillägg motsvarande kvoten mellan sociala avgifter och löneskatt, vilket inbetalas till det förvaltningsalternativ som medarbetaren väljer. Tillägget kan komma att förändras utifrån förändringar av de sociala avgifterna eller löneskatten och är således inget fast belopp.

3.4 Val av utformning av löneväxlingen

Den medarbetare som väljer löneväxling, får välja premiebestämd försäkringslösning inom ramen för de leverantörer som kommunen upphandlat avseende såväl traditionell som fondförsäkring.

3.5 Förändring av försäkringslösningen

Medarbetaren har möjlighet att byta förvaltningsform, premiestorlek och efterlevandeskydd inom den valda försäkringslösningen. Ändring av förvaltningsform och efterlevandeskydd ska anmälas till respektive försäkringsbolag. Ändring av premiestorleken ska anmälas till kommunens administratör av löneväxling. Ändring kan ske maximalt två gånger per år.

3.6 Löneunderlag

Det är lönen innan växlingen som ska ligga till grund för avsättningen till tjänstepension. Eventuella ersättningar från socialförsäkringarna enligt lag kan komma att påverkas av växlingen såsom allmän pension, sjukersättning och föräldrapenning. Gislaveds kommun kompenserar inte för den påverkan. Det är lönen innan växlingen som ligger till grund för lönerevisionen.

3.7 Vid sjukdom/ledighet

Löneväxlingen upphör vid långvarig ledighet/frånvaro om medarbetaren inte längre har ett löneunderlag som avdraget kan tas av.

3.8 Rådgivning

För medarbetaren innebär valet av löneväxling ett viktigt privatekonomiskt beslut. Gislaveds kommun kommer därför att erbjuda medarbetaren individuell rådgivning av pensionsspecialist, vilken utses av kommunen. För att medarbetaren ska kunna ta ställning i valet ska denne före sitt val alltid få information om skillnaderna mellan de olika förvaltningsformerna samt övriga valmöjligheter.

4 Förlängt arbetsliv

4.1 Kvarstå i tjänst

För att stärka kommunens möjlighet till kompetensförsörjning och attrahera medarbetare att kvarstå i tjänst erbjuds de med förmånsbestämd pension enligt KAP-KL eller Alternativ tjänstepension som kvarstår i tjänst efter 65 år och har pensionsunderlag över 7,5 IBB en tilläggspremie fram till den i LAS angivna pensionsåldern.

Syftet med avsättningens storlek är att den mer harmoniserar med AKAP-KR som har en pensionsavsättning uppgående till 31,5 % av den lön som ligger över 7,5 inkomstbasbelopp fram till den i LAS §32 a angivna åldern.

4.2 Regelverk

Kommunen åtar sig att månatligen avsätta en pensionspremie på den samlade pensionsavsättningen motsvarar 31,5 % av den pensionsgrundande lönen över 7,5 IBB. Den pensionsgrundande lönen beräknas genom den avtalade månatliga lönen multiplicerat med 12,2 (påslag för semesterersättning). Avsättningen sker månadsvis fr.o.m. den månad den anställde uppnår 65 års ålder.

Ålderspensionspremier får placeras i det valfria försäkringsbolag och förvaltningsform som medarbetaren väljer utifrån de försäkringsbolag som kommunen har avtal med. Medarbetaren ansvarar för utfallet av placerad ålderspensionspremie och utvecklingen av pensionskapitalet.

Pensionsavsättningen pågår så länge anställningen fortlöper, dock längst t.o.m. månaden innan gällande LAS-ålder. Medarbetaren har rätt att komplettera avsättningen med ett återbetalningsskydd.

Pensionsavsättningen omfattas ej av premiebefrielse. Vid långvarig sjukdom (över 3 månader) upphör premieavsättningen.

För medarbetare som uppnår ett pensionsunderlag över 7,5 IBB efter 65 års ålder ska pensionslösningen tecknas vid detta tillfälle. En förutsättning är dock att medarbetaren vid detta tillfälle har en ålder under gällande LAS-ålder.

Pensionspremie inbetalas enbart för helt arbetad månad. Premien erläggs månadsvis i förskott.

4.3 Möjlighet till minskad arbetstid

I syfte att främja kompetens- och generationsväxling samt i annat särskilt fall, kan kommunen, erbjuda medarbetare minskad arbetstid med lön i förhållande till aktuell tjänstgöringsgrad. Beslut fattas i varje enskilt fall efter individuell prövning.

5 Vid avgång

5.1 Pensionsförstärkning

Anställd som efter överenskommelse med kommunen avgår i förtid med uttag av tjänstepensionen efter särskild överenskommelse med arbetsgivaren kan få ett månatligt tilläggsbelopp samt ett engångsbelopp som tillskott till pensionen.

Åtgärden kan övervägas vid övertalighet, omorganisationer eller annat i särskilt fall exempelvis om befattningen inte ska återbesättas. Medarbetaren ska ha uppnått den ålder då uttag från allmän pension i form av inkomstpension kan påbörjas, varit anställd i kommunen i minst tio år och avgå från sin anställning i pensioneringssyfte innan ordinarie pensionsålder enligt det pensionsavtal den anställde omfattas av. Beslut fattas i varje enskilt fall efter individuell prövning.

I annat särskilt fall kan vara medarbetare som tidigt i karriären beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning och därmed har haft ett långt intjänade av tjänstepension.

5.2 Månadsbelopp

Beloppet beräknas på månadslönen vid avgångstillfället. Beloppet är detsamma under hela utbetalningstiden utan indexering.

Aktuell lön uttryckt i inkomstbasbelopp	Tilläggsbeloppsnivåer av månadslön
0 – 7,5	15 %
7,5 – 20	10 %

Pensionsförsäkring utbetalas till ordinarie pensionsålder enligt det pensionsavtal den anställde omfattas av, dock max i 3 år. Beloppet är skattepliktigt för individen.

5.3 Engångsbelopp

I särskilda fall kan ett tillskott till pensionen i form av ett engångsbelopp erbjudas. Engångsbeloppet kan maximalt motsvara den pensionsavsättning för (avgiftsbestämd) tjänstepension som kommunen skulle haft om medarbetaren hade kvarstått i tjänst fram till ordinarie pensionsålder och enligt det pensionsavtal den anställde omfattas av.

Anställningen upphör i samband med pensionsavgången och inget ytterligare tjänstepensionsintjänande sker därefter.

6 Information och rådgivning till medarbetare

För att medarbetare ska kunna ta beslut i pensionsrelaterade frågor vilka kan vara av avgörande betydelse för ekonomisk trygghet erbjuder Gislaveds kommuninformation av upphandlad extern pensionsadministratör i grupp och individuellt med samarbetspartner enligt nedan. Medarbetare kan även vända sig till pensionssupporten hos pensionsadministratören vid frågor.

6.1 Gruppinformation för medarbetare som vill veta mer om pension

Kommunen erbjuder via sin upphandlade pensionsadministratör regelbunden information i digitala möten för grupper av anställda. Arbetsgivaren gör ett riktat utskick till medarbetare som närmar sig pension (60+). Då kunskap om pensionssystemet är viktig allmänbildning så är alla åldrar välkomna att delta i dessa informationsmöten.

6.2 Individuell pensionsplanering för medarbetare som närmar sig pension

Arbetsgivaren erbjuder ett kostnadsfritt samtal till medarbetare från det år de fyller 63 år för pensionsplanering. Detta för att öka kommunens attraktivitet som arbetsgivare och stärka kompetensförsörjningen. Erbjudandet ges vid ett tillfälle. Kommunen anvisar till pensions- och försäkringsspecialist.

Ksau §106

Dnr: KS.2026.36

I.3.1

Nödvattenplan**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunstyrelsen besluta att anta Plan för nödvatten, daterad den 22 maj 2026.

Ärendebeskrivning

Nödvattenplanen beskriver Gislaveds kommuns övergripande arbete för att säkerställa försörjning av nödvatten vid störningar i den ordinarie dricksvattenförsörjningen. Planen tydliggör ansvar, prioriteringar och samverkan mellan berörda verksamheter samt utgör ett stöd för kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar.

Planen omfattar kommunala verksamheter, samhällsviktig verksamhet samt samverkan med externa aktörer vid en nödvattensituation. Den utgör ett kommunövergripande styrande dokument och kompletteras av bakomliggande operativ planering.

Kommunstyrelsens allmänna utskott beslutade den 1 april 2026 att skicka förslag till nödvattenplan på remiss till berörda nämnder och kommunala bolag. Remissvar har inkommit från flera remissinstanser. Synpunkterna har lett till ett antal förtydliganden och revideringar i planen.

Inkomna yttranden

Socialnämnden framför synpunkter avseende tillgänglighet och kommunikation vid nödvattenplatser samt ansvarsfördelning och samverkan vid aktivering av planen. Synpunkterna har beaktats och arbetats in i planen. Synpunkt avseende placering av nödvattentankar vid specifika verksamheter har inte arbetats in i planen. Bedömningen är att sådana frågor behöver hanteras inom den operativa planeringen och kunna anpassas utifrån aktuell händelse och situation.

Utbildningsnämnden framför synpunkter avseende volymbedömningar, prioritering av samhällsviktig verksamhet samt behov av förtydliganden kring sanitetsfrågor. Synpunkterna har arbetats in i planen.

Bygg- och miljönämnden Gislaved-Tranemo framför vikten av att nämnden informeras vid störningar som kan påverka dricksvattenkvaliteten. I övrigt framfördes inga synpunkter på planen.

Samhällsutvecklingsnämnden framför synpunkter kopplade till behov av fortsatt operativ och logistisk planering, exempelvis avseende transporter, organisation och nödvattenplatser. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att dessa frågor huvudsakligen hanteras inom det bakomliggande planeringsarbetet och inte i själva nödvattenplanen.

Gislaveds Energi AB framför synpunkter kopplade till energi- och fjärrvärmefrågor samt samverkan mellan berörda verksamheter. Dessa frågor bedöms hanteras inom det fortsatta operativa planeringsarbetet.

Inget remissvar har inkommit från räddningsnämnden i Gislaveds och Gnosjö kommuner, AB Gislavedshus eller Enter Gislaveds kommuns näringslivsbolag AB.

Ksau §106 (forts.)

Efter remisshanteringen har även ytterligare förtydliganden gjorts i planen avseende regional samhällsviktig verksamhet, privata utförare, kommunala bolag, den enskildes ansvar för egen beredskap samt Länsstyrelsen i Jönköpings läns roll som samordnande aktör och kontaktväg.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att anta Nödvattenplan, daterad den 22 maj 2026.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens allmänna utskotts protokoll den 1 april 2026, §53.

Socialnämndens protokoll den 28 april 2026, §55.

Samhällsutvecklingsnämndens protokoll den 18 maj 2026, §54.

Utbildningsnämndens protokoll den 19 maj 2026, §55.

Bygg- och miljönämnden Gislaved-Tranemo den 19 maj 2026, §77.

Yttrande Gislaveds Energi AB, daterat den 21 maj 2026.

Plan för nödvatten, daterad den 22 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 22 maj 2026.

Yrkanden

Carina Johansson (C), Ruth Johannesson (MiG), Evangelos Varsamis (S), Sandy Kindbladh (WeP): att anta Plan för nödvatten, daterad den 22 maj 2026.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Carina Johanssons (C) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Nödvattenplan

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta Nödvattenplan, daterad den 22 maj 2026.

Ärendebeskrivning

Nödvattenplanen beskriver Gislaveds kommuns övergripande arbete för att säkerställa försörjning av nödvatten vid störningar i den ordinarie dricksvattenförsörjningen. Planen tydliggör ansvar, prioriteringar och samverkan mellan berörda verksamheter samt utgör ett stöd för kommunens arbete med krisberedskap och civilt försvar.

Planen omfattar kommunala verksamheter, samhällsviktig verksamhet samt samverkan med externa aktörer vid en nödvattensituation. Den utgör ett kommunövergripande styrande dokument och kompletteras av bakomliggande operativ planering.

Kommunstyrelsens allmänna utskott beslutade den 1 april 2026 att skicka förslag till nödvattenplan på remiss till berörda nämnder och kommunala bolag. Remissvar har inkommit från flera remissinstanser. Synpunkterna har lett till ett antal förtydliganden och revideringar i planen.

Inkomna yttranden

Socialnämnden framför synpunkter avseende tillgänglighet och kommunikation vid nödvattenplatser samt ansvarsfördelning och samverkan vid aktivering av planen. Synpunkterna har beaktats och arbetats in i planen. Synpunkt avseende placering av nödvattentankar vid specifika verksamheter har inte arbetats in i planen. Bedömningen är att sådana frågor behöver hanteras inom den operativa planeringen och kunna anpassas utifrån aktuell händelse och situation.

Utbildningsnämnden framför synpunkter avseende volymbedömningar, prioritering av samhällsviktig verksamhet samt behov av förtydliganden kring sanitetsfrågor. Synpunkterna har arbetats in i planen.

Bygg- och miljönämnden Gislaved-Tranemo framför vikten av att nämnden informeras vid störningar som kan påverka dricksvattenkvaliteten. I övrigt framfördes inga synpunkter på planen.

Samhällsutvecklingsnämnden framför synpunkter kopplade till behov av fortsatt operativ och logistisk planering, exempelvis avseende transporter, organisation och nödvattenplatser. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att dessa frågor

huvudsakligen hanteras inom det bakomliggande planeringsarbetet och inte i själva nödvattenplanen.

Gislaveds Energi AB framför synpunkter kopplade till energi- och fjärrvärmefrågor samt samverkan mellan berörda verksamheter. Dessa frågor bedöms hanteras inom det fortsatta operativa planeringsarbetet.

Inget remissvar har inkommit från räddningsnämnden i Gislaveds och Gnosjö kommuner, AB Gislavedshus eller Enter Gislaveds kommuns näringslivsbolag AB.

Efter remisshanteringen har även ytterligare förtydliganden gjorts i planen avseende regional samhällsviktig verksamhet, privata utförare, kommunala bolag, den enskildes ansvar för egen beredskap samt Länsstyrelsen i Jönköpings läns roll som samordnande aktör och kontaktväg.

Beredning

Förslag till nödvattenplan har tagits fram i samverkan mellan enheten för vatten och avlopp, enheten för säkerhet, kunskap och analys samt extern konsult med särskild kompetens inom nödvattenplanering. De kommunala verksamheter som bedömts ha behov av nödvatten har involverats i arbetet.

Beslutsunderlag

Socialnämndens protokoll den 28 april 2026, §55.

Samhällsutvecklingsnämndens protokoll den 18 maj 2026, §54.

Utbildningsnämndens protokoll den 19 maj 2026, §55.

Bygg- och miljönämnden Gislaved-Tranemo den 19 maj 2026, §77.

Yttrande Gislaveds Energi AB, daterat den 21 maj 2026.

Nödvattenplan, daterad den 22 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 22 maj 2026.

Anna Sanell
Biträdande kommundirektör

Adela Mujanovic
Avdelningschef för verksamhetsstyrning
och it

Beslutet skickas till:

Bygg- och miljönämnden Gislaved-Tranemo

Räddningsnämnden för Gislaveds och Gnosjö kommuner

Samhällsutvecklingsnämnden

Socialnämnden

Utbildningsnämnden

Gislavedshus AB

Gislaved Energi AB

Enter Gislaveds kommuns näringslivsbolag AB

Samhällsutvecklingsnämnden, enheten för vatten och avlopp

Kommunstyrelseförvaltningen, enheten säkerhet, kunskap och analys

Styrdokument
Dokumenttyp: Plan
Beslutat av: Kommunstyrelsen
Fastställsedatum inkl. dnr: 2026-xx-xx, §x, dnr KS.2026.36
Gäller för: Kommunen
Ansvarig: Säkerhetschef
Revideras: En gång per mandatperiod eller vid behov
Följs upp: Årligen av Säkerhet, kunskap och analys

Plan för nödvatten

2026-05-22

Innehåll

1	Inledning.....	3
1.1	Syfte och mål.....	3
1.2	Beslut om aktivering av nödvattenplan	4
2	Definitioner och lagar.....	4
2.1	Nödvatten.....	4
2.2	Nödvattenförsörjning.....	4
2.3	Extraordinär händelse.....	4
2.4	Samhällsviktig verksamhet.....	4
2.5	Lagar.....	5
3	Roller och ansvar.....	5
3.1	VA-huvudmannen.....	5
3.2	VA-chefen	6
3.3	Kommundirektör	6
3.4	Kommunal samhällsviktig verksamhet.....	6
3.5	Samhällsviktig verksamhet som inte är kommunal	7
3.6	Den enskildes ansvar	7
3.7	Företag.....	7
3.8	Länsstyrelsen	7
4	Prioritering av nödvatten	8
5	Resurser och materiel	8
6	Utplacering av nödvattentankar	9
7	Utformning nödvattenplats.....	9
7.1	Kvalitet och provtagning.....	9
7.2	Utbildning, övning och test	9

I Inledning

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och används, trots benämningen, inte bara till att dricka utan även till bland annat matlagning och hygien. Livsmedelsverket räknar med att i Sverige, en vanlig dag, används cirka 140 liter per person varav 10 liter till dryck och matlagning. I Sverige är vi vana vid vatten av bra kvalitet som kan drickas direkt ur kranen, vatten som inte är grumligt, färgat eller luktar illa. Dricksvatten är också en förutsättning för att andra funktioner i samhället ska fungera. Till exempel för att sjukhus ska kunna sterilisera sin utrustning, att livsmedelsproducenter kan fortsätta sin produktion och att fjärrvärmenätet ska fungera. Dricksvattenförsörjningen är stor och komplex och påverkar stora delar av samhället, vilket ställer höga krav på att den måste fungera dygnet runt.

Det går inte att förutsäga när en störning i vattenförsörjningen kommer att inträffa. Däremot är det sannolikt att det förr eller senare kommer ske. Det finns flera olika risker som skulle kunna påverka dricksvattenförsörjningen, till exempel kontaminering av ledningssystemet vid exempelvis ett diesellutsläpp, avbrott i ledningsnätet, strömavbrott där reservkraft saknas, sabotage och annat. Alla aktörer som direkt eller indirekt arbetar med dricksvattenförsörjning behöver ha beredskap för störningar i verksamheten. Gislaveds kommun har ansvar för vattenförsörjningen inom hela kommunen och därmed också för nödvattenförsörjningen. För att höja beredskapen inför en störning i vattenförsörjningen finns denna plan för nödvatten.

I.1 Syfte och mål

Planen är ett styrande dokument inom kommunens beredskapsarbete och syftet med planen är att tillse fortsatt leverans av dricksvatten till kommunens invånare och samhällsviktiga verksamheter även vid svåra störningar.

Målet är att planen ska sätta ramarna för inriktning och prioritering av nödvatten och reservvatten och ska kunna användas inom ramen för kommunens krisledningsorganisation.

Nödvattenplanen ska vara ett stöd och kan användas vid såväl en mindre störning som när hela eller delar av kommunen drabbas av störningar i dricksvattenförsörjningen.

Chef för vatten och avlopp (VA) ansvarar för att ta fram rutiner kring nödvatten som ligger i linje med denna plan.

1.2 Beslut om aktivering av nödvattenplan

Nödvattenplanen ska aktiveras vid en samhällsstörning orsakad av ett avbrott i den ordinarie dricksvattenförsörjningen eller vid misstanke om otjänligt vatten. Den kan användas vid såväl en mindre störning eller en stor störning som drabbar hela kommunens dricksvattenförsörjning. VA-chef har huvudansvar för att aktivera nödvattenplanen i samordning med kommunens krisledningsorganisation.

Vid aktivering ansvarar kommundirektör, dennes ersättare eller annan utsedd ansvarig, för informationsspridning till kommunens förvaltningar. Därefter ansvarar respektive förvaltningschef för vidare informationsspridning i egen förvaltning.

2 Definitioner och lagar

2.1 Nödvatten

Nödvatten innebär att vatten för dryck, matlagning och personlig hygien distribueras utan att nyttja det ordinarie ledningsnätet till exempel med tankar eller tankbilar.

2.2 Nödvattenförsörjning

Nödvattenförsörjning motsvarar bara en liten del av den ordinarie dricksvattenförsörjningen. Den används vid avbrott i ordinarie dricksvattenförsörjning, och baseras på vattentankar som körs ut till och ställs upp i berört område. Då mängden vatten i tankarna är begränsad är det främst avsett för matlagning, dryck och personlig hygien.

2.3 Extraordinär händelse

Med extraordinär händelse avses en sådan händelse som avviker från det normala, innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner och kräver skyndsamma insatser av en kommun eller region.

2.4 Samhällsviktig verksamhet

Samhällsviktig verksamhet avser verksamhet, tjänst eller infrastruktur som upprätthåller eller säkerställer samhällsfunktioner som är nödvändiga för samhällets grundläggande behov, värden eller säkerhet. I detta sammanhang ska verksamhet förstås som ett vidare begrepp. Verksamhet, tjänst eller infrastruktur inkluderar exempelvis även anläggningar, processer, system och noder.

2.5 Lagar

Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, syftar till att kommuner och regionen ska minska sårbarheten i sin verksamhet och ha en god förmåga att hantera krissituationer i fred. Kommuner och regioner ska därigenom också uppnå en grundläggande förmåga till civilt försvar.

Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster § 1 innebär att kommunen ska se till att säkerställa att vattenförsörjning och avlopp ordnas i ett större sammanhang, om det behövs med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. Kommunen ska då enligt § 6 bestämma det verksamhetsområde inom vilket vattentjänsten behöver ordnas, och se till att behovet snarast tillgodoses i verksamhetsområdet genom en allmän VA-anläggning.

Enligt § 2 är huvudmannen den som äger den allmänna VA-anläggningen. Med vattenförsörjning avses tillhandahållande av vatten som är lämpligt för normal hushållsanvändning. Lagen omfattar alltså inte företag eller lantbruk med stora vattenbehov.

3 Roller och ansvar

Det svenska krishanteringssystemet är uppbyggt kring ansvars-, likhets- och närhetsprinciperna vilket innebär:

- Den som ansvarar för en verksamhet under normala förhållanden, har också ansvaret för verksamheten under en krissituation.
- Under en kris ska verksamheten fungera på liknande sätt som vid normala förhållanden, så långt det är möjligt.
- En kris ska hanteras där den inträffar och av dem som är närmast berörda och ansvariga.

Grundprinciperna innebär att samtliga aktörer i samhället i stort och samtliga aktörer inom Gislaveds kommun, tar ansvar för upprätthållande av verksamhet inom sitt ansvarsområde. Det gäller såväl före som under och efter en händelse som kan föranleda samhällsstörning eller kris för kommunen. Varje aktör måste förhålla sig till andra aktörers ansvar parallellt med det egna ansvaret.

3.1 VA-huvudmannen

Kommunen är huvudman för dricksvattenanläggningarna inklusive ledningsnätet och ansvarar för driften.

3.2 VA-chefen

VA-chefen ansvarar för:

- Aktivering av nödvattenplan i samråd med kommundirektör, dennes ersättare eller annan utsedd ansvarig i krisledningsorganisationen
- Att samhällsviktiga verksamheter och allmänhet erhåller distribuerat dricksvatten enligt prioriteringarna i denna plan.
- Utplacering och försörjning av nödvattentankar.
- Kontakt med Livsmedelsverkets Vattenkatastrofgrupp (VAKA) och hämtning av materiel vid VAKA-förråd, samt kontakt med Länsstyrelse och Regional Resurs Grupp (RRG).
- Bemanning av nödvattenplatser.
- Samverkan med mottagare av nödvatten samt andra berörda funktioner som säkerhet, miljö, räddningstjänst och krisledningsorganisationen.

3.3 Kommundirektör

Kommundirektören är högst ansvarig tjänsteperson i kommunala organisationen. Kommundirektören leder krisledningsarbete inom tjänsteorganisationen och rapporterar till förtroendevalda. Det är kommundirektören, dennes ersättare eller annan utsedd ansvarig, som – i samråd med VA-chef – aktiverar nödvattenplan. Kommundirektören aktiverar kommunens krisledningsorganisation och är ytterst beslutsfattare i den.

3.4 Kommunal samhällsviktig verksamhet

Det är viktigt att alla tar sitt ansvar och höjer beredskapen. Därför ska de kommunala samhällsviktiga verksamheterna ha:

- egna planer för ett avbrott i vattenförsörjningen.
- planer för att reducera mängden vatten som behövs för att kunna upprätthålla verksamheten.
- rutiner för att ta emot och hämta vatten.
- ha alternativa lösningar för sanitet och övrig hygien.

Ovan gäller även i kommunen placerad regional verksamhet, så som vårdcentraler, och exempelvis privata utförare av kommunal samhällsviktig verksamhet. Även kommunala bolag omfattas.

När det gäller sanitetshantering kommer tekniskt vatten, alltså vatten som inte är dricksvattengodkänt, användas för att exempelvis spola i toaletter. Tekniskt vatten kommer levereras ut i tydligt uppmärkta tankar

och bör hämtas upp i hinkar för att möjliggöra spolning. Tekniskt vatten och sanitet kommer inte tas upp vidare i denna plan utan hanteras separat.

Kommunal verksamhet som inte är samhällsviktig verksamhet bör ha samma beredskap men är inte prioriterade och behöver därför ha planer för att kunna stänga eller upprätthålla verksamheten utan vatten.

3.5 Samhällsviktig verksamhet som inte är kommunal

Det är bra om andra samhällsviktiga verksamheter som kommunen inte ansvarar för har minst samma beredskap. De aktörerna behöver veta vad huvudmannen kan leverera.

3.6 Den enskildes ansvar

Den enskilde ansvarar för att reducera mängden vatten. När det finns behov av nödvatten står den enskilde för att hämta och transportera dricksvatten från nödvattenplats. Den enskilde förväntas även bibehålla en tillräckligt god hemberedskap för att klara krisens första sju dygn utan stöd.

3.7 Företag

Industrier och andra verksamheter med stor vattenförbrukning, särskilda kvalitetskrav eller som kräver stora flöden kan inte räkna med att huvudmannen kan leverera detta vid driftavbrott. Vid ett omfattande driftavbrott kan vattenförsörjningen vara tekniskt begränsad. Eventuella avtal om prioritering av leverans innebär därför ingen garanti för faktisk tillgång, utan reglerar enbart hur resurser fördelas inom de tekniska ramar som är aktuella vid respektive tillfälle.

Företag ansvarar själv för anskaffning av erforderlig mängd dricksvatten. För övrigt behov används dagvatten eller sjövattnet. Företag ansvarar själva för att ha egna rutiner för hur verksamheten hanterar ett avbrott i vattenförsörjningen.

3.8 Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har ett tillsynsansvar och ska vara sammanhållande inom sitt geografiska område när det gäller krisberedskap och civilt försvar. De ansvarar därför också för att skapa en samlad regional lägesbild och genomföra lägesuppföljning. De ska verka för att samordning och gemensam inriktning av de åtgärder som behövs vidtas före, under och efter en kris. Till exempel om en samhällsstörning drabbar flera kommuner ska Länsstyrelsen arbeta för samordning av resurser och att det finns en gemensam inriktning på åtgärderna som vidtas i kommunerna.

4 Prioritering av nödvatten

Utifrån samhällets skyddsvärden är kommunens inriktning att ge nödvatten åt så många som möjligt. Men i svåra kriser kommer det krävas prioriteringar. Det är viktigt att personer som har behov av stöd och hjälp i vardagen får hjälp först. Myndigheten för civilt försvar (MCF) rekommendation är att privatpersoner har ett lager med dricksvatten för att klara sig i minst en vecka utan hjälp. Kommunens resurser behöver i första hand fördelas till de som har störst behov, detta gäller i yttersta grad dricksvatten. I nödsituationer används Livsmedelsverkets riktlinjer för hur mycket dricksvatten en konsument ska ha tillgång till.

Grundläggande principer:

- Nödvatten ska användas till dryck, mat och personlig hygien.
- Nödvatten får inte användas till toaletter och tvättning. Då får vatten hämtas från andra källor såsom sjöar, bäckar, trädgårdstunna, damm eller pool.
- Samhällsviktiga verksamheter som har betydelse för människors liv och hälsa prioriteras alltid högst inom kommunens geografiska område. Det innebär att tillagningskök, vård- och omsorgsboenden, räddningstjänst, barnomsorg och utbildningsverksamhet med flera är högst prioriterade.
- Utställning av nödvatten och placering av nödvattenplatser ska prioriteras utifrån ovan.
- Privatpersoner som inte har något stöd från kommunen bör klara sig i minst sju dygn själva.
- Prioriteringarna ska också ske utifrån att flest antal personer får nytta av nödvattnet.
- Att invånare med egen brunn också ska ha möjlighet att få nödvatten om det behövs.

5 Resurser och materiel

Gislaveds kommun förfogar själva över viss materiel.

Det finns även stöd att få både regionalt och nationellt. I länet finns en Regional resursgrupp (RRG) som är en gemensam resurs i Jönköpings län. Gislaveds kommun har avtal med RRG och kan avropa materiel och/eller personal som kan hjälpa till.

Utöver RRG finns VAKA som är en nationell vattenkatastrofgrupp. Det är Livsmedelsverket som med hjälp av medel från MCF lagt upp förråd med nödvattenmateriel som finns placerade vid sex platser i landet. Materielen är

till för att förstärka kommunernas kapacitet för vattenförsörjning när kommunerna får problem med vattenförsörjningen.

6 Utplacering av nödvattentankar

VA-chefen ansvarar för att utplacering av nödvattentankar sker utifrån behov och att samhällsviktiga verksamheter får vatten först.

7 Utformning nödvattenplats

I längsta möjliga mån ska platser för nödvatten samlokaliseras så det är platser som passar både för att förse samhällsviktiga verksamheter med vatten och privatpersoner. Nödvattenplatser skall även placeras på ett sådant sätt att tillgänglighet säkerställs för personer med funktionsvariationer.

Om möjligt ska tanken ställas på en plats där det är ergonomiskt enkelt att fylla på vatten.

Om möjligt bör det finnas parkeringsmöjligheter. Det bör även finnas lämplig lastkaj eller motsvarande upphöjning för att placera tankarna på.

För att upprätthålla ordning på platsen och för att stödja de som kommer för att hämta nödvatten är det även lämpligt att det finns personal och/eller väktare på plats. VA-chefen bedömer i vilken utsträckning det behövs bemanning och/eller bevakning.

Nödvattenplats bör även förberedas på ett sådant sätt att enkel och tydlig kommunikation till invånarna kan ges, om läget i allmänhet och om verksamheten på nödvattenplatsen synnerhet. Vid behov på flera språk eller genom exempelvis bildstöd.

7.1 Kvalitet och provtagning

Kvalitet enligt Livsmedelsverkets norm (godkänt vatten) och provtagning sker enligt ordinarie rutin.

7.2 Utbildning, övning och test

VA-chefen ansvarar att kontroll av materiel och avtal sker årligen, samt att utbildning av VA-personal, fordonsförare och personal vid nödvattenplatser sker årligen.

Vartannat år ska krisledning och personal övas i aktivering av nödvattenplan och upprättande av nödvattenplatser. VA-chefen bestämmer omfattning av övning, till exempel om VAKA och RRG ska involveras. Mottagande delar av kommunen, exempelvis kök och vård- och omsorgsboenden, bör även de delta vid övning för att skapa en vana av att hantera nödvattensituationer.

Sn §55

Dnr: SN.2026.49

1.9

Yttrande gällande Nödvattenplan**Beslut**

Socialnämnden godkänner förslag till yttrande gällande nödvattenplan daterat den 22 april 2026, och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens allmänna utskott har remitterat förslag till nödvattenplan, daterad 2026-03-02, till berörda nämnder och bolag för yttrande.

Nödvattenplanen syftar till att säkerställa tillgången till dricksvatten vid kris, störningar eller längre avbrott i den ordinarie vattenförsörjningen. Planen beskriver ansvarsfördelning, prioriteringar, distribution av nödvatten samt samverkan mellan berörda aktörer.

Svar ska lämnas senast den 21 maj 2026.

Beslutsunderlag

Socialförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 22 april 2026

Remiss

Nödvattenplan daterad den 2 mars 2026;

Protokoll 2026-04-01 Ksau §53 Nödvattenplan remiss

Svar på remiss daterad den 22 april 2026

Yrkanden

Mikael Kindbladh (WeP): bifall till förvaltningens förslag.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelseförvaltningen, enheten säkerhet, kunskap och analys
Socialförvaltningens ledningsgrupp

Yttrande på remiss
Socialnämnden

I(3)

Vårt diarienumr: SN.2026.49
Handläggare: Audrey Hedlund

Yttrande på remiss: Nödvattenplan

Bakgrund

Kommunstyrelsens allmänna utskott har remitterat förslag till nödvattenplan, daterad 2026-03-02, till berörda nämnder och bolag för yttrande.

Nödvattenplanen syftar till att säkerställa tillgången till dricksvatten vid kris, störningar eller längre avbrott i den ordinarie vattenförsörjningen. Planen beskriver ansvarsfördelning, prioriteringar, distribution av nödvatten samt samverkan mellan berörda aktörer.

Svar ska lämnas senast den 21 maj 2026.

Svar

Socialförvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget till nödvattenplan. Planen är tydlig, välstrukturerad och utgör ett viktigt styrdokument för kommunens krisberedskap. Den klargör ansvarsfördelning och prioriteringar på ett ändamålsenligt sätt.

Samtidigt finns behov av vissa förtydliganden och kompletteringar, särskilt kopplat till ansvar, operativ hantering samt stöd till samhällsviktig verksamhet.

Socialförvaltningen har tagit del av remissversionen av nödvattenplanen och gjort en genomgång utifrån verksamhetens ansvar, särskilt inom vård och omsorg samt stöd till individer med begränsad egen förmåga.

Förvaltningen ser positivt på planens struktur och tydlighet avseende ansvarsfördelning och prioriteringar. Samtidigt identifieras behov av ytterligare konkretisering inom följande områden:

Yttrande på remiss Socialnämnden

2(3)

- Ansvar och aktivering: Det finns behov av att tydliggöra beslutsvägar vid aktivering av planen, inklusive ersättare och delegation. Det bör även framgå hur och när information om aktivering kommuniceras till berörda verksamheter.
- Samhällsviktig verksamhet: Prioriteringen av samhällsviktig verksamhet bedöms som rimlig. Det behöver dock tydliggöras vad prioriteringen innebär i praktiken för verksamheter som inte omfattas av högsta prioritet.

Exempelvis kan verksamheter inom socialförvaltningen – såsom LSS-boenden och hemtjänst – i vissa situationer behöva hämta vatten vid allmänna nödvattenplatser och inte förvänta sig egen leverans.

En sådan tydlighet är avgörande för att möjliggöra lokal planering och undvika felaktiga förväntningar.

- Stöd till individer Ansvarsfördelningen behöver tydliggöras för personer som saknar egen förmåga att hämta vatten och som inte har pågående insatser från socialförvaltningen.

I nuläget saknas vägledning, vilket innebär risk att dessa individer inte uppmärksammas eller får stöd.

- Samverkan och kommunikation: Planen behöver konkretisera former för intern samverkan samt hur information ska nå verksamheter och invånare på ett samordnat och tillgängligt sätt. Exempelvis behöver det tydliggöras hur information och stöd når individer med funktionsnedsättning samt personer med språksvårigheter eller andra begränsningar i att ta till sig information.
- Tillgänglighet: Tillgänglighet behöver beaktas vid placering och utformning av nödvattenplatser, så att personer med funktionsnedsättning eller nedsatt rörlighet kan ta del av vattnet.
- Övning och utbildning: behov av att inkludera socialförvaltningens verksamheter i övningar.

Förslaget bedöms inte medföra några direkta ekonomiska konsekvenser i nuläget. Kostnader kan dock uppstå i samband med utveckling av rutiner, utbildning och övning, samt för framtagande av anpassat kommunikationsmaterial för olika målgrupper (exempelvis personer med språksvårigheter eller kognitiva nedsättningar) och tillgänglighetsanpassningar vid nödvattenplatser.

Socialförvaltningen gör bedömningen att nödvattenplanen är ett viktigt och nödvändigt styrdokument som stärker kommunens krisberedskap.

Yttrande på remiss
Socialnämnden

3(3)

För att planen ska bli fullt ut operativ och fungera i praktiken, särskilt inom verksamheter som ansvarar för sårbara grupper, behöver vissa delar förtydligas. Detta gäller främst ansvarsfördelning, stöd till individer med begränsad egen förmåga samt praktisk samverkan och kommunikation.

Med dessa kompletteringar bedöms planen ge ett gott stöd för hantering av störningar i vattenförsörjningen och bidra till en robust och likvärdig krishantering i kommunen.

BmGT §77

Dnr: BMGT.2026.15

I.9

Yttrande gällande Nödvattenplan

Beslut

Bygg- och miljönämnden Gislaved-Tranemo godkänner förslag till yttrande gällande nödvattenplan och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens allmänna utskott har remitterat förslag till nödvattenplan, daterad 2026-03-02, till berörda nämnder och bolag för yttrande.

Nödvattenplanen syftar till att säkerställa tillgången till dricksvatten vid kris, störningar eller längre avbrott i den ordinarie vattenförsörjningen. Planen beskriver ansvarsfördelning, prioriteringar, distribution av nödvatten samt samverkan mellan berörda aktörer.

Avdelningens yttrande

Bygg- och miljönämnden Gislaved-Tranemo poängterar att det är viktigt att nämnden får kännedom om störningar som kan påverka dricksvattenkvaliteten, i övrigt inga synpunkter på nödvattenplanen.

Beslutsunderlag

Protokoll 2026-05-05 - BmGTau §63

Tjänsteskrivelse till BmGTau 2026-05-05

Protokoll 2026-04-01 - Ksau§53

Remiss

Nödvattenplan

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelseförvaltningen, enheten säkerhet, kunskap och analys

Sun §54

Dnr: SUN.2026.61

1.9

Yttrande över remiss Nödvattenplan**Beslut**

Samhällsutvecklingsnämnden beslutar att ställa sig positiv till förslaget till nödvattenplan och överlämna remissvar daterat den 28 april 2026 till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Förslag till nödvattenplan har tagits fram i syfte att säkerställa tillgången till dricksvatten vid kris, störningar eller längre avbrott i den ordinarie vattenförsörjningen. Planen beskriver ansvarsfördelning, prioriterade verksamheter, former för distribution av nödvatten samt samverkan med berörda aktörer.

Kommunstyrelsens allmänna utskott beslutade den 1 april 2026, §53, att remittera förslaget till berörda nämnder och kommunala bolag. Yttrande ska lämnas senast den 21 maj 2026.

Samhällsutvecklingsnämnden ser positivt på planen samtidigt bedöms ett behov av att komplettera den med ett tydligare genomförandeperspektiv kopplat till fysisk planering, logistik, tillgänglighet och drift. Nämnden vill särskilt lyfta behovet av fördefinierade nödvattenplatser, säkerställd framkomlighet, integrering i översiktsplanering samt tydligare ansvarsfördelning mellan berörda verksamheter.

Samhällsutvecklingsförvaltningen föreslår samhällsutvecklingsnämnden besluta att ställa sig positiv till förslaget till nödvattenplan och överlämna remissvar daterat den 28 april 2026 till kommunstyrelsen.

Samhällsutvecklingsnämndens arbetsutskott beslutade den 4 maj 2026, §40 förslå samhällsutvecklingsnämnden att ställa sig positiv till förslaget till nödvattenplan och överlämna remissvar daterat den 28 april 2026 till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Protokoll 2026-05-04 - SUNau §40

Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse avseende remiss nödvattenplan daterad 28 april 2026

Remissvar gällande nödvattenplan daterad den 28 april 2026

Protokoll 2026-04-01 Ksau §53 Nödvattenplan remiss

Remiss nödvattenplan

Nödvattenplan daterad den 2 mars 2026

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

2026-04-28

Yttrande Samhällsutvecklingsnämnden I(1)

Ert diariennr: KS.2026.36
Vårt diariennr: SUN.2026.61

Svar på remiss - nödvattenplan

Förslaget till nödvattenplan utgör ett viktigt styrdokument för kommunens krisberedskap och ger en tydlig övergripande inriktning för ansvar och prioriteringar.

Samhällsutvecklingsnämnden ansvarar förutom för service- och måltidsverksamhet, gata, park och natur samt fritids- och kulturverksamhet även samlat för planering, genomförande och drift av VA och har därmed en central roll i nödvattenförsörjningen. Nämnden är positiv till förslaget och ser i det fortsatta arbetet behov av att ytterligare konkretisera genomförandet.

Synpunkter

Nämnden bedömer att planen utgör ett bra strategiskt ramverk. För att ytterligare stärka planens användbarhet ser nämnden det som värdefullt att i det fortsatta arbetet, exempelvis genom kompletterande rutiner, tydliggöra:

- hur det operativa arbetet organiseras med checklistor för respektive verksamhet
- hur måltidsverksamhetens behov och prioriteringar hanteras
- hur transporter och logistik av nödvatten säkerställs inklusive framkomlighet
- hur behov från samhällsviktig verksamhet samordnas
- en samlad bild av kommunens resurser och uppstartsformåga
- att nödvattenplatser är utpekade i förväg i översikts- och detaljplaner
- att inventering sker av sjöar och vattendrag med kontroll av vattenkvalitet
- ta fram kommunikationsplan för krisinformation och krav på vattenbesparing
- ta fram en plan för omhändertagande av avlopp

Sammanfattning

Samhällsutvecklingsnämnden ser positivt på planen samtidigt bedöms ett behov av att komplettera den med ett tydligare genomförandeperspektiv kopplat till fysisk planering, logistik, tillgänglighet och drift. Nämnden vill särskilt lyfta behovet av fördefinierade nödvattenplatser, säkerställd framkomlighet, integrering i översiktsplanering samt tydligare ansvarsfördelning mellan berörda verksamheter.

Yttrande

Datum: 2025-05-21

Närvarande: Rikard Bondéus

Yttrande Nödvattenplan 2026-03-02

Gislaved Energi AB tillstyrker i huvudsak den framtagna nödvattenplanen. Vi bedömer dock att beroendet mellan vattenförsörjning och energisystem (elnät och fjärrvärme) behöver tydliggöras och integreras mer genomgående i planen för att säkerställa robusthet vid störningar och kriser.

Synpunkter

Ömsesidiga beroenden:

Vattenförsörjningen är beroende av el för drift och distribution, samtidigt som fjärrvärmeverksamheten är beroende av vatten.

Prioritering:

Vattenverk, pumpstationer samt fjärrvärmeproduktion bör tydligt omfattas av prioritering vid störningar.

Reservkraft:

Behov av säkerställd reservkraft och bränsleförsörjning för kritiska anläggningar.

Tekniskt vatten:

Fjärrvärme kräver behandlat vatten – detta bör beaktas i planeringen.

Samverkan:

Tydligare samordning mellan VA och energibolag.

Riskperspektiv:

Planen bör inkludera scenarier med långvariga elavbrott och kaskadeffekter mellan systemen.

För att stärka planens robusthet behöver energisystemens betydelse och beroenden tydligare integreras, särskilt avseende elförsörjning, fjärrvärme och reservkraft.

Un §55

Dnr: UN.2026.54

I.9

Remiss - Nödvattenplan**Beslut**

Utbildningsnämnden beslutar föreslå att Nödvattenplanen, daterad den 2 mars 2026, bifalls med tillägget att Nödvattenplanen justeras på tre områden där det tydliggörs

- att verksamheterna ska kommunicera behovet av vatten till den gemensamma nödplanen
- att hanteringen av alternativa lösningar gällande sanitet och övrig hygien ska samverkas med flera aktörer som SÅM (Samverkan Återvinning Miljö) och samhällsutvecklingsförvaltningen och
- att skola och fritidshem läggs till som samhällsviktiga funktioner.

Ärendebeskrivning

Kommunstyrelsens allmänna utskott beslutade att remittera förslag till Nödvattenplan, daterad den 2 mars 2026, till berörda nämnder och kommunala bolag. Yttrande ska lämnas senast den 21 maj 2026.

Beslutsunderlag

Protokoll 2026-05-05 - Unau §26

Remiss daterad 2026-04-02

Tjänsteskrivelse daterad 2026-04-29

Nödvattenplan daterad den 2 mars 2026

Protokoll 2026-04-01 Ksau §53 Nödvattenplan remiss

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsens allmänna utskott

Ksau §107

Dnr: KS.2026.127

4.6.5

Upplåtelse av mark för valaffischer**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunstyrelsen besluta att ge generellt medgivande för valaffischer på de platser som framgår av "Möjliga platser för valaffischer inför val 2026 till kommun, region och riksdag", daterad den 7 maj 2026, under förutsättning att gällande ordnings- och trafiksäkerhetsföreskrifter följs, att valaffischer får sättas upp tidigast fyra veckor före valdagen och ska tas ned senast en vecka efter valdagen, samt att valaffischer inom detaljplanlagt område får ha en maximal storlek om 1 kvadratmeter.

Ärendebeskrivning

Inför val till riksdag, region och kommun den 13 september 2026 har Länsstyrelsen i Jönköpings län fattat beslut om tillstånd till anordningar för valaffischer utanför detaljplanlagt område. Beslutet omfattar de partier som deltar i valet och innehåller villkor kopplade till ordning, framkomlighet och trafiksäkerhet.

Inom detaljplanlagt område ansvarar kommunen för upplåtelse av kommunal mark och bedömning av lämpliga platser för valaffischer. Det generella medgivandet syftar till att skapa likvärdiga förutsättningar för samtliga partier samt tydlighet kring vilka platser som kan användas för valaffischer inom kommunen.

Partierna ansvarar för att valaffischeringen sker på ett ordnat och trafiksäkert sätt. Affischer och anordningar ska hållas i vårdat skick och får inte placeras så att framkomlighet eller trafiksäkerhet påverkas negativt. Anordningar får inte kunna förväxlas med vägmärken eller andra trafikanordningar. Valaffischer bör inte placeras i rabatter eller på centrala grönytor med klippta gräsmattor.

Även om kommunen lämnar ett generellt medgivande för användning av kommunal mark kan tillstånd enligt ordningslagen fortfarande krävas från Polismyndigheten inom detaljplanlagt område.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att ge generellt medgivande för valaffischer på de platser som framgår av "Möjliga platser för valaffischer inför val 2026 till kommun, region och riksdag", daterad den 7 maj 2026, under förutsättning att gällande ordnings- och trafiksäkerhetsföreskrifter följs, att valaffischer får sättas upp tidigast fyra veckor före valdagen och ska tas ned senast en vecka efter valdagen, samt att valaffischer inom detaljplanlagt område får ha en maximal storlek om 1 kvadratmeter.

Beslutsunderlag

Länsstyrelsens tillstånd till anordningar för valaffischer daterad den 28 april 2026.

Möjliga platser för valaffischer inför val 2026 till kommun, region och riksdag, daterad den 7 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 27 maj 2026.

Ksau §107 (forts.)

Yrkanden

Stefan Nylén (SD), Ruth Johannesson (MiG), Ylva Samuelsson (S), Sandy Kindbladh (WeP): bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Stefan Nyléns (SD) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Upplåtelse av mark för valaffisivering inför val 2026**Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut**

Kommunstyrelsen beslutar

att ge generellt medgivande för valaffisivering på de platser som framgår av "Möjliga platser för valaffisivering inför val 2026 till kommun, region och riksdag", daterad den 7 maj 2026, under förutsättning att gällande ordnings- och trafiksäkerhetsföreskrifter följs,

att valaffischer får sättas upp tidigast fyra veckor före valdagen och ska tas ned senast en vecka efter valdagen, samt

att valaffischer inom detaljplanelagt område får ha en maximal storlek om 1 kvadratmeter.

Ärendebeskrivning

Inför val till riksdag, region och kommun den 13 september 2026 har Länsstyrelsen i Jönköpings län fattat beslut om tillstånd till anordningar för valaffisivering utanför detaljplanelagt område. Beslutet omfattar de partier som deltar i valet och innehåller villkor kopplade till ordning, framkomlighet och trafiksäkerhet.

Inom detaljplanelagt område ansvarar kommunen för upplåtelse av kommunal mark och bedömning av lämpliga platser för valaffisivering. Det generella medgivandet syftar till att skapa likvärdiga förutsättningar för samtliga partier samt tydlighet kring vilka platser som kan användas för valaffisivering inom kommunen.

Partierna ansvarar för att valaffisiveringen sker på ett ordnat och trafiksäkert sätt. Affischer och anordningar ska hållas i vårdat skick och får inte placeras så att framkomlighet eller trafiksäkerhet påverkas negativt. Anordningar får inte kunna förväxlas med vägmärken eller andra trafikordningar. Valaffischer bör inte placeras i rabatter eller på centrala grönytor med klippta gräsmattor.

Även om kommunen lämnar ett generellt medgivande för användning av kommunal mark kan tillstånd enligt ordningslagen fortfarande krävas från Polismyndigheten inom detaljplanelagt område.

Beslutsunderlag

Länsstyrelsens tillstånd till anordningar för valaffisivering daterad den 28 april 2026.

Möjliga platser för valaffischering inför val 2026 till kommun, region och riksdag,
daterad den 7 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 27 maj 2026

Anna Sanell
Biträdande kommundirektör

Adela Mujanovic
Avdelningschef verksamhetsstyrning och
it

Beslutet skickas till:

Länsstyrelsen i Jönköpings län

Polismyndigheten

Samtliga politiska partier representerade i kommunfullmäktige

Valnämnden

Samhällsutvecklingsnämnden, enheten för gata, park och natur

Kommunstyrelseförvaltningen, enheten för nämnd- och ärendehantering

Möjliga platser för valaffischering

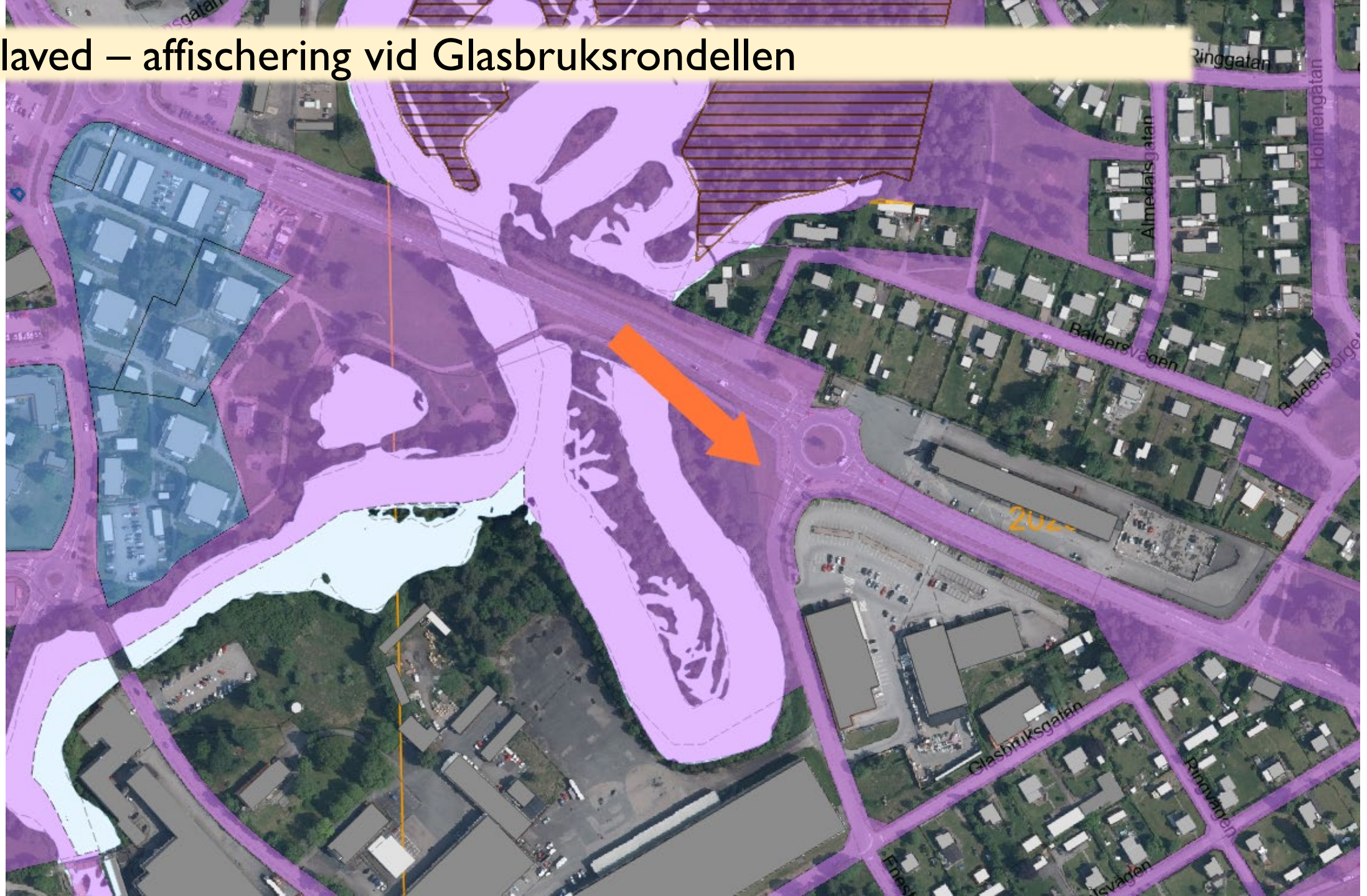
Inför val 2026 till kommun, region och riksdag
2026-05-07

Gislaved – affischering vid Glasbruksrondellen

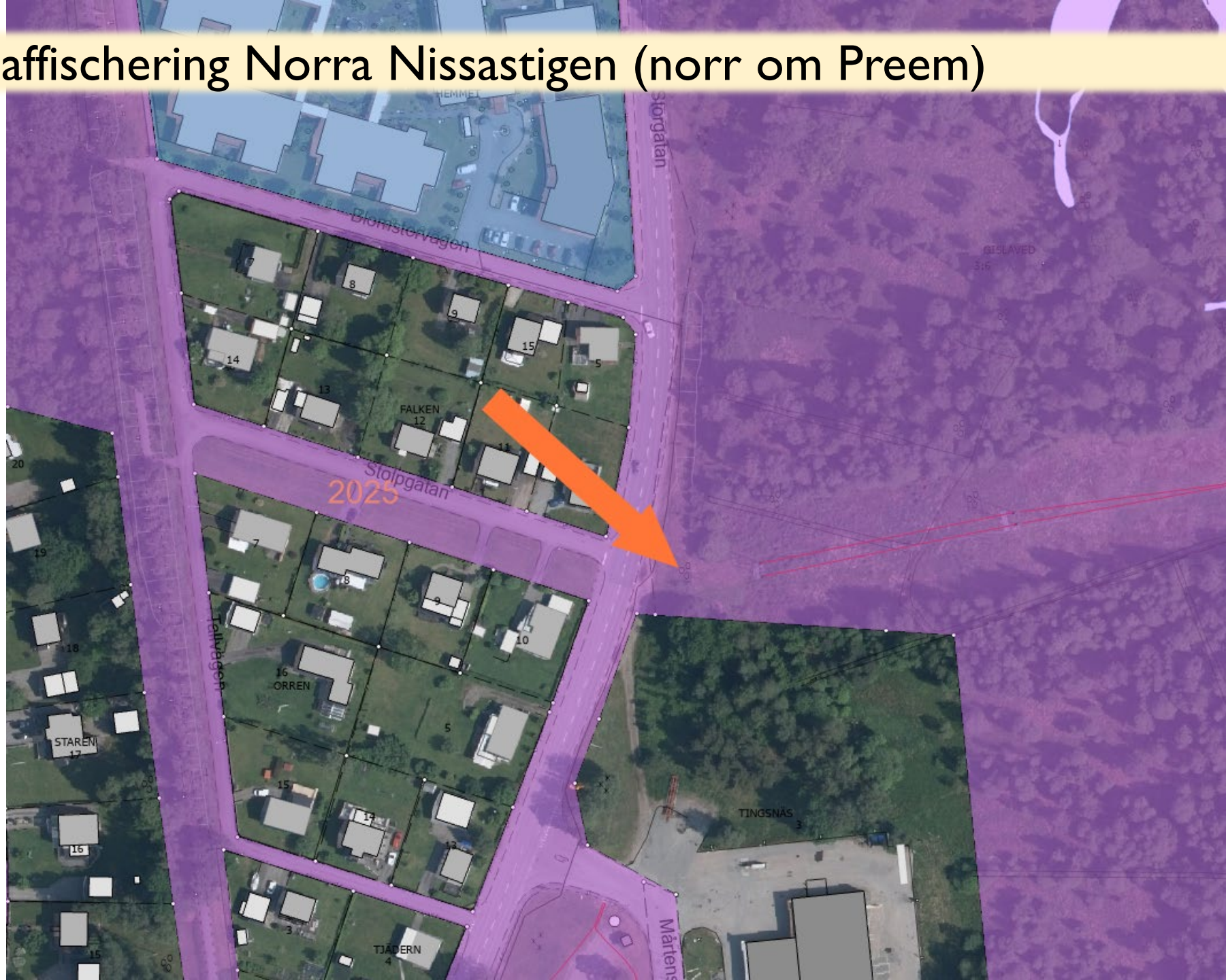
Gislaved – affischering vid Glasbruksrondellen

Gislaved – affischering Norra Nissastigen (norr om Preem)

Gislaved – affischering Norra Nissastigen (norr om Preem)

Gislaved – affischering Södra Storgatan (söder om Carpenter)

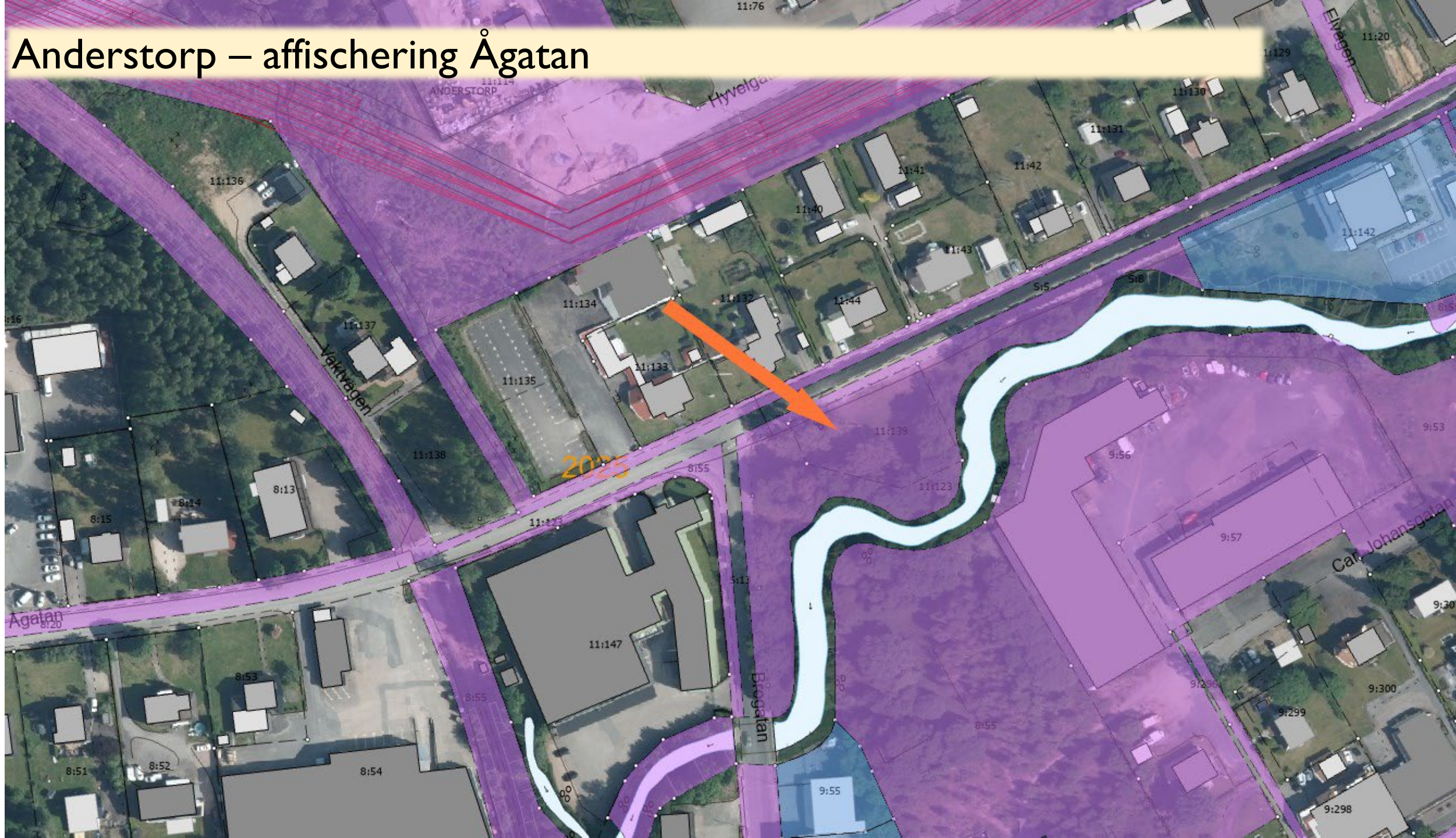
Gislaved – affischering Södra Storgatan (söder om Carpenter)

Anderstorp – affischering Ågatan

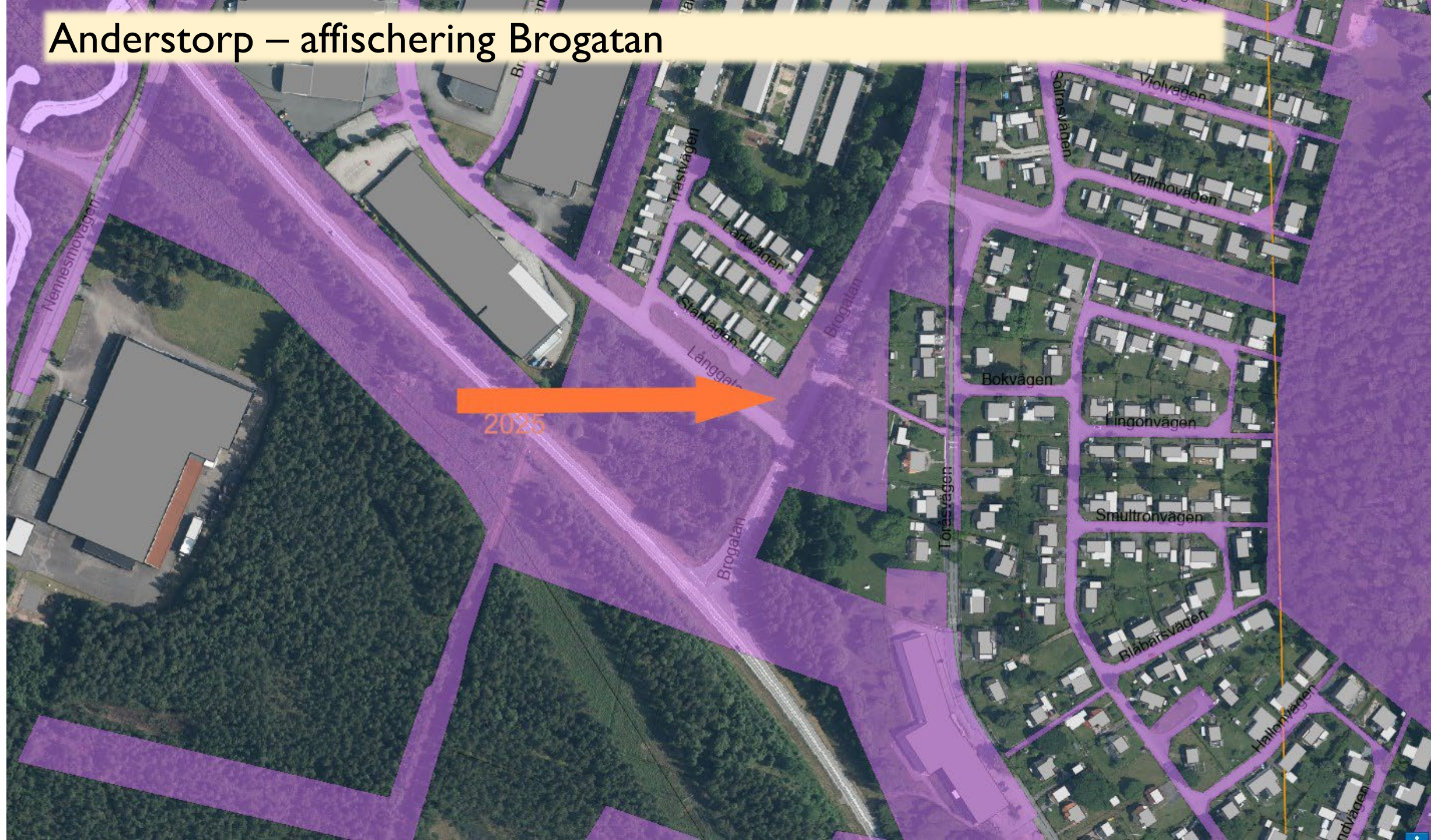
Anderstorp – affischering Ågatan

Anderstorp – affischering Brogatan

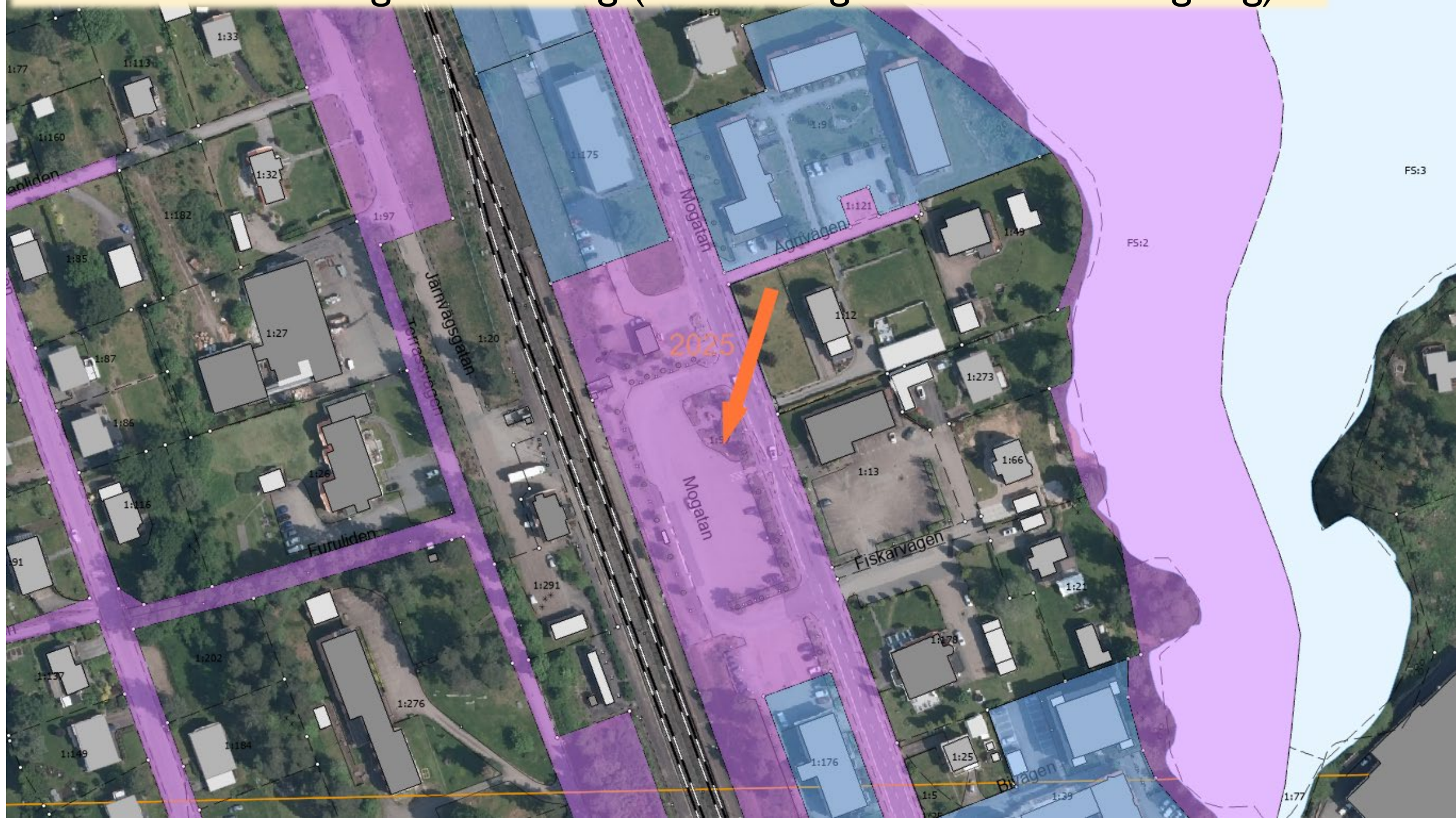
Anderstorp – affischering Brogatan

Hestra – affischering Hestra torg (utanför vägområdet för statlig väg)

Hestra – affischering Hestra torg (utanför vägområdet för statlig väg)

Smålandsstenar – affischering i parken vid torget i Smålandsstenar (utanför vägområdet för statlig väg)

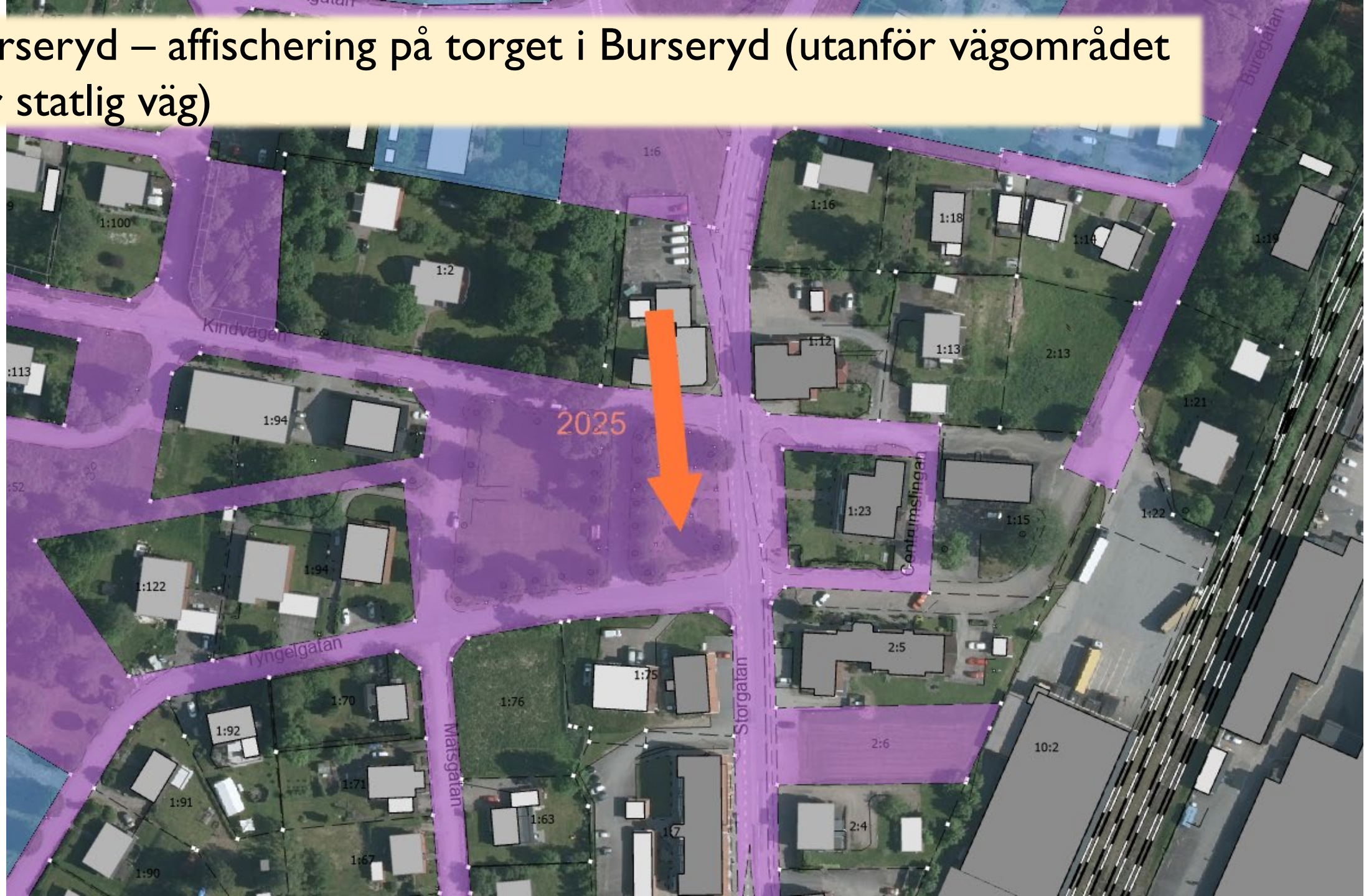

Smålandsstenar – affischering i parken vid torget i Smålandsstenar
(utanför vägområdet för statlig väg)

Burseryd – affischering på torget i Burseryd (utanför vägområdet för statlig väg)

Burseryd – affischering på torget i Burseryd (utanför vägområdet för statlig väg)

Broaryd – affischering invid macken i Broaryd (utanför vägområdet för statlig väg)

Broaryd – affischering invid macken i Broaryd (utanför vägområdet för statlig väg)

Reftele – affischering på torget i Reftele (utanför vägområdet för statlig väg)

Reftele – affischering på torget i Reftele (utanför vägområdet för statlig väg)

Enligt sändlista

Tillstånd till anordningar för valaffischering inför val till riksdag, region och kommun den 13 september 2026

Beslut

Länsstyrelsen meddelar tillstånd för de partier som deltar i val till riksdag, region och kommun den 13 september 2026 att ha anordningar för valaffischering uppsatta i Jönköpings län. Tillståndet gäller utanför detaljplanelagt område.

Länsstyrelsen föreskriver följande villkor för tillståndet.

- Anordning får inte placeras utmed motorväg, motortrafikled, mötesfria landsvägar ("2+1-väg") och inte heller på bro över sådana vägar.
- Anordning får inte ges sådan utformning att den kan förväxlas med vägmärke eller trafikanordning.
- Anordning får sättas upp tidigast fyra veckor före valdagen och ska tas ned senast en vecka efter valdagen.
- Valaffischer får inte placeras i kurvor, i cirkulationsplatser eller i övrigt så att sikten skymms för fordonsförare och ska placeras minst 75 meter från vägkorsningar och cirkulationsplatser, minst 50 meter från vägmärken och trafiksignaler samt minst 5 meter från vägkanten, dock inte inom vägområdet.
- Anordning ska ges sådan tillsyn att den inte vållar nedskräpning.
- Anordningens storlek får inte överskrida 4 m².

Samråd har skett med den statliga väghållningsmyndigheten, Trafikverket Sydöstra regionen, som har tillstyrkt tillstånd enligt ovan.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 46 § väglagen (1971:948) och 6 § lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gaturenhållning och skyltning krävs det i vissa fall tillstånd av Länsstyrelsen att få sätta upp skyltar eller därmed jämförliga anordningar för reklam, propaganda eller liknande ändamål.

Information

Uppsättandet bör ske i samråd med aktuell väghållare (Trafikverket Sydöstra regionen) där staten är väghållare och respektive kommun där kommunen är väghållare).

Länsstyrelsen erinrar om att markägarens tillstånd kan krävas.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av rättschef Anna Adholmer med förvaltningshandläggare Petter Agurén som föredragande.

Sändlista

Politiska partier som tagit mandat i det senaste valet till riksdagen,
kommunfullmäktige och regionfullmäktige
Kommunerna i Jönköping län
Polismyndigheten, registrator.ost@polisen.se
Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se
Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Ksau §108

Dnr: KS.2025.146

4.3

Kompletterande investeringsbeslut rörande lokaler i Uvekull 1:32 (XL-huset) för hemtjänsten och rehab**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunstyrelsen besluta att fatta kompletterande investeringsbeslut för XL-huset om 3,25 mnkr genom en omdisponering från hyresgäst Anpassningar, vilket ger en totalkostnad om 8,75 mnkr.

Ärendebeskrivning

Projektet innefattar ombyggnation av det så kallade XL-huset i Smålandsstenar för att skapa större och mer anpassade lokaler för hemsjukvården och rehab i Smålandsstenar.

Fastigheten är en exploateringsfastighet som inom 5-10 år är tänkt att exploateras för att tillskapa lokaler och bostäder på fastigheten. Ombyggnationen görs med denna vetskap och ger kommunen tid att hitta en permanent lösning av kommunens lokalbehov i Smålandsstenar.

Kommunstyrelsen beslutade den 15 oktober 2026, §188, att använda de medel som avsatts i investeringsbudgeten för 2025 för att genomföra en investering i Uvekull 1:32 (XL-huset) för hemsjukvården och rehabs lokalbehov, samt att inleda en åtgärdsvalsstudie med syfte att föreslå långsiktiga lokallösningar för hemtjänst, hemsjukvård, rehab, fastighetstekniker och gata/park/natur i Smålandsstenar. Åtgärdsvalsstudien ska presenteras under kvartal 2 2026.

Samhällsutvecklingsförvaltningen föreslår att tilläggsbudgetera 3,25 mnkr för ombyggnation av XL-huset genom omdisponering från hyresgäst Anpassningar.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens protokoll den 15 oktober 2025, §188.

Ombyggnation av XL-huset - Projektplan, daterad den 11 maj 2026.

Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 13 maj 2026.

Yrkanden

Evangelos Varsamis (S), Ruth Johannesson (MiG), Ylva Samuelsson (S), Sandy Kindblad (WeP), Carina Johansson (C): att fatta kompletterande investeringsbeslut för XL-huset om 3,25 mnkr genom en omdisponering från hyresgäst Anpassningar, vilket ger en totalkostnad om 8,75 mnkr,

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Evangelos Varsamis (S) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Handläggare
Malin Kilén

2026-05-13
Dnr: KS.2025.146

Kompletterande investeringsbeslut rörande lokaler i Uvekull 1:32 (XL-huset) för hemtjänsten och rehab

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att tilläggsbudgetera 3,25 mnkr för ombyggnation av XL-huset genom omdisponering från hyresgästanpassningar.

Ärendebeskrivning

Projektet innefattar ombyggnation av det så kallade XL-huset i Smålandsstenar för att skapa större och mer anpassade lokaler för hemsjukvården och rehab i Smålandsstenar.

Fastigheten är en exploateringsfastighet som inom 5 – 10 år är tänkt att exploateras för att till skapa lokaler och bostäder på fastigheten.

Ombyggnationen görs med denna vetskap och ger kommunen tid att hitta en permanent lösning av kommunens lokalbehov i Smålandsstenar.

Ekonomi

Enligt tidigare kalkyl hade förvaltningen enbart räknat på en schablonkostnad för entreprenaden. I och med att anbud nu inkommit och enheten projektgenomförande har tagit över projektet har förvaltningen gjort en mer grundlig analys av kostnaderna. Det innebär att det budgeterats 3,25 mnkr mindre än vad som behövs för att genomföra projektet.

Den totala projektbudgeten efter tilläggsbudgetering blir 8,75 mnkr.

En ekonomisk jämförelse har tidigare gjorts mellan en modullösning och en ombyggnation. Med de nya förutsättningarna skulle ombyggnationen betala sig efter 7 år.

Den utökade budgeten formas genom omdisponering från medel för hyresgästanpassningar.

Beslutsunderlag

Ombyggnation av XL-huset - Projektplan, daterad 2026-05-11

Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2026-05-13

Jenny Axelsson
Förvaltningschef

Henrik Verneresson
Avdelningschef projekt och
genomförande

Beslutet skickas till:

Samhällsutvecklingsförvaltningen, avdelningen för planering
Kommunstyrelseförvaltningen, ekonomiavdelningen

OMBYGGNATION AV XL-HUSET

PROJEKTPLAN

[Klicka här för att ange datum.](#)

I. VERSIONSKONTROLL

[illegible]

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. VERSIONSKONTROLL.....	2
2. PROJEKTS UPPDRAG.....	4
3. BAKGRUND	4
4. PROJEKTETS SYFTE.....	4
5. AVGRÄNSNINGAR.....	4
6. KOPPLINGAR TILL ANDRA PROJEKT	4
7. INTRESSETER.....	4
8. PROJEKTORGANISATION.....	4
9. PROJEKTBUDET.....	5

2. PROJEKTS UPPDRAG

Projektet innefattar ombyggnation av det så kallade XL-huset i Smålandsstenar för att skapa större och mer anpassade lokaler för hemsjukvården och rehab i Smålandsstenar. XL-fastigheten är en exploateringsfastighet som inom 5 – 10 år kommer att exploateras för att tillskapa lokaler och bostäder på fastigheten. Ombyggnationen görs med denna vetskap och ger kommunen tid att hitta en permanent lösning av kommunens lokalbehov i Smålandsstenar.

3. BAKGRUND

Hemtjänsten, hemsjukvården och rehab delar idag lokaler i externhyrd lokal på Södra Nissastigen 15 i Smålandsstenar. Nuvarande lokal saknar tillräckliga utrymmen för personal och lagerhållning av främst mediciner. Då lokalbehovet är näst intill akut och kommunen saknar anpassade lokaler i Smålandsstenar har kommunstyrelsen godkänt att iordningsställa XL-fastigheten för hemsjukvården och rehab.

4. PROJEKTETS SYFTE

Att tillskapa bättre anpassade lokaler till hemtjänsten, hemsjukvården och rehab.

5. AVGRÄNSNINGAR

Endast anpassningar på byggnad kommer att göras, utvändig mark kommer att behållas oförändrad.

6. KOPPLINGAR TILL ANDRA PROJEKT

Ombyggnationen av XL-huset driver på ombyggnationen av Kommunförrådet i Smålandsstenar då XL-huset idag används av både lokalvården och verksamhetsservice. Planen framöver är att de ska husa i Kommunförrådet istället, när lokalerna där byggs om.

7. INTRESSETER

Verksamhetslokalers personal nyttjar idag lokalerna, även den lokala dykarklubben. Dykarklubben behöver hitta nya lokaler för sin verksamhet och är informerade om detta. Verksamhetslokalers personal kan fortsatt nyttja lokalerna efter det att ombyggnationen är färdigställd men behöver under tiden hitta andra lokaler för paus och ombyte.

8. PROJEKTORGANISATION

Projektägare: Åtgärdsplanering

Projektledare: Peter Gillgard

Styrgrupp: Anders Bjersér, Henrik Verneresson, Rose-Marie Fredriksson

Utvärderingsgrupp: Henrik Johansson, Anne Sjösten,

9. PROJEKTBUDGET

Kostnader	År 2026	År 2027	Totalt
Personal	200	50	250
Konsultkostnader	400	200	600
Entreprenad	6 500	1 000	7 500
Övriga kostnader	200	200	400
Summa	7 300	1 450	8 750

Kommentarer till budget:

Klicka här för att ange text.

Ks §188

Dnr: KS.2025.146

4.3

Investeringsbeslut rörande lokaler i Uvekull 1:32 (XL-huset) för hemtjänsten och rehab samt beslut att inleda åtgärdsvalsstudie avseende verksamhetslokaler för SOC och SUF i Smålandsstenar**Beslut**

Kommunstyrelsen beslutar att

- Använda de medel som avsatts i investeringsbudgeten för 2025 för att genomföra en investering i Uvekull 1:32 (XL-huset) för hemsjukvården och rehabs lokalbehov.
- Inleda en åtgärdsvalsstudie med syfte att föreslå långsiktiga lokallösningar för hemtjänst, hemsjukvård, rehab, fastighetstekniker och gata/park/natur i Smålandsstenar. Åtgärdsvalsstudien ska presenteras under kvartal 2 2026.

Ärendebeskrivning

I Smålandsstenar samsas hemtjänst, hemsjukvård och rehab i de externt hyrda lokalerna på Södra Nissastigen 15. Dessa lokaler möter idag inte de tre verksamheternas samlade behov. Det finns ett akut behov att se över och hantera deras lokalsituation.

Gata/Park/Natur finns i kommunägda lokaler på Förrådsgatan. På fastigheten finns bl.a. moduler för att lösa verksamhetens nuvarande lokalbehov. Fastighetstekniker sitter idag i tillfälliga, kommunägda, lokaler på Uvekull 1:32 som är en exploateringsfastighet.

En lokalutredning har genomförts med syfte att hantera det akuta behovet för hemtjänst, hemsjukvård och rehab. Då Uvekull 1:32 är avsedd för exploatering och lokalerna på Förrådsgatan inte fyller gata/park/naturs behov behöver också en åtgärdsvalsstudie startas för att utreda dessa lokalbehov och föreslå lösningar.

Samhällsutvecklingsförvaltningen föreslår att använda de medel som avsatts i investeringsbudgeten för 2025 för att genomföra en investering i Uvekull 1:32 (XL-huset) för hemsjukvården och rehabs lokalbehov, samt att inleda en åtgärdsvalsstudie med syfte att föreslå långsiktiga lokallösningar för hemtjänst, hemsjukvård, rehab, fastighetstekniker och gata/park/natur i Smålandsstenar. Åtgärdsvalsstudien ska presenteras under kvartal 2 2026.

Kommunstyrelsens allmänna utskott beslutade den 8 oktober 2025, §106, föreslå att använda de medel som avsatts i investeringsbudgeten för 2025 för att genomföra en investering i Uvekull 1:32 (XL-huset) för hemsjukvården och rehabs lokalbehov, samt att inleda en åtgärdsvalsstudie med syfte att föreslå långsiktiga lokallösningar för hemtjänst, hemsjukvård, rehab, fastighetstekniker och gata/park/natur i Smålandsstenar. Åtgärdsvalsstudien ska presenteras under kvartal 2 2026.

Ks §188 (forts.)

Beslutsunderlag

Lokalbehov Smålandsstenar för SOC och SUF - Hemtjänst, hemsjukvård, rehab, gata/park/natur och fastighetstekniker, daterad den 23 september 2025.

Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 23 september 2025.

Kommunstyrelsens allmänna utskotts protokoll den 8 oktober 2025, §106.

Yrkanden

Stefan Nylén (SD) Sandy Lind (WeP), Ruth Johannesson (MiG), Jonas Ericson (M), Kenneth Magnusson (C), Evangelos Varsamis (S): bifall till kommunstyrelsens allmänna utskotts förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Stefan Nylén (SD) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsen beslutat enligt kommunstyrelsens allmänna utskotts förslag.

Beslutet skickas till:

Socialnämnden

Samhällsutvecklingsnämnden

Enhet mark- och exploatering

Ksau §109

Dnr: KS.2026.134

10.10.2

Föreningsinitiativ konstgräsplan Smålandsstenar GOLF**Beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott beslutar att överlämna ärendet till kommunstyrelsens sammanträde den 10 juni 2026.

Ärendebeskrivning

Smålandsstenar GOLF har planer på att anlägga en konstgräsplan. För att finansiera investeringen avser föreningen att ansöka om medel genom allmänna arvsfonden och sponsorer. En dialog har genomförts mellan kommunen och föreningen kring frågor om plats, behov av tillstånd och avtal samt föreningens ansökan hos allmänna arvsfonden. Föreningen önskar respons från kommunen om ekonomiskt stöd inför sin ansökan hos allmänna arvsfonden.

Samhällsutvecklingsnämnden beslutade den 18 maj 2026, §51, att se positivt på att Smålandsstenar GOLF planerar att anlägga en konstgräsplan samt överlämna frågan om ekonomiskt stöd till projektet, till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Skrivelser från Smålandsstenar GOLF, daterade den 11 december 2025 och 29 april 2026.

Karta över föreslagen lokalisering.

Samhällsutvecklingsnämndens protokoll den 18 maj 2026, §51.

Yrkanden

Anton Sjödel (M): att överlämna ärendet till kommunstyrelsens sammanträde den 10 juni 2026.

Sandy Kindbladh (WeP), Ylva Samuelsson (S), Carina Johansson (C), Stefan Nylén (SD), Ruth Johannesson (MiG), Evangelos Varsamis (S): bifall till Anton Sjödel (M) yrkande.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Anton Sjödel (M) yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Sun §51

Dnr: SUN.2025.135

10.10.2

Föreningsinitiativ konstgräsplan Smålandsstenar GOIF**Beslut**

Samhällsutvecklingsnämnden ser positivt på att Smålandsstenar GOIF planerar att anlägga en konstgräsplan samt överlämnar frågan om ekonomiskt stöd till projektet till kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Smålandsstenar GOIF har planer på att anlägga en konstgräsplan. För att finansiera investeringen avser föreningen att ansöka om medel genom allmänna arvsfonden och sponsorer.

En dialog har genomförts mellan kommunen och föreningen kring frågor om plats, behov av tillstånd och avtal samt föreningens ansökan hos allmänna arvsfonden. Föreningen önskar respons från kommunen om ekonomiskt stöd inför sin ansökan hos allmänna arvsfonden.

Samhällsutvecklingsförvaltningen föreslår att samhällsutvecklingsnämnden ser positivt på att Smålandsstenar GOIF planerar att anlägga en konstgräsplan samt överlämnar frågan om ekonomiskt stöd till projektet till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 18 maj 2026

Skrivelse, daterad 2025-12-11

Mail från SGOIF 29 april 2026

Karta, 2026-04-30

Yrkanden

Sandy Kindbladh (WeP), Urban Nilsson (C), Emanuel Larsson (KD), Rose-Mari Modén (S), Anders Karlsson (MiG), Jörgen Karlsson (S), Simon Sowa (M), Johanna Gullberg (M), Dennis Ernst (M), Pauline Barvö (WeP), Carolina Hall (C), Stefan Fredriksson Jaktlund (SD), Albin Dyberg (MiG) och Tony Scammel (SD): Bifall till samhällsutvecklingsförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Sandy Kindbladhs (WeP) m.fl. yrkande och finner att samhällsutvecklingsnämnden beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Smålandsstenars gymnastik- och idrottsförening

KSau §97

Dnr: KS.2026.29

I.4.1

Kommunstyrelsens åtgärdsplan för en ekonomi i balans**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunstyrelsen besluta att godkänna åtgärdsplan för en ekonomi i balans, daterad den 25 maj 2026.

Ruth Johannesson (MiG) deltar inte i beslutet.

Ärendebeskrivning

I bokslut 2025 redovisade kommunstyrelsen en budgetavvikelse om minus 18,8 mnkr. Utifrån kommunens ekonomiska styrprinciper ska de nämnder som redovisar ett underskott i prognos ta fram en åtgärdsplan. Med anledning av det negativa resultatet för 2025 och behov av långsiktigt arbete kommer kommunstyrelsen fortsatt under 2026 att besluta om åtgärdsplan.

I kommunstyrelsens delårsrapport I för 2026 är prognos för helåret en negativ avvikelse på 2,7 mnkr. För budgetområde verksamhetslokaler är prognosen för helåret en ekonomi i balans.

Sedan budget 2026 fastställdes har det ekonomiska ansvaret för tomställda verksamhetslokaler flyttats från budgetområde verksamhetslokaler till budgetområde åtgärdsplanering, som ansvarar för lokalförsörjningen. En negativ avvikelse för åtgärdsplanering prognostiseras i delårsrapporten. Avvikelsen är i sin helhet kopplad till kostnader för tomställda verksamhetslokaler. Ett aktivt arbete pågår med åtgärdsvalsstudier, avveckling och uthyrningsinsatser kopplade till dessa lokaler.

Arbetet med åtgärder för ekonomi i balans fortsätter löpande under året och effekterna följs. I åtgärdsplanen specificeras åtgärder som ger effekt under 2026 och längre fram.

Samhällsutvecklingsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen föreslår att godkänna åtgärdsplan för en ekonomi i balans, daterad den 25 maj 2026.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens åtgärdsplan för ekonomi i balans, daterad den 25 maj 2026. Samhällsutvecklingsförvaltningens och kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 25 maj 2026. Presentation Kommunstyrelsens åtgärdsplan för ekonomi i balans, daterad 25 maj 2026 - KSau 3 juni.

Yrkanden

Evangelos Varsamis (S), Carina Johansson (C): bifall till samhällsutvecklingsförvaltningens och kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Evangelos Varsamis (S) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Handläggare
Jenny Axelsson

2026-05-25
Dnr: KS.2026.29

Kommunstyrelsens åtgärdsplan för en ekonomi i balans

Förvaltningarnas förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna åtgärdsplan för en ekonomi i balans, daterad den 25 maj 2026.

Ärendebeskrivning

I bokslut 2025 redovisade kommunstyrelsen en budgetavvikelse om minus 18,8 mnkr. Utifrån kommunens ekonomiska styrprinciper ska de nämnder som redovisar ett underskott i prognos ta fram en åtgärdsplan. Med anledning av det negativa resultatet för 2025 och behov av långsiktigt arbete kommer kommunstyrelsen fortsatt under 2026 att besluta om åtgärdsplan.

I kommunstyrelsens delårsrapport I för 2026 är prognos för helåret en negativ avvikelse på 2,7 mnkr. För budgetområde verksamhetslokaler är prognosen för helåret en ekonomi i balans.

Sedan budget 2026 fastställdes har det ekonomiska ansvaret för tomställda verksamhetslokaler flyttats från budgetområde verksamhetslokaler till budgetområde åtgärdsplanering, som ansvarar för lokalförsörjningen. En negativ avvikelse för åtgärdsplanering prognostiseras i delårsrapporten. Avvikelsen är i sin helhet kopplad till kostnader för tomställda verksamhetslokaler. Ett aktivt arbete pågår med åtgärdsvalsstudier, avveckling och uthyrningsinsatser kopplade till dessa lokaler.

Arbetet med åtgärder för ekonomi i balans fortsätter löpande under året och effekterna följs. I åtgärdsplanen specificeras åtgärder som ger effekt under 2026 och längre fram.

Beslutsunderlag

Kommunstyrelsens åtgärdsplan för ekonomi i balans, daterad den 25 maj 2026.
Förvaltningarnas tjänsteskrivelse, daterad den 25 maj 2026.

Anna Sanell
Biträdande kommundirektör
kommunstyrelseförvaltningen

Jenny Axelsson
Förvaltningschef
samhällsutvecklingsförvaltningen

Beslutet skickas till:

Förvaltningschef samhällsutvecklingsförvaltningen
Samhällsutvecklingsförvaltningen, avdelningschef användande och drift

Åtgärdsplan för ekonomi i balans
Kommunstyrelsen, daterad 25 maj 2026

Beskrivning av åtgärd	Planerad/Påbörjad åtgärd	Förväntad ekonomisk effekt 2026 (tkr)	Förväntad ekonomisk effekt 2027 (tkr)	Förväntad ekonomisk effekt 2028 (tkr)	Startdatum för förväntad effekt	Faktiskt uppnådd effekt, hittills (tkr)	Tidsperiod för uppnådd effekt	Övriga kommentarer
Övergripande åtgärd att genom åtgärdsplan nå samlad effekt på minst 17 mnkr vid utgången 2026	Enligt åtgärdsplan nedan							
Som del av ramsänkande effektiviseringar om minst 5 mnkr med full effekt 2026	Allmänna effektiviseringar, varav: Energieffektiviseringar Drift och Serviceavtal Optimering tekniska system Övrigt	2 000 1 055 250 570	620 300 0 100	200 100 0 260	2026 2026 2026 2026	991 192 215 0	2026-2028 2026-2028 2026-2028 2026-2028	Energieffektiviseringar i fastighetsbeståndet. Faktiskt uppnådd effekt består bland annat av utbyte av viss belysning på Lundåkerskolan samt Gisle IP, Utbyte av ventilation på Isabergsskolan, AMO-huset, Gyllenforsskolan, Parkgårdens förskola, Strandsnäs förskola, Rönneljung sporthall samt kompressor-utbyte på Gisle sportcenter. Översyn av drift och serviceavtal Optimering av tekniska fastighetssystem Övriga åtgärder avser mindre insatser och löpande justeringar.
Mycket skyndsamt med början 2025 genomföra lokalanpassningar och uppsägning av externa kontrakt för att anpassa verksamhetens lokaler utifrån den behovsprövning som gjorts (minska ytan minst 15 %) samt att möjliggöra finansiering av andra externt tecknade hyresavtal, i ett samlat syfte för att använda befintligt fastighetsbestånd på ett mer resurseffektivt sätt	Minskning av fastighetsbeståndet Minskning av fastighetsbeståndet Övriga åtgärder	0 0	1 660 1 000	345 1 000	2027 2027	0 0	2027-2028 2026-2028	Sker succesivt efter genomförd behovsprövning av verksamheternas lokaler - enligt fastställd tidplan Östergården Anderstorp uppsagd till sista mars 2027 Försäljning av tomtställda lokaler i anslutning till minskning av fastighetsbeståndet
Anpassad organisation	Anpassad organisation	500	500	500	2026	0	2026-2028	Utveckling av den samlade drifts-organisationen och effektivare resursnyttjande
Utvärdering och anpassning av hyresnivåer, inklusive översyn av befintliga internhyresavtal, i syfte att skapa långsiktigt hållbara och incitamentsdrivna modeller	Utvärdering av hyresnivå Utvärdering av hyresnivå	6 170	0	0	2026	0	2026-2028	Inom ramen för KS åtgärdsplan har justeringar av hyresnivåer genomförts och kommer att följas upp. Arbetet med digitalisering och införande av ett IT-baserat underhållsplaneringssystem pågår och beräknas vara färdigställt 2027. En översyn av internhyresmodellen planeras i syfte att, på sikt, identifiera möjliga incitamentsdrivna justeringar inom ramen för självkostnadsprincipen.
Total summa	17 130 tkr	10 545	4 180	2 405		1 398		

Kommunstyrelsens åtgärdsplan för ekonomi i balans, daterad 25 maj 2026

KSau 3 juni

Kommunstyrelsens åtgärdsplan för ekonomi i balans

daterad 25 maj 2026

Planerad/Påbörjad åtgärd	Förväntad effekt 2026 (tkr)	Förväntad effekt 2027 (tkr)	Förväntad effekt 2028 (tkr)	Startdatum för förväntad effekt	Faktiskt uppnådd effekt, hittills (tkr)	Tidsperiod för uppnådd effekt
Allmänna effektiviseringar, varav:						
Energieffektiviseringar	2 000	620	200	2026	991	2026-2028
Drift och Serviceavtal	1055	300	100	2026	192	2026-2028
Optimering tekniska system	250	0	0	2026	215	2026-2028
Övrigt	570	100	260	2026	0	2026-2028
Minskning av fastighetsbeståndet, varav:						
Minskning av fastighetsbeståndet	0	1660	345	2027	0	2027-2028
Övriga åtgärder	0	1000	1000	2027	0	2026-2028
Anpassad organisation	500	500	500	2026	0	2026-2028
Utvärdering av hyresnivåer	6170	0	0	2026	0	2026-2028
Total summa	10 545	4180	2405		1398	
17 130 tkr						
<i>(April: total summa 17 205 tkr</i>	<i>10 820</i>	<i>3980</i>	<i>2405</i>		<i>615)</i>	

Kommunstyrelsens åtgärdsplan för ekonomi i balans, kommentarer

daterad 25 maj 2026

- Den totala beräknade effekten av åtgärder i planen uppgår till 17 mnkr (vilket motsvarar den nivå kommunstyrelsen uppdragit till förvaltningen att uppnå) samt i nuläget ytterligare 130 tkr. Åtgärdsplanen är ett levande dokument där förvaltningen löpande följer upp aktiviteter och ekonomiska effekter.
- Den samlade effekten är i stort sett oförändrad mellan planen daterad i april och planen daterad i maj. Förändringarna mellan åren avser främst förskjutningar och kvalitetssäkringar av prognoser. Den faktiska uppnådda effekten har samtidigt utvecklats positivt genom genomförda energieffektiviseringar, optimering av tekniska system samt översyn av drift- och serviceavtal.
- Största förändringen är en fortsatt positiv utveckling av faktisk uppnådd effekt, som ökat från 615 tkr till 1 398 tkr.
Skillnaden beror främst på att fler genomförda åtgärder nu kunnat följas upp och verifieras.
- Arbetet med drift- och serviceavtal samt optimering av tekniska system börjar också ge mätbara ekonomiska effekter, med en samlad uppnådd effekt om 407 tkr.
(drift- och serviceavtal 192 tkr + optimering tekniska system 215 tkr)
Arbetet går därmed successivt från planerade aktiviteter till genomförda och uppföljda resultat.

Kommunstyrelsens åtgärdsplan för ekonomi i balans, kommentarer

daterad 25 maj 2026

- Sedan föregående rapportering har ytterligare konkreta åtgärder kunnat identifieras och följas upp. Exempel är energieffektiviseringsåtgärder genom belysningsutbyte och tekniska justeringar.

Nedan några exempel på realiserade konkreta åtgärder med mätbar effekt som tillsammans motsvarar cirka 321 tkr:

- Lundåkerskolan, termostater (+35 tkr)
- Gärdesskolan, belysning (+80 tkr)
- Isabergskolan klassrum (+80 tkr)
- Skattekistan (+56 tkr)
- Brandstation Reftele (+40 tkr)
- Nyckelpigan (+15 tkr)
- Bingohallen/Glashuset (+15 tkr)

Övergripande kommentarer om åtgärder

- *Energieffektiviseringar* – faktiskt uppnådd effekt består bland annat av utbyte av viss belysning på Lundåkerskolan samt Gisle IP, utbyte av ventilation på Isabergsskolan, AMO-huset, Gyllenforsskolan, Parkgårdens förskola, Strandsnäs förskola, Rönneljung sporthall samt kompressorutbyte på Gisle sportcenter.
- *Minskning av fastighetsbeståndet* – planeras och genomförs succesivt efter behovsprövning av verksamheternas lokaler, enligt fastställd tidplan. Försäljning av tomställda fastigheter i anslutning till minskning av beståndet.
- *Anpassad organisation* – utveckling av den samlade driftsorganisationen och effektiverare resursnyttjande.
- *Utvärdering av hyresnivåer* – inom ramen för KS åtgärdsplan har justeringar av hyresnivåer genomförts och kommer att följas upp. Arbetet med digitalisering och införande av ett IT-baserat underhållsplaneringssystem pågår och beräknas vara färdigställt 2027. En översyn av internhyresmodellen planeras i syfte att, på sikt, identifiera möjliga incitamentsdrivna justeringar inom ramen för självkostnadsprincipen.

Lokalförsörjning

Det pågår ett arbete med behovsutredning av alla lokaler.

SUF samordnar förvaltningarnas arbete att behovspröva sina lokaler och lämna in redovisning i samband med UI. Sista datum var satt till **30 april**.

Utifrån inlämnade underlag görs ett kartläggningsarbete för att se över möjligheterna till justeringar i befintligt bestånd, som underlag till kommande lokalförsörjningsplanering.

Det finns få möjligheter att säga upp befintliga hyreskontrakt.

Det pågår verksamhet i stort sett i alla lokaler och det finns få möjligheter till enkla omlokaliseringar i befintligt bestånd.

Ett arbete med hur befintliga, tomställda lokaler ska hanteras framåt pågår.

Tack för din uppmärksamhet

Ha en underbar dag!

Bilaga

Arbetssätt för åtgärdsplan

Politisk åtgärd → Delåtgärd → Aktivitet → Ekonomisk effekt → rapportering KS

Varje aktivitet följs upp med:

- ansvar
- tidsplan (start–deadline)
- status
- ekonomisk prognos per år

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	
1	Politisk åtgärd	Delåtgärd	Konkret aktivitet	Internt kom. Tex. projekt, lev	Ans	Startdatum	Deadli	Status rapportering mars	Prognos 2026 (tkr)	Prognos 2027 (tkr)	Prognos 2028 (tkr)	Realiserat
		Aterhållsamhet vid inköp – stärkt fokus samt översyn av processen för att stärka styrningen	Införa rekvisition - pilot verksamhetslokaler - manuellt arbetssätt	Trots manuellt arbetssätt ser vi styrning av arbetssätt förväntas positivt resultat.	Anne mfl	Jan	Q3	Påbörjat men ej uppstartat. Finns inget arbetssätt i nuläget inom kommunen, ingen digital lösning. Manuellt tills digitalisering kan genomföras	100			
16	Allmänna effektiviseringar	VVS termostater	Byte av termostater på Lundåkerskolan	Spärrade termostater, 21 grader.		2026-01-01		uppvärmningskostnaden på Lundåkerskolan.	35			
17	Allmänna effektiviseringar	Belysningsbyte	Skeppshultskolan byte av 3 klassrumsbelysning	Byte från T5/T8 till Led		2026-01-01		Byte av belysning i klassrum	32			
18	Allmänna effektiviseringar	Belysningsbyte	Gyllengården Byte av 4 Klassrumsbelysning	Byte från T5/T8 till Led		2026-01-01		Byte av belysning i klassrum	40			
19	Allmänna effektiviseringar	Belysningsbyte	Sörgårdsskolan belysning	Byte från T5/T8 till Led		2026-01-01		Byte av belysning i klassrum	50			
20	Allmänna effektiviseringar	Belysningsbyte	Skattskistan belysning	Byte från T5/T8 till Led		2026-01-01		Byte av belysning i klassrum	56			
21	Allmänna effektiviseringar	Belysningsbyte	Solkullens belysning	Byte från T5/T8 till Led		2026-01-01		Byte av belysning i klassrum	32			
22	Allmänna effektiviseringar	Belysningsbyte	Lundåkerskolan belysning	Byte från T5/T8 till Led		2026-01-01		Byte av belysning i klassrum	140			
23	Allmänna effektiviseringar	Belysningsbyte	Isabergskolan belysning	Byte från T5/T8 till Led		2026-01-01		Byte av belysning i klassrum	80			
24	Allmänna effektiviseringar	Ventilation	Isabergskolan ventilation och fönsterbyte hus C			2026-03-30			45			
25	Allmänna effektiviseringar	Belysningsbyte	Vaxthuset förskola			2026-04-30			50			
26	Allmänna effektiviseringar	Belysningsbyte	Gårdesskolan belysning korridor			2026-05-01			80	120		
27	Allmänna effektiviseringar	Belysningsbyte	Bingohallen belysning - Glashuset	Byte från T5/T8 till Led		2026-01-01		Byte av belysning	15			
28	Allmänna effektiviseringar	Belysningsbyte	Gisleip belysning	Byte från gamla strålkastare till Led		2026-01-01		Byte av belysning på konstgräsplanen	25			
29	Allmänna effektiviseringar	Ventilationsuppgradering	Rönneljungsporthall	Installation av Co2/temp givare		2026-01-01		Givare som gör att ventilationen går när hallen används	100			
30	Allmänna effektiviseringar	Ventilationsbyte	Amo Huset	Byte av ett äldre ventilationsaggregat		2026-01-01		tar mindre energi, bättre verkningsgrad på återvinningen	70			
31	Allmänna effektiviseringar	Ventilationsbyte	Gyllenforsskolan	Byte av ett äldre ventilationsaggregat		2026-01-01		tar mindre energi, bättre verkningsgrad på återvinningen	50			
32	Allmänna effektiviseringar	Ventilationsbyte		Byte av ett äldre				tar mindre energi, bättre				

Energieffektiviseringsdirektivet

Hela kommunens energianvändning

Offentliga aktörer och verksamheter ska minska sin energianvändning med 1,9 % per år

Fastighetsbeståndet

I offentligt ägda byggnader ska energieffektiviserande renoveringar med 3 % av arean varje år. Renoveringen ska ske till NNE-standard.

Utsläppsfria byggnader

Målet är att hela Europas byggnadsbestånd ska vara utsläppsfritt senast 2050 (sk ZEB-byggnad):

- Från 2028 och framåt ska alla nya byggnader som ägs av offentliga organ vara ZEB.
- Från 2030 och framåt ska alla nya byggnader vara ZEB.

Definitioner

NNE-standard:

Nära-nollenergibyggnad, där utöver att renovera byggnaden till att behöva låga mängden energi så ska den mängd energi främst tillföras genom energi från förnybara energikällor.

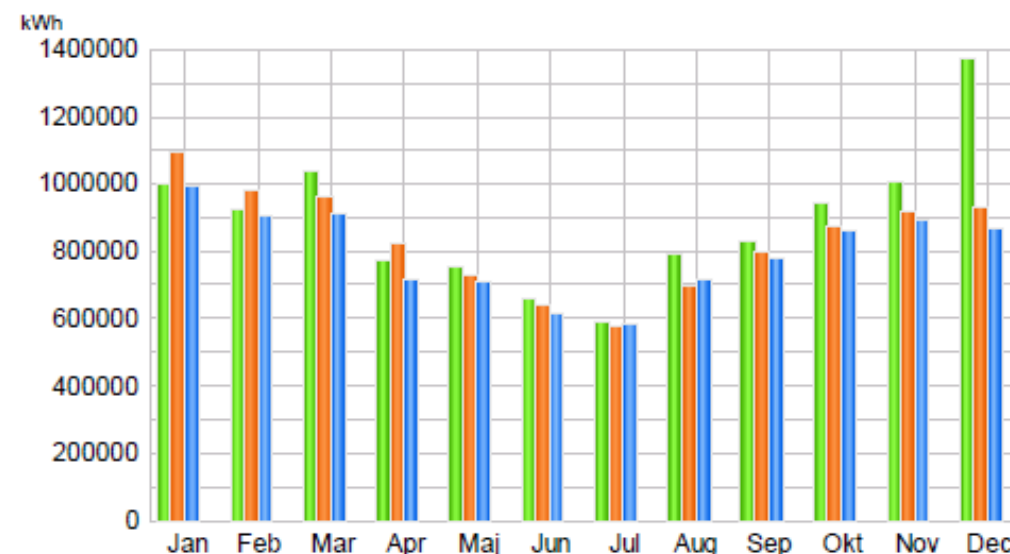
ZEB (Zero Emission Buildings):

Netto-nollutsläppsbyggnad, en byggnad med extremt god energiprestanda och minimalt energibehov där energibehovet täcks av förnybar energiproduktion och utan koldioxidutsläpp från fossila bränslen.

Fastighetsel totalt Gislaved kommun

- 2023-2025 effektivisering 9 % = ca 2,4 mnkr
- Åtgärder exempel:
 - Kompressorbyte
 - Utbyte direktverkande el
 - Byte av termostater
 - Modernisering av belysning
 - Ventilationsåtgärder
 - Inställningar termostater

FASTIGHET: ALLA FASTIGHETER I URVALET (57st)
 ENERGI-TYP: FASTIGHETSEL (*Fastighetsel*)
 NÄMNARE: BRA (150 958m²)
 Tidskorrigerad

	2023			2024			2025		
	kWh	kWh/m²		kWh	kWh/m²	Jmf.	kWh	kWh/m²	Jmf.
Januari	999 430	6,5		1 094 306	7,2	9,5%	989 534	6,6	-9,6%
Februari	922 020	6,0		979 716	6,5	6,3%	905 288	6,0	-7,6%
Mars	1 037 395	6,8		961 342	6,4	-7,3%	910 968	6,1	-5,2%
Kvartal 1	2 958 845	19,3		3 035 364	20,1	2,6%	2 805 790	18,7	-7,6%
April	770 971	5,0		820 861	5,4	6,5%	717 884	4,8	-12,5%
Maj	755 069	4,9		728 256	4,8	-3,6%	711 056	4,9	-2,4%
Juni	658 087	4,3		638 188	4,2	-3,0%	613 826	4,2	-3,8%
Kvartal 2	2 184 128	14,3		2 187 305	14,5	0,1%	2 042 766	13,9	-6,6%
Juli	584 569	3,8		578 879	3,8	-1,0%	581 702	4,0	0,5%
Augusti	787 020	5,1		698 714	4,6	-11,2%	717 929	4,9	2,8%
September	824 694	5,4		798 606	5,3	-3,2%	777 267	5,3	-2,7%
Kvartal 3	2 196 283	14,4		2 076 198	13,8	-5,5%	2 076 898	14,2	0,0%
Oktober	941 763	6,2		877 026	5,8	-6,9%	861 133	5,9	-1,8%
November	1 006 077	6,7		918 641	6,1	-8,7%	887 450	6,1	-3,4%
December	1 369 053	9,1		932 020	6,2	-31,9%	866 839	5,9	-7,0%
Kvartal 4	3 316 893	21,9		2 727 687	18,1	-17,8%	2 615 422	17,9	-4,1%
Totalt	10 656 149	70		10 026 555	66	-5,9%	9 540 877	65	-4,8%

* = Prognos (Fjölårets värde gånger årets utfall)

Jämförelsen beräknas på Förbrukning totalt

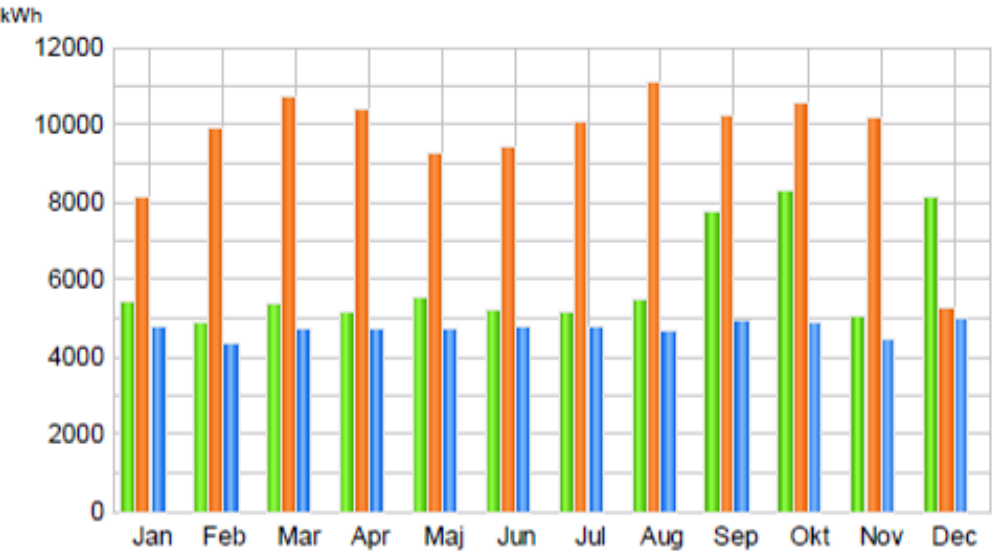
Fastighetsel

Åtgärd på vårdcentral i Anderstorp

Konkret exempel ur verksamheten

- Vid byte 2023 av styrklocka följde tidigare inställningar för ventilationens drifttider inte med. Detta innebar att ventilationen gick dygnet runt, även när verksamheten var stängd
- Felsökning pågick under lång tid av flertalet leverantörer men felet identifierades av kommunens egen fastighetsingenjörer
- Drifttiderna justerades därefter till verksamhetens öppettider
- Åtgärden minskar direkt (december 2024) energianvändning och driftkostnader utan att påverka verksamheten
- Exemplet visar värdet av egen kompetens och systematisk genomgång av tekniska installationer i fastighetsbeståndet

FASTIGHET: VÅRDCENTRALEN ANDERSTORP - 60115
ENERGI-TYP: FASTIGHETSEL (Fastighetsel)
NÄMNARE: BRA (1 373m²)
Tidskorrigerad

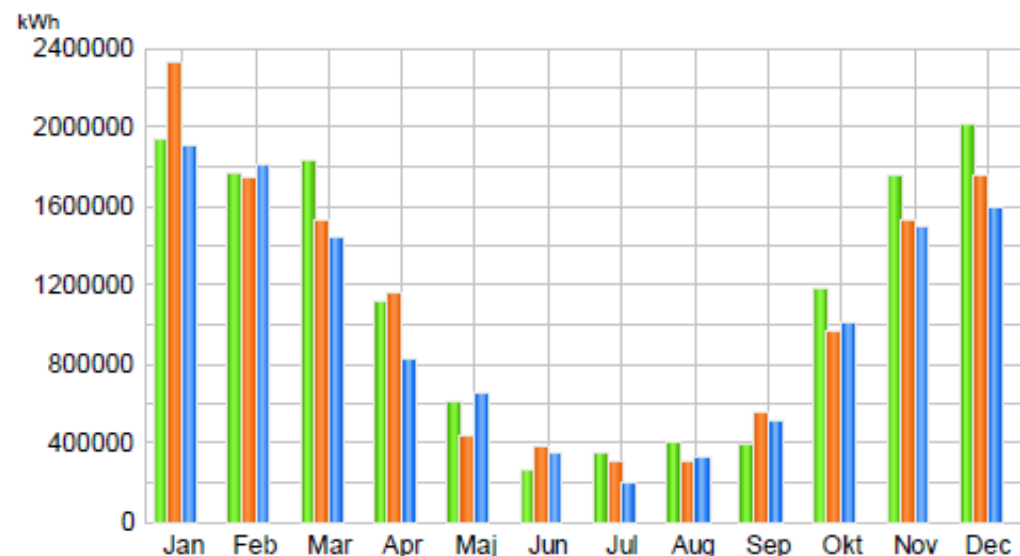
	2023			2024			2025		
	kWh	kWh/m²		kWh	kWh/m²	Jmf.	kWh	kWh/m²	Jmf.
Januari	5 432	4,0		8 115	5,9	49,4%	4 829	3,5	-40,5%
Februari	4 888	3,6		9 941	7,2	103,4%	4 343	3,2	-56,3%
Mars	5 395	3,9		10 709	7,8	98,5%	4 715	3,4	-56,0%
Kvartal 1	15 715	11,4		28 765	21,0	83,0%	13 888	10,1	-51,7%
April	5 170	3,8		10 373	7,6	100,6%	4 719	3,4	-54,5%
Maj	5 576	4,1		9 275	6,8	66,4%	4 752	3,5	-48,8%
Juni	5 216	3,8		9 438	6,9	80,9%	4 829	3,5	-48,8%
Kvartal 2	15 962	11,6		29 084	21,2	82,2%	14 299	10,4	-50,8%
Juli	5 137	3,7		10 088	7,3	96,4%	4 807	3,5	-52,3%
Augusti	5 514	4,0		11 131	8,1	101,9%	4 703	3,4	-57,7%
September	7 747	5,6		10 270	7,5	32,6%	4 948	3,6	-51,8%
Kvartal 3	18 398	13,4		31 489	22,9	71,2%	14 459	10,5	-54,1%
Oktober	8 344	6,1		10 578	7,7	26,8%	4 902	3,6	-53,7%
November	5 057	3,7		10 207	7,4	101,8%	4 473	3,3	-56,2%
December	8 104	5,9		5 271	3,8	-35,0%	4 991	3,6	-5,3%
Kvartal 4	21 505	15,7		26 056	19,0	21,2%	14 366	10,5	-44,9%
Totalt	71 579	52		115 394	84	61,2%	57 011	42	-50,6%

* = Prognos (Föregående års värde gånger årets utfall)
Jämförelsen beräknas på Förbrukning totalt

Fjärrvärme totalt Gislaved kommun

- 2023-2025 effektivisering ca 9% = 1,6 mnkr
- Åtgärder exempel:
 - Utbyte direktverkande el/oljepannor
 - Byte av termostater
 - Ventilationsåtgärder
 - Inställningar termostater
 - Injustering av värmesystem

FASTIGHET: ALLA FASTIGHETER I URVALET (46st)
 ENERGI-TYP: VÄRME (Fjärrvärme)
 NÄMNARE: BRA (137 379m²)
 Tidskorrigerad

	2023		2024			2025		
	kWh	kWh/m ²	kWh	kWh/m ²	Jmf.	kWh	kWh/m ²	Jmf.
Januari	1 936 185	13,8	2 333 236	16,7	20,5%	1 901 104	13,8	-18,5%
Februari	1 766 522	12,6	1 748 633	12,5	-1,0%	1 815 799	13,2	3,8%
Mars	1 828 685	13,1	1 527 566	10,9	-16,5%	1 443 621	10,5	-5,5%
Kvartal 1	5 531 392	39,5	5 609 435	40,1	1,4%	5 160 524	37,6	-8,0%
April	1 119 659	8,0	1 161 405	8,0	3,7%	826 767	6,0	-28,8%
Maj	606 796	4,3	433 333	3,0	-28,6%	661 039	4,8	52,5%
Juni	265 414	1,9	389 210	2,8	46,6%	353 670	2,6	-9,1%
Kvartal 2	1 991 869	14,2	1 983 948	13,8	-0,4%	1 841 476	13,4	-7,2%
Juli	351 011	2,4	311 738	2,2	-11,2%	202 274	1,5	-35,1%
Augusti	398 521	2,8	304 026	2,2	-23,7%	327 526	2,4	7,7%
September	392 808	2,8	549 591	3,9	39,9%	509 398	3,7	-7,3%
Kvartal 3	1 142 340	8,1	1 165 355	8,3	2,0%	1 039 198	7,6	-10,8%
Oktober	1 187 520	8,5	974 059	7,0	-18,0%	1 010 883	7,4	3,8%
November	1 758 730	12,6	1 534 658	11,0	-12,7%	1 492 801	10,9	-2,7%
December	2 021 185	14,4	1 752 738	12,5	-13,3%	1 601 809	11,7	-8,6%
Kvartal 4	4 967 435	35,5	4 261 455	30,4	-14,2%	4 105 493	29,9	-3,7%
Totalt	13 633 036	97	13 020 193	93	-4,5%	12 146 691	88	-6,7%

* = Prognos (Fjölårets värde gånger årets utfall)

Jämförelsen beräknas på Förbrukning totalt

Konkret exempel ur verksamheten

Fjärrvärme

Åtgärd på vårdcentral i Anderstorp

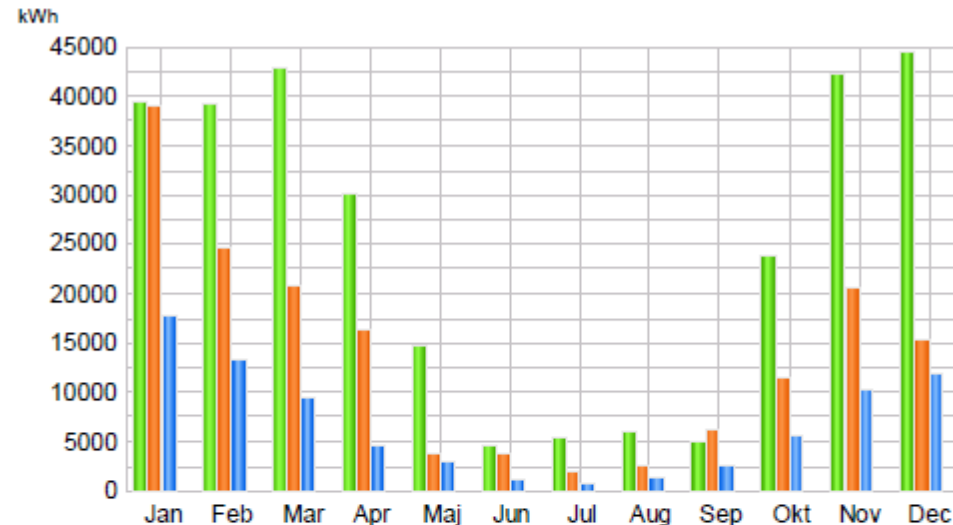
- 2023-2025 effektivisering ca 73%
- Samma åtgärder som på fastighetselen
- Samt genomgång av återvinningen av ventilationen

FASTIGHET: VÅRDCENTRALEN ANDERSTORP - 60115

ENERGI-TYP: VÄRME (Fjärrvärme)

NÄMNARE: BRA (1 373m²)

Tidskorregerad

	2023			2024			2025		
	kWh	kWh/m ²		kWh	kWh/m ²	Jmf.	kWh	kWh/m ²	Jmf.
Januari	39 472	28,7		39 047	28,4	-1,1%	17 779	12,9	-54,5%
Februari	39 312	28,6		24 663	18,0	-37,3%	13 234	9,6	-46,3%
Mars	42 964	31,3		20 832	15,2	-51,5%	9 385	6,8	-54,9%
Kvartal 1	121 748	88,7		84 542	61,6	-30,6%	40 398	29,4	-52,2%
April	30 084	21,9		16 353	11,9	-45,6%	4 551	3,3	-72,2%
Maj	14 862	10,8		3 822	2,8	-74,3%	3 116	2,3	-18,5%
Juni	4 649	3,4		3 683	2,7	-20,8%	1 199	0,9	-67,4%
Kvartal 2	49 595	36,1		23 858	17,4	-51,9%	8 866	6,5	-62,8%
Juli	5 308	3,9		2 039	1,5	-61,6%	672	0,5	-67,0%
Augusti	6 068	4,4		2 566	1,9	-57,7%	1 307	1,0	-49,1%
September	4 967	3,6		6 222	4,5	25,3%	2 659	1,9	-57,3%
Kvartal 3	16 341	11,9		10 827	7,9	-33,7%	4 638	3,4	-57,2%
Oktober	23 836	17,4		11 448	8,3	-52,0%	5 559	4,0	-51,4%
November	42 300	30,8		20 675	15,1	-51,1%	10 137	7,4	-51,0%
December	44 508	32,4		15 259	11,1	-65,7%	11 908	8,7	-22,0%
Kvartal 4	110 644	80,6		47 382	34,5	-57,2%	27 604	20,1	-41,7%
Totalt	298 328	217		166 609	121	-44,2%	81 506	59	-51,1%

* = Prognos (Föregående års värde gånger årets utfall)

Jämförelsen beräknas på Förbrukning totalt

Historik fastighetsekonomi

- 2023
 - 2 stycken utredningar rapporterades:
Bolagisering av kommunala fastigheter – Förstudie
Granskning av fastighetsunderhållet
 - Hyresfrysning/låg höjning 2020-2023
- 2024
 - Bolagisering av 2 förskolor och 13 vårdbostäder – Gislaved hus
 - Framtagande av kommunal verksamhets organisationsstruktur – SUF
 - Ekonomisk portföljstyrning till objektsnivå – SUF
 - Analys och utveckling av systemstöd för fastighetsunderhåll – SUF
 - Införande av Lokalförsörjningsprocessen - SUF
- 2025
 - Januari – start ny organisation – SUF
 - Start uppföljning per objektsnivå – SUF
 - Införande av systemstöd fastighetsunderhåll – pågående
 - Kvalitetssäkring verkligt underhåll – pågående

Förstudie – Bolagisering av kommunens fastigheter

Sammanfattning:

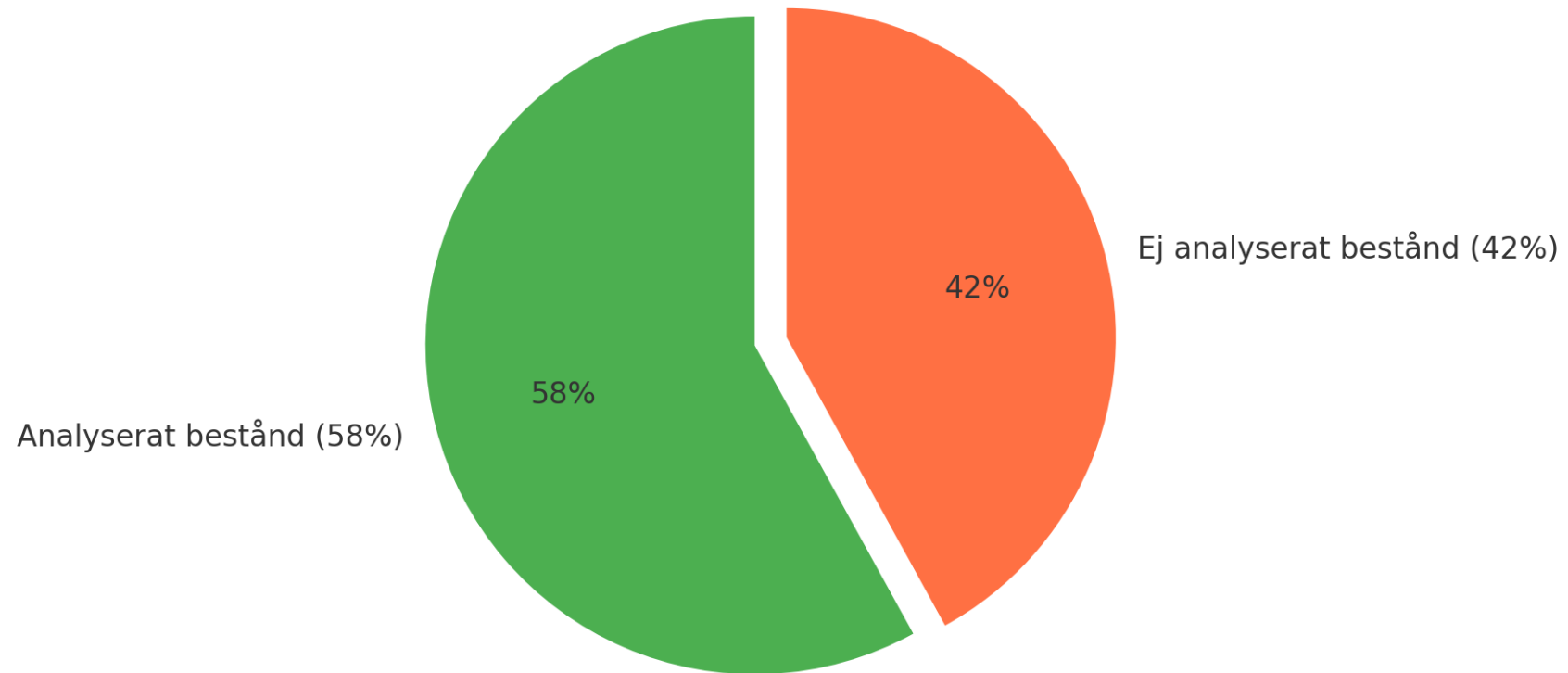
Rapporten konstaterar att hyresintäkterna är för låga för att bevara fastigheternas värde och att finansieringen av drift, underhåll och investeringar är otillräcklig. Samtidigt bygger analysen på endast 58 % av beståndet, där de objekt i bättre skick är placerade inom bolaget och de mer eftersatta finns kvar i förvaltningsdrift.

Sammantaget visade rapporten att hyresintäkterna i kommunen är för låga i förhållande till de faktiska kostnaderna.

- Hyrorna till verksamheter har varit frysta eller ökat under inflation/löneutveckling under 2020-2023
- Internhyrorna ligger under nationella riktvärden och nyckeltal
- Rapporten bedömer att hyrorna måste höjas för att långsiktigt bevara fastighetsvärde och minska underhållsskulden
- Det gäller oavsett organisationsform (förvaltningen eller bolag)
- Utan höjning riskerar underhållsskulden växa och övergå till akuta åtgärder blir mer kostnadsdrivande
- Endast 58% av beståndet ingick i rapportens utvärdering
- De fastigheter som inte omfattades är i hög grad de mest eftersatta
- Det innebär att det finns risk för att den faktiska underhållsskulden är större än vad rapporten visar

Fördelning av fastighetsbestånd i rapporten
(analyserat vs ej analyserat)

Granskningsrapport fastighetsunderhåll 2025

Sammanfattning

- Kommunens fastighetsunderhåll bedrivs inte ändamålsenligt – brister i styrning, planering och uppföljning
- Långsiktiga planer saknas – hittills endast framtagna för förskolor medan övriga fastigheter står utan
- Underhållsnivån är för låg jämfört med branschstandard (REPAB) – särskilt inom skolor och vård/omsorg
- Akuta åtgärder dominerar över planerat underhåll – leder till växande underhållsskuld
- Uppföljning sker bara delvis, och analys av totala underhållsskulden saknas
- PwC rekommenderar: drift- och underhållsstrategi, långsiktiga planer för alla fastigheter, tydliga nyckeltal, riskanalyser och bättre uppföljning
- Handlingsplan är framtagna i samband med rapporten, vilken förvaltningen aktivt arbetar med

Situation 2025

- Budgetavvikelse jan-aug 2025: 6,5 mkr
- Helårsprognos 2025: -32 mkr
- Helårsprognosen innebar en tydlig förändring jämfört med årets första uppföljning i maj, då prognosen visade på balans mot budget. För perioden september till december kom kostnaderna för kapitalkostnader, utrangering och underhåll att öka jämfört med perioden januari till augusti, vilket förklarar den större prognostiserade budgetavvikelsen per den 31 december jämfört med budgetavvikelsen per 31 augusti.

Faktorer som skapat underskott, och påverkar förutsättningarna för ekonomi i balans

- Utrangering och uteblivna intäkter (tomma lokaler)
- Intäktsbortfall från överförda objekt till Gislavedshus, vilka tidigare bidrog till finansiering av det äldre beståndet
- Osäker personalkostnader (sjukskrivningar, återhållsamhet rekryteringar)
- Aktiveringar kapitalkostnader
- Ökat underhållsbudget till nivå med tidigare utfall
- Ökat driftbudget till nivå med tidigare utfall
- Ökat mediakostnader, förväntade ökning elpriser

Arbetet framåt

- Styrkor: arbetssätt bearbetas konstant, ny tillsatta tjänstepersoner är på plats, tidigare många byten
Investeringsprocessen under införande vilket skapar ökad struktur.
- Utmaningar: Lokalförsörjningsprocess inte fullt ut utvecklad och implementerad. Viktigt att samtliga förvaltningar arbetar med beskrivningar av lokalbehovet inför att göra förändringar.

Observandum i fortsatta arbetet

Risker framåt:

- Oförutsedda kostnader: elpriser, akuta åtgärder, vinterväder
- Mer omfattande och tidskrävande arbete att lägga in underhållet i systemstöd än planerat – omplanering pågår
- Minskande lokalbehov – bestånd och behov behöver synkroniseras
- Anpassning av befintliga inhyrningar sker successivt (avtal, uppsägningstid)
- Nya externa lokaler 2026 – inte fullt ut finansierade

Möjligheter framåt:

- Stärkta förutsättningar för analys av läge och nödvändiga åtgärder. God grund för handlingsplan.
- Bättre struktur, nya arbetssätt och arbetsro
- Ökad transparensen i uppföljning tex. nyckeltal, objektsnivå
- Ökad ledning och ekonomisk styrning
- Löpande optimering och effektiviseringar

Ekonomimodell

Kommunen använder idag en objektsbaserad hyra enligt självkostnadsprincipen.

Med detta menas att hyran baseras på de kostnader som bokföringsmässigt belastar lokalen. Fördelarna med detta är att den som hyr lokalen endast betalar de kostnader som är knutna till fastigheten, vilket innebär att de inte belastas med andra kostnader. Det innebär också mindre administration då det är relativt enkelt att avgöra vilken hyresnivå som ska gälla.

Det finns vissa negativa aspekter med självkostnadsprincipen. Detta beror framförallt på att hyran kan bli väldigt varierande beroende på kapitalkostnaderna som medföljer fastigheten. Två objekt med en i övrigt liknande standard belastas med mycket olika hyresnivåer om man i enbart det ena objektet gjort stora investeringar som inte är synliga för hyresgästen. Dessutom har ökande byggpriser och strängare kvalitetskrav lett till att moderna byggnader blir dyrare än de äldre i beståndet. Nya byggnader har stora kapitalkostnader utan att det i tillräcklig grad kompenseras av att de är billigare i underhåll och drift.

Tack för din uppmärksamhet

Ha en underbar dag!

Ksau §110

Dnr: KS.2026.136

1.4.1

Taxa för utlämnande av allmän handling**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunfullmäktige besluta att anta taxa för utlämnande av allmän handling daterad den 20 maj 2026, samt att taxan gäller från den 1 januari 2027.

Ärendebeskrivning

Allmänheten har rätt att utan avgift ta del av allmänna handlingar hos en kommun eller en myndighet. Om den som begär ut en handling däremot önskar en kopia (papper eller elektronisk) på handlingen eller en avskrift/utdrag eller kopia på ljud och bild på olika media, har kommunen rätt att ta ut en avgift.

Inför fastställande av taxa 2026 genomförde kommunstyrelseförvaltningen en översyn för att göra den mer lättläst och informativ. Samtidigt kompletterades taxan med avgift för elektronisk kopia av allmän handling och avgift för avskrift/utdrag, samt kopia av ljud och bild på olika media. Kommunen är inte skyldig att lämna ut en kopia på en allmän handling i någon annan form än papper, men i vissa fall kan det vara enklare att skicka allmänna handlingar elektroniskt under förutsättning att det är lämpligt utifrån gällande lagstiftning. I taxan framgår att elektroniskt lagrade dokument som kan lämnas ut i sitt befintliga skick och skickas via e-post är avgiftsfritt, medan inskannade dokument från sida tio och framåt har en avgift. Taxan 2026 kompletterades även med särskilda avgifter i undantagsfall, t.ex. när det uppstår misstanke om att någon systematiskt undviker att betala för kopiorna genom att göra småbeställningar. Föreslagen taxa är oförändrad i förhållande till 2026 års taxa.

Taxan för utlämnande av allmän handling gäller för hela kommunen.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att anta taxa för utlämnande av allmän handling daterad den 20 maj 2026, samt att taxan gäller från den 1 januari 2027.

Beslutsunderlag

Taxa för utlämnande av allmän handling, daterad den 20 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 20 maj 2026.

Yrkanden

Ruth Johannesson (MiG), Ylva Samuelsson (S): bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Ruth Johannessons (MiG) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Handläggare
Margaretha Carlsson

2026-05-20
Dnr: KS.2026.136

Taxa för utlämnande av allmän handling

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta taxa för utlämnande av allmän handling daterad den 20 maj 2026, samt att taxan gäller från den 1 januari 2027.

Ärendebeskrivning

Allmänheten har rätt att utan avgift ta del av allmänna handlingar hos en kommun eller en myndighet. Om den som begär ut en handling däremot önskar en kopia (papper eller elektronisk) på handlingen eller en avskrift/utdrag eller kopia på ljud och bild på olika media, har kommunen rätt att ta ut en avgift.

Inför fastställande av taxa 2026 genomförde kommunstyrelseförvaltningen en översyn för att göra den mer lättläst och informativ. Samtidigt kompletterades taxan med avgift för elektronisk kopia av allmän handling och avgift för avskrift/utdrag, samt kopia av ljud och bild på olika media. Kommunen är inte skyldig att lämna ut en kopia på en allmän handling i någon annan form än papper, men i vissa fall kan det vara enklare att skicka allmänna handlingar elektroniskt under förutsättning att det är lämpligt utifrån gällande lagstiftning. I taxan framgår att elektroniskt lagrade dokument som kan lämnas ut i sitt befintliga skick och skickas via e-post är avgiftsfritt, medan inskannade dokument från sida tio och framåt har en avgift. Taxan 2026 kompletterades även med särskilda avgifter i undantagsfall, t.ex. när det uppstår misstanke om att någon systematiskt undviker att betala för kopiorna genom att göra småbeställningar. Förslagen taxa är oförändrad i förhållande till 2026 års taxa.

Taxan för utlämnande av allmän handling gäller för hela kommunen.

Beslutsunderlag

Taxa för utlämnande av allmän handling, daterad den 20 maj 2026.
Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 20 maj 2026.

Anna Sanell
Biträdande kommundirektör

Adela Mujanovic
Avdelningschef verksamhetsstyrning och
it

Beslutet skickas till:

Samtliga nämnder

Kommunstyrelseförvaltningen, enheten för nämnd- och ärendehantering

Styrdokument
Dokumenttyp: Taxa
Beslutat av: Kommunfullmäktige
Fastställersedatum inkl. dnr: 2026-xx-xx, §x, KS.2026.136
Gäller för: Gislaveds kommun
Ansvarig: Enhetschef nämnd- och ärendehantering
Revideras: Årligen
Följs upp: Enheten för nämnd- och ärendehantering

Taxa för utlämnande av allmän handling

2026-05-20

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Utlämnande av allmänna handlingar.....	3
3	Portokostnad.....	3
4	Avgifter	3
5	Särskilda avgifter i undantagsfall	4

I Inledning

Den statliga avgiftsförordningen (SFS 1992:191) ger myndigheter rätt att ta ut en avgift för kopiering av allmänna handlingar, denna rätt gäller även vid utskrifter från datasystem och andra typer av kopior av allmänna handlingar.

Taxan gäller för samtliga nämnder och styrelser inom kommunen. Dubbelsidiga kopior och utskrifter räknas som två sidor.

2 Utlämnande av allmänna handlingar

Enligt tryckfrihetsförordningen (TF) har var och en rätt att ta del av kommunens allmänna handlingar. Rätten att ta del av handlingarna sker utan kostnad genom besök hos den myndighet som förvarar handlingen. Den som vill har även rätt att mot fastställd taxa få kopia av begärd handling.

Kommunen är inte skyldig att lämna ut kopia av en allmän handling i någon annan form än på papper. I vissa fall kan det vara enklare att skicka den allmänna handlingen i elektronisk form. Det är tillåtet att skicka allmänna handlingar elektroniskt i de fall myndigheten anser att det är lämpligt i det enskilda fallet och att utlämnandet kan ske i enlighet med reglerna om sekretess och GDPR.

Avgift ska tas ut för inskanning av handlingar om en beställning omfattar tio sidor eller mer, eller format större än A3. Dokument som redan finns digitalt lagrade och som myndigheten väljer att skicka med e-post är gratis.

3 Portokostnad

Vid ett utlämnande har kommunen rätt att ta ut avgift för porto, postförskott, rekommenderat brev eller annan kostnad för att förmedla den begärda handlingen till mottagaren. För bestämmande av sådan avgift gäller självkostnadsprincipen.

4 Avgifter

Avgift för kopiering av allmänna handlingar

Papperskopia	Avgift svartvitt	Avgift färg
Format A4 och A3:		
1-9 sidor	Ingen avgift	Ingen avgift
10 sidor	60 kronor	60 kronor
11 eller fler sidor	6 kronor/ sida	6 kronor/sida
Format A2 420x594 mm	50 kronor/sida	150 kronor/sida
Format A1 594x841 mm	70 kronor/sida	210 kronor/sida
Format A0 841x1189 mm	100 kronor/sida	300 kronor/sida

Avgift för elektronisk kopia av allmän handling

Elektronisk kopia	Avgift
Elektroniskt lagrade dokument som kan lämnas ut i sitt befintliga skick och skickas via e-post.	Ingen avgift
Format A4 och A3:	
Inskanning av 1-9 sidor	Ingen avgift
Inskanning av 10 sidor	60 kronor
Inskanning av 11 eller fler sidor	6 kronor/sida
Inskanning format A2 420x594 mm	50 kronor/sida
Inskanning format A1 594x841 mm	50 kronor/sida
Inskanning format A0 841x1189 mm	50 kronor/sida

Avgift för avskrift/utdrag, kopia av ljud och bild på olika media

Vid utlämnande på lagringsmedium, ex. USB, tillkommer en självkostnadsavgift.

Avskrift/utdrag, kopia	Avgift
Avskrift/utdrag av allmän handling	125 kronor per påbörjad fjärdedels arbetstimme
Kopia på ljud, bild och andra digitala upptagningar	125 kronor per påbörjad fjärdedels arbetstimme
Kopia av foto, karta och ritning till USB	25 kronor/bild

5 Särskilda avgifter i undantagsfall

Undantag från denna taxa kan medges i undantagsfall. Om det uppstår misstanke att någon systematiskt undviker att betala för kopiorna genom att göra småbeställningar kan myndigheten göra en tjänsteanteckning över utlämnade kopior för att ha underlag för ett beslut om tillämpning av undantagsregeln. Vid varje beställning kan i ett sådant fall 60 kronor tas ut redan från och med den första sidan till och med den tionde och därefter med 6 kronor per sida.

Ksau §111

Dnr: KS.2026.135

1.4.1

Taxa för borgerlig vigsel**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens allmänna utskott föreslår kommunfullmäktige besluta att anta taxa för borgerlig vigsel, daterad den 19 maj 2026, samt att taxan gäller från den 1 januari 2027.

Ärendebeskrivning

Sveriges kommuner ska tillhandahålla service till sina invånare om möjligheter till borgerlig vigsel, vilket också erbjuds i Gislaveds kommun. Kommunen kan ta ut en administrativ avgift för vigsel och för ersättning för vigselförrättarens tjänsteresor om vigsel sker på annan plats än vigselförrättarens tjänstelokal (kommunhuset Gislaved).

Gislaveds kommun tar inte ut någon avgift om någon i paret är folkbokförd i kommunen, men ersättning för resekostnader tas ut om vigselceremonin sker utanför Gislaveds kommuns gränser, oavsett folkbokföring. En administrativ avgift för vigsel tas ut om 500 kronor om ingen i paret är folkbokförd i Gislaveds kommun. Ingen förändring av taxan för 2027 föreslås.

Kommunstyrelseförvaltningen föreslår att anta taxa för borgerlig vigsel, daterad den 19 maj 2026, samt att taxan gäller från den 1 januari 2027.

Beslutsunderlag

Taxa för borgerlig vigsel, daterad den 19 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 21 maj 2026.

Yrkanden

Ylva Samuelsson (S), Ruth Johannesson (MiG), Sandy Kindbladh (VVeP): bifall till kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på Ylva Samuelssons (S) m.fl. yrkande och finner att kommunstyrelsens allmänna utskott beslutat att bifalla yrkandet.

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelsen

Handläggare
Margaretha Carlsson

2026-05-21
Dnr: KS.2026.135

Taxa för borgerlig vigsel

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att anta taxa för borgerlig vigsel, daterad den 19 maj 2026, samt att taxan gäller från den 1 januari 2027.

Ärendebeskrivning

Sveriges kommuner ska tillhandahålla service till sina invånare om möjligheter till borgerlig vigsel, vilket också erbjuds i Gislaveds kommun. Kommunen kan ta ut en administrativ avgift för vigsel och för ersättning för vigselförrättarens tjänsteresor om vigsel sker på annan plats än vigselförrättarens tjänstelokal (kommunhuset Gislaved).

Gislaveds kommun tar inte ut någon avgift om någon i paret är folkbokförd i kommunen, men ersättning för resekostnader tas ut om vigselceremonin sker utanför Gislaveds kommuns gränser, oavsett folkbokföring. En administrativ avgift för vigsel tas ut om 500 kronor om ingen i paret är folkbokförd i Gislaveds kommun. Ingen förändring av taxan för 2027 föreslås.

Beslutsunderlag

Taxa för borgerlig vigsel, daterad den 19 maj 2026.

Kommunstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad den 21 maj 2026.

Anna Sanell
Biträdande kommundirektör

Adela Mujanovic
Avdelningschef verksamhetsstyrning och
it

Beslutet skickas till:

Kommunstyrelseförvaltningen, enheten för nämnd- och ärendehantering
Kommunstyrelseförvaltningen, kontaktcenter

Taxa för borgerlig vigsel, daterad den 19 maj 2026 (ingen förändring jämfört med föregående år)

Kommunstyrelsens taxa för borgerlig vigsel	Förslag taxa 2027 exkl. moms	Förslag taxa 2027 inkl. moms
Om någon i paret är folkbokförd i Gislaveds kommun (oavsett var i kommunen vigseln äger rum). Faktisk reseersättning tas ut om vigseln sker utanför Gislaveds kommuns gränser.	avgiftsfri	avgiftsfri
Administrativ avgift tas ut om ingen i paret är folkbokförd i Gislaveds kommun	500 kr	500 kr
Om vigselförrättaren tjänstgör för annan vigselförrättare i grannkommun	avgiftsfri	avgiftsfri

Styrdokument
Dokumenttyp: Taxa
Beslutat av: Kommunfullmäktige
Fastställersedatum inkl. dnr: 2026-xx-xx, §. Dnr KSMEK.2026.53
Gäller för: Gislaveds kommun
Ansvarig: Mark- och exploateringschef
Revideras: Varje år eller vid behov
Följs upp: Enheten för mark och exploatering

Taxa för försäljning av verksamhetstomter och arrenden 2027

2026-06-04

Innehållsförteckning

1	Bakgrund.....	3
2	Tomtpristaxa	3
3	Taxa för kommunala industritomter	3
4	Taxa för övriga kommunala verksamhetstomter (handel, kontor m.fl.) .	4
5	Taxa för arrenden	4

I Bakgrund

Gislaveds kommun har blivit en allt mer attraktiv kommun, inte bara för nyetableringar för olika verksamheter utan även en kommun där man vill bo. Förfrågningar om mark för verksamheter och bostäder har ökat de senaste åren.

Mot bakgrund av EU:s statsstödsregler ”Lag (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler” och av kommunallagens förbud att gynna enskilda näringsidkare ska försäljning av kommunal mark ske till marknadspris.

För att priset ska dels spegla den attraktivitet kommunen har idag, och dels för att försäljning av mark sker till marknadspris, gjordes en värdering som ligger till grund till detta förslag.

2 Tomtpristaxa

Tomtpristaxan för verksamhetstomterna justeras genom att ett större prisintervall skapas enligt nedan. Intervallet speglar hur marknaden ser på prissättning av verksamhetstomtmark på ett bättre sätt med hänsyn till markens förhållande samt attraktiva lägen. Ett större intervall ger en möjlighet för kommunen att göra en egen värdebedömning vid varje tomt utifrån markens läge samt investeringsbehov i marken, för att sätta ett lämpligt pris som följer marknaden.

3 Taxa för kommunala industritomter

Priserna nedan är angiven för varje kvadratmeter tomtarea (TA) exklusive anslutningsavgifter och avstyckningskostnader samt övriga fastighetsrättsliga kostnader.

Centralorterna (Gislaved, Anderstorp och Smålandsstenar)	Övriga orter
180 - 400 kr/kvm TA	60 - 275 kr/kvm TA

Kommunfullmäktige ska ha möjlighet att anta en specifik taxa för ett specifikt exploateringsområde baserat på exploateringskalkyl.

Kommunfullmäktige kan fatta beslut om avsteg från gällande taxa.

Kommunfullmäktige ger samhällsutvecklingsförvaltningen möjlighet att fakturera markberedning till självkostnadspris separerat från marktaxan.

4 Taxa för övriga kommunala verksamhetstomter (handel, kontor m.fl.)

Priserna nedan är angiven antingen för varje kvadratmeter tomtarea (TA) eller kvadratmeter bruttoarea (BTA) exklusive anslutningsavgifter och avstyckningskostnader samt övriga fastighetsrättsliga kostnader.

Centralorterna (Gislaved, Anderstorp och Smålandsstenar)	Övriga orter
200 - 600 kr/kvm TA	Vid förfrågan görs värdebedömning utifrån aktuellt markvärde
425 - 720 kr/kvm BTA	Vid förfrågan görs värdebedömning utifrån aktuellt markvärde

Kommunfullmäktige ska ha möjlighet att anta en specifik taxa för ett specifikt exploateringsområde baserat på exploateringskalkyl.

Kommunfullmäktige kan fatta beslut om avsteg från gällande taxa.

Kommunfullmäktige ger samhällsutvecklingsförvaltningen möjlighet att fakturera markberedning till självkostnadspris separerat från marktaxan.

5 Taxa för arrenden

Enligt Jordabalken ska arrendeavgiften motsvara arrendets värde med hänsyn till arrenderättens avkastningsförmåga, arrendeavtalets innehåll och omständigheter i övrigt.

Vid jordbruks- och jakträttsavtal, tas arrendeavgiften ut enligt den av kommunfullmäktige fastställda gällande taxa vid varje tidpunkt samt indexregleras uppåt årligen från år 2021 (följer konsumentprisindex, tabell 1980=100). Arrendeavgiften för jordbruk- och jakträttsavtal är exklusive mervärdesskatt. Gällande mervärdesskatt om 25 procentenheter läggs på avgiften vid fakturering. Avgiften erläggs årligen och i förskott.

Priserna nedan är angivna i kronor/hektar och basår är 2021.

Jakt (begränsad)	75
Jakt	100
Betesmark	150
Jordbruksmark	500
Övrigt arrende (anläggnings-, bostads-, samt lägenhetsarrende)	Vid förfrågan görs värdebedömning utifrån aktuellt markvärde

Ksnu §15

Dnr: KSMEX.2026.53

4.3.2

Marktaxa försäljning av verksamhetstomter och arrenden 2027**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens näringsutskott beslutar att uppdra åt samhällsutvecklingsförvaltningen att inför utskick till kommunstyrelsen göra en redaktionell förtydligande justering under tabell 3 "Marktaxa för övriga kommunala verksamhetstomter (handel, kontor m.fl.)"

Kommunstyrelsens näringsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta anta marktaxa för försäljning av verksamhetstomter och arrende 2027, daterad 2026-05-19, samt att taxan ska gälla från och med den 1 januari 2027.

Ärendebeskrivning

Inför 2026 förändrades marktaxan för att uppnå ekonomisk hållbarhet i markförsäljning och exploateringsprojekt, samt för att öka spridningen i taxan från lägsta nivå till högsta utifrån lokalisering, exponeringsläge, markens beskaffenhet, samt aspekten markförberedd mark eller inte.

Mot bakgrund av EU:s statsstödsregler "Lag (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler" och av kommunallagens förbud att gynna enskilda näringsidkare ska försäljning av kommunal mark ske till marknadspris.

Priset ska dels spegla den attraktivitet kommunen har idag, dels säkerställa att försäljning av mark sker till marknadspris. Tomtpristaxan för centralorterna har ett högre prisintervall än för de mindre tätorterna. Intervallet speglar hur marknaden ser på prissättning av verksamhetstomtmark utan hänsyn till markens förutsättningar. Ett större intervall ger en möjlighet för kommunen att göra en egen värdebedömning av varje tomt utifrån markens läge samt investeringsbehov i marken, för att sätta ett lämpligt pris som följer marknaden.

Beaktat ovanstående och marknadens respons vid förhandlingar om kommunens förändrade taxor föregående år är samhällsutvecklingsförvaltningens förslag att taxorna lämnas oförändrade inför 2027.

Enligt Jordabalken ska arrendeavgiften motsvara arrendets värde med hänsyn till arrenderättens avkastningsförmåga, arrendeavtalets innehåll och omständigheter i övrigt. Även gällande arrendetaxan gjordes ett tillägg inför år 2026 med en årlig indexuppräknings med basår 2021. Baserat på den indexuppräknings som nyligen genomförts är samhällsutvecklingsförvaltningens förslag oförändrade arrendetaxor för 2027.

Kommunens taxor bedöms fortsatt vara konkurrenskraftiga i relation till närliggande kommuner. Taxan för 2027 föreslås vara oförändrad.

Samhällsutvecklingsförvaltningen föreslår att anta marktaxa för försäljning av verksamhetstomter och arrende 2027, daterad 2026-05-19, samt att taxan ska gälla från och med den 1 januari 2027.

Ksnu §15 (forts.)

Beslutsunderlag

Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad den 19 maj 2026
Marktaxa försäljning av verksamhetstomter och arrenden 2027, daterad 2026-05-19

Yrkanden

Jonas Ericson (M): att uppdra åt samhällsutvecklingsförvaltningen att inför utskick till kommunstyrelsen göra en redaktionell förtydligande justering under tabell 3 "Marktaxa för övriga kommunala verksamhetstomter (handel, kontor m.fl.)". I övrigt bifall till samhällsutvecklingsförvaltningens förslag.

Ruth Johannesson (MiG), Evangelos Varsamis (S), Sandy Kindbladh (WeP): bifall till Jonas Ericsons (M) yrkanden.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Jonas Ericsons (M) yrkanden och finner att kommunstyrelsens näringsutskott beslutat att bifall yrkandena.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Marktaxa försäljning av verksamhetstomter och arrenden 2027**Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att ant marktaxa för försäljning av verksamhetstomter och arrender 2027, daterad 2026-05-19, samt att taxan ska gälla från och med den 1 januari 2027.

Ärendebeskrivning

Inför år 2026 förändrades marktaxan för uppnå ekonomisk hållbarhet i markförsäljning och exploateringsprojekt, samt för att öka spridningen i taxan från lägsta nivå till högsta utifrån lokalisering, exponeringsläge, markens beskaffenhet, samt aspekten markförberedd mark eller inte.

Mot bakgrund av EU:s statsstödsregler "Lag (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler" och av kommunallagens förbud att gynna enskilda näringsidkare ska försäljning av kommunal mark ske till marknadspris.

Priset ska dels spegla den attraktivitet kommunen har idag, dels säkerställa att försäljning av mark sker till marknadspris. Tomtpristaxan för centralorterna har ett högre prisintervall än för de mindre tätorterna. Intervallet speglar hur marknaden ser på prissättning av verksamhetstomtmark utan hänsyn till markens förutsättningar. Ett större intervall ger en möjlighet för kommunen att göra en egen värdebedömning av varje tomt utifrån markens läge samt investeringsbehov i marken, för att sätta ett lämpligt pris som följer marknaden.

Beaktat ovanstående och marknadens respons vid förhandlingar om kommunens förändrade taxor föregående år är samhällsutvecklingsförvaltningens förslag att taxorna lämnas oförändrade inför 2027.

Enligt Jordabalken ska arrendeavgiften motsvara arrendets värde med hänsyn till arrenderättens avkastningsförmåga, arrendeavtalets innehåll och omständigheter i övrigt. Även gällande arrendetaxan gjordes ett tillägg inför år 2026 med en årlig indexuppräknings med basår 2021.

Baserat på den indexuppräknings som nyligen genomförts är samhällsutvecklingsförvaltningens förslag oförändrade arrendetaxor för 2027.

Kommunens taxor bedöms fortsatt vara konkurrenskraftiga i relation till närliggande kommuner. Taxan för 2027 föreslås vara oförändrad.

Beslutsunderlag

Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 27 maj 2026
Marktaxa försäljning av verksamhetstomter och arrenden 2027, daterad 2026-05-19.

Jenny Axelsson
Förvaltningschef
Samhällsutvecklingsförvaltningen

Henrik VernerSSon
Avdelningschef
Avdelningen Projekt och genomförande

Beslutet skickas till:

Samhällsutvecklingsförvaltningen, mark- och exploateringsenheten
Kommunstyrelseförvaltningen, enheten för nämnd- och ärendehantering

Styrdokument
Dokumenttyp: Taxa
Beslutat av: Kommunfullmäktige
Fastställsedatum inkl. dnr: 2026-xx-xx, §x. Dnr KSMEX.2026.54
Gäller för: Gislaveds kommun
Ansvarig: Mark- och exploateringschef
Revideras: Varje år eller vid behov
Följs upp: Enheten för mark och exploatering

Taxa för försäljning av småhustomter samt flerbostadshustomter 2027

2026-06-04

Innehållsförteckning

1	Bakgrund.....	3
2	Tomtpristaxa	3
2.1	Taxa för kommunala småhustomter	3
2.2	Taxa för kommunala flerbostadshustomter	4

I Bakgrund

Gislaveds kommun har blivit en allt mer attraktiv kommun, inte bara för nyetableringar för olika verksamheter utan även en kommun där man vill bo. Förfrågningar om att exploatera kommunens mark för bostadsändamål har ökat de senaste åren.

Kommunen tog fram bland annat Gislaveds kommuns Vision 2040 samt Bro till bro projektet i Anderstorp för att möjliggöra framtida exploateringar för bland annat bostäder.

Mot bakgrund av EU:s statsstödsregler ”Lag (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler” och av kommunallagens förbud att gynna enskilda näringsidkare ska försäljning av kommunal mark ske till marknadspris.

Priset på kommunens småhustomter har dock inte justerats sedan i början av 1990-talet. För att priset ska dels spegla den attraktivitet kommunen har idag, och dels för att försäljning av mark sker till marknadspris, gjordes en värdering som ligger till grund till detta förslag.

2 Tomtpristaxa

Tomtpristaxan för centralorterna justeras genom att ett större prisintervall skapas enligt nedan. Intervallet speglar hur marknaden ser på prissättning av bostadstomtmark på ett bättre sätt än föregående fasta taxa utan hänsyn till markens förhållande. Ett större intervall ger en möjlighet för kommunen att göra en egen värdebedömning vid varje tomt utifrån markens läge samt investeringsbehov i marken, för att sätta ett lämpligt pris som följer marknaden. En årlig översyn görs av enheten för mark och exploatering.

2.1 Taxa för kommunala småhustomter

Priserna nedan är angiven för varje kvadratmeter tomtarea (TA) exklusive anslutningsavgifter samt avstyckningskostnader.

Centralorterna (Gislaved, Anderstorp och Smålandsstenar)	Övriga orter
200 - 350 kr/kvm TA	50 - 200 kr/kvm TA

Kommunfullmäktige ska ha möjlighet att anta en specifik taxa för ett specifikt exploateringsområde baserat på exploateringskalkyl.

Kommunfullmäktige kan fatta beslut om avsteg från gällande taxa.

Kommunfullmäktige ger samhällsutvecklingsförvaltningen möjlighet att fakturera markberedning till självkostnadspris separat från marktaxan.

2.2 Taxa för kommunala flerbostadshustomter

Priserna nedan är angiven för varje kvadratmeter bruttoarea (BTA) exklusive anslutningsavgifter samt avstyckningskostnader.

	Pris/kvm BTA* hyresrätt	Pris/kvm BTA* bostadsrätt
Centralorterna (Gislaved, Anderstorp och Smålandsstenar)	700 - 1 500 kr/kvm BTA	775 - 1 800 kr/kvm BTA
Övriga orter	350 - 575 kr/ kvm BTA	Vid förfrågan görs värdebedömning utifrån aktuellt markvärde

* Bruttoarea (BTA) är den sammanlagda arean av alla våningsplan i en byggnad. Bruttoarea är alltid omsluten av väggar och ytterväggarnas utsida räknas med.

Kommunfullmäktige ska ha möjlighet att anta en specifik taxa för ett specifikt exploateringsområde baserat på exploateringskalkyl.

Kommunfullmäktige kan fatta beslut om avsteg från gällande taxa.

Kommunfullmäktige ger samhällsutvecklingsförvaltningen möjlighet att fakturera markberedning till självkostnadspris separat från marktaxan.

Ksnu §16

Dnr: KSMEX.2026.54

4.3.2

Marktaxa för försäljning av småhustomter samt flerbostadshustomte 2027**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsens näringsutskott beslutar att uppdra åt samhällsutvecklingsförvaltningen att inför utskick till kommunstyrelsen göra en redaktionell förtydligande justering under tabell 2.2 "Marktaxa för kommunala flerbostadshustomter".

Kommunstyrelsens näringsutskott föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige besluta anta marktaxa för försäljning av småhustomter samt flerbostadshustomter 2027, daterad 2026-05-19 samt att taxan ska gälla från och med den 1 januari 2027.

Ärendebeskrivning

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till oförändrade marktaxor inför 2027 grundar sig på den förändring av taxor som gjordes inför år 2026.

Bakgrunden till den förändringen var att uppnå ekonomisk hållbarhet i exploateringsprojekt, anpassa markpriserna, samt öka spridningen i taxan från lägsta nivå till högsta utifrån lokalisering, exponeringsläge och markens beskaffenhet. Dock har marknaden för bostadsbyggnation varit sval och enbart några tomter för villabyggnation har sålts. Flerbostadshusprojekten har inte kommit i gång. Sett till dessa faktorer och de justeringar av taxorna som genomfördes föregående år föreslår samhällsutvecklingsförvaltningen oförändrade taxor för år 2027.

Samhällsutvecklingsförvaltningen föreslår att besluta anta marktaxa för försäljning av småhustomter samt flerbostadshustomter 2027, daterad 2026-05-19 samt att taxan ska gälla från och med den 1 januari 2027.

Beslutsunderlag

Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 27 maj 2026
Marktaxa försäljning av småhustomter samt flerbostadshustomter 2027, daterad 2026-05-19

Yrkanden

Jonas Ericson (M): att uppdra åt samhällsutvecklingsförvaltningen att inför utskick till kommunstyrelsen göra en redaktionell förtydligande justering under tabell 2.2 "Marktaxa för kommunala flerbostadshustomter". I övrigt bifall till samhällsutvecklingsförvaltningens förslag.

Evangelos Varsamis (S), Sandy Kindbladh (WeP) och Ruth Johannesson (MiG): bifall till Jonas Ericsons (M) yrkande.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Jonas Ericsons (M) yrkande och finner att kommunstyrelsens näringsutskott beslutat att bifall yrkandena.

Beslutet skickas till:

Kommunfullmäktige

Handläggare
Hans Engström

2026-05-27
Dnr: KSMEK.2026.54

Marktaxa för försäljning av småhustomter samt flerbostadshustomter 2027

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta anta marktaxa för försäljning av småhustomter samt flerbostadshustomter 2027, daterad 2026-05-19 samt att taxan ska gälla från och med den 1 januari 2027

Ärendebeskrivning

Samhällsutvecklingsförvaltningens förslag till oförändrade marktaxor inför 2027 grundar sig på den förändring av taxor som gjordes inför år 2026.

Bakgrunden till den förändringen var att uppnå ekonomisk hållbarhet i exploateringsprojekt, anpassa markpriserna, samt öka spridningen i taxan från lägsta nivå till högsta utifrån lokalisering, exponeringsläge och markens beskaffenhet.

Dock har marknaden för bostadsbyggnation varit sval och enbart några tomter för villabyggnation har sålts. Flerbostadshusprojekten har inte kommit i gång.

Sett till dessa faktorer och de justeringar av taxorna som genomfördes föregående år föreslår samhällsutvecklingsförvaltningen oförändrade taxor för år 2027.

Beslutsunderlag

Samhällsutvecklingsförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 27 maj 2026
Marktaxa försäljning av småhustomter samt flerbostadshustomter 2027, daterad 2026-05-19

Jenny Axelsson
Förvaltningschef
Samhällsutvecklingsförvaltningen

Henrik Vernersson
Avdelningschef
Avdelningen Projekt och genomförande

Beslutet skickas till:

Samhällsutvecklingsförvaltningen, mark- och exploateringsenheten
Kommunstyrelseförvaltningen, enheten nämnd- och ärendehantering